

KOLMAPÄEV, 16. DETSEMBER 2009

ISTUNGI JUHATAJA: Jerzy BUZEK

president

1. Osaistungjärgu avamine

(Istung avati kell 9.05.)

***

Göran Färm (S&D). – Austatud president! Selle nädala osaistungjärgu alguses vastasite te minu Austria kolleegi Jörg Leichtfriedi küsimusele uute liikmete kohta, kes ühinevad siinse parlamendiga Lissaboni lepingu tulemusena, ja selle kohta, millal see võiks toimuda. Te vastasite, et see on nüüd nõukogu otsustada. Ma nõustun seoses sellega, mis puudutab nende ühinemist parlamendiga täisliikmetena, kuid ma ei ole veendunud, et see on nii, kui tegemist on nende vaatlejastaatusega kui sissejuhatusega tegelikult täisliikmeteks saamisel.

Ma tõlgendan otsust, mille me võtsime hiljuti vastu David Martini raporti kohta, milles käsitletakse meie enda sisekorraeskirju, nii et me võime tegelikult lasta neil hakata vaatlejatena tööle niipea, kui nad on valitud ja liikmesriik on nende valimise kinnitanud, ja et meie kui parlament võime ise nende vaatlejastaatuse üle otsustada.

Austatud president! Kas te saaksite seda raportööri David Martiniga arutada, et võimalikult ruttu lahendus leida? Ei oleks mõistlik, kui liikmesriigid, kes on juba valitud ja kelle valimise on riiklikud ametiasutused kinnitatud, peavad ootama kuid ja kuid enne, kui nad tegelikult tööle saavad hakata. Paljud neist on valmis otsekohe tööle hakkama.

President. – Nagu ma enne ütlesin, olen ma küsinud Euroopa Nõukogu otsuse kohta ning põhiseaduskomisjon peaks samuti kõnealust probleemi arvesse võtma ja uurima. Uute kohtade liikmete arvu ja selle kohta, millistest riikidest nad peaksid pärit olema, lõplik otsus veel puudub. Lõplikku otsust ei ole. Ma tean, et see on Euroopa Parlamendi otsus, kuid see ei ole lõplik ning seega ei ole eriti lihtne vaatlejaid vastu võtta ilma lõpliku otsuseta nende arvu ja selle kohta, millisest riigist nad peaksid pärit olema. Seega me peame ootama. Ma mõtlen sellele ja hoolitsen selle eest väga jõuliselt.

Rebecca Harms (Verts/ALE). – *(DE)* Austatud president, head kolleegid! Ma olen nõus, et see on lahendamiseks keeruline küsimus. Ma ei arva, et see on võimatu, kuid minu fraktsiooni seisukohast tahaksin ma öelda, et seoses aruteluga Prantsusmaal peame me vastuvõetamatuks, et vaatlejad – olenemata nende staatusest – jäävad samal ajal oma riigi parlamendi liikmeteks. Me usume, et need, kes tulevad siia vaatlejatena, peaksid oma riigisestest volitustest loobuma.

Jean-Pierre Audy (PPE). – *(FR)* Austatud president! Vastavalt kodukorra artiklile 110 oleme kogunenud siia selleks, et arutada Rootsi eesistumisaja tulemusi – ma kiidan peaministrit Reinfeldti, kes on andnud meile julge kasuliku ja tõhusa eesistumise –, kuid me oleme siin ka selleks, et vaadata läbi Euroopa Ülemkogu 10. ja 11. detsembri kohtumise tulemused.

Tahaksin seoses kõnealuse küsimusega juhtida komisjoni – kes on aluslepingute ja nende rakendamise järelevalvaja – presidendi tähelepanu Euroopa Liidu lepingu artikli 15 lõikele 6, milles sätestatakse, et Euroopa Ülemkogu president peab esitama pärast iga Euroopa Ülemkogu kohtumist aruande.

Tundub kindel, et Euroopa Ülemkogu uus president Herman Van Rompuy ei ühine meiega ja mul on sellest kahju. Tõepoolest, ta on olnud ametis alates 1. detsembrist 2009, ta teostab tugevat diplomaatilist rolli ning ma usun, et tema esimene poliitiline etteaste oleks pidanud olema tulla siia ja esitleda end Euroopa Parlamendile. Seega oli tema otsustada tulla ja esitleda Euroopa Ülemkogu 10. ja 11. detsembri 2009. aasta järelt.

President. – Kui tohiksin selgitada: Euroopa Ülemkogu president Herman Van Rompuy ja nõukogu eesistuja Fredrik Reinfeldt leppisid kokku, et seda eesistumisaja viimast kuud juhitakse vastavalt vanadele põhimõtetele. See kokkulepe on jõus. Euroopa Ülemkogu president Herman Van Rompuy asub ametisse 1. jaanuaril 2010.

Jean-Pierre Audy (PPE). – *(FR)* Austatud president! Rahvaste ratifitseeritud aluslepingute rakendamise tegelemine ei ole valitsusjuhtide kohustus.

President. – Ma selgitan üksikasjalikumalt: Euroopa Ülemkogu presidendi ja ametisoleva peaministri, kes esindab vahetuvat eesistujariiki, kutsumine ja nendega töötamine, on otsus, mis kuulub kõigile parlamendiliikmetele. Ka meie otsustame, kes on kutsutud ja millises järjekorras. Samuti kavatsame me institutsioonide – Euroopa Parlamendi ja Euroopa Ülemkogu – vahel kokku leppida, kuidas me koostööd teeme. Lisaks arvan ma, et teie märkused on enneaegsed.

Tuleb sõlmida institutsioonidevaheline kokkulepe. Ka Euroopa Komisjon on selles osaline. On liiga vara seda arutada. On väga oluline, et me säilitaksime praeguse eesistujariigi ja valitsusjuhi ning Euroopa Ülemkogu presidendi Herman Van Rompuy vahel sobiva tasakaalu. Meie eesistujariigid vahetuvad, samal ajal kui president jääb samaks. Kuid me vajame ka koostööd valitsusjuhtidega. Me vajame koostööd valitsustega, sest seadusandliku koguna peab meil olema pidev side eesistujariigi valitsusega.

Lisaks sellele on ka viis, kuidas me koostööd tegema hakkame ja keda me kutsume, samuti meie otsus – loomulikult konsulteerides Euroopa Ülemkoguga. Me kavatsame selles küsimuses kõnelusi pidada. Tahaksin teile öelda, et seda on veel kaugelt liiga vara teha. Vahepeal esitab Fredrik Reinfeldt aruande Euroopa Ülemkogu viimase kuue kuu tegevuse kohta. Herman Van Rompuy selles töös ei osalenud, sest tema nimetati ametisse vaid mõni nädal tagasi ning seega ei saanud ta seda küsimust täna üldse arutada. Kõnealune küsimus on absoluutselt selge.

2. Rakendusmeetmed (kodukorra artikkel 88) (vt protokoll)

3. Rootsi eesistumise tulemused – 10. ja 11. detsembril 2009. aastal toimunud Euroopa Ülemkogu järeldused (arutelu)

President. – Tahaksin tervitada soojalt peaminister Reinfeldti, kes on olnud meiega eesistujana juba peaaegu pool aastat! Tahaksin samuti tervitada president Barrosot!

Järgmine päevakorrapunkt on arutelu, milles käsitletakse

– nõukogu avaldusi Rootsi eesistumise tulemuste kohta;

– Euroopa Komisjoni aruannet ja komisjoni avaldust 10. ja 11. detsembril 2009. aastal toimunud Euroopa Ülemkogu tulemuste kohta.

Fredrik Reinfeldt, nõukogu eesistuja. – Austatud president! Ma olen tänulik selle võimaluse eest pöörduda taas kord Euroopa Parlamendi poole ja sellisel üliolulisel ajal.

Samal ajal, kui meie kõneleme, on 193 riigi esindajad kogunenud ühte konverentsikeskusesse Kopenhaagenis, rääkides, vaieldes pidades läbirääkimisi ning püüdes vastata miljonite inimeste ootustele kogu maailmas. Vaid kahe päeva pärast on ÜRO kliimakonverents läbi. Varsti meenutame me kohtumist, mis oli ülioluline mitte üksnes ELi jaoks, vaid kogu maailma jaoks; kohtumist, mis oli otsustav nende jaoks, kes oma põllukultuure vee puudumise tõttu kasvatada ei saa; otsustava tähtsusega nende jaoks, kes on keeristormides ja üleujutustes oma kodud kaotanud; ja otsustava tähtsusega nende jaoks, kes asjatult igal aastal tõusva mereveetaseme vastu valle ehitavad.

Me teame, mis on ohus. Miks siis nii raske tegutseda on? Sellepärast, et me kardame muutust oma elustiilis? Siiski teame me, et kui me maailma ressursse jätkuvalt nii nagu praegu kasutame, ei ole meie praegune elustiil enam võimalik ja me seisame silmitsi hoopis järsemate muutustega. Meil on palju suuremaid asju kui meie igapäevane mugavus, mille pärast muretseda.

Kliimamuutustevastane võitlus on olnud päevakorras esikohal kogu Rootsi eesistumisaja vältel kõigil meie Euroopa Ülemkogu kohtumistel ja kõigil tippkohtumistel liidu peamiste partneritega. Nagu te ehk teate, võtsime me Euroopa Ülemkogu oktoobrikuu kohtumisel vastu kõikehõlmava volituse ELi juhtiva positsiooni säilitamiseks kliimaläbirääkimistel. Me leppisime kokku pikaajalises eesmärgis heite vähendamise kohta 80–95% 2050. aastaks ja uuendasime oma pakkumist vähendada heitkoguseid 30% tingimusel, et teised teevad sellega võrreldavaid jõupingutusi. Me leppisime kokku heite vähendamises rahvusvahelises transpordis ja hoolimata mõnest nurgast tulevast vastuseisust panime paika arvandmed seoses üldiste rahaliste vajadustega arenguriikides kliimamuutuste vastu võitlemiseks. Möödunud nädalal astusime pärast nädalaid kestnud kahepoolseid konsulteerimisi veel ühe sammu: ühiselt koostatud finantspakett, mis on mõeldud konkreetselt kliimameetmetega n-ö kiireks alustamiseks arenguriikides, pakkudes kolmeks eelolevaks aastaks 7,2 miljardit eurot.

Ma tean, et sellest ei piisa. Seepärast pean ma ütlema, et kuigi ma olen rahul sellega, et Euroopa Ülemkogu suutis selles sammus kokku leppida, on nüüd aeg küps selleks, et teised arenenud riigid meiega ühineksid.

Seega, mida on meil Kopenhaagenis vaja teha? Me vajame siduvaid kohustusi kasvuhoonegaaside heite vähendamiseks mitte ainult arenenud riikidelt, vaid ka arenguriikidelt, et tagada, et globaalne soojenemine jääb alla 2 °C eesmärgi, mida teadlased vajalikuks peavad.

Ma olen pidanud läbirääkimisi India ja Hiina juhtidega. Tean, mida nad selle kohta ütlevad. Miks nad peaksid nõustuma arendama puhtust ja keskkonnasäästlikkust, kui me oleme maailma aastakümneid saastanud? See on üks viis, kuidas seda vaadata, kuid probleem seisneb selles: arenenud maailm ei suuda üksi probleemi lahendada. Arengumaailmast lähtuvad heitkogused hakkavad juba ületama arenenud maailmast lähtuvaid. Seepärast peamegi tegema probleemi lahendamiseks koostööd. Omalt poolt võime me aastaid vastutustundetut käitumist hüvitada. Me võime rahastada kliimameetmeid arenguriikides. Euroopa Liit võttis endale möödunud nädalal kohustuse. Kopenhaagenis ei ole oluline vorm, vaid sisu. Me võime olla rahul, kui jõuame kokkuleppele heite vähendamises ning rahastamises ja kohustuses hakata viivitamata tegutsema, ja mis veelgi olulisem – me võime hakata võitlema kliimamuutuste vastu.

Möödunud aastal seisime me ühtäkki silmitsi kõige tõsisema finantskriisiga pärast 1930. aastaid. Maa sõna otsese mõttes vappus me jalge all. Äkki sai meile selgeks, kuivõrd olid finantsturud omavahel seotud ja kui üksteisest sõltuvad me ühise vastuse leidmisel olime. Vaid mõne kuu jooksul võtsid valitsused ELis vastu erakorralised toetusmeetmed. See oli kiire ja muljetavaldav reageering, kuid sellel oli oma hind. Meie riigi rahanduse kogupuudujääk ulatub nüüd peaaegu 7%ni SKPst, mis on kolm korda rohkem kui eelmisel aastal. 20 liikmesriiki elavad praegu läbi ülemäärase puudujäägi protsessi. Seega on majandus- ja finantskriisi järelmeetmed üsna loomulikult kogu sügise jooksul olnud teine peamine prioriteet.

Lubage mul puudutada lühidalt seda, mida me ära teinud oleme. Oktoobri lõpus leppisime me kokku eelarvepõhises väljumisstrateegias ning eelmisel nädala Euroopa Ülemkogu kohtumisel leppisime kokku finantstoetuskavadest väljumise põhimõtetes. Lisaks leppisime kokku põhimõtteliselt uues Euroopa finantsjärelevalve struktuuris. Kui rahavood on rahvusvahelised, ei saa järelevalve enam riigisisene olla. Nüüd tuleb Euroopa Parlamendil lõplike sammudega nõustuda.

Samuti oli meile selge, et maksusoodustuste kultuur ei saa enam jätkuda sellisel viisil, millega inimesed harjunud olid. Mul on hea meel, et ELil õnnestus veenda rühma G-20, et nad lepiksid kõnealuses poliitikas kokku ulatuslikes muudatustes. Uued eeskirjad suurendavad vajadust tulemuse ja tasu seose järele.

Majandus- ja finantskriis tabas meid rängalt, kuid me oleme näidanud üles võimet tegutseda ning me oleme oma vastupanuvõimet tugevdanud. Kui oleme oma taastumise kindlustanud, seisab EL tänu meie võetud meetmetele tugevamal alusel.

Rootsi eesistumine toimus institutsiooniliste muutuste ajal. Kui me eesistumise 1. juulil üle võtsime, oli sinne parlament äsja valitud. Me ei olnud Euroopa Komisjoni presidenti veel ametisse määranud. Sel ajal otsust ootava Iirimaa referendum tulemus ei olnud kindel. Ei olnud selge, kas kõik liikmesriigid ratifitseerivad Lissaboni lepingu. Isegi see ei olnud selge, kas Lissaboni leping võib Rootsi eesistumise ajal jõustuda.

Siis hargnes lahti draama. José Manuel Barroso nimetati sinise parlamendiga konsulteerides teist korda Euroopa Komisjoni presidendiks. Nüüd oli eesistujariigil komisjoni stabiilne kolleeg, kellega töötada. Iirimaa referendum tulemus oli võit Iirimaa jaoks. See oli võit Euroopa koostöö jaoks. See tõi meid sammu Lissaboni lepingule lähemale.

Ent siis juhtus midagi ootamatut. Tšehhi president esitas ühes hilises etapis, enne kui ta alla kirjutaks, uued tingimused. Me pidime käsitlema neid nõudmisi nii, et see ei kutsuks esile sarnaseid tingimusi teistelt liikmesriikidelt ning meil õnnestus seda teha Euroopa Ülemkogu kohtumisel oktoobris. Mõni päev hiljem kirjutas Tšehhi president alla. Kohe pärast allakirjutamist alustasin ma jälle oma kolleegidega konsulteerimist. Me pidime leppima kokku kõrgete ametikohtade suhtes – Euroopa Ülemkogu presidendi suhtes – ja nimetama kõrge esindaja. Ma ei liialda, kui ütlen, et see oli kergendus, kui kõik ettevalmistustööd 1. detsembril lõpule viidi. Lissaboni leping võis lõpuks jõustuda.

Nüüd on Euroopa Liit tõhusam. ELil on paremad vahendid kliimamuutuste vastu võitlemiseks ja ülemaailmse majanduskava mõjutamiseks. Euroopa Nõukogu uus eesistuja tagab järjepidevuse. Kõrge esindaja tagab koordineerimise meie välissuhete valdkonnas. Meil on Euroopa Parlamendi ja liikmesriikide parlamentide suurema kaasatusega demokraatlikum liit. Euroopa Liidu jaoks on alanud uus ajastu.

Kui ma 15. juulil siin teie ees seisin, olime ikka veel finants- ja majanduskriisi valuhoogude käes. Uuele aluslepingule ülemineku suhtes esines ebekindlust. Me ei teadnud, kas me suudame ühineda ja julgustada teisi mitte väga pikal, kuid lookleval teel Kopenhaagenisse.

Euroopa Ülemkogu möödunud nädala kohtumisega on eesistujariik Rootsi täitnud kõik oma viis prioriteeti: ELi jõulised volitused seoses kliimamuutustega; majandus- ja finantskriisi järelmeetmed; ELi Läänemere strateegia; Stockholmi justiits- ja siseasjade programm; ELi kui ülemaailmse mõjutaja tugevdamine, sealhulgas laienemine ja uus välisteenis. Nagu ma ütlesin, on Lissaboni lepingu kehtestamisega alanud Euroopa Liidus uus ajastu.

Tahaksin lõpetada, tänades teid kõiki! Eesistujariik vajas kõigi meie ees seisvate väljakutsetega tegelemiseks Euroopa Parlamendi abi. Ma tänan teid meile selle abi andmise eest!

Tahaksin tänada ka komisjoni ja eriti José Manuel Barrosot! Olen veetnud sel sügisel José Manueliga tõenäoliselt rohkem aega, kui see oleks tervislik. Ta on olnud mulle ja eesistujariik Rootsile suureks toeks.

Lõpetuseks tahaksin tänada liikmesriike nende valmisoleku eest jätta kõrvale erimeelsused ja alustada kompromisside tegemist – soovides Euroopale parimat –, et leida lahendusi, mis ei ole mitte üksnes neile kasulikud, vaid on kasulikud Euroopale tervikuna. See ühtsus on meie tugevus.

José Manuel Barroso, komisjoni president. – Austatud president, peaminister! Viimase kuue kuu jooksul oleme näinud uue aluslepingu jõustumist, mis lõpetas peaaegu aastakümne kestnud arutelu ja avas ukse uutele võimalustele selle uue laienenud Euroopa Liidu jaoks, mis meil täna on. Me oleme näinud esimesi tõendeid selle kohta, et otsustavatel meetmetel, mis on võetud Euroopa majanduse stabiliseerimiseks kriisiga silmitsi seistes, on mõningaid tulemusi. Ja sisenedes Kopenhaageni lõppvaatusesse, võime selgelt öelda, et Euroopa Liit on pingutanud kõvasti, et säilitada see hoog, mille see on otsustavate ülemaailmsete kliimamuutusi käsitlevate meetmete suunas saavutanud.

Tahaksin seepärast avaldada siirast kiitust väga eduka eesistumise eest peaminister Fredrick Reinfeldtile ja kogu eesistujariik Rootsi meeskonnale! On eriti oluline, et Rootsi eesistumisaeg on olnud nii tõhus Lissaboni lepingu ratifitseerimisprotsessi lõpuleviimise tagamisel, juhtides sellele uuele aluslepingule üleminekut ja täites samal ajal kõik teised eesmärgid. Me oleme näinud, kuidas Euroopa Ülemkogu nimetas ametisse Euroopa Ülemkogu esimese presidendi ning kõrge esindaja – komisjoni asepresidendi. Ning ärgem unustagem – kuna see oli parlamendi jaoks väga oluline hetk pärast seda, kui Euroopa Ülemkogu otsustas ühehäälselt –, et me oleme näinud, kuidas siinne parlament valis kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni järgmise presidendi.

Eelmise nädala Euroopa Ülemkogu kohtumine oli esimene kord, kus ülemkogu tuli kokku täieõigusliku institutsioonina. See oli ka esimene kord, kus uus kõrge esindaja ja komisjoni asepresident Catherine Ashton osalesid. Euroopa Ülemkogu uus president asub täisvolitustega ametisse 1. jaanuariks 2010 ja on esitanud oma mõtteid selle kohta, kuidas Euroopa Ülemkogu tulevikus korraldada. Ma tervitan väga kõiki ettepanekuid andmaks Euroopa Ülemkogule selle töös rohkem järjekindlust ja pidevust! Tervitan ka ideid rohkemate poliitiliste, avameelsete arutelude pidamise ja lühikeste ja jõuliste järelduste kohta!

Oli palju teisi küsimusi, mis olid Euroopa Ülemkogu eesmärgiks. Ma tahaksin rõhutada vaid mõnda, mitte unustades üht väga olulist küsimust – Läänemere piirkonna strateegia määratlemist –, mis võib olla eeskujuks teistele piirkondliku koostöö vormidele Euroopa Liidus ja mõne meie partneriga.

Majanduse küsimuses hoiame me õiget tasakaalu stiimuli säilitamise ja oma kriisist väljumise strateegiate ettevalmistamise vahel. Ma esitlesin meie Euroopa 2020. aasta strateegia tegevusvälja. Loodan, et Euroopa Ülemkogu keskendub selle Euroopa tuleviku jaoks väga olulise tegevuskava arutamisele järgmistel kohtumistel ametlikul Euroopa Ülemkogul veebruaris ja kevadisel Euroopa ülemkogul. Tahaksin korrata nüüd oma pakkumist tulla sinsele täiskogu istungile, et parlament saaks korraldada selles üliolulises küsimuses eriarutelu. Arvan, et on äärmiselt oluline, et Euroopa Parlament ja nõukogu poolelt Euroopa Ülemkogu haldavad täielikult kõnealust Euroopa Liidu 2020. aasta strateegiat, mis on koht, kus meie tulevik välja mängitakse.

Stockholmi programmiga seoses on komisjoni ettepanekud tõlgendatud nüüd kooskõlastatud lähenemisviisiks järgmiseks viieks aastaks. Ma tean, et paljud parlamendis jagavad meie otsustavust kasutada seda hüppelauda, et haarata kinni Lissaboni lepingu võimalusest kiirendada muudatusi Euroopa vabaduse, turvalisuse ja õiglusega seotud meetmetes. See oli üks peamistest põhjustest, miks ma otsustasin järgmise kolleegiumi portfelli selles valdkonnas ümber korraldada. Sellest saab üks kõige olulisemaid valdkondi Euroopa Liidu töös järgmisel viiel aastal.

Euroopa Ülemkogul oli kliimamuutustega seoses eriline tähtsus. Euroopa Liit on viimase viie aasta jooksul arendanud välja järjekindla ja ambitsioonika lähenemisviisi kliimamuutustele. Ma olen väga uhke selle üle, et komisjon on olnud selle väga ambitsioonika tegevuskava algataja. Vähenenud heitkoguste mõju võib olla tunda alles mitme aastakümne pärast, kuid me astume juba otsustavaid samme, andes oma eesmärkidele seaduse jõu.

Olgem sellega seoses avameelsed. Mõned meie partnerid teatavad oma kavatsustest pressiteadetes, kuid meie oleme teatanud oma kavatsustest seadusega – seadusega, milles on kõik liikmesriigid juba kokku leppinud. Arenenud maailm peab tegutsema, kuid peab samuti aitama arengumaailmal majanduskasvu ja heitmed lahti siduda. Arvan, et on õige, et Euroopa Ülemkogu keskendus eelmisel nädalal sellele, kuidas me saaksime selle ülemaailmse juhtpositsiooni Kopenhaagenis ambitsioonika kokkuleppe teenistusse panna: lubades arenguriikidele abi mitte mingis kauges tulevikus, vaid juba järgmisel aastal; tehes selgeks, et kokkuleppe peab olema kõikehõlmav ning sellel peavad olema kontrollimehhanismid, mis selle püsivaks teevad; säilitades meie valmisoleku oma eesmärgi tõsta, kuid üksnes juhul, kui ka teised ambitsioonikaid kohustusi esitavad.

Ma arvan, et Euroopa Ülemkogu saavutas väga olulisi tulemusi, eriti kahes küsimuses. Esiteks, seoses rahandusega – nõukogul õnnestus panna edukalt kokku kiire alustamise finantspakett, mis on oodatust suurem, ja – mis on ülioluline – tegi seda kõigi kaasatud liikmesriikidega. Muidugi on mõned öelnud, et Euroopa Liidu poolt ei ole see piisav, kuid 7,2 miljardit, rohkem kui 10 miljardit USA dollarit praegustes oludes ja kolmeks aastaks on väga tõsine panus. Loodan, et raha on nüüd garanteeritud ega ole üksnes taotlus. Nüüd on teiste asi seda sobitada. Euroopa Ülemkogu kordas ka oma keskpika tähtajaga rahastamiskohustust, et tagada, et see annab õiglase panuse, mis on 2020. aastaks vajalik.

Teiseks, kliimameetmed on vahel olnud Euroopa Ülemkogu jaoks otsustavaks punktiks. Ent õhkkond oli sel ajal erinev. Oli tugev jagatud arusaam, et kõigil on huvi Euroopa Liidu tähtsuse suurendamise vastu. Nüüd peaksime me saama tulu nendest investeringutest, mida me selles tegevuskavas teerajajatena teinud oleme.

Minu meelest oli üldiselt julgustav tunnistamine, et Euroopa Liit peab seisma koos. Lootkem, et see otsusekindlus jääb järgmise kahe või kolme päeva surve all kindlalt püsima!

Mida me mõne järgmise päeva jooksul oodata võime? Taani peaminister Rasmussen esitab tõenäoliselt täna ühe teksti, kuid sellisel kujul, et paljud keskse tähtsusega numbrid on jätud ikka tühjaks. Juhtide ülesanne on seda kokkuleppe suunas edasi viia. Seetõttu lähen ma kohe pärast seda arutelu Kopenhaagenisse. Me teeme koos peaminister Reinfeldtiga kõik, mis meie võimuses, et Euroopa Liit seda arutelu juhiks.

Me teame, et õhkkond ei ole Kopenhaagenis praegu kerge. Me teame ka, et see on osa tippläbirääkimiste tavapärasest rütmist. Ent nii paljude riigipeade või valitsusjuhtide saabumine on võimas liikumapanev jõud iga kokkuleppe saavutamiseks. Kui see kokkulepe sisaldab tegelikku kohustust vähendada heitkoguseid nii arenenud riikidest kui ka arenguriikidest; selget rahastamiskohustust selle õnnestumiseks; ja kokkulepet selles, kuidas seda kohaldada ja kontrollida – kui see kokkulepe sisaldab eri Bali tegevuskava elemente ning kui on näha, et need on õiges võimaluste raamistikus, et järgida 2 °C piirväärtust, siis ma arvan, et me ütleme õigesti, et see on suur saavutus. Me ei ole veel eesmärgi saavutanud, kuid usun, et selle kokkuleppe saavutamine on võimalik.

Järgmised mõned päevad näitavad, kas need ambitsioonid, mida me siinses parlamendis nii tihti arutanud oleme, ka teoks tehakse, kuid ma juba tunnen, et on tungiv vajadus muudatuste järele ja et me peame selle Kopenhaagenis õnnestuma panema. Kaalul on tohutult palju. Loomulikult tuleb leida tasakaal, kuid on ka tunne, et tänane põlvkond teab, et on olemas väljakutse, mida ei saa vältida. Ma usun, et eelmise nädala Euroopa Ülemkogu järel on Euroopa Liit valmis väljakutset vastu võtma. Ma loodan, et Euroopa juhtpositsiooniga saavutame me Kopenhaagenis edu.

Joseph Daul, fraktsiooni PPE nimel. – (FR) Austatud president, José Manuel Barroso, Fredrik Reinfeldt, head kolleegid! Euroopa Rahvapartei (kristlikud demokraadid) fraktsioon toetab viisi, kuidas teie, Fredrik Reinfeldt, olete seda vahetuvat eesistumist kooskõlas Nice'i lepinguga juhtinud. Samuti toetab fraktsioon Euroopa Ülemkogu viimaseid ettepanekuid, olenemata sellest, kas need puudutavad kliimamuutusi, kriisi või turvalisuse Euroopa, kaitsva Euroopa loomist.

Tõepoolest, minu fraktsioon toetab Euroopa asjade ausat ja vastutustundlikku juhtimist, mis on olnud eesistujariik Rootsi kvaliteedimärk. Aus juhtimine, sest ajal, mil see kriis nii paljusid meie sõpru, naabreid ja sugulasi mõjutab, kuna nad on kaotanud töökohad või on nende töökohad ikka veel ohus, ei ole Euroopa neile valelubadusi andnud. Euroopa rajab tulevikku, tagades, et ettevõtetel on jälle vahendeid loomiseks, uuenduseks ja seega töökohtade loomiseks.

Vastutustundlik juhtimine, sest Euroopa rakendab seoses kliimamuutuste, julgeoleku, kuid ka tööhõive ja majandusega sotsiaalse turumajanduse mudelit. See korraldab ajakava, korraldust kooskõlastatud järkjärguliseks, kuid ka raskeks väljumiseks kriisist. See koristab hävitava tegevuse järelt, mida me oleme mõne viimase aastakümne jooksul finantsturgudel näinud. Ta toetab VKEsid ja tugevdab sotsiaalset ühtekuuluvust, millela midagi püsivat ei ole võimalik saavutada.

Olgem siiski ettevaatlikud, et mitte korrata Lissaboni strateegia vigu, mis ebareaalsete eesmärgi püstitades on olnud enam pettumustvalmistav kui miski muu! Olgem ettevaatlikud, et tagada, et uuest majandusstrateegiast, mida nimetatakse „Euroopa Liit 2020“, ei tule veel ühte keerulist monstrumit. Fredrik Reinfeldt, José Manuel Barroso! Ka seoses kliimamuutustega näitab Euroopa üles vastutustundlikkust. Euroopa näitab otsusega vabastada igal aastal kolme aasta jooksul abi jaoks 2,4 miljardit eurot eeskujul, andes kolmandiku konkreetset kõige vaesematele riikidele ette nähtud rahvusvahelisest abist.

Ma eeldan nüüd, et meie partnerid teevad sama. Kopenhaagenilt loodan ma tasakaalustatud kohustusi, lühiajalisi ja keskpikas perspektiivis kohustusi ja kontrollitavaid kohustusi koos finantskaristustega nõuete mittejärgmise korral. Teisisõnu, ma loodan, et Kopenhaagen Euroopat ei eksita.

Kokkuvõtteks, fraktsioon PPE toetab nõukogu suuniseid julgeolekuküsimustest uue Stockholmi programmi raames. Meie kaaskodanikud tahavad suuremat turvalisust, kuid ka kodanikuvabaduste austamist. Nad tahavad olla kaitstud oma igapäevaelus, nad tahavad teada, mida nad söövad ja mida nad tarbivad, kuid samal ajal eeldavad nad – ja see on üksnes loomulik –, et nad elavad õiglasemas ühiskonnas, mis rohkem teisi austab. See on just selline Euroopa, mida meie, fraktsioon EPP, kaitseme ja edendame.

Head kolleegid! Nüüd, kus terav kriis ja institutsioonilised tõusud ja langused on möödas, on tulnud kätte aeg võtta vastu suuri otsuseid ja meie vigade tegemise varu on väike. Mõne päeva pärast näeme, kas Euroopa julge seisukoht kliimamuutuste suhtes on end ära tasunud. Me näeme, kas USA, Hiina ja teised mängivad lihtsalt aja pärast või tahavad nad kvalifitseeruda finaali, et saada maailma vastutustundlikeks sidusrühmadeks.

Ma soovin tänada eesistujariiki Rootsi jõupingutuste eest, ja eelkõige, nüüd kus käes on jõulud, Fredrik Reinfeldtil! Te olete viimase kuue kuu jooksul palju vaeva näinud. See ei ole olnud kerge, nagu me kõik teame. Samuti soovin ma edu Herman Van Rompuyale, kes võtab juhtimise kaheks ja pooleks aastaks üle, ja ma palun nõukogu mitte unustada, et nüüdsest peale mängivad nõukogu ja parlament samas liigas, mõneti läbipaistvates oludes.

Martin Schulz, *fraktsiooni S&D nimel.* – (DE) Austatud president, head kolleegid! Täna on mainitud mitu korda mõistet „üleminek“ ja ma usun, et see on asjakohane termin Rootsi eesistumise kirjeldamiseks. See oli eesistumisaeg, mis oli seotud ülemineku ühelt aluslepingult, Nice'i lepingult, mis osutus täiesti rakendamatuks, teisele, Lissaboni lepingule, milles on liiga palju erandeid, millest minu meelest kõiki ei ole võimalik järgida, kuna Lissaboni leping ei saa olla institutsioonilise arengu lõpp Euroopas. Seoses sellega peame olema ettevaatlikud, et mitte loota, et Lissaboni leping täidab kõik meie soovid kõigi lahenduste suhtes kõigile probleemidele maailmas, sest me näeme, kui raske on Lissaboni lepinguga töötada kõigi järjekorrapunktide lõikes, mida on tõstatatud.

Tahaksin alustada institutsiooniliste probleemidega, mille see leping on tekitanud. Meil on täna ikka veel siin Rootsi peaminister. Kes esindab järgmine kord nõukogu eesistujariiki? Herman Van Rompuy, vahetuv nõukogu eesistujariik, seejärel komisjoni president, siis paruness Ashton – kui nad kõik vähemalt sõna võtavad, siis vähemalt esimest korda meie esimese nelja kõne puhul ei ole meil seda alalist PPE konverentsi ja siis on meil paruness Ashton, seega üks õige sotsialist, kes asjad n-ö vahtu keerutab. See on kindlasti üks eelis.

(Vahelehiüüded)

Ma ei tea muidugi, kas see on Herman Van Rompuy või José Luis Rodríguez Zapatero, kes osa võtab, kuid tänan teid, Werner Langen! Kui te juba teate, et José Luis Rodríguez Zapatero on see, kes osaleb, olete ükski kord andnud kasuliku panuse. Suur tänu teile!

Rootsi eesistumisaeg oli üleminekuaja eesistumisaeg, kuid ka eesistumisaeg, mis pidi jälle kogema, kuidas Angela Merkel ja Nicolas Sarkozy kaarte lõpuni välja oma rinnale väga lähedal mängivad, lastes praegusel eesistumisel oma rada kulgeda – samal ajal, kui avalikkus ütles, et ei taha näha, mis toimub, ei oska midagi ette võtta – ja peab oma taktikalise mängu eest lõivu maksma. See on olnud Fredrik Reinfeldti saatuse mõne viimase kuu jooksul. Jumal tänatud, et see nüüd lõpule on jõudnud! See kujutab endast edusamme, mida me oleme teinud Lissaboni lepinguga: natuke rohkem läbipaistvust meie institutsioonilistes struktuurides. Ja kindlasti ka midagi muud: Euroopa Parlamendi volituste suurendamine. Ent Euroopa Parlamendi suuremad

volitused tähendavad ka, et teised institutsioonid peavad parlamendiga tegemist tegema. Euroopa Ülemkogu presidendi jaoks tähendab see seda, et see peab koordineerima parlamendiga otsuseid, mida tahab nõukogus ette valmistada – vähemalt õigusloomega seotud otsuseid. Oleks arukas näha Euroopa Parlamendi presidenti mitte nõukogu kohtumiste pealtvaatajana, vaid ühe institutsiooni esindajana, millele on antud suuremad volitused. See on see, mida ma Herman Van Rompuylt ootan.

Nii nõukogul kui ka komisjonil oleks soovitatav püüda saada selle uue aluslepingu alusel enamust parlamendis, mis suudab samuti vastata sotsiaal-, keskkonna- ja finantspoliitika väljakutsetele, mida nad ise oma programmides sõnastavad, sest õigusaktidega seoses vajavad nad lõppude lõpuks selles parlamendis kvalifitseeritud häälteenamust, kui nad oma algatusi läbi suruda tahavad. Seepärast oleks soovitatav, et komisjon püüaks saada enamust kogu parlamendi ulatuses, mis on ehk miski, mis ei sobi eriti kokku asjaoluga, et komisjoni liikmed on Euroopa erakondade saadikute juhid ja kujutavad endast seepärast tõendust teatavate poliitiliste suundumuste ühekülgsusest. See on midagi, José Manuel Barroso, mille üle te väga tõsiselt mõtlema peate.

Eesistujariik Rootsi on selle nimel palju pingutanud. Ma möönan seda siin rõõmuga. Kuid lõppude lõpuks – ja see ei ole teie süü, Fredrik Reinfeldt, vaid süsteemi süü – ei ole sellel olnud mingit mõju suurtele otsustele, kaasa arvatud nendele, mida praegu Kopenhaagenis tehakse, kuna üks vahetuv esistujariik ei saa üldse väga suur mõju avaldada. See saab vaid koordineerida, ja koordineerimise ja mõjutamise vahel on vahe. Finantsturgude järelevalve, kliimamuutuste mõjutamine, majandusliku taastamise nimel jõupingutuste tegemine – need on asjad, mida üksnes Euroopa kui tervik oma institutsioonilise koostööga teha saab. Seepärast usun ma, et Lissaboni leping kujutab endast edasiminekut. Mulle tundub, et asjaolu, et esistujariik Rootsi selle lõppude lõpuks kehtestas, on olnud selle üleminekuaja eesistumise suur õnnestumine.

Guy Verhofstadt, fraktsiooni ALDE nimel. – (FR) Austatud president! Esiteks, ma ei räägi täna hommikul institutsioonilistest küsimustest, nagu teised enne mind on teinud. Meil on kindlasti aega neid küsimusi arutada, kuna nõukogu rakendab ilmselt protokoll, mis nõuab valitsuste konverentsi. Me peame mõtlema sellele, kas me tahame konverentsi või ei. Ma usun, et meil Euroopa Parlamendis on sellest hoolimata mõni idee selles küsimuses, et tagada, et teeme Euroopa demokraatias edusamme ja et korvame läbipaistvuse ja demokraatia puudumise kavandatud koostöökavandatesse.

Seda öeldes tahaksin tänada eriti esistujariiki, peaminister Reinfeldti ja Cecilia Malmströmi suurepärase suhete eest, mille nad on parlamendiga säilitanud, ja nende – lõppude lõpuks – väga keeruliste küsimuste haldamise eest. Ma räägin muidugi Lissaboni lepingu ratifitseerimisest. Me pidime isegi ületama nn Klausitakistuse. Nüüdsest peale räägime me Klausitakistusest ja suurepärasest viisist, kuidas esistujariik Rootsi selle probleemi lahendas.

Teiseks, ma usun, et teine olulisim element on Stockholmi programm, mis on vastu võetud ja mida nüüd rakendada tuleb. Kuid teie jaoks, Fredrik Reinfeldt, eesistumisaeg siin muidugi ei lõpe, kuna on veel Kopenhaageni tippkohtumine, kus te populaarsust peate võitma.

Tahaksin edastada täna siinse täiskogu ees optimistliku ja eesmärgistatud sõnumi, mis on vastuolus sellega, mida me tänasest ajakirjandusest loeme. Täna ajakirjandust iseloomustab pessimism: kas kokkulepe saavutatakse või mitte? Ma usun, et kokkulepe on võimalik, sest on olemas tõsised partnerid ja me peame püüdma neid leida ja motiveerida.

Asjaolu, et president Obama ja Hiina peaminister homme ja ülehomme saabuvad, on tunnistajaks nende soovile jõuda kokkuleppele. Ma usun, et meil tuleb järgida mingit strateegiat. Kuid millist, head kolleegid? Ma usun, et me peame järgima strateegiat, mille kaudu me tahame luua kolmesuunalise koostöö USA, Hiina ja Euroopa vahel.

Kui need kolm järgmise kahe päeva jooksul esialgsele kokkuleppele jõuavad, on meil tõsine alus, millelt veenda teisi – Indiat, Brasiiliat ja teisi riike – nende jõupingutustega ühinema. Nõuan seepärast ennetavat lähenemist! Kõige olulisem asi on püüelda selle kolmesuunalise liidu poole, mis on vajalik selleks, et jõuda kokkuleppele, ja ma teen ettepaneku algusest peale heitkoguste vähendamiseks 30%. Selles ettepanekus peab olema näha eesmärgitunnetust.

Minu arvates peame end selles viimases läbirääkimiste etapis Kopenhaagenis laskma juhtida Hegelil, kes ütles, et inimest ei aja meeleheitelisse võimatu, vaid see, mis oli võimalik, kuid mis jäi saavutamata. Ma usun, et esistujariik Rootsi järjekindlusega saavutame me Kopenhaageni tippkohtumisel edu.

Rebecca Harms, *fraktsiooni Verts/ALE nimel.* – (DE) Austatud juhataja, José Manuel Barroso, Fredrik Reinfeldt! Pärast nelja Kopenhaagenis veedetud päeva leian ma, et äärmiselt raske on kuulata sõnu „Euroopa Liidu juhtiv roll”. Juhtpositsioon – ja ma õppisin seda kunagi lasteaias – saavutatakse eelkõige hea eeskuju näitamisega. Tahaksin nüüd küsida teilt, Fredrik Reinfeldt ja José Manuel Barroso, kas te tegelikult usute, et me võime valedel, enesepettusel ja suuremahulisel rahvusvahelisel pettusel põhineva strateegiaga sellises rahvusvahelises protsessis nagu Kopenhaageni protsess juhtiva rolli saavutada?

Te peaksite teadma, Fredrik Reinfeldt – ja José Manuel Barroso teab seda kindlasti, sest ta on piisavalt kaua kaasatud olnud –, et kaheastmeline eesmärk on võimatu missioon, kui eurooplased selliste pakkumiste juurde jäävad, mida nad seni esitanud on. Vähendamise eesmärk ei ole piisav. Samal ajal oleme meie, eurooplased, kogu aeg tagauksi avanud, et vältida kodus vähendamispoliitikat. Tasakaalustamisel ei ole enam mingeid piiranguid. Kuum õhk on tulnud päevakorda mitte üksnes Poola, vaid ka Rootsi jaoks. Metsade kaasamine, mida teie ja teie valitsus eelkõige edendanud on, Fredrik Reinfeldt, on veel üks panus Euroopalt aktiivse vähendamispoliitika vältimisse.

Paljude ekspertide hinnangul Kopenhaagenis see, mida teie, teie ise, olete seni kui parima, mida me teha suudame, välja pakkunud, ei lõppeks heitkoguste vähenemisega Euroopas, vaid nende suurenemisega 2020. aastaks. Seega, Fredrik Reinfeldt, palun selgitage, kuidas me peaksime selle kaheastmelise eesmärgi saavutama, kui te jääte selle juurde, mida seni pakutud on!

Et asju veel halvemaks ajada, teatasid üks Saksa ajaleht ja Financial Times täna, et te olete loobunud 2020. aastaks 30% eesmärgist ja tahate nüüd seda hoopis 2025. aastaks välja pakkuda. Kui te tahate tõesti seda protsessi edendada, paluksin teil kiiremas korras võtta tagasi see, mis tänases ajalehes kui Euroopa suundumus avaldati.

Ütlen lõpetuseks ühe viimase asja: järgmise paari päeva jooksul seisab tuhandeid ametlikke vaatlejaid Bella keskuse uste taga, kuigi neil on konverentsile akrediteering. Need inimesed on näinud kliimapolitiika nimel aastaid, mõni neist aastakümneid, äärmiselt ränka vaeva. Palun tagage, et kuna äkitselt ei saa need inimesed enam osaleda, ei lõpetaks nad n-ö puurides või ei peaks istuma tundide kaupa seotud kätega külmal maal!

Kopenhaagenis on kaotada palju juhtivaid rolle. Kuid viis, kuidas ELis õigusriigi põhimõtteid esitletakse – mind ei huvita üldse lõhestavad rahvahulgad – ja rahulike meeleavaldajate ebaproportsionaalne kohtlemine – Cecilia Malmström on loomulikult õigusteaduse ekspert –, on samuti midagi, mida te tõesti Kopenhaagenis selgitama peaksite.

Michał Tomasz Kamiński, *fraktsiooni ECR nimel.* – (PL) Lugupeetud president! Kahju, et te rääkisite ajast kinnipidamisest just enne minu kõnet. Ma püüan järgida ajalimiiti.

Peaminister Reinfeldt, te loomulikult pälvite meie tänusõnu. Nagu on juba öeldud, asus eesistujariik Rootsi ametisse Lissaboni lepingu vastuvõtmisega seotud raskel ülemineku- ja rahutuseperioodil. See on meil nüüd seljataha jäänud, kuid eesistujariigiks saamine toimus samuti majanduskriisi ajal. Ma sooviksin alustada oma kõnet, mis ei saa olema täielikult kiitev, tänades teid, et eesistujariik Rootsi vältis populismi kiusatust, mille lõksu on kerge langeda neil rasketel kriisiaegadel!

Fredrik Reinfeldt, te olete tõestanud, et keerulistele küsimustele ei ole lihtsaid vastuseid. Eesistujariik Rootsi on näidanud, et Euroopa Liit on suuteline kriisiajal otsima häid ja mittepopulistlikke lahendusi, mis võivad aidata mitte ainult Euroopat, vaid kogu maailma, et tulla välja sellest keerulisest olukorrast. Ma sooviksin teid väga siiralt tänada selle raske töö tegemise eest, teie austuse eest liikmesriikide suhtes ja ka austuse eest, mida te olete näidanud Euroopa Parlamendi suhtes! See oli keeruline aeg ja minu arvates olete te läbinud selle eksami. Te saate täieliku rahulolutundega lõpetada oma missiooni kahe nädala pärast.

Minu arvates ei jätnud te põhjuseta oma kõnes välispoliitikat mainimata. Kahjuks olen ma sunnitud siinkohal ütleva mõningaid karme sõnu. Minu arvates ei saa välispoliitika alal ja eelkõige selle kahes valdkonnas lugeda eesistujariiki Rootsit ja viimast poolaastat edukaks.

Esiteks, viimasele kuuele kuuele heitis varju see, mis oli minu arvates täiesti mittevajalik kriis seoses Rootsi ajalehes avaldatud õnnetu artikliga Iisraeli sõduri kohta ning eesistujariigi Rootsi ja Iisraeli suhete täiesti ebavajalik halvenemine. Ma soovin öelda, et oli vale, et eesistujariik ei mõistnud Rootsi ajalehes ilmunud artiklit selgesõnaliselt hukka. Mina koos kogu oma fraktsiooniga arvan, et Iisraeli sõdurid ei kaitse üksnes Iisraeli, vaid kogu meie tsivilisatsiooni. Minu arvates nappis viimasel kuuel kuul selgesõnalist toetust Iisraelile, meie peamisele liitlasele Lähis-Idas. Tõenduseks selle kohta on Lähis-Ida käsitleval viimasel Euroopa Ülemkogul jõutud tulemus, mis kuigi olles minu arvates parem ettepandust, ei anna meile juhtivat rolli Lähis-Idas. Euroopa Liit peaks juhtima rahuprotsessi ja peaks olema peamine jõud, mis taotleb rahu Lähis-Idas. Kui me

soovime etendada seda rolli, siis me peame ületama oma erinevused. Me ei saa võtta vastu ühehäälsed Palestiinat pooldavaid seisukohti. Viimase kuue kuu välispoliitika ei ole kahjuks sellele lõpu teinud.

Me rääkisime sellest eile arutelul Gruusia üle. Minu arvates on tõusev Vene imperialism üks Euroopa Liidu kõige keerulisemaid probleeme. See ei ole ohtlik mitte ainult Venemaa naabritele, vaid kogu Euroopa Liidule. Sellele vaatamata sooviksin ma tänada teid, Fredrik Reinfeldt, teie juhtimise ja Rootsi poolse Euroopa Liidu juhtimise eest! Parlamendi roll on juhtida tähelepanu sellele, mis ei ole meie arvates alati parim. Ma usun, et kõike arvestades on Rootsi eesistujariigi aeg olnud positiivne, vaatamata minu tehtud negatiivsetele märkustele.

(Kõneleja nõustus võtma sinise kaardi küsimuse kodukorra artikli 149 punkti 8 kohaselt)

Zoltán Balczó (NI). – (HU) Ma sooviksin küsida Michał Tomasz Kamińskilt, kas ta peab Gazas Iisraeli sõdurite tehtud toiminguid inimsivilisatsiooni eest peetava võitluse osaks? Just teie olete eelarvamustega, sest igauks, kes soovib rahu selles piirkonnas, peaks ÜRO resolutsioonide kohaselt eelkõige seisma palestiinlaste õiguse eest iseseisvale riigile. Te nõuate ebaõiglaselt Rootsilt vastutuse kandmist tema võetud hoiaku eest.

Michał Tomasz Kamiński, fraktsiooni ECR nimel. – (PL) Ma arvan, et Iisrael on ainus demokraatia Lähis-Idas. Iisraeli riik on särav eeskuju Lähis-Ida riikidele demokraatia valdkonnas. Sõda on loomulikult raske asi, mis toob alati kaasa valulisi tagajärgi. Sellepärast oleme me rahu poolt. Minu arvates on meie roll toetada rahuprotsessi Lähis-Idas ja astuda resoluutselt terrorismi vastu.

Lothar Bisky, fraktsiooni GUE/NGL nimel. – (DE) Lugupeetud president! Minu kolleeg Eva-Britt Svensson võtab sõna eesistujariigi Rootsi teemal. Ma sooviksin tuua esile kaks punkti Lissaboni lepingu jõustumisele järgnenud tippkohtumise järeldustest. Esiteks kahetsen ma asjaolu, et Euroopa Ülemkogu ei andnud edasi selgeid sõnumeid ELi tulevase strateegia kohta. Vastupidiselt, ta oli ühel meelel vana komisjoniga, mis soovis jääda läbikukkunud Lissaboni strateegia peamiste põhimõtete juurde.

On küll tunnustatud, et on vaja uut poliitilist lähenemist, kuid kus see on? Ma ei ole seda näinud! Uue komisjoni, uue parlamendi ja Euroopa Ülemkogu presidendiga oleks aga praegu võimalus alustada täiesti uut arutelu. Loomulikult on ka uus leping ja veel rakendamata võimalus kodanike algatuseks.

Meie lähtepunkt on selge: meie prioriteetideks teiste prioriteetide ees, eelkõige kasumihuvide ees, peavad jätkuvalt olema inimeste sotsiaal- ja keskkonnamured. See peab saama Euroopa Liidu strateegiate ja õigusaktide uueks peamiseks põhimõtteks, sest ainult sel juhul tajuvad kodanikud, et EL esindab edu pikaajalises perspektiivis.

Minu teine märkus on, et meie, Euroopa Parlamendi vasakpoolsed, tervitame asjaolu, et ülemkogu täidab lõpuks nõudmise kapitali võõrandamise maksu järele. Eilsel arutelul oli meil hea meel kuulda José Manuel Barroso lubadust, et tema juhtimisel võtaks uus komisjon vastavad ettepanekud päevakorda lähitulevikus. Me jätkame selle teema ülesvõtmist ja me jääme seisukohale, et Euroopa Liit võib ja peab astuma esimese sammu kahtluse korral. Me ei saa oodata, et keegi teine ülemaailmsel tasemel võtaks selle rolli meilt ära.

Mario Borghezio, fraktsiooni EFD nimel. – (IT) Lugupeetud president, head kolleegid! Rääkides finantskriisi teemal, ei saa kindlasti vaielda vastu, et eesistujariik Rootsi on käitunud loogiliselt ning võtnud vastu selge ja kindla hoiaku.

Miks ei jätkunud teil julgust esitada nende nimesid ja perekonnanimesid, kes vastutavad finantskriisi eest, märkides selgelt meetmed spekulatsiooni tiibade kärpimiseks ega otse öelda Euroopa kodanikele, et meie pangad ja meie finantsasutused tegelevad endiselt mitmete spekulatsioonide finantstoodetega ja saastavad meie turgu?

Miks ei pakkunud te selget toetuse žesti reaalmajandusele, mida esindab eelkõige väike- ja keskmise suurusega ettevõtete arhipelaag, tootmismaailm, meie Euroopa majanduse tervise juures oleva maailm, millele, ma kordan, on ja jääb ka edasipidi vajalikuks pakkuda julgustamise ja tõelise toetuse märke?

Võib-olla puudutas eesistujariigi Rootsi ees seisnud kõige olulisem väljakutse vabadust, julgeolekut ja õiglust, mis peab paika ka Stockholmi programmi rakendamise suhtes. Millise järelduse võib sellest teha? Ma usun, et see eesistujariik ei ole rakendanud piisavaid meetmeid ebaseadusliku sisserände suhtes ja võetud meetmed on olud äärmiselt ebaefektiivsed. Eesistujariik ei ole olnud aktiivne ebaseaduslikule sisserändele vastuseismisel isegi sisserändeprojektide ja põgenike probleemiga tegelemise osas.

Näib, et Euroopa on rääkinud nõrgalt, mitte üksnes üldiselt välispoliitikast – ja ma olen täielikult nõus nendega, kes on selle vastu olnud –, kuid ka sellel spetsiifilisel teemal. Euroopal on ilmselt nappinud autoriteedist sellisel põhiteemal nagu sisseränne, kuid vaadake seda kas selliste inimeste seisukohast nagu mina, kes on väga mures ebaseadusliku sisserände pärast, või nende inimeste seisukohast, kes on rohkem mures sisserände poliitikate rakendamise pärast.

Meil on kõrged ootused, et uus eesistujariik Hispaania hakkab viima ellu ideid, mis on juba avalikustatud mõnes mõjukas avalduses, milles väidetakse, et Euroopa ei tohi mõelda sisserändest kui probleemist, mis puudutab üksnes Vahemeremaadega piirnevaid riike.

See on ilmselt probleem, mis puudutab kogu Euroopat, kuid on üks punkt, mille suhtes väljendas minu valitsus selget nõudmist, mis on aga sellele vaatamata jäänud tähelepanuta. Selles pandi ette tõsise üleeuroopalise strateegia vastuvõtmist, et võidelda organiseeritud kuritegevuse pärandiga. See strateegiga on andnud Itaalias erakordseid tulemusi. See pärand esineb kõikjal Euroopas: maffia, organiseeritud maffiad on vallutanud kogu Euroopa, imbudes reaalmajandusse ja eelkõige finantsmajandusse.

Me ootame endiselt selget signaali, et me saame näha Euroopa õigussüsteemi juurutamist seda liiki organiseeritud kuritegevuse vastu, mis on nii väga võimas mitmes riigis – kui mitte kõigis Euroopa Liidu riikides. Kuna seda liiki kuritegevus saab toimuda liiga vabalt, on see kasutanud ära meie vabadusi, liikudes endale meelepäraselt finantsturgude, maksuparadiiside ning kinnisvara ja muude varadega tegelevate turgude vahel. Just siinkohal oleks eesistujariik võinud näidata üles palju suuremat selguse määra, selgepiirilisemat tegevusliini. Me süüdistame avalikult eesistujariiki Rootsit.

Ja seejärel jõuame me selle eesistujariigi teatud esindajate avaldusteni järgmise tähtsa ja sümbolse küsimuse kohta, mis on Šveitsi referendum minarettide kohta. Šveitsi välisministeerium käsitles minarettide ehitamisele antud eitavat vastust n-ö eelarvamuse väljendusena. Ta läks veelgi kaugemale, väites, et Berni otsus pidada referendumit sellises asjas on küsitav. Seega on meil siin küsimus, mis jääb referendumist raamest välja ja see on küsimus sellest, kas pidada või mitte pidada referendumit.

Kuidas saavad Euroopa Liidu seadusandjad teha etteheiteid väikesele riigile, mis on alati alates juba keskajast olnud demokraatlik? Kas tõesti peaksime meie, mitte kellegi valitud bürokraatia orjad, olema need, kes õpetavad Šveitsi inimestele demokraatiat? Kas meie peaksime olema need, kes keelavad neile õiguse pidada referendumit tähtsas küsimuses, mille suhtes on kõigil õigus enda arvamusele?

Vastupidi, Euroopa Liit peaks õppima Šveitsi demokraatialt seda, kuidas käsitleda kõige tundlikemaid probleeme, andes hääleõiguse inimestele, inimestele, inimestele, mitte selle Euroopa supervõimu bürokraatiale, lobidele ja pankadele, mis teevad alati otsuseid kodanike elude kohta nendega konsulteerimata!

Barry Madlener (NI). – (SV) Lugupeetud president! Mul on hea meel, et selgrootu ja argpüksliku eesistujariigi Rootsi ametisoleku aeg on lõppenud.

(NL) Õnneks on jõudnud selle nõrga eesistujariigi Rootsi ametisoleku aeg lõpule, kuna Rootsist ei ole tulnud midagi eriti head. Karmi joont ei ole võetud Türgi suhtes, mis jätkuvalt okupeerib Küprost ebaseaduslikult. Rootsi on jätnud Israeli hätta ja tema ettepanek Jeruusalemma jagamiseks illustreerib tema naiivsust selle pahakspandava, barbaarse ideoloogia suhtes, mis on islam. Rootsi oleks pidanud toetama tugevalt Euroopa referendumit pidamist kõikides liikmesriikides, nagu Šveitsi tegi minarettide keelustamise kohta. Seda soovib Euroopa avalikkus.

Brüsseli ja Strasbourgi vaheline reisimistsirkus ei ole isegi mitte päevakorda jõudnud, Fredrik Reinfeldt. Me palusime seda teilt, kuid ilmselt ei julgenud te seda teha, kuna Prantsusmaa hirmutas teid kahtlemata ära. Seejärel raiskate te raha kliimapolitikale Kopenhaagenis, kuigi kliimamuutust ei ole teaduslikult kinnitatud.

Holland maksab välja suure rahasumma. Riigi netosissemakse ühe elaniku kohta on endiselt kaks kuni kolm korda suurem teiste rikaste riikide sissemaksest. See olukord tuleb nii pea kui võimalik parandada. Me loodame, et järgmine eesistujariik näitab rohkem julgust üles!

Anna Maria Corazza Bildt (PPE). – Lugupeetud president! Ma märkasin, et te andsite mõnele kolleegile peaaegu minuti rohkem kõneaega. Ma sooviksin teile meelde tuletada, et meil kui väikestest riikidest pärit hiljuti valitud liikmetel on vaid täpselt üks minut tähelepanu köitmiseks ja see aeg on võetud ära meie võimalusest väljendada oma seisukohti. Palun austage ka meid!

Fredrik Reinfeldt, nõukogu eesistuja. – Lugupeetud president! Mul on teha kaks lühikest märkust. Esiteks sooviksin ma tänada parlamendiliikmeid nende lahkete sõnade eest – ka muude sõnade, kuid peamiselt

lahkete sõnade ja lahkete märkuste eest! Meil on nüüd uus Euroopa Liit, mis põhineb Lissaboni lepingul, ja ma ütleksin, olles seotud vahetuva eesistuja ametiga, et selleks, et panna Euroopa tööle tuleviku jaoks, on vaja, et liikmesriigid, komisjon ja see parlament võtaksid vastutuse. Väga keeruline oleks saada selle tööga järje peale, kui kõik need osapooled ei võta täit vastutust.

Vaid mõned märkused püüdluste kohta koordineerida 27 liikmesriiki. See võtab aega, kuid ilma selleta oleks meil olukord, kus seda Euroopa Liitu juhivad vaid vähesed või seda teeb keegi teine. Me oleme võtnud selleks aega. Ma tean, kui palju aega te vajate selle koordineerimise tegemiseks ning see on ilmselge ka Herman Van Rompuyele ja jätkuvalt toimuvale vahetuvale eesistujariigile.

Minu teine märkus puudutab Kopenhaagenit. Ma kuulen sageli seda: Euroopa ei juhi ja minu riigis ütleb opositsioon, et Rootsi ei juhi. Sellega tahetakse anda iseendale hoop. Näidake siis mulle, kes on juht! Ma sooviksin seda teada, sest oleks suurepärane näha seda juhti ja järgida nende algatusi. Ma ei ole seda veel näinud. Me võtame endale kohustusi teha vähendusi, mis on õiguslikult põhjendatud, mis olid varem päevakorras, konkreetse finantseerimisega, mida ma ei ole näinud arengumaailma muudest osadest.

Samuti, mis puudutab Kopenhaagenit, siis ma arvan, et on väga oluline pidada meeles, et me peame säilitama 2 °C eesmärgi. Ma ei ole kindel, et me suudame seda saavutada. Ma tean, et Euroopa on täitnud oma osa ja on valmis liikuma 30% poole, kuid me ei saa seda probleemi üksinda lahendada. Me seisame vaid 13% ülemaailmsete heidete eest. Selleks, et see oleks ülemaailmne vastus, on vaja ülemaailmset reageerimist ja seda, et teised peamised saastajad võtaksid suuremad kohustused.

Mõned sõnad Rootsi kohta, kuna see tuli kõneks. Minu arvates on väga oluline, pärast selliste kohustuste võtmist – olgu selleks Kyoto või praegu uus kokkulepe Kopenhaagenis – minna koju ja teha oma tööd. Alles eile kaasajastasime me heitekoguste vähendamisi, mida on tehtud Rootsis alates 1990. aastast. Me oleme nüüd vähendanud neid –12%. Me jälgime, kuidas seda arvestatakse rahvusvaheliselt, kuidas seda esitatakse. Me võiksime alati öelda, et nii on vale seda käsitleda, kuid see on ülemaailmne kokkulepe, mis maailmal on. Me oleme selle kohta esitanud seda liiki näitajaid.

Loomulikult on murettekitav, et mõned riigid liiguvad teises suunas ja neid kritiseeritakse selle eest. Seega ei ole see mitte ainult kokkuleppe tegemine, see on ka muutuste tegemine teie majanduses, kasutades heitmetega kauplemist ja teisi meetmeid muutuse saavutamiseks. See on ka valdkond, kus te näete, et mitmed Euroopa riigid tegutsevad viisil, millest on vajaka teistes maailma osades.

José Manuel Barroso, komisjoni president. – Lugupeetud president! Vaid kaks märkust: esiteks Kopenhaageni kohta ja teiseks eduka eesistujariigi Rootsi kohta. Ma olen samuti väga üllatunud, nähes mitmeid Euroopa kolleege esitamas virisevat retoorikat. Tegelikult, kui üldse on valdkonda, kus me saame olla uhked Euroopa Liidu juhtiva rolli üle, siis see on just kliimamuutus. Näidake mulle ühte asjaomast tegelast või riikide rühma, kes on võtnud endale kohustusi sel määral, nagu meie oleme seda teinud!

Nagu ma olen varem öelnud, on mõned riigid teatanud oma kavatsustest pressiteadete kaudu. Euroopa Liit on teatanud oma kavatsustest õigusaktide kaudu, mis on juba siduvad: õigusaktide kaudu, mis pärinesid Euroopa Komisjonilt, mis said Euroopa Ülemkogu ja Parlamendi ning – ühepoolselt ja tingimusteta – Euroopa Liidu toetuse. Nende õigusaktidega on juba sätestatud kasvuhooonegaaside vähendamine 2020. aastaks 20%. Mitte keegi teine ei ole seni teinud midagi võrreldavat. Seega palugem teistel teha midagi sarnast meie jõupingutuste jaoks!

(Aplaus)

Kas see on piisav, et jõuda eesmärgini 2 °C? Ei, see ei ole piisav! Sellepärast räägime me teistele, et me saame üksteisega läbirääkimisi pidada. Poliitikud ja diplomaadid võivad pidada läbirääkimisi, kuid me ei saa pidada läbirääkimisi teadusega; me ei saa pidada läbirääkimisi füüsikaga. Seega olgu meil ülemaailmne tehing, mis võimaldab meil saavutada kokkuleppe, mis on kooskõlas sellega, mida teadus meile ütleb. Seda ei saa teha üksnes Euroopa, sest Euroopa vastutab vaid ligikaudu 14% ülemaailmsete heidete eest ja see suundumus väheneb vastavate näitajate osas. Seega, isegi juhul, kui Euroopa lõpetab homme täielikult kasvuhooonegaaside heited, ei lahenda see probleemi.

Seega vajame me nüüd pardale ameeriklasi, samuti hiinlasi, indialasi. Nende kuue kuu jooksul rääkisime koos peaministri Reinfeldtiga Obamaga; me rääkisime Hu ja Weniga; me rääkisime Singhiga; me rääkisime Medvedeviga; me rääkisime Lolaga. Ja ma võin öelda, et kõikidel neil kohtumistel olime meie need, kes palusid neil esitada olulisemaid pakkumisi.

Just seda me teeme Kopenhaagenis – ärge unustage, sest mõnikord inimesed kalduvad unustama –, et see ei ole mitte ainult mäng nende osaliste vahel, vaid ka arenguriikidega: kõige vaesemad, haavatavamad, Aafrika riigid! Me rääkisime ka Meles Zenawiga Etioopiast ja teistega. Just sel põhjusel oli Euroopa Liit esimene, kes käis välja teatud rahasumma.

Seega olgem üksteise suhtes ausad! Me võime olla alati ambitsioonikamad ja Euroopa Liit on näidanud oma ambitsiooni. Kuid nõudkem rohkem ambitsiooni ka teistelt, sest ainult selle ambitsiooniga saame me saavutada kokkuleppe, mis vastab meie ambitsioonile! See on ülemaailmne probleem ja me vajame ülemaailmset lahendust.

Lõpetuseks lubage mul öelda mõni sõna peaminister Reinfeldtile ja eesistujariik Rootsile! See on viimane kord, kus meil on Euroopa Ülemkogu president ainult kuus kuud, seega oli see Euroopa Liidu mitmete aastate pikkuse töö lõpp. Ma tahan öelda – ja ma ütlesin seda president Reinfeldtile nende kuue kuu jooksul –, et ta oli Euroopa Ülemkogu 11. president, kellega ma olen koos töötanud. Seega tervitan tõesti asjaolu, et me saame nüüd Euroopa Ülemkogu alalise presidendi.

Kuid ma sooviksin öelda peaminister Reinfeldtile, et ta oli järjekorra järgi 11. president, kes töötas komisjoniga, kuid ta kindlasti väärib kohta poodiumil kui üks parimaid eesistujariike, mis meil on olnud sellel Euroopa Liidu ajal. Täna teid kõige eest, mida teie ja eesistujariik Rootsi on teinud nende kuue kuu jooksul!

Rebecca Harms (Verts/ALE). – Lugupeetud president! Praegu, kui Lissaboni leping on paigas, tuuakse sageli esile läbipaistvus seoses parlamendiga. Kas Euroopa Ülemkogul on uus ettepanek Kopenhaageni 30% eesmärgi kohta 2025. aastaks, mis on parem tasaarvestus kui 20% eesmärk? See on lekkinud dokument, mis ringleb Kopenhaagenis ja ma soovin selgitust praegu, tulenevalt kontaktidest komisjoniga, kas see on nõukogu tõeline strateegia. Palun rääkige meile tõtt!

Gunnar Hökmark (PPE). – Lugupeetud president! Ma viivitan selle väljaütlemisega, sest rootslasena ei kõla see väga tagasihoidlikuna, kuid minu arvates on õiglane öelda, et Euroopa Liit ja Euroopa ei ole enam samad pärast seda eesistujariiki. See saab olema erinev Euroopa Liit – tugevam ja parem liit – mitmetel põhjustel, millest mõningaid on mul rootslasena väga uhke tunne mainida.

Esiteks, loomulikult muudab see praegu kehtiv leping liidu institutsionaalset tasakaalu, kuid see muudab ka liidu suutlikumaks meie poliitiliste eesmärkide saavutamisel. Ma sooviksin viidata asjaolule, et me oleme avanud laienemisprotsessi Sloveenia ja Horvaatia vahelise lepinguga, mis on oluline Horvaatialle, kuid ka Lääne-Balkani ja nende tulevase laienemisprotsessi seisukohast. See on üks Euroopa Liidu tugevusi, kuid see võib olla ka võimalus meile kõigile.

Ma arvan, et samuti on oluline viidata asjaolule, et selle eesistujariigi ajal ja meie ametisoleku ajal etendav Euroopa Liit esimest korda juhtivat ülemaailmset rolli ühes kõige olulisemas rahvusvahelises küsimuses, mis seisab inimkonna ees. See on uus ja annab meile suuri kohustusi tulevikuks, sest on ilmselge, et kõiges selles, mida Kopenhaagenis saavutati, etendas Euroopa Liit peamist ja olulist rolli tegevuskava koostamisel nende asjade kohta, mida me peaksime saavutama. Ükskõik kui edukad me ka ei ole, see töö jääb lõpetamata, kuid see rõhutab Euroopa Liidu suuri kohustusi.

Meil on veel majanduse taastumine koos rangete reeglitega riigi rahaasjade korda saamiseks ja protektsionismi takistamiseks. Ma olen rootslane, seega olen ma võib-olla liiga subjektiivne selles küsimuses, kuid ma usun, et meil kõigil on põhjust olla uhke selle üle, mida me oleme saavutanud sel perioodil. Kuid kogu tagasihoidlikkuse juures peame me ka meeles pidama, et need saavutused annavad meile suure vastutuse tuleviku eest.

ISTUNGI JUHATAJA: Giovanni PITTELLA

asepresident

Åsa Westlund (S&D). – (SV) Lugupeetud juhataja! Ma soovin alustada, öeldes, et eesistujariik täitis kõrgeid ootusi, mis on pandud talle kui tõhusale diplomaatilisele masinale. Seda hinnatakse väga, eriti arvestades kaost, mis oli mõnikord valdav eesistujariigi Tšehhi ametiajal. Lissaboni lepinguga seotud lõpuvoore käsitleti samuti väga positiivsel viisil. Lõpetuseks, eesistujariigil õnnestus ka juurutada Euroopa Ülemkogu alalise presidendi ning uus välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ametikoht

Kahjuks on selle otsene poliitiline mõju inimeste igapäevastele eludele olnud mõnevõrra vähem oluline. Euroopa palgateenijatele ei ole antud mitte mingit toetust palgadumpingule lõpu tegemiseks Laval

kohtuotsuse kiiluvees, ka ei ole nad näinud uusi algatusi, mis käsitleksid tööpuudust ja looksin töökohti juurde.

Keskkonnaliikumine on pettunud Rootsis, sest see ei seisnud keskkonnaküsimuste eest. Tegelikult on Rootsi astunud pigem sammu tagasi ja jätnud kasutamata võimaluse taotleda rohkem väljakutseid pakkuvamaid eesmäärke keskkonna ja kliimamuutuse valdkonnas.

Asjaolu, et Rootsil ei ole märkimisväärsemat rolli hetkel Kopenhaagenis toimuval kliimakonverentsil, on siiski suurema tõenäosusega tingitud peaminister Reinfeldtist endast, parteipoliitilistest põhjustest, olles varases etapis mänginud maha konverentsi ootused. See oli vastuolus ELi läbirääkimisstrateegiaga ja viis meeletehete olulisel arvul teisi Euroopa juhte. Sellest veelgi tõsisem on asjaolu, et see õhustas võimalust saavutada head kokkulepet kliimamuutuse kohta.

Lõpetuseks sooviksin ma mainida Stockholmi programmi – üks väheseid asju, mis jääb kestma pärast eesistujariigi Rootsi ametiaja lõppu. Olles ise Stockholmi elanik, tunnen ma muret, et minu kodulinna hakatakse seostama poliitilise programmiga, mis põhineb rohkem kindluselinnal Euroopal kui inimõiguste kaitsmisel.

Meie, Rootsi sotsiaaldemokraadid tunneme sellele vaatamata heameelt, et lõpuks võtsite te osaliselt kuulda meie ja parlamendi nõudmisi lisada sellesse programmi rohkem naiste ja laste õigusi! Meil on suured ootused, et Cecilia Malmström teeb kõik endast oleneva, et tugevdada neid elemente veelgi oma uues rollis.

Silvana Koch-Mehrin (ALDE). – (DE) Lugupeetud juhtaja, José Manuel Barroso, Fredrik Reinfeldt! Teie rahulik ja stabiilne eesistujariik oli edukas. Teil tuli lahendada keerulisi poliitilisi küsimusi ja üldiselt saite te hästi hakkama. Teie valitud inimesed ELi tähtsatele ametikohtadele võivad nüüd neid määratleda ilma igasuguste eelarvamuslike ideedeta, kuna nad on veel suuresti tundmata enamikule Euroopa kodanikele. Kõrvalmärkusena, kui ma võin seda öelda, on teie parim otsus istuda endast paremal pool.

Sellele vaatamata, Fredrik Reinfeldt, ei saa ma anda teie eesistujariigile täishindeid. Sellel on kaks põhjust. Esiteks suurendasite te arengut selles suunas, et muuta Euroopa Ülemkogu teatud liiki ELi nn supervallitsuseks. Selle ulatuslik jurisdiktsioon laieneb keskkonnast finantspoliitikani. Samal ajal sulgete te ukseid veelgi tihedamalt. See ei ole viis, kuidas inimeste esindajate poolsed läbipaistvad arutelud näevad välja.

Teine põhjus on järgmine: asjaolu, et surusite SWIFTi nõukogus läbi just mõned tunnid enne Lissaboni lepingu jõustumist, näitab selget lugupidamatust Euroopa Parlamendi suhtes ja seega austuse puudumist kodanike suhtes.

Sellele vaatamata sooviksin ma tänada teid viimase kuue kuu eest.

Carl Schlyter (Verts/ALE). – (SV) Lugupeetud juhataja! Eesistujariik Rootsi on toiminud hästi praktilises ja institutsionaalses tähenduses. See on olnud nagu hästi õlitatud tõhus masinavärk – ja samas ei antud sellele mitte kunagi esimest käiku. Mis juhtus sotsiaalsete õigusaktidega? Töö diskrimineerimise vastase võitluse osas on vajunud soiku. Peatunud on ettepanek juurutada direktiiv Eurovignette raskekaubaveokitelt pärinevate heitmete lõpetamiseks, nagu ka kliimapolitika. Nendes küsimustes näitavad juhtpositsiooni teadlased ja Euroopa Parlament – nõukogu on läbi kukkunud!

Nõukogu on näinud ette seadusest möödahiilimise võimaluse metsandusele, laevandusele ja õhuliinidele kliimaläbirääkimistel. Kus on raha arenguriikidele – konkreetselt 30 miljardit eurot, mida parlament nõudis? Mis juhtus heitmete eesmärgiga? Parlament nõudis vähendusi 32–40 protsenti. Nüüd me kuuleme, et dokumendid, millega nõukogu töötab, lasevad meie heitmete eesmärgid veelgi enam põhja. Nõukogu kliimapolitikas on nii suured augud, et seda saab võrrelda vaid vaalade püügivõrguga!

Lõpetuseks sooviksin ma mainida Vattenfalli. Lõpetage Vattenfalli kohtumenetlus! Nad segavad meie tööd kliimamuutuste osas. Teil on mõjuvõim selle ettevõtte üle. Vähemalt peaksite te tagama, et Vattenfall tegeleb enda asjadega ning lõpetab Saksamaa ja ELi keskkonnapoliitika kahtluse alla seadmise.

Timothy Kirkhope (ECR). – Lugupeetud juhataja! Esiteks sooviksin ma õnnitleda Rootsi valitsust selle nõukogu eesistujaks olemise eest! See astus ametisse väga keerulise päevakorraga ja suutis saavutada palju, millest suurt osa me tervitame.

Ma olen rääkinud siin kojas korduvalt vajadusest taaselustada Lissaboni strateegia. Euroopa Liit on liiga kaua taotlenud poliitilist ja institutsionaalset reformi sellise energia ja otsusekindlusega, mida see ei ole lihtsalt suutnud mobiliseerida majandusreformiks. Samas on meie ülemaailmne kauplemissuhteline

majanduskaal ja rahvusvaheline konkurentsivõime ohus. Seetõttu ma tervitan komisjoni algatust EL 2020, mille nüüd Euroopa Ülemkogu on kinnitanud, ja ma õnnitlen eriti José Manuel Barrosot tema rolli eest selles!

Meie kodanike tulevane jõukus ja heaolu sõltuvad dünaamilisest majandusest, mis on suuteline looma töökohti ja jõukust, päästes valla ettevõtjate loominguilise energia ja ergutades edukate ettevõtete kasvu. Üks osa sellest majanduse uuendamisest on meie majanduste roheliseks muutmine ja me kõik loodame, et sel nädalal Kopenhaagenis saavutatav kokkulepe annab realistliku raamistiku kliimamuutuse käsitlemiseks, samal ajal hõlbustades majanduskasvu ja arengut.

Stockholmi programmi vastuvõtmise osas toetame me põhimõtet, et liidu liikmesriigid peavad tegema rohkem koostööd, et võidelda sisserände, piiriülese kuritegevuse ja terrorismiga seotud probleemidega. Kuid need on ka valdkonnad, mis on riigisisese suveräänsuse keskmes; ning seaduste kaitsmine ja julgeoleku tagamine ja avalikkuse kaitsmine kuuluvad demokraatliku riigi kõige tähtsamate kohustuste hulka. Me peame seetõttu tasakaalustama vajadust ühise tegevuse järele austusega meie liikmesriikide õiguste suhtes. Osa Stockholmi programmist lihtsalt ei suuda panna tasakaalu õigeks. Mõned ettepanekud lihtsalt tsentraliseerivad võimu, tekitavad mittevajalikke kulusi ja lisavad täiendavat bürokraatiat väga väikse lisandväärtuse eest. Meie prioriteedid peavad seisnema konkureerimissuutlikkuse suunamises, uuenduses ja töökohtade loomises. Euroopa inimesed ei vääri midagi vähemat!

Eva-Britt Svensson (GUE/NGL). – (SV) Lugupeetud juhataja! Ma sooviksin samuti anda eesistujariigile Rootsi tipphind selle organisatsiooniliste oskuste eest. Rootsi riigisisene administratsioon on täitnud kõikide ootusi. Kahjuks ei saa ma olla sama positiivne oma poliitilise hinnangu osas.

Eriti on vaja kritiseerida kahte valdkoda. Esiteks, läbipaistvuse ja avatuse küsimus. Rootsit on tavaliselt nähtud eeskujuna loovana selles valdkonnas, kuid selle asemel on nad võtnud passiivse lähenemisviisi – ja see on eriti tõsine küsimus, kui meie kodanike suhtlemisvabadus on kaalul. Lubage mul selle suhtes mainida direktiivi andmete säilitamise kohta, telekommunikatsiooni paketti ja salajast lepingut ACTA! Eesistujariigilt on nõutud, et see astuks samme dokumentide kättesaadavaks muutmiseks, nagu on olnud võimalik alates läbipaistvuse määruse 2001. aasta muudatusest, milles sätestatakse, et avalikkusel peab olema juurdepääs kõikidele dokumentidele, mis puudutavad käimasolevaid rahvusvahelisi läbirääkimisi. Miks ei ole eesistujariik selle osas samme astunud?

Teine valdkond on kliimamuutus ja minu arvates viis, kuidas vaeseid riike reedetakse meie abifondide meie kasutusega, et leevendada halvimat osa kahjust, mille eest rikkad riigid on olnud ja on jätkuvalt vastutavad. Seda vaatamata asjaolule, et kliimakonventsioonis, Bali plaanis ja Kyoto protokollis kõigis sätestatakse, et rahalised vahendid kliimameetmete rahastamiseks peavad olema uued rahalised vahendid. Veel kord, need on kõige haavatavamad, kes peavad maksma kinni arve rikaste riikide tegevuse eest. Need, kellel ei ole puhast vett, keda ähvardab malaaria, kes kannatavad HIVi all ning eelkõige maailma kõige vaesemad naised ja lapsed, kes nüüd peavad maksma selle hinna. See poliitika on häbiväärne viis kohelda maailma vaesemaid osi.

Andreas Mölzer (NI). – (DE) Lugupeetud juhataja! Eesistujariigi Rootsi ametiaeg on lõpule jõudmas – ilma suurte katastroofideta, kuid minu arvates ka ilma silmapaistvate edusammudeta. Igal juhul ei suudetud saavutada ambitsioonikat eesmärki saada majanduskriis kontrolli alla. Me oleme pumbanud miljoneid süsteemi, millest vaid vähesed saavad kasu, samal ajal peab avalikkus kandma riske ja kulusid. On vastuvõetamatu, et Euroopa maksumaksjate raskelt teenitud raha jõuab lõpuks pangajuhtide preemiapottidesse.

Kui me juba püüame pidada kliimaalast tippkohtumist, siis minu arvates vajame me ka pärast pikaajalist hilinemist tõelist mõtisklemist kulude üle ja ka mõningat ausust vaidluses tuumareaktorite kohta. Kui me soovime kliimakaitse lahendusi, peame me ka lõpetama pettuse, mis ümbritseb heitmekvoote.

SWIFTi läbirääkimiste osas on eesistujariik Rootsi minu arvates lasknud USA pangaandmete avalikustamisel end mõnevõrra dikteerida. Selle ja Stockholmi programmi tulemusena muutuvad kodanikud üha enam hõlpsamini manipuleeritavateks ja isegi enam läbipaistvamateks

Rootsiga kaotab Türgi oma eeskostja liitumise osas. Minu arvates on aeg lõpetada liitumisläbirääkimised ja pakkuda Türgile privilegieeritud partnerlust.

Werner Langen (PPE). – (DE) Lugupeetud juhataja! Kõigepealt sooviksin teid tänada! Vaatamata mitmetele probleemidele on eesistujariigi Rootsi nõukogu teinud suurepärase töö. Rootsi on keskmise suurusega riik Euroopa Liidus ja me peaksime vaatama sellele kui positiivsele asjale igas suhtes. Ma sooviksin tänada teid ja teie kogu valitsust, Fredrik Reinfeldt! Arvestades kliimaküsimust, finantsturu kriisi, Lissaboni lepingut ja

uut komisjoni, on teil tulnud tegeleda tõeliselt keeruliste ülesannete ja küsimustega. Ma sooviksin tuua välja kaks küsimust.

Esimene on finantsturu kriis. Äärmiselt positiivne on asjaolu, et koos komisjoniga jäi Rootsi kindlaks üksikute liikmesriikide konsolideerimisalaste jõupingutuste osas. Asjaolu, et te ei öelnud, et me vabastame nüüd Kreeka tema kohustustest euroala ees, on midagi sellist, mida ma saan üksnes kogu südamest toetada.

Teine valdkond on kliimapoliitika. Me kuulsime kommunistide ja roheliste kriitikat. Neil ei ole tegelikku vastutust kuskil Euroopas. Me saame ajada kliimapoliitikat Hiina või USA stiilis, tehes suuresõnalisi avaldusi, kuid mitte saavutades tulemusi. Euroopa on saavutanud tulemusi. Ma lükkan tagasi väite nagu oleks Greenpeace Euroopa kliimapoliitika mõõdupuu. Me peame jääma realistlikuks! Ka siin saavutas eesistujariik Rootsi koos komisjoniga oma ametiaja jooksul üllatavalt häid tulemusi. Ma sooviksin ka selle eest väljendada oma siirast tänu!

Mis puudutab Lissaboni lepingu teemat, siis Martin Schulz ei ole siin hetkel. Ta ütles, et komisjoni mõjutab see, et see koosneb Euroopa parteide asejuhtidest. Ma olen vaid üllatunud, et fraktsiooni juhataja tahab teha probleemi komisjoni üksikute liikmete poliitilisest kohustumisest. Mis on selle mõte? Ma saan vaid selle argumendi tagasi lükata.

Lõpetuseks sooviksin julgustada teid – nagu ma tegin siis, kui te astusite ametisse – ühinema lõpuks euroga. Kas ma võin öelda „Rootsi *ante portas*“, Fredrik Reinfeldt?

Adrian Severin (S&D). – Lugupeetud juhataja! Kogu õiglustunde juures usun ma, et eesistujariik Rootsi võib olla rahul oma saavutustega ja ma arvan, et Rootsi võib olla uhke eesistujariigi Rootsi tulemuslikkuse üle. Kuid nagu alati lühiajaliste eesistujariigi ametiaegade puhul, kui need on head, siis meile jääb mõru tunne otsekui lõpetamata töödest.

Seetõttu ma usun, et kõige olulisem küsimus praegu on: kuidas ja mida me võiksime täiendavalt ehitada eesistujariigi Rootsi saavutustele? Esimene asi on Lissaboni lepingu rakendamine. Leping ei ole mitte kunagi piisav probleemi lahendamiseks. Alati on vaja poliitilist tahet selle kohaseks rakendamiseks, kuid antud juhul on minu arvates vaja isegi enam kui tahet. Me vajame julgust ja ettekujutusvõimet – ettekujutusvõimet täita lünki või selgitada lepingu ebamäärasusi. Seetõttu ma loodan, et alates enda kogutud kogemustest jääb eesistujariik Rootsi endiselt kaasatuks Lissaboni lepinguga loodud uue institutsiooni – nimelt Euroopa Ülemkogu alalise või pikaajalise presidendi ja kõrge esindaja ametikoha koos välistegevuse teenistusega – ehitamise toetusesse.

Eesistujariigi Rootsi üks prioriteete oli loomulikult majandus- ja finantskriisi ohjamine. See oli väga tähtis. Selle taustal on minu meelest jälgitavad kaks nähtust, mis on üsna ehmatamapanevad: esiteks, riigisisese proteksionismi ja egoismi ahvatlus, ning teiseks, majanduslikud ja sotsiaalsed lahknevused meie liikmesriikide vahel ning majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtsuse puudumine Euroopa Liidus.

Kas me peaksime seadma kahtluse alla laienemise mõistlikkuse? Kindlasti mitte! Need lahknevused olid olemas juba varem ja vastastikkune sõltuvus peab paika mitte ainult liidus, vaid ülemaailmselt. Seega, need lahknevused võisid õõnestada või seada ohtu kogu kontinendi ja liidu. Seetõttu ma arvan, et laienemine võimaldas uutel liikmesriikidel tulla paremini toime nende lahknevustega liidu sees, liidu kõikide liikmete kasuks.

Kuid järeldus on järgmine ja ma lõpetan siinkohal. Ma usun, et järgmine samm on ajada julgemaid ja olulisemaid poliitikaid territoriaalse, majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse kohta Euroopas – ja mitte vähem sellelaadseid poliitikaid – koos julgete reformidega, finants- ja majandusreformidega, mis võimaldaksid meil mitte korrata seda kriisi ja kindlasti poliitikatega kriisijärgseks taastumiseks. Selles kontekstis tuleks hukka mõista komisjoni viimane avaldus, mis puudutas majanduslikku toetust Ida-Euroopa riikidele, samuti José Manuel Barroso väljendatud valmidus arutada 2020. aasta strateegiat.

Charles Goerens (ALDE). – (FR) Austatud juhataja! Ka mina tahaksin väljendada oma tänulikkust Euroopa Ülemkogu eesistujariigile Rootsile, kuid üks probleem jääb. Neljapäeval võttis Euroopa Ülemkogu vastu otsuse eraldada 7,2 triljonit eurot rahastamiseks arenguriikide osalist kohanemist kliimamuutustega, mis on kõik positiivne.

Minu arvates tuleks see summa anda lisaks arenguabile, mille Euroopa Liit on kohustunud 2015. aastaks suurendama 0,7% tasemeni rahvamajanduse kogutulust. Miks ma nii arvan? Oletame, et need 7,2 triljonit eurot tulevad paketist, mis on ametliku arenguabina juba jaotatud. Sellest summast ei piisaks aastatuhande arengueesmärkide rahastamiseks. See oleks olukord, kus ühelt võetakse ja teisele antakse.

Ootame Euroopa Ülemkogult ja komisjonilt sellel teemal selgitust. Mis tahes mitmemõttelises seoses Euroopa Ülemkogu 10. ja 11. detsembri kohtumisel teatavaks tehtud summa täiendavusega õõnestavad Euroopa Liidu usaldusväärsust Kopenhaageni konverentsil, mida me ei kõhkle kirjeldamast kui inimkonna tuleviku seisukohalt üliolulist sündmust.

(Aplaus)

Ian Hudghton (Verts/ALE). – Austatud juhataja! mina esindan Euroopa Vabaliidu fraktsiooni osa, mis hõlmab Walesi, Flandria, Kataloonia ja Šotimaa sõltumatuid osasid. Me taotleme iseseisvat staatust, et meie rahvad saaksid anda oma panuse Euroopa Ülemkogu istungjärgudel ja maailmatahtsusega sündmustel, nagu Kopenhaageni kliimamuutuste konverents.

Šotimaa valitsus ja parlament on võtnud vastu maailma kõige edasipüüdlikuma kliimamuutuste seaduse, mille heitkoguste vähendamise eesmärgid on 2020. aastaks 42% ja 2050. aastaks 80%. Me tahame need eesmärgid saavutada, kuid ometi keeldus Ühendkuningriigi valitsus Šotimaa ministri põhjendatud taotlusest osaleda Kopenhaageni ametlikul kohtumisel. Selline käitumine ainult rõhutab tõsiasja, et Šotimaa saab anda asjakohase panuse rahvusvahelisse kogukonda ainult iseseisvana – normaalse iseseisvuse staatusega –, ja ma loodan, et Euroopa Ülemkogu arutatakse üsna pea Euroopa Liidu sisemist laienemist, kus näitab teed Šotimaa.

Hans-Peter Martin (NI). – (DE) Austatud juhataja! Me vajame demokraatias revolutsiooni. Tõsiasi, et ma imetlen nii paljusid Rootsi traditsioone, pani mind seda enam nende tegevuse üldkokkuvõttes pettuma. Kahjuks ei olnud tegemist inimeste, vaid pigem Ülemkogu eesistumisega, ja ka laiaulatusliku investeerimisalase eesistumisega pigem Margot Wallströmi kui Cecilia Malmströmi stiilis.

Cecilia Malmström! Ma mäletan teid hästi sellest ajast, kui olite Euroopa Parlamendi liige. Praeguse eesistumise vältel olete olnud hoopis teine inimene. Loodan väga, et kui te parlamenti tagasi tulete, jätkate sealt, kus pooleli jäite, täpsemalt parlamentaarsest süsteemist innustatuna. Miks te SWIFTi nii hilises etapis vastu võtsite? Miks on meil nüüd nagu ELi tasandil juhatus – kas see on oma läbipaistvusega rootslaste ja kõigi inimeste eesmärk? Palun pöörduge tulevikus oma suuna juurde tagasi!

János Áder (PPE). – (HU) Austatud juhataja, head kolleegid! Viimase kahe ja poole tunni jooksul on selles arutelus öeldud üsna palju Kopenhaageni kohtumise ja läbirääkimiste kohta. Pean nentima, et selles suhtes ei ole Rootsi eesistumine täielikult edukas olnud, sest Kopenhaagenis ei esitleta Euroopa Liidu ühist seisukohta. See ei ole tingimata Rootsi eesistumise, vaid pigem Euroopa Komisjoni süü. Mis toimub ja miks meil ühist seisukohta ei ole? Ühine seisukoht puudub vähemalt kahes küsimuses. Üks neist on, kas süsinikdioksiidi kvoote võib pärast 2012. aastat üle kanda ja kas neid võib siis ka müüa?

Euroopa Komisjon kritiseerib seda seisukohta mõistmatult, lühinägelikult ja kitsarinnaliselt. Ungari, Poola, Rumeenia ja teised endised sotsialistlikud riigid on täitnud oma Kyoto kohustusi. Tegelikult ei ole nad neid mitte ainult täitnud, vaid isegi ületanud. Meil on õigus liigseid kvoote müüa. Komisjon aga tahab selle õiguse meilt ära võtta. Teisisõnu, komisjon tahab karistada lepingu järgimise eest, mis kehtib ka Ungari puhul. Teised riigid ei ole oma kohustusi täitnud, kahjulike heitkoguste arv on seal isegi suurenenud, aga neid ei karista keegi. Kuidas me saame pärast kõike seda eeldada, et allakirjutajad nõustuvad uue lepinguga ehk kui Kyotole peaks Kopenhaagenis järg tulema?

Nõuan tungivalt, et Euroopa Komisjon, ja kui president Barroso oleks siin, nõuaksin ka temalt tungivalt ja otsustavalt seni näidatud kitsarinnalise suhtumise muutmist ja praegu kehtiva Kyoto protokollile vastava seisukoha toetamist. Tahaksin teie tähelepanu juhtida ka tõsiasjale, mida me ei unustada ei tohiks – nimelt ei oleks EL-15 ilma uute liikmesriikideta 8% heitkoguse vähendamise kohustust täita suutnud. Kui nii oleks juhtunud, oleks Euroopa Liidul Kopenhaageni läbirääkimistel palju viletsam ja nõrgem positsioon.

Catherine Trautmann (S&D). – (FR) Austatud juhataja, austatud peaminister! Rootsi eesistumise ajal on toimunud sündmused, mida võime nimetada ajaloolisteks hetkedeks: Lissaboni lepingu jõustumine, Euroopa Ülemkogu esimese presidendi ja kõrge esindaja kohtumised, kuid ka kliimamuutuste konverents ja uue komisjoni kohtumine ja – lubage mulle palun see lühiviide – telekommunikatsiooni pakett.

Need sündmused on andnud lootust. Kui aga võtta arvesse kõiki asju, jääb vaid üks või kaks eri tulemust. Esiteks tervitas meie parlament, kes on võtnud endale kohustuse viia finantsturgudel sisse Euroopa järelevalve, Larosière'i töörühma tarkade inimeste ettepanekuid, mis on ülioluline samm. Siiski on majandus- ja rahandusministrite nõukogu (ECOFIN) 2. detsembri järeldused tunduvalt alla kõnealust realistlikku ambitsioonikat tasandit.

Soovin sellega seoses märkida, et parlament peab kindlasti taastama tasakaalu sellele esitatud ettepanekute suhtes, et muuta finantsturud viimistletumaks. Sama kehtib ka lõunaosas asuvate riikide suhtes võetud finantskohustuste kohta, et aidata neil kliimamuutustega võidelda. Kuigi vaesed riigid nõuavad Kopenhaagenis tegelikke pikaajalise rahastamise kohustusi, on nõukogu suutnud töötada ainult 7,2 triljoni euro eraldamise kolme aasta jooksul. Tõsi, see on esimene samm, kuid sellest jääb nõudmistele väheseks, eriti kui arvestada, et osa sellest rahast tuleb ümberkorraldamisest.

Tervitame eeskirjade kehtestamist ja jõulist käitumist seoses finantsvaldkonna järelevalve ja maksustamisega! Märkan nõukogu järeldustes eelkõige viidet ülemaailmsele finantstehingute maksustamisele. Seda oleme meie, sotsialistid, rohkem kui 10 aastat lootnud ja palunud. Vaja on aga veel tööd teha. Peamine väljakutse on leida uued rahalised vahendid tööhõive ja solidaarsuse edendamiseks ELis ja väljaspool seda ning rahastada kliimamuutuste vastast võitlust. Kuna varsti on jõulud, kutsun ma nõukogu üles esitama meile otsust oma vahendite kohta järgnevatel aastatel.

Olle Schmidt (ALDE). – (SV) Austatud juhataja! On üsna veider kuulata, kuidas mõned virisejad – sealhulgas ka mõned mu kaasmaalased rootslased – Rootsi eesistumist kritiseerivad. Millega Carl Schlyter seda eesistumist võrdleb? Tšehhi vabariigi või mõne muu suurepärase eesistumisega?

Samuti ei tohiks mitte keegi loota häid hinnanguid Mario Borgheziole. Tegelikult on isegi kehvade hinnangute saamine temalt hea tulemus.

Palju on ära tehtud. Lissaboni leping on jõustunud. Täidetud on kaks ELi kõige kõrgemat ametikohta. Vaearikkalt on surutud läbi mitmeid tähtsaid ettepanekuid: Stockholmi programm, tulevane finantsjärelevalve ja eelkõige telekommunikatsiooni pakett. Ka Kopenhaageni kliimakohtumine võib minna õiges suunas, kui meie Euroopa Parlamendis seda tahame.

Miinuspoolelt märgiksin ma patsientide liikuvuse rakendamise ebaõnnestumist. See esindab jätkuvat õiguskindlustust ja inimeste tarbetuid kannatusi ravi ootamisel.

Tahaksin täielikult tunnustada peaminister Reinfeldti, Cecilia Malmströmi, Euroopa Liidu siseasjade ministrit ja kõiki teisi eesistumise meeskonna liikmeid! Soovin teile kõigile head uut aastat!

Judith Sargentini (Verts/ALE). – (NL) Austatud juhataja, Fredrik Reinfeldt! Teie eesistumisel on üks tõsine plekk, milleks on SWIFTiga seoses vastuvõetud otsused. Lissaboni leping jõustus 1. detsembril ja 30. novembril surusite teie koos teiste riigipeade või valitsusjuhtidega läbi kokkuleppe, millega antakse Ameerika Ühendriikidele üksikasjalikku teavet meie panganduse kohta. Kui see on näide, kuidas arendada tulevikus Stockholmi programmi – programmi, mille eesmärk on kindlustada meie kodanikuõigused, turvalisus ja vabadus –, siis on mulle jäänud mulje, et selle programmi rakendamine kallutab tegelikult huvide tasakaalu ning ohustab vabadust ja kodanikuõigusi.

See on teie eesistumise häbiplekk. Minu arvates määrab see ka Lissaboni lepingu käikulaskmist, mis annab Euroopa Parlamendile suuremad õigused, ja ma sooviksin teilt kinnitust, et näitate tulevikus üles suuremat austust inimõiguste, kodanike ja parlamendi suhtes.

Zoltán Balczó (NI). – (HU) Austatud juhataja! Analüüsiksime Rootsi eesistumise saavutatud tulemusi tagasivaatavalt 10–20 aasta perspektiivist. Kõige olulisem mainitud sündmus on Lissaboni lepingu jõustumine. See leping moodustab õigusraamistiku üleriigile, mille keskpunktist kontrollitakse 500 miljoni inimese elu ja kus rahvusriigid näruvad. Selleni viis meid antidemokraatlik tee. Kolmel referendumil lükati see idee tagasi, kuni pealesurutud teine referendum Iirimaa ja Václav Klaus'i allkirja saamine löid võimaluse selle täidmiseks. Enamik Euroopa elanikkonnast lükkas selle idee tagasi ja nad tahavad oma rahvusriiki säilitada. Seetõttu olen ma kindel, et seda perioodi hakatakse ajaloos käsitlema kui impeeriumi loomise luhtunud katset.

Othmar Karas (PPE). – (DE) Austatud juhataja, nõukogu eesistuja, head kolleegid! Aruteludes nõukogu eesistujariigi üle kõneleme tihti nii, nagu eesistujariik oleks Euroopa Liit. Nõukogu eesistujariik ei ole EL, vaid Euroopa institutsiooni tähtis juhataja. Paluksin seetõttu kõigil veidi ausamad ja rahulikumad olla.

Nõukogu eesistujariik on viimase kuue kuuga head tööd teinud. See on aidanud keerata uue lehe Euroopa Liidu edusammude ajaloos. Siiski ei taha keegi meist valitsusjuhtide Euroopat. Me püüdleme kodanike Euroopa suunas ja suurema institutsioonidevahelise ja eri Euroopa Liidu osade vahelise koostöö suunas. Igaüks meist on osa Euroopa Liidust.

Ühiskondlik arutelu on lõppenud, uued ametikohad on täidetud ja mõningates tähtsates punktides on komisjon võtnud seisukoha, mis võimaldab meil tööd jätkata. Heidame pilgu tulevikku. Kellegi sõnul olevat meil suur probleem, sest Lissaboni lepingut ei arvestata veel nõukogu töömeetodites. Nõukogul on rohkem võimalusi mõjutada Euroopa Parlamenti ja selle komisjone kui Euroopa Parlamendil mõjutada töörühmi ja nõukogu istungjärke. Nõuame ka selles suhtes nende kahe institutsiooni võrdset kohtlemist, sest meil on seadusandjatena võrdne staatus.

SWIFTi läbisurumine parlamendi kasuks üks päev enne parlamendi kaasotsustamisõiguse muutust oli tõesti viga ja me võime selle sisu üle vaielda. Finantsturgude järelevalve otsus ei ole ikka veel lõpetatud. Peame tegema parandusi, vajame täidesaatvat võimu, suuremat koostööd piiriüleste institutsioonide osas ja peame saavutama parema kooskõlastatuse liikmesriikide, komisjoni ja Euroopa Keskpanga vahel Baseli komisjonis, sest vastasel juhul moodustatakse paralleelstruktuur.

Juan Fernando López Aguilar (S&D). – (ES) Austatud juhataja! Soovin õnnitleda eesistujariiki Rootsit tehtud töö eest, eelkõige seoses vabaduse, turvalisuse ja õiglusega!

Lissaboni lepingu jõustumine on kvaliteetne samm ja järgmised eesistujariigid – Hispaania, Belgia ja Ungari – peavad jätkama Rootsi eesistumise Stockholmiga loodud erinevat suunda tegevuskava koostamisel.

Seoses Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni ja liikmesriikide parlamentide vahelise koostööga vastavalt Lissaboni lepingule (Euroopa Liidu asutamislepingu artikkel 17 ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 295) tahaksin juhtida tähelepanu nende kolme punkti tähtsusele, mida Rootsi eesistumine esile tõstnud on.

Esimene neist on seotud mitmemõttelisusega terrorismivastase võitluse ja ebaseadusliku inimkaubanduse koordinaatori suhtes ja ulatuse suhtes, mille osas kõnealune ametnik sõltub komisjonist ja, vastupidi, millises ulatuses kohaldatakse talle Euroopa Parlamendi kontrolli.

Teine punkt on põhiõiguste väline mõõde, millest saab nüüd Euroopa poliitikate valdkondadevaheline mõõde. Meil on põhiõigustele ja õiglusele pühendunud volinik ja Euroopa Liidul on ka välis teenistus, mis peaks pühenduma inimõigustele ja tugevale seotusele põhiõiguste kaitsega.

Kolmas punkt on seotud isikute vaba liikumisega Schengeni piirkonnas. Usume, et tähtsuse lisamine Euroopa sisserände- ja varjupaiga pakti hindamisele ja jälgimisele ning välispiiri kontrollipoliitikale (varjupaigaandmine, sisseränne ja organiseeritud kuritegevuse ennetamine) viib edusammudeni sellise piirkonna moodustamisel, kus isikud saavad vabalt liikuda ja kus austatakse inimõigusi, kujundades sellega välja siseturu ja realiseerides meie Euroopa projekti.

Lena Ek (ALDE). – (SV) Austatud juhataja! Sildade ehitamine ei ole kunagi kerge. Eriti raske on see siis, kui meil tuleb panna neid sildu ületama 27 liikmesriiki ja 500 miljonit inimest, minnes vanalt ELilt vastavalt uuele Lissaboni lepingule üle avatumale, läbipaistvamale ja demokraatlikumale ELile, kus Euroopa Parlamendil on nüüd palju suurem mõju.

Sellel sügisel on meil vaja olnud rinda nii kliimakriisi kui töökohtade kriisiga. Sellest hoolimata on Rootsi eesistumisel õnnestunud kehtestada mitmeid ülitähtsaid energiatõhusust käsitlevaid õigusakte. Eriti hea meel on mul selle üle, et EL on nüüd viinud sisse kodumasinat energiamärgistuse alased sätteid. Teised näited sisseviidud õigusaktidest on hoonete energiatõhususe nõuded ja sõidukirehvide ökomärgistamine.

Lõpetuseks tahaksin tänada eesistujariigi Rootsi valitsust tõhusa ja kooskõlalise tegevuse eest. Eriti tahaksin väljendada oma austust ELi suursaadikule Ulrika Barklund Larssonile, kes meie hulgast sel sügisel nii järsku ära võeti. Ta tegi suurepärase tööd ja tunneme temast väga puudust.

Nüüd on jäänud vaid viia lõpule Kopenhaageni kliimakonverents – viimane ja kõige tähtsam ülesanne, millel on suurim pikaajaline mõju. Soovin selleks edu!

Mario Mauro (PPE). – (IT) Austatud juhataja, Fredrik Reinfeldt, head kolleegid! Viimasest Euroopa Ülemkogust tulenevates järeldustes on mitmeid punkte, millega peaksime nõus olema ja mida võiks kirjeldada lähituleviku suhtes julgustavatena.

Esiteks, sisseränne: Euroopa Liidu territooriumile sisenemine on vaja muuta tõhusamaks, sest sellega tagatakse ELi kodanike turvalisuse rõhutamine. Selleks on vaja integratsioonipoliitikat. Teisisõnu, me peame leidma õige tasakaalu liikmesriikide vajaduste ja inimdraama, sisserändajate tootmispotentsiaali vahel.

Viidati Euroopa kohustustele ja solidaarsusele seoses sisserände ja varjupaigaandmisega. Selles suhtes julgustab mind muide see, et nõukogu rõhutas pakilist vajadust võidelda ebaseadusliku sisserändega, alustades piiriäärsetest liikmesriikidest, eelkõige lõunaosas. See tähendab vahendite ja probleemide jagamist. Kahjuks varjutab seda aspekti liiga tihti isekus ja julguse puudumine.

Teine minu arvates esmatähtis aspekt praeguse majanduskriisi ajal, kui tunneli lõpus ikka veel valgust ei paista, on Lissaboni strateegia uuesti käikulaskmine. Peame olema suutelised taas võistleva majandusjõududega finants- ja kaubanduslikul tasemel nii kiiresti kui võimalik: sellist sammu, mis on meile ja eelkõige uutele põlvkondadele niivõrd oluline, võimaldavad meil astuda ainult kaasaegne teadus- ja infosüsteem.

Mul on hea meel märkida, et uue meetodi, millele nõukogu toetub, eesmärk on tugevdada riiklike ja Euroopa Liidu meetmete vahelist seost ja tugevdada riigi omandust juhtimise ja tööjõu ning piirkondlike ja kohalike ametiasutuste aktiivsema kaasatuse kaudu, mille võib kokku võtta ühe sõnaga: subsidiaarsus.

Siiski tundub mulle, et selles suunas tuleb meil veel rohkem teha: Euroopa majandusliku taastumise keskmes peavad olema perekond, inimesed ja vahepealsed rühmad. Ainult inimestel, tegelikult ainult meestel ja naistel, on algupärane dünaamilisus, millega on võimalik taasaktiveerida paljud meie sotsiaalse elu valdkonnad, mille praegu liiga tihti institutsioonidest tulenev pessimism põlvili surunud on.

Ivari Padar (S&D). – President! Esmalt tahaksin kiita eesistujat Läänemere strateegia vastuvõtmise eest, mis on kindlasti minu koduriigi jaoks väga oluline. Sooviksin aga pikemalt peatuda kolmel finantsteemaga seotud punktil.

Esiteks kiidan pingutusi üleeuroopalise finantsjärelevalve korraldamisel ning kutsun Euroopa Parlamenti seda omalt poolt maksimaalselt toetama.

Teiseks, kriisiohjeldamiseks on Euroopa Liit ja selle liikmesriigid rakendanud suure hulga erakordseid meetmeid, mis on väga positiivne. Majanduses on juba näha stabiliseerumist. Samas nõustun ülemkoguga, et olukord ei ole veel piisavalt kindel, et toetusmeetmetest loobuda. Kriisi järelendus minu jaoks on kindlasti see, et panku on vaja ja nende pakutav teenus vajalik. Seega ei ole vaja nende karistamisega liiale minna, aga tegevuse aluseks peaks olema reaalses majanduses toimuv, mitte pankadevaheline virtuaalne turg, mis oli viimase kriisi peamine põhjus. Samas peaks kaaluma pangaboonuste maksustamist, see on just Eestis teemaks saanud.

Kolmandaks toetan samas sellega seoses ka üleskutset Rahvusvahelise Valuutafondile kaalumaks ülemaailmse finantstehingute maksu ehk nn Tobini maksu kehtestamist, et buumiaegade raha ühiskonnale tagasi anda. Toetan vajadust uuendada majanduslikku ühiskondlikku lepingut finantsinstitutsioonide ning ühiskonna vahel, mida nad teenivad, ning kindlustada üldsuse kasusaamine headel aegadel ja kaitse ohtude eest.

Paulo Rangel (PPE). – (PT) Austatud juhataja! Mina tahaksin alustada sellest, et tänan Rootsi eesistumist, eriti peaminister Reinfeldti, nii Euroopa Rahvapartei (kristlike demokraatide) fraktsiooni kui ka fraktsiooni PPE Portugali delegatsiooni nimel!

Meie üldine arvamus Rootsi eesistumise kohta on, et see olnud peaaegu täielikult edukas, eriti neljas peamises valdkonnas. Esiteks, institutsionaalses valdkonnas oli Rootsi eesistumise panus Lissaboni lepingu jõustumisse, komisjoni presidendi väga õnnestunud valimisse ja kogu ratifitseerimisteemaga seonduvasse väga professionaalne ja sellisel tasemel, mida me Euroopa Liidu parima tavana ootame. Loomulikult oli Rootsi eesistumise panus väärtusetu sellise riigi nagu Portugal jaoks, kellel Lissaboni lepingu vastuvõtmisel oluline osa oli.

Teise punktina tooksin välja kliimateema, kus komisjoni jõupingutused loomulikult väga tähtsad on. Minu ja paljude mu fraktsiooni PPE kolleegide arvates on Euroopa Liidu tegevus olnud kõige edukam just kliimamuutuste valdkonnas. See teema on ülemaailmsete jõupingutuste esirinnas ja seda Rootsi eesistumise ja eelkõige komisjoni eesistuja pingutuste tõttu. Meie arvates on ka need tulemused väga positiivsed.

Kolmanda punktina tooksin esile finantsmääruse. Eriti viimase Ülemkogu ajal on liigutud edasi suunas, mida me otsustavaks peame ja millel võib olla suur mõju meie pääsemisele kriisist. Seetõttu tahaksin anda edasi ka meie tänud selles valdkonnas kokkuleppele jõudmise eest. Viimasena tahaksin mainida valdkonda, mis minule isiklikult väga oluline on: Stockholmi programm ja seega vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala. Jälgisin nii Tampere protsessi kui sellele järgnenud Haagi protsessi. Pean Stockholmi programmi väga vajalikuks ja tahaksin Rootsi eesistumist ja peaminister Reinfeldti selle eest tänada.

Marietta Giannakou (PPE). – (EL) Austatud juhataja! Rootsi eesistumise tulemused on tõesti positiivsed. Rootsi eesistumine langes kokku Lissaboni lepingu jõustumisega, mis märgib meile nii palju aastaid probleeme põhjustanud valitsustevahelise ajastu lõppu ning ühtsema ja sidusama poliitika rakendamist.

Rootsi eesistumist iseloomustab ka Stockholmi programm ja finantskriisi ajal vastu võetud otsused, mis on väga tähtsad pöördelised punktid sellealaste püüdluste edasises arengus.

Ühtlasi toimusid Euroopa Komisjoni presidendi valimised ja mitmed kohtumised, mis on ülimalt tähtsad Lissaboni lepingu taotluste arendamisele, eriti tähtsad ja huvipakkuvad Euroopa Parlamendile, ning positiivsed ja olulised elemendid.

Euroopa Parlament võtab Euroopa Ülemkogu kõrval üle uue rolli õigusloome organina. See märgib uut arengut, milleks me kõik peame tegema suuremaid ja kooskõlastatuid jõupingutusi.

Agustín Díaz de Mera García Consuegra (PPE). – (ES) Austatud juhataja! Täna Rootsi eesistumist selle kiiduväärt juhtimise eest viimase kuue kuu jooksul.

Tahaksin seoses Stockholmi programmiga rõhutada tõsiasja, et see püüab anda tõuget kauaoodatud ühtsele sisserändepoliitikale. Siiski on teatud üliolulised teemad jäetud teisele tähtsusega.

2008. aastal toimus Euroopa Liidus 51 5 terroristide rünnakut 11 liikmesriigis. Seetõttu tuleb meie poliitilise päevakorra prioriteetidesse lisada terrorismivastane võitlus ja ohvrite kaitse ning see peab moodustama Stockholmi programmis eraldiseisva erikategooria.

Teiseks, vabadusel, turvalisusel ja õiglusel põhineval alal elab kaheksa miljonit ebaseaduslikku sisserändajat. Selles suhtes tuleb meil tugevdada arengu- ja koostööpoliitikat päritolu- ja transiidiriikidega. Euroopa Liit peab edendama kodumaale naasmise ja tagasivõtulepinguid selliste riikidega nagu Maroko, Alžeeria ja Liibüa. Neid aspekte tuleb arvestada Stockholmi programmi tulevases tegevuskavas, mida esitletakse 2010. aasta juuni keskel.

Andrzej Grzyb (PPE). – (PL) Minagi tahaksin ühineda tänuavaldustega Rootsi eesistumisele ja isiklikult peaminister Reinfeldtile tema tulemusliku tegevuse ja ka suurepärase viisi eest, kuidas ta eesistumise prioriteetidid saavutanud on!

Euroopa Liidu kodanikele on loomulikult eelkõige tähtis tegevus, mille eesmärk on vähendada majandus- ja finantskriisi mõjusid. See on seotud ärivaldkonna toetamisega, et taasatada töökohti ja luua tingimusi väikese ja keskmise suurusega ettevõtete arenguks ning samuti juurida välja kriisi põhjused, eelkõige finantsturgudel, et need tulevikus enam ei korduks. Mulle tundub, et selles valdkonnas on Euroopa järelevalve ebapiisav ja demokraatlikult valitud institutsioonina peame me mõjutama ka pankade ja finantsinstitutsioonide üle järelevalvet teostavate isikutele kehtivaid eetilisi standardeid.

Kopenhaageni kohtumise suhtes toetan täielikult José Manuel Barroso seisukohta. Siin on tõesti vaja teiste tähtsate majanduslike osalejate poolset partnerluse vajadust, et kohtumise tulemused tõeliselt saavutatavad oleksid.

Silvia-Adriana Țicău (S&D). – (RO) Mina olin ehitiste energiatõhususe direktiivi, mille üle ma koos Euroopa Liidu eesistujariigi Rootsi teisel lugemisel läbirääkimisi pidasin, raportöör. See on ülitähtis raport Euroopa tulevikule ja kliimamuutustevastasele võitlusele. Samuti on see oluline Kopenhaageni konverentsile, kuid eriti 2,7 miljonile töökoha suhtes, mis selles valdkonnas 2020. aastaks luua võidakse.

Komitoloogiaga seoses algasid läbirääkimised vastavalt Lissaboni lepingule institutsioonilise kokkuleppe üle komisjonile volituste ja menetluste delegerimisega. Meenutades, et Lissaboni leping moodustab uue aluse nii kliimamuutuste poliitikale kui ka ühtsele energiapoliitikale, loodan ma ka, president Barroso, me ootame seda ka Euroopa Komisjonilt, et esitlete meile järgmise viie aasta tööprogrammi, et volinikud, keda me kuulame, saaksid reageerida ka nendele väljakutsetele.

Lõpetuseks tahaksin mainida takistuste kõrvaldamist uutest liikmesriikidest pärit töötajate tööjõu vabalt liikumiselt, mis peaks olema Rootsi eesistumise viimane tegevus.

Juhataja. – Ma pean Zigmantas Balčytise ja Petru Constantin Luhani ees vabandama: ma ei saa neile kõneaega võimaldada, sest meil on juba palju teisi kõnelejaid ja meil ei ole piisavalt aega igaühe ära kuulamiseks. Nende sõnavõtt peab jääma teiseks korraks. Vabandan veel kord!

Ivo Vajgl (ALDE). – (SL) Tahaksin tänada Rootsi eesistumist Euroopa Liidu õiglase ja vastutustundliku juhtimise eest, nagu te ütlesite, institutsioonilise muutuse ning majandus- ja finantskriisi ajal! Ometi olete te selle aja jooksul jätnud kasutamata potentsiaalse võimaluse edendada laiaulatuslikumat Euroopa suhtlust sotsiomajandusliku mudeli üle, mis oleks erinev meid kriisini viinud mudelist. Rootsi teab sellest palju rohkem kui mõned teised riigid.

Olete kogenud ka Euroopa Liidu piirangute valusat realiseerimist tegevuste ühtsuse osas, eriti ELi juhatuse valimisel. Olete sätestanud uued standardid välispoliitikas, näiteks Kesk-Idas, ja ma tänan teid selle saavutamise eest. Tänan teid ka tähelepanu eest, mille olete pööranud Euroopa Liidu laienemisele ja koos komisjoniga mõningate seda protsessi tõkestanud lõpetamata küsimuste lahendamisele! Seda tegite te suurepäraselt!

Jean-Pierre Audy (PPE). – (FR) Austatud juhataja! José Manuel Barroso, Fredrik Reinfeldt! Sooviksin teada Fredrik Reinfeldti arvamust troika järelduste kohta, kuna riigipead või valitsusjuhid otsustasid troika idee luua eesmärgiga anda tähendus eesistumise järjepidevusele. Kuna troika Prantsuse Vabariigi, Tšehhi Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi vahel jõuab lõpule, siis milline on teie arvamus sellest vahendist ja millised järeldused te sellest tegite?

Mirosław Piotrowski (ECR). – (PL) Austatud juhataja! Kohtume siin parlamendis iga kuue kuu tagant, et teha kokkuvõtte Euroopa Liidu juhtimist lõpetava riigi saavutustest.

Rootsi eesistumine läheb ajalukku, sest selle perioodi jooksul suruti läbi Euroopa põhiseadus, mille vastu on mõned peaaegu 10 aastat agiteerinud ja mida tuntakse selle praegusel kujul Lissaboni lepingu nime all. Seda tehti paljude rahvaste tahte vastaselt. Prantsusmaa, Hollandi ja Iirimaa referendumite tulemused jäeti demonstriivselt tähelepanuta. Demonstreeriti demokraatia defitsiidi põhimõtet, mis võimaldab altpoolt tulevat kontrolli, et arendada avalikult ELi haldusmehhanisme. Esimesed muudatused, mis on seotud inimeste valikuga uutele liidu ametikohtadele, tõid esialgu kaasa organisatsioonilise kaose ja põhjustasid üldist tsirkust nii Euroopas kui ka kogu maailmas. Tegelikult jätab Rootsi eesistumine Euroopa Liidu ebakindlusesse ja kaosesse.

Anna Maria Corazza Bildt (PPE). – Austatud juhataja! Tahaksin tänada Rootsi eesistumist Stockholmis kehtestatud kodanikukeskse Euroopa nägemuse eest. Ei ole võimalik ületähtsustada selle ajaloolist tähtsust, et lõpuks on meil nägemus, mis vastab meie kodanike julgeolekualastele muredele ja austab samas üksikisiku õigusi. Lõpuks saame liikuda Euroopa suunas, mis on loodud kodanikele ja mille on loonud kodanikud.

Tahaksin tervitada ka Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti moodustamist, mis on minu jaoks oluline ja konkreetne samm nende riikide murede suunas, kes soovivad võidelda ebaseadusliku sisserände vastu ja pakkuda samas inimlikumat migratsioonipoliitikat. Stockholmis programm on koostatud viieks aastaks ja ma loodan, et võime liikuda edasi selle rakendamisele! Tänan Rootsi eesistumist! Märk teie tegevusest jääb meiega viieks aastaks.

Csaba Sándor Tabajdi (S&D). – (HU) Rootsi eesistumine on teinud suurepärase tööd ja ma tahaksin peaministrit selle eest tänada! Lissaboni lepingu ratifitseerimise lõplik lõpetamine lahendas kahetsus- ja häbiväärse minikriisi, millega oli seotud Tšehhi president Klaus. Selle olukorrani viis laienemisprotsessis tehtud poliitiline viga, kui Euroopa Liit ei deklareerinud, et 13 diskrimineerivat Beneši dekreeti on moraalselt alusetud. Teine peamine sündmus on, et EL rajas ühtse seisukoha kliimamuutuste läbirääkimiste suhtes. Ameerika Ühendriikidele ja Hiinale ei ole see veel kohale jõudnud, kuid Euroopa Liit mõistab täpselt, et tulevik kuulub sellele, kes praegu keskkonnasõbralikule majandusarengule teed näitab. Liikmesriigid on oma heitkoguseid märkimisväärselt vähendanud. Lõpetuseks, kolmas peamine sündmus oli liitumisläbirääkimiste alustamine Serbiaga ning Serbiale, Makedooniale ja Montenegrole viisavaba reisimise võimaldamine. Tahaksin tänada Rootsi eesistumist suurepärase võimaluse loomise eest Hispaania-Belgia-Ungari eesistujakolmikule!

Rachida Dati (PPE). – (FR) Austatud juhataja, José Manuel Barroso, Fredrik Reinfeldt! Kõigepealt tahaksin ma tänada Rootsi eesistumist kuue kuu jooksul tehtud pideva ja väga ambitsioonika töö eest, eriti riigipeade või valitsusjuhtide kõrval ja G-20 reguleerimisala raames ühtse ja ambitsioonika seisukoha kindlustamise eest finantsreguleerimiste küsimustes.

Ka seoses Kopenhaageni konverentsiga näeme Euroopa Liidu ambitsioonikat, väga ülendatud, väga proaktiivset ja ühtset seisukohta. Seetõttu tahaksin ma selle seisukohti ja otsuseid toetada. Euroopa on olnud juhtjõud kogu Euroopat mõjutavat finantskriisi puudutavate peamiste kokkulepete esitamises, läbirääkimistes ja järelduste tegemises.

Ka Euroopa Ülemkogu esitas eelmisel nädalal oma otsuse uue finantsjärelevalve korralduse kohta ja sellega algasid ka läbirääkimised Euroopa Parlamendiga, sest nüüdsest osaleb ka Euroopa Parlament Pittsburghis vastu võetud otsuste rakendamise jälgimise kohustuses.

Finantskriis tõi välja meie finantsjärelevalve süsteemi nõrgad kohad. Idee oli tagada parem kooskõlastatus, kuid samuti uuendada ja tugevdada Euroopa asutuste võimu. Need on pakilised nõuded.

Ma loodan – ja pöördun sellega komisjoni poole –, et säilitame valveloleku ja kõnealuse ambitsioonikuse oma otsuste rakendamisel.

Diane Dodds (NI). – Austatud juhataja! Täna hommikul tahaksin ma väljendada oma ülimat pettumust Põhja-Iirimaa kalatööstuse nimel, kuna selle suhtes on taas kehtestatud järjekordne kärbe. Valdkond 7A on Põhja-Iirimaa kalatööstusele valus löök.

See on tursavarude taastamise programmi ja püügipäevade kärbeta tõttu haavatav tööstusharu, mis on pidanud lootma norra salehomaaride püügile. See 9% kärbe on laastava mõjuga ja eriti vastumeelne seetõttu, et alates sellest aastast oleks teadmised võimaldanud komisjonil finantsskeemi välja töötada.

Minu arvates peaks Hispaania prioriteet järgmise eesistumisperioodi jooksul olema ühtse kalanduspoliitika reformimine ja et selletaoliseid otsuseid võtaksid vastu piirkondlikul tasandil vastutavad isikud ja mitte Brüsseli bürokraadid.

Czesław Adam Siekierski (PPE). – (PL) Rootsi eesistumise jooksul on liidus toimunud palju häid sündmusi. See eesistumine on olnud loomulikult raske kriisiperiood ja ootuste aeg seoses Lissaboni lepingu vastuvõtmisega. Mina ei jaga siiski arvamust, et meil on erinev liit või uus liit. Minu arvates on meil parimal juhul uuendatud liit. Tegelikult tuleb Lissaboni lepingu üldsätteid täiendada mitte ainult sisuliste detailide, vaid ka konkreetsete praktiliste lahendustega. Oluline on täpsustada pädevuste jagunemist tippametikohtade vahel ja ELi institutsioonidevaheliste suhete arendamise viisi, sealhulgas Euroopa Parlamendi uut rolli.

Minu kartused tulenevad võimalikest kitsendustest järjestikuste liikmesriikide eesistumise vahetumise funktsiooni suhtes. Sellist juhirolli peavad liikmesriigid suure pühendumisega ette valmistama ja täitma. Kui meil ei ole lisaks Euroopa Ülemkogu presidendile siin aruandeid esitamas ka selle riigi juhti, kes hetkel juhirollis on, on liit ebatäielik ja kaotab osa oma mitmekülsusest. Juhirollis olevad riigid peavad õhutama loovalt uuele tegevusele ja Euroopa Ülemkogu president peab tagama liidu kooskõlastatuse, pidevuse ja sidususe.

ISTUNGI JUHATAJA: Jerzy BUZEK

president

Fredrik Reinfeldt, nõukogu eesistuja. – Austatud president! Nagu mainitud, lõpeb selle arutelu lõpule jõudes ka viimane vahetuspõhimõttel eesistumine. José Manuel Barroso ja mina lahkume peagi Kopenhaagenisse, nii et kommenteeriksin vaid rahalisi vahendeid, sest minu arvates on see arenguriikidega peetavate arutelude keskne teema.

Esitasime aastateks 2010–2012 summa – 2,4 triljonit eurot igal aastal. Meie jaoks oli oluline teatada, et see summa on mõeldud nendeks aastateks (2010–2012) ja see on saadaval ka kliimakaitse toetuseks.

Arutelu aastatuhande arengueesmärkide täitmiseks on tähtis. Tahaksin rõhutada, et liikmesriigid on nõustunud sellega, et peaksime võtma endale seoses ametliku arenguabiga kohustuse maksta ühiselt 0,56% ELi SKTst 2010. aastaks, mis on juba järgmine aasta, ja jõudma 2015. aastaks ÜRO 0,7 protsendi tasemele.

See sõltub väga palju liikmesriikidest. Rõhutamaks niigi ilmset, on väga paljud liikmesriigid praegu allpool seda taset. Rootsi kuulub suurte erandite hulka – see on üksi andnud arenguabiks 1% SKTst. Järgnevate tasandite arutamisel tuleks mees pidada ka seda, et riikide vahel on erinevused.

Võimaldasime liikmesriikidel eraldada rahalisi vahendeid vabatahtlikult vastavalt võimalustele. Mul on heameel teatada, et kõik 27 liikmesriiki andsid nn kiirstardi vahenditesse oma panuse. Mõningatel juhtudel olid need panused väga väikesed, kuid Euroopa häält on selles mõttes kuulda võetud, et igaüks tegelikult ka panustas.

Täna teid veel kord koostöö eest parlamendiga! See on neljas kord Rootsi eesistumise jooksul, kui ma peaministrina nii parlamendi poole pöördun. Seda ei anna võrreldagi Cecilia Malmströmi kohtumiste arvuga parlamendiga, sest tema on olnud siin teiega kõnelemas 25 korral. Kokku on eesistujariik meie ametiaja

jooksul pöördunud istungjärgudel parlamendi poole 43 korral ja oleme osalenud komisjonis 44 erineval põhjusel.

See on samuti tähtis, kui asuda arutama läbipaistvuse ja institutsioonidevahelise hea koostöö teemat. Oleme teadlikud hea suhte tähtsusest Euroopa Parlamendiga. Valmistusime ette kohalolekuks, siinolekuks, küsimustele vastamiseks ja täname teid väga hea koostöö eest.

President. Austatud peaminister! Teie Euroopa Liidu eesistumine lõpeb kahe nädala pärast. Täname teid tehtud töö ja nähtud vaeva eest! Teame, et see eesistumine ei ole olnud kerge. Nagu me oma liikmetelt kuulsime, ja avaldati palju seisukohti, on see eesistumine olnud edukas. Tahaksin isiklikult tänada teid ja kogu Rootsi valitsust! Esimest korda ajaloos oleme viimaste nädalatega kogenud uusi suhteid, mis on Lissaboni lepingu tulemus.

Täna teid väga! Teie eesistumine jääb meile meelde.

José Manuel Barroso, komisjoni president. – Austatud president! Tahaksin vastata mõnede veel siinviibivate parlamendiliikmete konkreetsetele küsimustele.

Näiteks kõneles Adrian Severin majanduslikust, sotsiaalsest ja territoriaalsest sidususest ja ma tahaksin tema tehtud tähelepanekut rõhutada. Tegelikult lepidi esimesel arvamustevahetusel Euroopa Ülemkogus Euroopa Liidu 2020. aasta strateegia kohta – vt järelduste punkt 18 – kokku, et tuleb teha kõik jõupingutused majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse koostöö ning soolise võrdõiguslikkuse tagamiseks. Minu arvates on tähtis, et seda tuleb jälgida Euroopa Liidu 2020. aasta strateegia arutelu algusest peale. Loomulikult on rõhk konkurentsivõimel ja vajadusel reageerida globaalsetele väljakutsetele, millega me silmitsi seisame, kuid peaksime tegema seda koos majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse sidususe edendamiseks Euroopa Liidus. See on väga oluline, mitte ainult käesoleva strateegia määratlemiseks, vaid ka järgmisteks finantsperspektiivideks.

Euroopa järelevalveasutustega seoses tõstatasid kolleegid Karasi ja Dati veel ühe konkreetse küsimuse. Lubage mul sellesse selgust tuua! Tervitame väga tõsiasja, et Euroopa Ülemkogu jõudis üksmeelsele kokkuleppele. Ausalt öeldes oleks mõni aeg tagasi olnud kujuteldamatu, et kõik liikmesriigid oleksid nõus Euroopa tasandil järelevalve tekstiga. Seda öeldes, austades samas mõnede meie ettepanekutes käsitletavate teemade delikaatset olemust, leian ma, et komisjoni teksti on natuke liiga palju lahjendatud. Komisjon on oma ettepanekus näinud ette lihtsa ja teostatava rahanduse kaitseklausli just sellepärast, et tegemist on väga tundliku teemaga. Siiski kahetsen ma, et sellest tekstist on kolmest komisjoni esitatud olukorrast kahes eemaldatud asutustele antavad volitused teha otsused otse üksikute finantsinstitutsioonide suhtes.

Kahetsen, et eriolukordade küsimus on politiseeritud, andes nõukogule kohustuse eriolukorra olemasolu välja kuulutada. Samuti kahetsen, et Euroopa järelevalveasutuste otsese järelevalve potentsiaalne reguleerimisala on piiratud ainult krediitdirektiiviga. Loodan, et Euroopa Parlament tugedab ja tasakaalustab järgmises läbirääkimiste etapis nende valdkondade määrusi.

Kopenhaageni teema juurde tulles lubage mul täpsustada, et oli väga tähtis, et Euroopa Ülemkogu kinnitas eelnevad kohustused, väites, et olime võrreldes 1990. aastate tasemetega valmis edasi liikuma 30% heitkoguste vähendamiseni 2020. aastaks tingimusel, et teised arenenud riigid võtavad endale samaväärse heitkoguste vähendamise kohustuse ja et arenguriigid annavad asjakohase panuse vastavalt nende kohustustele ja suutlikkusele, mida tuleb austada.

Jätkame teiste riikide leevenduskavade hindamist ja võtame selle otsuse Kopenhaagenis asjakohasel hetkel vastu. Tegelikult mainisin ma Euroopa Ülemkogus võimalust pakkuda meie modulatsiooni, täpsemalt mõningate suundade rajamist 2020. aastast edasi. See arutelu ei ole mitte ainult 2020. aastast, vaid ka sellest edasi. Seega peab meil olema paindlikkust pärast 2020. aastat määratletavate suundade suhtes. Me läheme Kopenhaagenisse mitte ainult kõige ambitsioonikama kokkuleppe saavutamise vaimus, vaid ka tegeliku ülemaailmse kokkuleppe sõlmimiseks.

President. – President Barroso! Täna teid veel kord! Tahaksin tänada peaminister Reinfeldti, Euroopa Parlamendi endist liiget minister Malmströmi ja kogu Rootsi valitsust nende väga aktiivse koostöö eest Euroopa Parlamendiga!

Sellega on arutelu lõppenud.

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 149)

Vilija Blinkevičiūtė (S&D), kirjalikult. – (LT) Tahaksin tänada Rootsi eesistumist oma programmi eesmärkide konstruktiivse ja efektiivse rakendamise eest! Rootsi tegi arvestatavaid jõupingutusi Lissaboni lepingu jõustumise tagamiseks selle aasta 1. detsembril ja see tähendab, et Euroopa Liit muutub demokraatlikumaks, mõjusamaks ja läbipaistvamaks. Olen veendunud, et Lissaboni leping edendab järjepidevust ja tugevdab ELi osa rahvusvahelisel areenil.

Rootsi eesistumise ajal kiideti heaks Euroopa Liidu Läänemere piirkonna strateegia. Mul on hea meel, et selle strateegia rakendamiseks on eraldatud rahalist toetust. Leedulasena olen liigagi hästi kursis väljakutsetega, millega Läänemere piirkond täna silmitsi seisab. Üks nendest on, kuidas lahendada kõige paremini Läänemere keskkonna kaitse probleem, mis on pakiline ja tõsine. Teine on, kuidas muuta Läänemere piirkond võimsamaks majanduskasvu ja -arengu mootoriks.

Nendele küsimustele saame täna juba esialgsed vastused Rootsi eesistumise ajal vastuvõetud Euroopa Liidu Läänemere piirkonna strateegiast. See on esimene mitmest Euroopa makropiirkondlikust arengukavast, mille kaudu loodame selle piirkonna keskkonda arendada ja selle konkurentsivõimet tugevdada. Stockholmi programmi strateegia on üks kõige tähtsamatest Rootsi saavutatud prioriteetidest. See viieaastane programm loob tingimused vabadusel, turvalisusel ja õiglusel põhineva ala edasiseks arenguks.

José Manuel Fernandes (PPE), kirjalikult. – (PT) Kuus kuud Rootsi eesistumist president Reinfeldti juhtimisel on olnud väga edukas ja silmapaistev.

Rootsi eesistumisel oli ülioluline roll Lissaboni lepingu jõustumisel. Sellega lõppes peaaegu kümme aastat kestnud arutelu ja institutsiooniline ummikseis ja Euroopa Liidule avanes uks uutele võimalustele.

Kliimamuutuste vastane võitlus on alati olnud päevakorra eesotsas olev teema. EL on selles valdkonnas juhikohal, nagu näitab ka selle ambitsioonikas ettepanek kärpida heitkoguseid 80% ning 2050. aastaks 95%. Samuti jõuti kokkuleppele anda arenguriikidele järgmise kolme aasta jooksul fondidest 7,2 triljonit eurot.

Rootsi eesistumine on astunud majanduskriisile ja rahutule finantsolukorrale vastu ladusate realistlike meetmetega. Seistes silmitsi kõige tõsisema finantskriisiga pärast 1930. aastaid, võttis EL kiiresti vastu spetsiifilised toetusmeetmed. Uue finantsjärelevalve struktuuri kaudu teostatakse ka edasisi kriise ennetavat tegevust.

Rootsi eesistumine on aidanud kriisi käsitleda ja on muutnud Euroopa tugevamaks, võimaldades sel liikuda edasi rahu, edu ja kaasaegsuse suunal.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), kirjalikult. – (PT) See on tõsiasi, et Rootsi eesistumise ajal tehti märkimisväärsed institutsioonilisi muudatusi, eelkõige Lissaboni lepingu jõustumine, pärast seda, kui Iirimaa inimestele avaldati survet ja sunniti neid ähvardustega teisel referendumil, mille nad korraldama pidid, oma häält muutama.

Isegi nendele, kes suurenevad neoliberaalset, militaristlikku ja föderalistlikku Euroopa integratsiooni vormi väga pooldavad, ei ole vastuvõetav, et nad ei saa öelda sõna sekka Euroopa Liidu kohutava sotsiaalse olukorra kohta, mille selgeks tunnistajaks on üle viie miljoni töötu inimese lisandumine sel aastal. Seega on hetkel tööta rohkem kui 23 miljonit inimest.

Siiski oli üsna iseloomulik et esile toodi arutelu algatamine Euroopa Liidu 2020. aasta strateegia kohta, unustades peaaegu nn Lissaboni strateegia hindamise, mis kiideti heaks kümme aastat tagasi ja millega töötati Euroopale paradiisi. Kindlasti tehti nii selleks, et mitte mainida viimaste aastakümnete suurima majandus- ja sotsiaalkriisi põhjuseid, mis tulenesid liberaliseerimisest ja tööjõu paindlikkusest, mille tulemusena tekkisid ohtlikud ja halvasti tasustatavad töökohad ja suurenev tööpuudus.

Lidia Joanna Geringer de Oedenberg (S&D), kirjalikult. – (PL) Austatud president! Rootsi eesistumise hindamine viib väga positiivse tulemuseni. Loomulikult oli suurim edusamm Lissaboni lepingu ratifitseerimisprotsessi lõpuleviimine. Õiguskomisjoni liikmena pean edukaks ka nõukogu kompromissi ELi patentide ja integreeritud patendikohtusüsteemi suhtes.

Arutelu kogu ELi ühispatendi kohta on toimunud pikka aega. Viimane aeg on selle kohta erieeskirjad kehtestada, sest ühtsete eeskirjade puudumine kujutab endast takistust Euroopa ettevõtete arengule ja muudab nende konkureerimise näiteks Ameerika ettevõtetega keeruliseks. Oleme palju kordi kogenud, kui keeruline on kontrollida kõigi liikmesriikide huvide vastavust ELi patendi teemal ja seega olen ma veel tänulikum Rootsi eesistumisele praegu küll vaid poliitilisel tasandil saavutatud kompromissi eest.

Lissaboni leping annab liidule seadusliku aluse intellektuaalse omandi seaduse koostamiseks ja sätestab, et vastavalt tavapärasele õigusloomemenetlusele võetakse vastu asjakohased standardid. Seetõttu tuleb eeseeisva Hispaania eesistumise ajal parlamendis väga huvitav arutelu selle aasta detsembris väljatöötatud kompromisslahenduse kohta.

Zita Gurmai (S&D), kirjalikult. – Lissaboni lepingule on antud roheline tuli ja sellega on loodud kõik vajalikud tingimused institutsionaalseteks reformideks. Rootsi eesistumine pidi sillutama teed Lissaboni lepingu sätete jõustamisele. Ta sai selle väljakutsega hakkama. Järgmise eesistumise ülesanne on kindlustada, et uued struktuurid tõhusalt toimiksid. Sellega seoses tuleb teha kõik jõupingutused, et tagada majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne koostöö ja sooline võrdsuslikkus. Pean oluliseks rõhutada, et Lissaboni lepinguga muutus siduvaks põhiõiguste harta, mistõttu on paremini võimalik inimõiguste (sealhulgas sooline võrdsuslikkus) ja mittediskrimineerimise teemasid seaduse kaudu toetada.

Teine edusamm oli olulisematele probleemidele suunatud Stockholmi programmi koostamine ja heakskiitmine, mida võib käsitleda kui pragmaatilist tegevuskava turvalisema ja avatuma Euroopa suunas, mis põhineb ühisväärtustel, -põhimõtetel ja -tegevustel.

Tahaksin rõhutada, et kuigi sooline võrdsuslikkus ei olnud esmatähtis, oli Rootsi eesistumisel osa ka naisvolinike arvu suurendamises ja naissoost kõrge esindaja ametisse määramises.

Petru Constantin Luhan (PPE), kirjalikult. – (RO) Lissaboni leping on tugevdanud parlamendi osa Euroopa otsustetegemise protsessis ja erandina selle institutsiooni legitiimsust Euroopa kodanike silmis. Seega tänan ma Rootsi eesistumist väljapaistvate jõupingutuste eest Lissaboni lepingu jõustamiseks! Samuti tervitan arenguid justiits- ja siseküsimuste valdkondades. Viimastel kuudel kavandatud ja Euroopa Ülemkogu 10.–11. detsembri kohtumisel hääletatud Stockholmi programm rõhutab selle valdkonna uut võrdlusraamistikku ajavahemikuks 2010–2014. Mul on hea meel märkida, et nõukogu arvestas parlamendi soovitusi! Viitan siin eelkõige Schengeni piirkonna laiendamisele kõigisse ELi riikidesse, millest saab nüüd Euroopa Liidu poliitika esmatähtis valdkond, mille käsitlemisel järgitakse meie esitatud ettepanekuid.

Marian-Jean Marinescu (PPE), kirjalikult. – (RO) Soovin tänada Rootsi eesistumist kuue kuu jooksul tehtud ambitsioonika töö eest keerulises majandus- ja sotsiaalkriisi õhkkonnas Kopenhaageni kohtumise ettevalmistuste ja Lissaboni lepingu vastuvõtmise eest! Tänu Lissaboni lepingule on meil nüüd selge institutsiooniline raamistik kõigi kaasaegse maailma esitatavate väljakutsete käsitlemiseks. Uus leping võimaldab ELil kindlalt võtta enda peale kliimamuutuste vastase võitluse pionieri rolli ja ülemaailmse tegevuses osaleja staatuse mitte ainult Ameerika Ühendriikide ja Vene Föderatsiooni suhtes, vaid ka kiiresti areneva majandusega riikide suhtes. Lisaks tagavad nõukogu eesistuja ja kõrgem esindaja ELi välispoliitilise tegevuse järjepidevuse, mis märgib edusamme ELi rolli konsolideerimises rahvusvahelisel areenil. Kõigi nende institutsiooniliste muudatuste tulemus on mõjusam EL, millel on suur hulk vahendeid rahvusvahelise kogukonna ees seisvate peamiste probleemide lahendamiseks, nagu terrorismivastane võitlus, kliimamuutustega kohanemine, energiaturvalisuse tagamine ning majandus- ja sotsiaalkriisi mõjudega võitlemine. Olen veendunud, et Hispaania eesistumine suudab ootusi täita ning Rootsi eesistumise algatatud meetmeid ja tegevusi jätkata.

Véronique Mathieu (PPE), kirjalikult. – (FR) Tahaksin tänada Rootsi eesistumist tehtud töö eest, eriti kodanikuõiguste-, justiits- ja siseasjade komisjoni alluvuses olevates valdkondades. Väljakutsed olid tohutud: üleminek Nizza lepingu õigussüsteemilt Lissaboni lepinguga sätestatud õigussüsteemile ja ka järgmise mitmeaastase programmi kavandamine, mis määratleb vabadusel, turvalisusel ja õigusel põhineva alale antud prioriteedid järgmiseks viieks aastaks. Tahaksin väljendada oma heakskiitu sellele Stockholmi programmile, mis annab tuge ambitsioonikatele poliitilistele jõupingutustele kõnealuse piirkonna täiustamiseks 2014. aastaks. Siiski on jäänud teha veel suuri edusamme ja seda põhiliselt varjupaigaandmise valdkonnas. Tervitan Euroopa Varjupaigaandmise Tugiameti loomist, sest see on ülioluline mitte ainult seaduste, vaid ka liikmesriikide praktikate ligikaudseks hindamiseks. Sellest hoolimata tuleb nii pea kui võimalik võtta vastu teised varjupaigaandmise paketi ettepanekud, et mitte takistada Euroopa ühise varjupaigasüsteemi kolmanda etapi arenemist. Tänu Lissaboni lepinguga tehtud suurtele institutsioonilistele muudatustele on meil nüüd võimalik rõõmuga oodata ambitsioonikamate ja kõrgekvaliteetsemate õigusaktide eelseisvat vastuvõtmist järgmiste eesistumiste ajal.

Rovana Plumb (S&D), kirjalikult. – (RO) Rootsi eesistumise edu on täheldatav kolmes peamises tegevuses: Euroopa Liidu presidendi ja Euroopa Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja valimine pärast Lissaboni lepingu jõustumist; – Stockholmi mitmeaastane programm (2010–2014); – Kopenhaagenis toimuvate COP 15 kliimamuutuste läbirääkimiste ettevalmistamine ja koordineerimine. Tervitan nõukogu

otsust selle kohta, et EL ja selle liikmesriigid valmistuvad tegema kiireloomulistesse algse rahastamise vahenditesse 2,4 triljoni euro suurust panust igal aastal vahemikus 2010–2012, et toetada arenguriike kliimamuutuste mõjudega kohanemisel. Siiski nõuan, et komisjon kavandaks asjakohase mehhanismi rahalise kohustuse jaotamiseks liikmesriikide vahel vastavalt iga liikmesriigi majanduslikule võimsusele.

Joanna Senyszyn (S&D), kirjalikult. – (PL) 2010. aasta strateegia märgib ära liidu tegevuse suuna ja peamised prioriteedid järgneva kümneks aastaks. Kuna Lissaboni strateegia hakkab lõppema, on praeguste sotsiomajanduslike prioriteetidega jätkates oluline leida tõhusad vahendid majanduskriisi mõjude kaotamiseks.

Seoses praegu toimuvate konsultatsioonidega tulevase strateegia kohta tahaksin ma juhtida tähelepanu kahele aspektile: Euroopa haridussüsteemi täiendamine ja sooline võrdõiguslikkus tööturul. Euroopa haridussüsteemi tuleb muuta. Kaasaegse teadmistepõhise majanduse rajamine ei ole võimalik ilma noorte korraliku haridusega töolisteta. Peame tagama suurema rahalise toetuse praegustele ELi programmidele (Erasmus, Erasmus Mundus, Leonardo da Vinci) ja rajama uusi algatusi, mis aitavad noortel inimestel välismaal õppida ja kogemusi omandada ning pakuvad ka rahalisi ja halduslikke võimalusi, mis on vajalikud sellise toetuse kasutamiseks oma koduriigis töötades.

Kodanike vajaduste esmatahtsaks seadmisega peaks EL võtma vastu programmi, mis edendab soolist võrdõiguslikkust kõigis oma tegevusvaldkondades ja eelkõige tööpuuduse vastases võitluses. Uue strateegia planeerimisel tuleb panna erilist rõhku naiste osakaalu tõstmisele tööhõives. Eurostati teostatud uuring näitab, et kriis on mõjutanud töötavaid naisi rohkem kui töötavaid mehi, muu hulgas ka põhjusel, et naised töötavad palju vähem kindlatel töökohtadel. Diskrimineerimine tööturul jääb tõsiseks probleemiks ja uues strateegias tuleb sellega tegelema hakata.

Nuno Teixeira (PPE), kirjalikult. – (PT) Hoolimata Lissaboni lepingu hilinevad jõustumisest tulenevatest raskustest saavutas Rootsi eesistumine mõned märkimisväärsed edusammud. Nende hulka kuuluvad energiatõhususe pakett ja telekommunikatsiooni pakett, diskreetse järelevalveasutuse loomine, 2010. aasta eelarve vastuvõtmine, eelkõige seoses majandusliku taastumise kava rahastamisega, Läänemere strateegia ja sellel nädalal Kopenhaagenis toimuva kliimakonverentsi reguleerimine. 2010. aastal alustav Hispaania eesistumine juhatab üleminekut Nizza lepingult Lissaboni lepingule ja jätkab tööhõive edendamise strateegiat Euroopa majanduste stimuleerimise ja edendamise ning teiste peamiste väljakutsete käsitlemise kaudu, nagu finantsmäärus ja kliimamuutus. Oma geograafilise ja ajaloolise läheduse tõttu peavad Portugal ja eelkõige selle äärmisemad piirkonnad, nagu Madeira, mis ootavad väga Hispaania eesistumist, püüdma võtta kõik võimalustest, mis neile kindlasti luuakse. Teednäitav ELi-Maroko kohtumine on näiteks ideaalne foorum Euroopa-Aafrika Atlandi koostööpiirkonna arendamiseks, mis hõlmaks Madeirat, Azoore, Kanaari saari ja naaberriike, eriti Marokot. Suunan sinna kõik oma jõupingutused ja jälgin seda põhjalikult.

Georgios Toussas (GUE/NGL), kirjalikult. – (EL) Austatud president! Kohtumisel tehtud otsused annavad märku Euroopa Liidu mitte-rohujuure tasandil poliitika laienemisest ning töölisklassi ja ühiskonna rohujuuretasandi osade vastastest väikekodanlikest valitsustest ja karmidest meetmetest, mille eesmärk on tugevdada Euroopa monopolide kasumisaamist ja positsiooni nii ühtse turu kui ka rahvusvahelise imperialistliku konkurentsi raamistikus. Euroopa Liidu 2020. aasta strateegia, Lissaboni strateegia põhjalikum variant, määratleb prioriteetidena kiiremad kapitalistlikud restruktureerimised ja tööliste allesjäänud palga-, töö- ja sotsiaaldiguste lõhkumise. Euroopa Liidu kapitalistlikust kriisist väljumise strateegia nurgakivi on kehtestada sügavamad muudatused sotsiaalkindlustussüsteemides, tõsta pensioniiga ja kärpida drastiliselt töötasusid, pensione ja sotsiaaltoetusi. Mitmete liikmesriikide, nagu Kreeka, eelarvedefitsiidid, riigivõlad ja majanduste järelevalvetoimingud mobiliseeritakse, et töölisi ideoloogiliselt terroriseerida. Mitte-rohujuuretasandil ELi poliitika iseloomulik tunnus on ka Ülekreekaline Sotsialistlik Liikumine (PASOK) ja Uue Demokraatia parteid, mis toetavad jätkuvalt kapitali valikuid, veeretades samas kriisi tagajärjed tööliste õlgadele. Kreeka Kommunistlik Partei kutsub töölisklassi üles korraldama vasturünnakut, et avaldada hukkamõistu ühesuunalise Euroopa parteidele ja osaleda massiliselt 17. detsembri tööpuuduse rallil, mille korraldavad Kreeka ametiühinguliikumise koordineerimiskeskuse All Workers Militant Front klassijõud.

ISTUNGI JUHATAJA: Stavros LAMBRINIDIS

asepresident

4. Hääletused

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on hääletused.

(Hääletustulemuste üksikasjad: vt protokoll)

4.1. Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi kasutuselevõtmine: Rootsi – Volvo; Austria – Steiermark; Holland – Heijmans (A7-0079/2009, Reimer Böge) (hääletus)

– Pärast muudatusettepaneku 2 hääletust

Hans-Peter Martin (NI). – (DE) Austatud juhataja! Kui hääletasime muudatusettepaneku 8 üle, kuvati väikesel ekraanil, vähemalt siinpool, ning vasakul asuval ekraanil endiselt 7d. Tahtsin lihtsalt veenduda, et hääletused on õigesti salvestatud.

4.2. Euroopa Liidu 2009. aasta paranduseelarve nr 10/2009 projekt, III jagu – Komisjon (A7-0081/2009, Jutta Haug) (hääletus)

4.3. Volituste kontrollimine (A7-0073/2009, Klaus-Heiner Lehne) (hääletus)

4.4. Doha arengukava eesmärgid pärast WTO seitsmendat ministrite konverentsi (hääletus)

– muudatusettepaneku 2 kohta

Harlem Désir (S&D). – (FR) Austatud juhataja! Tahtsin öelda ainult seda, kui ma mõistan meie kaasparlamentiliikme Georgios Papastamkose muudatusettepanekut õigesti, puudutab see kõikide WTO liikmete võetud kohustust kaotada Hong Kongis eksporditoetused. Seega, vastupidiselt meie tehtud veale hääletussedelitel, Sotsiaaldemokraatide ja demokraatide fraktsioon Euroopa Parlamendis tõepoolest toetab kõnealust muudatusettepanekut.

4.5. Üksikisikute õigusi piiravad meetmed Lissaboni lepingu jõustumise järel (hääletus)

5. Selgitused hääletuse kohta

Suulised selgitused hääletuse kohta

Raport: Reimer Böge (A7-0079/2009)

Jan Březina (PPE). – (CS) Hääletasin Böge raporti vastu vahendite eraldamise kohta Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondist, sest eelkõige Austria taotluse puhul hõlmab see äärmiselt ebasüsteematilist lähenemisviisi, mis kajastub enneolematult suures toetuse määras inimese kohta. Kui peab olema ajaliselt piiratud üksiktoetus, mille eesmärgiks on aidata globaliseerumise tagajärjel koondamise tõttu kannatavate töötajate aitamine, peab kõnealune toetus olema seotud üksikisikute tegelike vajaduste ja tegeliku majandusolukorraga. Siiski seda ei toimu ja vastupidi, kõnealuse toetuse määramise menetlus on olnud juhuslik ja omavoliline. Minu arvates on seega vajalik kehtestada kindlad kriteeriumid. Vahendite praegune kasutamine ei ole probleemi lahendus, vaid pigem maksumaksja raha raiskamine.

Resolutsioonide ettepanekud: Doha arengukava eesmärgid pärast WTO seitsmendat ministrite konverentsi (RC-B7-0188/2009)

Syed Kamall (ECR). – Austatud juhataja! Arvan, et põhjus, miks paljud meist on kaubandusest huvitatud, on tegelikult idee, kuidas me aitame kõige vaesemates riikides elavaid inimesi vaesusest välja. Me teame, et üks parimaid viise neid vaesusest välja aidata, on aidata ettevõtjaid vaesemates riikides. Ettevõtjad paljudes vaesemates riikides vajavad abi ja avatud turge ja meile on oluline neid toetada.

Kuid peame vaatama ka oma piire, et näha, kuidas kehtestame vaesemate riikidega kaubanduse hõlbustamiseks tõkkeid. Paljudel juhtudel näevad vaesemad riigid, et kaubanduseeskirjad on moonutatud nende vastu ja nad vaatlevad selliseid küsimusi nagu ühine põllumajanduspoliitika, puuvilla toetused, sanitaar- ja

fütosanitaareeskirjad, ning tariifid kõrgema väärtusega ELi saabuvale impordile. On oluline näidata, et kaubandussüsteem on tõeliselt avatud ja me aitame vaesemaid riike nii palju kui võimalik, et vaesust likvideerida.

Nirj Deva (ECR). – Austatud juhataja! Kui tahame leevendada maailmas vaesust, peame suurendama ülemaailmset kaubandust. Kui valime proteksionistliku tee maailmas praegu valitseva majanduskriisi pärast, viivitame ainult miljonite inimeste päästmisega vaesusest ning miljonid inimesed surevad. Kui me ei tegele praegu kõnealuse väljakutsega ega vaata kaugemale kõnealusest kriisist, jätame maha nii kohutavate proportsioonidega pärandi, et miljard inimest satuvad olukorda, kus nad ei suuda elada.

Meil on toidukriis, meil on kliimamuutused, meil on globaalne soojenemine, meil on üleujutused, maavärinad ja igasugused katastroofid, mis nõuavad meie abi, ning ainuke viis, kuidas me saame kõiki aidata, on suurendada ülemaailmset kaubandust ja ma olen väga tänulik, et uus kaubandusvoliniku kandidaat mind kuulab.

Marc Tarabella (S&D). – (FR) Austatud juhataja! Seoses resolutsiooniga Maailma Kaubandusorganisatsiooni kohta ja vastupidiselt eelmise kõneleja arvamusele usun, et rahvusvaheline kaubandus ei ole see, mis tagaks, et alla miljardi inimese ei sureks ega kannataks alatoitumuse käes. Selle tagab hoopis elatust andev põllumajandus. See tagab kõnealuse palju kiiremini kui rahvusvaheline kaubandus.

Mul on juba olnud võimalus rääkida kõnealustest küsimustest arutelu jooksul, ning ainult seetõttu, et muudatusettepanek seoses avalike teenustega ja vajadus selle järele, et valitsused suudaksid kontrollida avalikke teenuseid seoses selliste põhiprobleemidega nagu vesi ja energia on tagasi lükatud, hääletasin kõnealuse resolutsiooni vastu.

Kirjalikud selgitused hääletuse kohta

Raport: Reimer Böge (A7-0079/2009)

Andrew Henry William Brons (NI), kirjalikult. – Me ei ole *laissez-faire*'i kapitalistid ja me usume riigi abisse töötajatele, kes on kaotanud oma töökohad kellegi teise süü tõttu. Tahaksime, et kõnealust abi pakuksid oma töötajatele suveräänsed riigid. Me ei ole muidugi isegi ELi liikmelisuse poolt. Siiski, Euroopa Globaliseerumisega Kohanemise Fond on olemas ja selle jaoks on eraldatud raha.

Kõnealune fond on soovimatu asendus liikmesriikide abile. Kui pakutaks välja, et Suurbritannia töötajaid kõnealusest fondist aidataks, toetaksin ma seda loomulikult. Seega pean vastumeelselt toetama Rootsi, Hollandi ja Austria töötajate toetamist kõnealusest fondist. Kui hääletus oleks negatiivne, ei antaks raha maksumaksjale tagasi. EL säilitaks vahendid ja kulutaks need palju vähem tähelepanu väärivale eesmärgile.

Diogo Feio (PPE), kirjalikult. – (PT) Euroopa Globaliseerumisega Kohanemise Fond loodi selleks, et pakkuda lisaabi töötajatele, keda mõjutavad suurte muutuste tagajärjed rahvusvahelises kaubanduses. Portugal, Saksamaa, Hispaania, Holland, Rootsi, Iirimaa ja Austria on juba vahendeid taotlenud, mis näitab, et kõnealune probleem mõjutab liikmesriike eri geograafilistes piirkondades ja eri majandusmodelite ja suundadega.

Kõnealused olukorrad, mis toimuvad ärevust tekitava kiirusega, eeldavad, et otsustajad mõtleksid hoolikalt nii Euroopa majandus- ja sotsiaalse mudeli kui ka selle jätkusuutlikkuse ja tuleviku peale. See tähendab ka seda, et on väga oluline edendada uute kvaliteetsete töökohtade loomise viise. Selleks et see õnnestuks, peame pakkuma abi, eemaldama tõkked ja lõpetama õigustamatu bürokraatia neile, kes on endiselt valmis riskima uute ettevõtete loomise ja uuenduslike projektidega liitumisega vaatamata raskustele.

Ükskõik, kui palju abi töötajatele antakse, on see väärtusetu, kui ettevõtteid üksteise järel sulgetakse ning kui me ei saa Euroopas pöörata ümber investeerimisvoolu.

Kõnealused juhtumid, mida ma kinnitan, puudutavad Rootsit, Austriat ja Hollandit, ning nad on võitnud laialdast toetust asjaomastes parlamendikomisjonides, nii resolutsiooni ettepanekute esitamiseks kui ka arvamuse esitamiseks.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), kirjalikult. – (PT) Kuigi säilitame kriitilise seisukoha seoses Euroopa Globaliseerumisega Kohanemise Fondiga, sest usume, et oleks olnud olulisem võtta vastu meetmed, et üleüldse ennetada tööpuudust, hääletasime kõnealuse fondi kasutuselevõtmise poolt, et pakkuda abi töötajatele, keda mõjutavad ettevõtete ümberkorraldamise või rahvusvahelise kaubanduse liberaliseerimise tagajärjed.

Kõnealune juhtum puudutab ligikaudu 16 miljoni euro kasutuselevõtmist Rootsi, Austria ja Hollandi jaoks, et pakkuda abi töötajatele, keda on autotööstuses või ehitussektoris koondatud.

See on viies kord, kui fondi 2009. aastal kasutusele võetakse, mis moodustab kokku 53 miljoni euro suuruse summa, mis on kasutatud planeeritud 500 miljonist eurost. On üsna sümptomaatiline, et pisut rohkem kui 10% planeeritud summast on kasutatud tõsise sotsiaalse kriisi jooksul ning see viitab iseenesest vähemalt vajadusele fondi haldavad eeskirjad üle vaadata.

Françoise Grossetête (PPE), kirjalikult. – (FR) Hääletasin Böge raporti poolt Euroopa Globaliseerumisega Kohanemise Fondi kasutuselevõtmise kohta. Selle eesmärgiks on kaitsta töökohti ja muuta lihtsamaks töötajate olukorda, kes on koondatud pärast muutusi rahvusvahelise kaubanduse struktuuris ning ülemaailmse finants- ja majanduskriisi tõttu, et uuesti tööturule siseneda.

Kolm aastat pärast selle loomist 2006. aastal ja praeguses ülemaailmse majandus- ja finantskriisi kontekstis oli äärmiselt oluline leevendada kõnealuse Euroopa fondi kasutamist haldavaid tingimusi. Rootsi, Austria ja Holland on täna kõnealuste tõhusamate ja kiiremate meetmete sihtmärk, ning ma ootan, et kõikidel ELi liikmesriikidel on edaspidi nendele vahenditele parem juurdepääs. Kuna see on seotud finantsraamistikuga aastateks 2007-2013, ei tohi maksimaalne iga-aastane fondi summa ületada 500 miljonit eurot, aga on oluline, et kõnealuseid vahendeid kasutatakse täielikult, mis ei ole hetkel nii.

Euroopa Liit peab kasutama kõiki nende kasutuses olevaid vahendeid, et tulla toime majanduskriisi tagajärgedega.

Jörg Leichtfried (S&D), kirjalikult. – (DE) Hääletan raporti poolt 15,9 miljoni euro eraldamise kohta, et aidata Austriat, Rootsit ja Hollandit. Ülemaailmse majanduskriisi tagajärjel on mootorsõidukite tarne tööstuses ainuüksi Styrias koondatud kokku 744 töötajat. Austria õigustatult esitatud taotluse saada Euroopa Globaliseerumisega Kohanemise Fondist kokku 5 705 365 eurot on EL nüüd heaks kiitnud.

See on täiesti õigustatud, sest Austria on eriti ekspordilanguse all kannatanud. Näiteks on maantesõidukite ja autode eksport langenud vastavalt 51,3% ja 59,4%. Tiheda seotuse tulemusena mootorsõidukitööstuse ettevõtete ja paljude tarnijate mitmekesistamise madala taseme vahel annab kriis tunda kogu mootorsõidukitööstuses.

Jean-Luc Mélenchon (GUE/NGL), kirjalikult. – (FR) Rootsi, Austria ja Hollandi töölised langevad globaliseerumise ohvriks. Me kordame oma tugevat vastuseisu kõnealuse fondi aluseks olevale filosoofiale, mis muudab Euroopa töötajad üksnes nn kohandamisnäitajateks, võimaldades tõrgeteta töö neoliberaalse üleilmastumise vormis, mida ei ole iialgi kahtluse alla seatud. Selliste suurtootjate huvid nagu USA ettevõtte Ford, praegune Volvo Cars omanik, kelle kasum 2009. aasta kolmandas kvartalis oli peaaegu 1 miljard, või Aviva, Axa ja BlackRock, Heijmans NV peamised aktsionärid tõrjuvad täna kõrvale Euroopa kodanike üldised huvid. Fond aitab kõnealusele paljaksröövimisele kaasa.

Nuno Melo (PPE), kirjalikult. – (PT) Euroopa Liit on solidaarsuse piirkond. See vaim on Euroopa Globaliseerumisega Kohanemise Fondi taust. Fond pakub olulist abi töötute ja ümberpaigutamise ohvrite aitamiseks, mis toimuvad globaliseerumise kontekstis. See on isegi rohkem tõsi, kui mõistame, et üha suurem arv ettevõteteid paigutub ümber, kasutades ära väiksemaid tööjõukulusid eri riikides, eelkõige Hiinas ja Indias, sageli sotsiaalse, tööjõu ja keskkonnadumpingu hinnaga.

Andreas Mölzer (NI), kirjalikult. – (DE) Taas kord tuleb globaliseerumise tagajärgi leevendada Euroopa Globaliseerumisega Kohanemise Fondi kasutuselevõtmise abil. Kahjuks on seekord ka Styria kõvasti lüüa saanud. Kokku 744 inimest üheksast eri ettevõttest on viimaste kuude jooksul oma töökoha kaotanud ning seetõttu on Styria provintsi palunud ELi abi. Nagu eelnevate taotluste puhul, on kõike väga põhjalikult uuritud, ja mul on hea meel, et Styria inimesed vastavad kõikidele nõuetele. Eriti praeguse majandus- ja rahanduskriisi ajal tuletatakse meile taas kord selgelt meelde globaliseerumise negatiivset mõju.

Seda silmas pidades on veel arusaamatum, et parlament võttis täna vastu resolutsiooni, millega edendatakse rohkem avatust ja kaubandustõkete kõrvaldamist ning seega rohkem globaliseerumist. Kuni ELis ei toimu muutusi mõtlemises, saame töötada ainult kahju vähendamise nimel, mida on tekitanud globaliseerumine asjaomastes riikides. Seega, hääletasin reservatsioonidega fondist abi eraldamise poolt.

Wojciech Michał Olejniczak (S&D), kirjalikult. – (PL) Toetasin Euroopa Globaliseerumisega Kohanemise Fondi kasutuselevõtmist, sest praegune olukord tööturul nõuab töötajate nimel tegutsemist. Eelnevatele kriisidele oli omane asjaolu, et need mõjutasid konkreetseid piirkondi ja olid koondunud ühte kohta. Sellistel

aegadel said kõik, kes kaotasid oma töökoha või seisis silmitsi finantsprobleemidega, minna välismaale tööd otsima või mitu töökohta hankida. Praegu ei ole sellised valikud finantskriisi ülemaailmse iseloomu tõttu kättesaadavad.

Praegune olukord finantsturgudel eeldab, et toetaksime paljusid miljoneid inimesi, kes on viimase aasta jooksul oma töökoha kaotanud. Ma ei räägi loomulikult abist töö otsimisel, vaid ka tööturu paindlikkuse kasutamisest, aidates töötajatel saada uusi kvalifikatsioone ja korraldades asjakohaseid koolitusi, näiteks arvutite kasutamises või karjäärialaste nõuannete jagamises. Enamik raha Euroopa Globaliseerumisega Kohanemisega Fondist peaks olema määratud ettevõtluse edendamiseks ja füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise toetamiseks, sest kui inimesed on oma töökoha kaotanud, on ettevõtte loomine ja iseseisev sissetuleku loomine võimalus säilitada majanduslikku stabiilsust ja areneda.

Arvan, et programmid, nagu Euroopa Globaliseerumisega Kohanemise Fond, on väga vajalikud, sest need vastavad konkreetsele olukorrale ja aitavad otseselt neid, kes on kriisi mõju all kõige rohkem kannatanud.

Aldo Patriciello (PPE), kirjalikult. – (IT) Austatud juhataja, head kolleegid! Sooviksin eelkõige kiita raportööri suurepärase töö eest. Euroopa Globaliseerumisega Kohanemise Fond on vahend, mida nüüd Euroopa Parlament üha enam kasutab meie mandri keerulise majandusliku lähenemise etapi tõttu.

See näitab, et kriisi saabudes on Euroopa Parlament suutnud võtta kasutusele poliitilised meetmed kodanike kasuks, keda me esindame laiaulatuslike poliitiliste eesmärkide sünergia kaudu. Seetõttu hääletasin kõnealuse fondi poolt, olles kindel, et see moodustab põhilise kutsealase ja seega sotsiaalse integratsioonivahendi töötajatele, kes on kaotanud oma töökohad.

Marit Paulsen, Olle Schmidt and Cecilia Wikström (ALDE), kirjalikult. – (SV) Rootsi on taotlenud abi Euroopa Globaliseerumisega Kohanemise Fondist seoses koondamistega mootorsõidukitööstuses Rootsis.

Oleme veendunud, et vabakaubandus ja turumajandus on kasuks majandusarengule ning oleme seega põhimõtteliselt finantsabi vastu riikidele ja piirkondadele. Siiski, kõnealune majanduskriis on olnud sügavam kui ükski teine, mida Euroopa on kogenud alates 1930ndatest aastatest, a see on tabanud autotootjaid Rootsis ja eelkõige eriti tugevasti Volvo Carsi.

Volvo Carsis tehtud koondamiste mõju peab komisjon „märkimisväärselt negatiivseks kohalikule ja piirkondlikule majandusele” Lääne-Rootsis. Volvo Cars on Lääne-Rootsis väga oluline tööandja. Kui Euroopa Parlament ei võta meetmeid, kannatavad selle all kõvasti Volvo Carsi töötajad ja selle tarnijad. Sotsiaalse marginaliseerimise ja alalise tõrjutuse oht on väga suur. Seda aga meie liberaalidena ei aktsepteeri. Me tunneme sügavalt kaasa kõikidele, keda tööpuudus mõjutab, ja tahaksime väga näha, et koolitus nende jaoks kättesaadavaks muutub.

Rootsi on ELi netomaksja ja seega on oluline, et Rootsi ettevõtetes töötavad töötajad saavad samuti ELilt abi, kui majanduskriis neid mõjutab.

Marie-Christine Vergiat (GUE/NGL), kirjalikult. – (FR) Ma ei osalenud hääletamises Globaliseerumisega Kohanemise Fondi edasise kasutuselevõtmise kohta.

Hääletus puudutab muu hulgas kahte makset kokku umbes 24 miljoni euro ulatuses autotööstusele Rootsis ja Austrias. Teine taotlus puudutab ehitusettevõtet Hollandis.

Autotööstus on kõnealuse fondi peamine kasusaaja, kuigi see sulgeb pidevalt tehaseid, paigutab tootmist ümber, koondab olulisel määral tööjõudu ning seab oma allhankijad haavatavasse olukorda. Lisaks on see liikmesriikidelt saanud muud tüüpi rahalist abi majanduse taastamise kavade raames ning ka muud tüüpi toetust, mida antakse konkreetset seoses kliimamuutuste vastu võitlemise poliitikaga.

Kõnealuseid fonde, mis on ette nähtud koolitamaks inimesi, kes on koondatud – vajalik meede, kui nad tahavad uut töökohta leida –, ei kasutata Euroopa autotööstuse lubaduse vastu mitte koondada rohkem töötajaid.

Ei ole küsimust, et ma toetaksin sellist poliitikat, sest see toetab tegelikult ümberpaigutamist.

Raport: Jutta Haug (A7-0081/2009)

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), kirjalikult. – (PT) Kõnealune paranduseelarve peegeldab selgelt vastuolusid Euroopa Liidu eelarvetes. Ühest küljest on selle ülemaailmsed väärtused madalad võrreldes majandusliku ja

sotsiaalse ühtekuuluvuspoliitika vajadustega. Teisest küljest on vahendid kulutatud, sest riikide jaoks, mis kõige rohkem seda raha vajasisid, oli kõige raskem koostada eelarvet vajaliku kaasfinantseerimise jaoks.

Siiski lükkasid nad tagasi meie esitatud ettepanekud kaasfinantseerimise nõuete kohta, eelkõige kriisiperioodil. Kõnealused vastuolud ja irratsionaalsused ühenduse poliitikas soodustavad ainult kõige rikkamaid ja arenenumaid riike ning süvendavad sotsiaalset ebavõrdsust ja piirkondlikke erinevusi. Seepärast hääletasime selle vastu.

Raportis on õigustatud meie seisukoht, kui selles rõhutatakse, et „on erinevaid põhjusi maksete näilise aeglustumise kohta võrreldes oodatud rütmiga sõltuvalt asjaomasest liikmesriigist. Esiteks on praegune majandusolukord mõnedel juhtudel muutnud keeruliseks riikliku kaasfinantseerimise tagamise. Teiseks selgitab asjaolu, et maaelu arengukava elluviimise profiil 2009. aastal on vähem dünaamiline kui eelneva programmeerimisperioodi asjaomane aasta, teatavate kavade hiline heakskiitmine ning Rumeenia ja Bulgaaria puhul, piisava eelneva kogemuse puudumine maaelu arengukavade elluviimine.”

Resolutsioonide ettepanekud: Doha arengukava eesmärgid pärast WTO seitsmendat ministrite konverentsi (RC-B7-0188/2009)

Nikolaos Chountis (GUE/NGL), kirjalikult. – (EL) Hääletasin ettepaneku vastu, sest üldiselt edendab see turgude ja kaubandussüsteemi liberaliseerimist, mis ainult kahjustab vaeseid ja arenevaid riike ja ei ole planeedi keskkonnavajaduste huvides. Arvan, et kaubanduse liberaliseerimine ja selle katastroofilised tagajärjed, mis on aidanud kaasa praegusele finants-, majandus-, kliima- ja toidukriisile ning töökohtade kaotusele, vaesusele ja deindustrialiseerimisele, tuleks tagasi lükata. Samuti hääletasin ettepaneku vastu, sest see ei taga täielikku austust valitsuste õiguste jaoks kaitsta oma suutlikkust reguleerida ja tagada põhiteenuseid, eelkõige üldkaupade ja -teenuste valdkonnas, nagu tervis, haridus, kultuur, sideteenused, transport, vesi ja energia.

Kahjuks lükati tagasi Euroopa Ühendatud Vasakpoolsete / Põhjamaade Roheliste Vasakpoolsete liitfraktsiooni muudatusettepanekud. Võitleme rahvusvahelise kaubandussüsteemi tõelise reformi eest, mis on suunatud õiglase kaubandusreeglite kasutuselevõtmisele, mis vastavad rahvusvahelistele eeskirjadele sotsiaalse õigluse, keskkonna austamise, toiduainete autonoomia ja toiduainetega kindlustatuse, jätkusuutliku põllumajanduse, elujõulise majanduskasvu ning kultuurilise mitmekesisuse valdkonnas.

Anne Delvaux (PPE), kirjalikult. – (FR) Hääletasin resolutsiooni ühisettepaneku vastu Doha arengukava eesmärkide kohta pärast WTO seitsmendat ministrite konverentsi. Tegin seda üldisest vaatenurgast, sest sellel puudub selgelt suund seoses arengu ja austuse edendamise arengumaade jaoks, kuid konkreetsemalt seetõttu, et ehkki on oluline Doha läbirääkimiste voor edukalt kokku võtta, ei saa seda mingi hinnaga teha. Rahvusvaheline kaubandus peab võtma arvesse Euroopa pikaajalist traditsiooni koostöös vaesimate riikidega. Lisaks sellele, põllumajanduse ja teenuste liberaliseerimise teemal, ma ei toeta kõnealuses resolutsioonis soovitatud lähenemisviisi, seda enam, et kõiki muudatusettepanekuid, mis olid ette nähtud teksti tasakaalustamiseks, ei võetud vastu. Näiteks on kõne alt väljas kokkulepe kiirendada läbirääkimisi teenustesektoris (et saavutada suuremat liberaliseerimise määra).

Lõpuks kahetsen, et resolutsiooniga kiidetakse heaks kahepoolsete kaubanduskokkulepete tugevdamine. Kõnealust tüüpi kokkulepe on sageli palju ebasoodsam arengumaade jaoks. Olles kohustatud ELiga iseseisvalt silmitsi seisma, on neil nõrgem positsioon läbirääkimisteks ja neid kiputakse nurka suruma.

Diogo Feio (PPE), kirjalikult. – (PT) Minu arvates on Doha läbirääkimiste voor väga oluline rahvusvahelise kaubanduse jaoks ja võib suures osas aidata vähendada vaesust arengumaades ning jaotada globaliseerumise hüvesid õiglasemalt. Seetõttu on oluline, et Doha arengukavas arvestataks selle mõju ja antaks tõeline panus aastatuhande eesmärkide saavutamisele.

On oluline, et WTO liikmed väldiksid jätkuvalt proteksionistlike meetmete kasutuselevõtmist, millel võib olla äärmiselt karm mõju maailmamajandusele. Olen veendunud, et proteksionistlike meetmete kasutuselevõtmise vältimine on toonud kaasa parema, ehkki aeglase taastumise praegusest majanduskriisist.

Seetõttu on oluline, et WTO liikmed võitleksid proteksionismiga oma kahe- ja mitmepoolsetes suhetes tulevastes lepingutes.

José Manuel Fernandes (PPE), kirjalikult. – (PT) Ma olen selle poolt, et Euroopa Liit mängib juhtivat rolli praegusel WTO läbirääkimistel, et võtta kokku Doha läbirääkimiste voor, pidades silmas uusi globaalseid väljakutseid, nagu kliimamuutused, julgeolek ja toidu autonoomia. Loodan, et tulemuseks on uued

turuvõimalused ja mitmepoolsete kaubanduseeskirjade tugevdamine, et kaubandus teeniks säästvat arengut. WTO võiks globaliseerumisega paremini toime tulla. Saan siiski aru, et praeguse majanduskriisi kontekstis on WTO vastu võetud eeskirjad ja kohustused suures osas takistanud selle liikmetel võtta kasutusele piiravad kaubandusmeetmed ning on suunanud neid vastu võtma majanduse taastamise meetmeid.

WTO liikmed peavad olema pühendunud aktiivselt proteksionismi vastu võitlemisele. Loodan, et saavutatakse parem koostöö WTO ja teiste rahvusvaheliste organisatsioonide ja organite vahel, näiteks ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon (FAO), Rahvusvaheline Tööorganisatsioon (ILO), Keskkonnaprogramm (UNEP), arenguprogramm (UNDP) ja ÜRO kaubandus- ja arengukonverents (UNCTAD). Seetõttu hääletasin poolt.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), kirjalikult. – (PT) Kõnealuses resolutsioonis rõhutatakse parlamendi neoliberaalseid seisukohti Doha läbirääkimiste vooru kohta, mis algas 2001. aastal, ehkki kohatiste viidetega sotsiaalsetele küsimustele ja aastatuhande arengueesmärkidele.

Selle peamine tõuge on siiski rõhuasetus maailmaturu täielikule liberaliseerimisele. See keeldub leppimast, et on aeg muuta rahvusvahelise kaubanduse prioriteete ning lükata tagasi vabakaubandus negatiivse panuse tõttu finants-, majandus-, toidu- ja sotsiaalsele kriisile, mida inimesed nüüd kogevad koos suureneva tööpuuduse ja vaesusega. Vabakaubandus teenib ainult rikkaimate riikide huve ja peamisi majandus- ja finantsgruppe.

Lükates tagasi meie kavandatud muudatusettepanekud, vastasid nad eitavalt suurtele muutustele läbirääkimistes, mis oleksid seadnud eesmärgiks arengu ja sotsiaalse edendamise, õigustega töökohtade loomise ning võitluse nälja ja vaesuse vastu. On taunitav, et nad ei pidanud peamiseks prioriteediks kaotada finantsvarjupaiku, edendada toidualast autonoomiat ja toiduainetega kindlustatust, toetada kvaliteetseid avalikke teenuseid ja austada valitsuste õigust säilitada oma majandusi ja avalikke teenuseid, eelkõige tervise, hariduse, vee, kultuuri, sideteenuste ja energia valdkonnas.

Bruno Gollnisch (NI), kirjalikult. – (FR) Ei, ülemaailmne vabakaubandus ei ole lahendus praegusele kriisile. Vastupidi, see on üks selle peamistest põhjustest. Doha läbirääkimiste voor on takerdunud algusest peale ja on aasta aega olulise probleemi tõttu paigal seisnud. Nimelt on süsteem jõudnud oma lubatava piirini kõigi jaoks – olgu nad arenenud, arenevad või vähimarenenud, mis on rahvusvaheline erikeel riikide jaoks, mis on vaesed ja sunnitud integreeruma äärmiselt konkurentsivõimelisse maailmaturgu, mis need alla neelab. Euroopas elame vastavalt pseudoeliitide loodud paradoksile, kes valitsevad ja tahavad, et me kõik oleksime samal ajal rikkad ja vaesed: vaesed, sest peame olema alatasustatud, et konkureerida kaubandussõjas, mis sunnib meid võitlema madala töötasu määraga riikide vastu, ning rikkad, et saaksime tarbida odavat ja sageli vähe kvaliteetset importkaupa, mis ujutab meie turgusid üle.

Mõned aastakümned tagasi leidis prantslasest Nobeli preemia võitja majanduses selge lahenduse: vabakaubandus on võimalik ja soovitav ainult riikide ja üksuste vahel, mille arengutase on sama. Nii on see asjaomastele partneritele vastastikku kasulik. Ülejäänute jaoks peab kaubandus olema reguleeritud sõltumata sellest, kas ultraliberalismi prohvetitele see meeldib või mitte.

Sylvie Guillaume (S&D), kirjalikult. – (FR) Loodan, et Doha arenguvoor viib selleni, et kehtestame õiglasel ja erapooletud kaubandussuhtel. Seetõttu kiitsin heaks oma poliitilise fraktsiooni esitatud muudatusettepanekud, mille eesmärgiks on parandada kõnealust resolutsiooni, et tugevdada arenguga seotud nõudeid; nõuda, et avalikke teenuseid ei seataks kahtluse alla läbirääkimistel teenuste kohta; nõuda seoses tööstustariifidega, et vajadus võtta arvesse iga riigi arengutaset, mitte järsku avada kõnealuseid sektoreid konkurentsile tunnustataks; ning viimaks, et säilitataks teatava tootmise erikohtlemise põllumajandussektoris.

Nuno Melo (PPE), kirjalikult. – (PT) Eri tasakaalustamatused rahvusvahelise kaubanduse süsteemis aitavad ebaõiglaselt rõhutada asümmeetriaid mandrite vahel. Seoses sellega on kõik, mis aitab parandada praeguseid tasakaalustamatusi, kasuks kõikidele ja aitab kindlasti kaasa mitmepoolse süsteemi loomisele, mis põhineb õiglasematel ja võrdsematel eeskirjadel. See tagab meile kõigile õiglase teenuste kaubandussüsteemi. See on Doha arenguprogrammi vaim.

Willy Meyer (GUE/NGL), kirjalikult. – (ES) Pärast 30 aastat vaba turu fundamentalismi seisab maailmamajandus silmitsi suurima kriisiga alates 1930. aastate suurest depressioonist. Maailma Kaubandusorganisatsiooni neoliberaalne programm, mis hõlmab piirangute vähendamist, liberaliseerimist ja teenuste erastamist, on toonud kaasa rohkem vaesust maailma elanikkonna jaoks nii arengumaades kui ka tööstusriikides. Meie fraktsioon on alati tagasi lükanud kaubanduse liberaliseerimise ja selle hävitavad tagajärjed, mis aitavad kaasa praegusele finants-, majandus-, kliima- ja toidukriisile.

Nendel põhjustel olen hääletanud parlamendi resolutsiooni vastu WTO ministrite konverentsi kohta ja meie fraktsioon on esitanud ettepaneku uue mandaadi nõudmise kohta WTO läbirääkimisteks. Kõnealune mandaat tuleb kohandada maailma praegusele olukorrale. Selle eesmärgiks peab olema saavutada rahvusvahelise kaubandussüsteemi tõeline reform ja tagada, et võetakse vastu vabakaubanduse õigusnormid, mis austavad rahvusvahelisi kokkuleppeid ja riiklikke õigusnorme sotsiaalse õigluse, keskkonna, toiduainete iseseisvuse ja jätkusuutliku põllumajanduse valdkonnas.

Andreas Mölzer (NI), kirjalikult. – (DE) Euroopa Rahvapartei (kristlike demokraatide) fraktsiooni, Euroopa Konservatiivide ja Reformistide ja Euroopa Demokraatide ja Liberaalide Liidu fraktsiooni resolutsiooni ühisettepanek Doha arenguprogrammi kohta ning WTO jätkavad globaalse liberaliseerimise suunda kõikides majandusvaldkondades. Ei ole kahtlust, et kaubandustõkete kaotamine ja kaubanduse suurendamine mõnedes valdkondades toob rohkem jõukust. Samuti oleme näinud, et vabakaubandus, eelkõige sarnaselt arenenud riikides, on samuti kasulik.

Siiski, kui kaubanduspartnerid on oma arenguetappides liiga erinevad, on paljudel juhtudel mõlema osapoole jaoks negatiivset mõju. Turgude täieliku avamise tagajärg arengumaade ekspordiks tööstusriikidest on mõnikord olnud kohaliku majandusstruktuuri hävimine, kõrgem vaesuse määr inimeste jaoks ja selle tulemusena rohkem inimesi, kes tahavad rännata lääneriikidesse. Teisest küljest on Euroopa üle ujutatud odavate kaupadega Kaug-Idast, mille tootmine on paljudel juhtudel hõlmanud töötajate ärakasutamist. Kodumaine tootmine on ümberasustatud ja peatatud, mille tulemuseks on tööpuudus Euroopas. Sellest seisukohast on seega teatavad kaubandustõkked, näiteks toidu autonoomia säilitamiseks Euroopas, väga loogilised. Ei tohiks unustada, et teenuste liberaliseerimine finantsturul mängis praeguses finants- ja majanduskriisis suurt rolli. Siiski, resolutsiooni ettepanekuga pooldatakse liberaliseerimise protsessi jätkamist ja suurema rolli andmist WTOle osana uuest globaalse korra poliitikast ning seetõttu häälestin selle vastu.

Evelyn Regner (S&D), kirjalikult. – (DE) Hääletasin täna Doha arenguprogrammi käsitleva resolutsiooni vastu, sest olen igasuguse avalike teenuste liberaliseerimise vastu. Pean eelkõige silmas veevarustuse, tervishoiuteenuste ja energiaspektori teenuste liberaliseerimist. Ühiskonna ühtekuuluvuse seisukohast on oluline, et kõikidel kodanikel on juurdepääs avalikele teenustele. Kõnealuste teenuste osutamine peab olema kvaliteetne, võttes arvesse kõikehõlmavuse põhimõtet, ning eelkõige peavad teenused olema taskukohased. Seoses sellega peavad liikmesriikide ametiasutused omama suurt kaalutlusõigust ja ulatuslikke võimalusi teenuste kujundamiseks.

Frédérique Ries (ALDE), kirjalikult. – (FR) Praegusel globaliseerumise ajastul on tõhus süsteem kaubanduse reguleerimiseks olulisem kui kunagi varem. See on Maailma Kaubandusorganisatsiooni roll, mis loodi 1995. aastal GATTi asemel. Nagu on rõhutatud parlamendi parempoolsete esitatud resolutsiooni ühisettepanekus, mille poolt ma täna lõunaajal hääletasin, on WTO-l oluline roll globaliseerimise parema juhtimise tagamisel ning selle hüvede ühtlasemal jaotamisel. Selgelt valivad proteksionismi pooldajad, kes pööravad iseendi vastu, vale sihtmärgi, kui nad muudavad WTO kontrollimatu liberaliseerimise surmavaks relvaks. See oli tolleaegne kõnealuse ÜRO üksuse juht Pascal Lamy, kes näitas 1999. aastal teed: milleks oli, vastupidi, kontrollitud globaliseerumine.

Selleks et seda rada järgida, pakub Euroopa Parlament välja mõned praktilised lahendused: täielikult tollimaksubaba ja kvootideta turgudele juurdepääs kõige vähemarenenud riikidele, edukas Doha läbirääkimiste vooru tulemus arengumaadele, nõuded seoses keskkonna- ja sotsiaalsete standarditega, ning komisjoni juhitud mandaat põllumajandusküsimustes. Kõnealuste lahenduste väljapakkumisel juhime tähelepanu ka sellele, et Euroopa Liit peab seadma prioriteediks oma poliitilised eesmärgid, mitte lihtsalt keskenduma kaubanduseesmärkidele.

Czesław Adam Siekierski (PPE), kirjalikult. – (PL) Tervitan rõõmuga resolutsiooni WTO kohta, sest see on hetkel äärmiselt oluline probleem. Kriis on loomult ülemaailmne ja sellest väljumine nii kiiresti kui võimalik on meie kõigi huvides. Arvan, et üks viis kriisi tõhusalt piirata on laiendada maailmakaubandust. Majanduse reformi piiramine piirkondlikule või riiklikule tasandile on lihtsam, kuid pikemas perspektiivis ei ole see hea viis võidelda kriisiga, mis on ulatuselt ülemaailmne ning millega võitlemine eeldab ühiste vahendite kasutamist maailma tasandil. Seega peaksime andma endast parima, et kiirendada läbirääkimisi Maailma Kaubandusorganisatsiooni raames, sest kõnealused läbirääkimised liberaliseerivad kaubandust. Samas peame võtma kasutusele usaldusväärsed konkurentsipõhimõtted. Kõnealustes põhimõtetes on tootekvaliteedi standardid ja tootmistingimused eriti olulised, sealhulgas kliimamuutuste ja süsinikdioksiidi heitkoguste vähendamiseiga võitlemise kontekstis. Väga tundlikud kaubad, nagu põllumajandus- ja toidukaubad, eeldavad äärmiselt usaldusväärset lähenemisviisi. Tulevikus peaksime mõtlema sellele, kas koos kaubanduse liberaliseerimisega põllumajandustoodete valdkonnas WTO raamistikus maailma tasandil ei peaks me võtma

kasutusele ka põllumajanduspoliitika mõnede elementide standardimist maailma tasandil. Arvesse tuleks võtta põllumajandussektori erilist iseloomu – selle sõltuvust ilmastikutingimustest, kvaliteediküsimusi seoses toiduainetega kindlustatusega, tootmistingimusi ja maailma toiduvaru tagamise probleemi. WTO läbirääkimistel peame üles näitama teiste paremat mõistmist ja rohkem head tahet.

– Üksikisikute õigusi piiravad meetmed Lissaboni lepingu jõustumise järel (B7-0242/2009)

Nikolaos Chountis (GUE/NGL), kirjalikult. – (EL) Hääletasin ettepaneku vastu, sest see põhineb täielikult nn terrorismivastase võitluse doktriinil ja poliitikal, mida kasutatakse endiselt õiguste ja vabaduste piirangute õigustamiseks ning sõjalise sekkumise ja Lissaboni lepingu raames kasutusele võetud meetmete seadustamiseks. Lisaks on Euroopa Parlament jätud lõppkokkuvõttes välja meetmete ühistest õigusaktidest, uurimisest ja kontrollimisest seoses üksikisikute õiguste ja terrorismivastase poliitikaga, nõrgendades seeläbi olulistest küsimustes oma rolli. Lõpuks rõhutaksin, et kõigele muule vaatamata võeti kahjuks vastu muudatusettepanek, mis moonutab valitsusväliste organisatsioonide rolli, muutes viimased teabe levitajateks ja eri n-ö terrorismivastaste julgeolekuteenuste vahendiks, selle asemel, et olla abistajad ühiskondades, kus nad tegutsevad.

Carlos Coelho (PPE), kirjalikult. – (PT) Avalik juurdepääs dokumentidele on oluline tegur tagamaks, et on olemas asutuste demokraatlik järelevalve ja nad tegutsevad tõhusalt, suurendades seeläbi kodanike usaldust. Stockholmi programmi raames kinnitas nõukogu taas läbipaistvuse olulisust ja kutsus komisjoni uurima parimat viisi tagamaks läbipaistvust otsustusprotsessis, juurdepääsu dokumentidele ja head juhtimistava, võttes arvesse Lissaboni lepingus pajutud uusi võimalusi. Ma ei kahtle, et dokumentidele juurdepääsule kohaldatava määruise õiguslik alus vajab muutmist nagu ka õiguslik kontekst, milles see peaks tegutsema, eelkõige seoses suhetega liidu asutuste ja kodanike vahel.

Samuti on vaja sisulisi parandusi, näiteks milleski, mida pean oluliseks, mis on parlamendi võimalus teostada demokraatliku järelevalve õigust juurdepääsu kaudu tundlikele dokumentidele. Läbipaistvus, nii seoses avalikkuse või institutsioonidevaheliste küsimustega, on üks ELi põhiprintsiipe. Kõikide ELi institutsioonide, organite, teenistuste ja agentuuride võetud meetmed ja otsused peavad olema võimalikult suures kooskõlas avatuse põhimõttega.

Diogo Feio (PPE), kirjalikult. – (PT) Kõnealune küsimus puudutab Lissaboni lepingut, eelkõige seda, kuidas ühitada selle artikleid 75 ja 215 seoses parlamendi pädevusega menetluses võtta vastu piiravad meetmed teatavate isikute ja üksuste vastu.

Kui artiklis 215 näib, et parlament jäetakse otsustusprotsessist välja, sätestatakse artiklis 75 tavapärane õigusloomemenetlus ja seega siinse täiskogu osalemine meetmete määramisel ja vastuvõtmisel terrorismi ja seonduvate tegevuste ennetamiseks.

Kuna artiklis 215 sätestatud piiravate meetmete põhimõte on sageli just võitlus terrorismiga, on oluline määratleda, kas see on artikli 75 erand, ja kui see nii on, kas on vastuvõetav, et parlament jäetakse nende vastuvõtmise menetlusest süstemaatiliselt kõrvale.

Usun, et on selge, et õiguslooja kavatses usaldada kõnealuste meetmete vastuvõtmise üksnes nõukogule. See otsus võib põhineda kiiruse ja ühtsuse alustel otsustamisel. Siiski, mis tahes mittekiireloomulises olukorras usun, et kõnealuste meetmete vastuvõtmisel oleks parlamendiga konsulteerimine eelis.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), kirjalikult. – (PT) Taas kord kasutatakse võitlust terrorismiga vabandusena kehtestada piiravaid meetmeid ja sanktsioone kolmandate riikide valitsuste, füüsiliste või juriidiliste isikute, rühmituste ja mitteriiklike üksuste vastu. See on vastuvõetamatu, sest raportis endas tunnistatakse, et praktikas on keeruline eristada ähvarduste liike, kuigi raportis seda mõneti teha püütakse.

Me saame aru, et on vaja teistsugust vastavuse raamistikku rahvusvahelise õigusega. Me ei aktsepteeri topeltstandardite poliitikat seoses kolmandate riikide valitsuste, füüsiliste või juriidiliste isikute, rühmituste ja mitteriiklike üksustega, mida hinnatakse vastavalt Ameerika Ühendriikide või Euroopa suurjõudude huvidele. Näidetest puudust ei ole. Mainides ainult mõnda, on meil illegaalse okupatsiooni juhtumid Lääne-Saharas, Aminatou Haidar ja teised Sahrawid, keda peetakse kinni Marokos, ning Türgi sanktsioonid kurdide ja Küprose vastu.

Seega hääletasime kõnealuse raporti vastu, kuigi nõustume selle teatavate lõigetega, eelkõige selles osas, mis nõuab komisjonilt selgitust.

Bruno Gollnisch (NI), kirjalikult. – (FR) Kõnealuses parlamendi resolutsioonis kõheldakse pidevalt vajaduse vahel võtta teatavaid meetmeid terroriorganisatsioonide ja neid toetavate riikide vastu, näiteks nende varade külmutamise või diplomaatiliste ja majanduslike sanktsioonide kehtestamine jne, ning austuse vahel üksikisikute ja organisatsioonide õiguste suhtes kaitsta ennast selliste süüdistuste ja sanktsioonide eest.

Siinne parlament on selgelt otsustanud seada prioriteediks kahtlusaluste õigused rahvaste kaitse asemel. Kui demokraatiad ei saa siiski tegelikult terrorismiga võidelda, eitades oma väärtusi, ei saa nad ka lubada jätta endist lodevat või nõrka muljet. Kardan, et see on aga täpselt selline mulje, mille resolutsioon jätab. Seepärast, jättes institutsioonilised aspektid kõrvale, hääletasime selle vastu.

Sylvie Guillaume (S&D), kirjalikult. – (FR) Hääletasin kõnealuse resolutsiooni poolt, sest meie Euroopa Parlamendi liikmete jaoks on oluline kasutada oma parlamentaarset kontrolli otsuste üle kehtestada sanktsioonid isikute vastu, kes on seotud al-Qaeda ja Talibaniga nagu ka isikud, kes panevad Zimbabwesi ja Somaalias ohtu õigusnormidele. Valitud õiguslik alus on vastuvõetamatu. Palume konsulteerimist tavapärase õigusloomemenetluse raames ja olla teavitatud arengutest ÜRO sanktsioonide komitee töös. Lõpetuseks, kahetsen kõnealuses küsimuses äärmiselt administratiivset lähenemisviisi, mida nõukogu alal hoiab, kuigi räägime siin meetmetest seoses üksikisikute õigustega.

Timothy Kirkhope (ECR), kirjalikult. – Fraktsioon ECR on tugevaim terroristidevastaste meetmete toetaja ELis ja usume eelkõige, et peame tegema koostööd, et tulla toime pideva terroriohuga. Fraktsioon ECR on siiski otsustanud jääda kõnealuse resolutsiooni suhtes erapooletuks kahel konkreetsel põhjusel: esiteks oleme vastu igasugustele õigusaktidele, mis suunavad meid ühise Euroopa välis- ja julgeolekupoliitika poole, aga teiseks tahame selle asemel näha paremat ja tugevamat koordineerimist ja koostööd ELi ja liikmesriikide valitsuste vahel ning oleme väga pettunud, et kõnealuses resolutsioonis seda piisavalt ei käsitletud.

Nuno Melo (PPE), kirjalikult. – (PT) Loogika nende küsimuste taga, mida on küsitud, ületab üksnes doktriini hindamise ja järjekindluse väljendatud kavatsuste ja nende tõlgenduse vahel. On ka praktiline tagajärg, mis tuleneb vanast ütlusest, et kes suudab teha rohkem, suudab teha ka vähem, ning see puudutab järgmist: mis mõtet on üksusel, millel on pädevus kriminaalasjades ning terrorirünnakute ennetamises ja võitluses nende vastu, olles kaasatud kaasotsustamismenetlusesse, et olla hiljem välja jäetud *a priori*, kui teised meetmed on kaalul, mis kodanike õigusi mõjutades võib ka kõnealuses kontekstis oluline olla?

On äärmiselt oluline, et viis, kuidas Lissaboni lepingut õigusaktides tõlgendatakse vastab tegelikkuses parlamendi volituste ja pädevuste nimetatud tugevdamisele. Vähemalt mõnedel juhtudel, nagu tõstatati küsimuses, peaks olema võimalik omada topelt õiguslikku alust, kui kodanike õigused on kaalul ja terrorismivastane poliitika on ohus. Teistel juhtudel, näiteks Zimbabwe ja Somaalia, valikulist konsulteerimist tuleks kavandada, nagu on tegelikult sätestatud Stuttgardi deklaratsioonis Euroopa Liidu kohta, mida mainiti küsimuses.

Andreas Mölzer (NI), kirjalikult. – (DE) Viimastel aastatel on kärbitud üha enam vabadusi terrorismi võitlemise nimel. Kokkuleppega SWIFT ja Stockholmi programmiga on eelkõige nn läbipaistev isik muutumas üha enam tegelikkuseks. Loomulikult on kaasaegse tehnoloogia, globaliseerumise ja piirideta ELi ajastul oluline, et ametiasutused teevad koostööd ja valmistavad end ka vastavalt ette. Riik ei tohi siiski laskuda terroristide tasemele. Me peame mõtlema üksnes ELi ja üksikute liikmesriikide küsitava rolli peale seoses LKA ülelendude ja salajaste USA vanglatega.

Seaduslikkuse järelevalve on oluline vastukaal tagamaks, et süüdistatavale võimaldatakse minimaalsed õigused vastavalt kaasaegsele demokraatia nõuetele. Kõnealune raport ei ole oma lähenemisviisis piisavalt selge ja samuti räägitakse selles liiga vähe mineviku ebaõnnestumistest ja andmekaitse küsimustest. Seetõttu jäin ma hääletuses erapooletuks.

6. Hääletuse parandused ja hääletuskavatsused (vt protokoll)

ISTUNGI JUHATAJA: Jerzy BUZEK

president

7. Sahharovi auhinna üleandmine (pidulik istung)

President. – Kallid austatud külalised, kallid kolleegid, head sõbrad! On päevi, kui ma olen eriti uhke Euroopa Parlamendi presidendiks olemise üle. Täna on selline päev. Täna austame 2009. aasta Sahharovi mõttevabaduse auhinna võitjaid.

On suur au tuletada meelde, et esimeeste konverents otsustas anda auhinna Oleg Orloville, Sergei Kovaleville ja Ljudmila Aleksejevale Memoriali ja kõikide teiste inimõiguste kaitsjate nimel Venemaal. Ma olen uhke selle üle, et see otsus on üksmeelselt vastu võetud!

(Vali ja pikk aplaus)

Kõnealuse auhinnaga austame meie, Euroopa Parlamendi liikmed, neid meie seas, kes võitlevad inimõiguste eest, kuid austame ka neid, kes on kaotanud oma elu just selles võitluses. Täna peaksid meie seas olema Natalja Estemirova ning Anna Politkovskaja. Nende tapjaid ei ole veel vastutusele võetud.

(Aplaus)

Meie Euroopas teame, mis on vabaduse hind; mis on mõttevabaduse hind. 16. detsembril, täpselt 28 aastat tagasi, tappis Poola kommunistlik politsei streikijad Wujeki söekaevanduses, sest nad võitlesid solidaarsuse eest; st põhiliste inimõiguste eest, väärikuse eest. Kaksikümmend aastat tagasi 16. detsembril algas Rumeenias revolutsioon, mis nõudis üle 1000 inimese elu, sest nad võitlesid oma vabaduse eest.

See juhtus riikides, mis on nüüd Euroopa Liidu liikmed; riikides, mis on täna koos meiega. Meie Euroopa Parlamendis ei unusta kunagi minevikku. See on meie kohustus kaitsta neid väärtusi, mis on nii tähtsad meile kõigile. Euroopas naudime oma igapäevast inimeste mõttevabadust nende suurima ohverduse tõttu.

Mul on suur au anda kõnealune auhind täna üle organisatsioonile Memorial. Siiski tunnen ma samal ajal viha, et endiselt on vajalik Euroopas selliseid auhindu üle anda – kõnealusel juhul meie sõpradele Venemaal nende töö eest inimõiguste kaitseks. Sel aastal mälestasime ühe Memoriali asutaja Andrei Sahharovi surma 20. aastapäeva. Kui ta oleks täna siin, siis kas ta tunneks uhkust või pigem kurbust selle üle, et tänane Venemaa vajab endiselt selliseid organisatsioone?

Andrei Sahharov elas nii kaua, et näha muutuste algust Kesk- ja Ida-Euroopas, ta nägi Berliini müüri langemist ja vabaduste algust, mille eest ta oli võidelnud. Me usume, et tänased inimõiguste eest võitlejad Venemaal näevad tõelist ja püsivat vabadust; sellist vabadust, mida me Euroopa Liidus naudime. Seda soovime täna kõikidele Venemaa kodanikele!

(Aplaus)

Igal aastal anname meie, siinse täiskogu liikmed, üle Sahharovi auhinna meeldetuletusena, et kogu maailmas tuleb tagada inimeste põhiõigused. Inimestel peab olema õigus usuvabadusele ja mõttevabadusele. Sest nagu Andrei Sahharov ise ütles, ja ma tsiteerin: „mõttevabadus on ainuke garantii inimeste nakatumise vastu massimüütidesse, mis reeturlike silmakirjatsejate ja demagoogide kätes võib muutuda veriseks diktatuuriks.” Seetõttu toetab Euroopa Parlament õigust mõttevabadusele ja teeb seda jätkuvalt nii Euroopas kui ka väljaspool Euroopat.

Andes täna üle Sahharovi auhinda, soovivad siinse täiskogu liikmed, kelle on otse valinud ELi 27 liikmesriigi kodanikud, näidata oma toetust kõikidele kogu maailmas, kes võitlevad põhiväärtuste eest. Euroopa Liidul on üllas eesmärk: meie ülesanne on tegutseda sõna- ja mõttevabaduse kaitseks igas maailma nurgas. Me loodame, et kõnealuses valdkonnas on Venemaa partner, kelle peale me saame loota.

Sergei Kovalev, Memoriali nimel, 2009. aasta Sahharovi auhinna võitja. – (tõlgitud venekeelsest originaalist)
Austatud president! Lubage mul organisatsiooni Memorial nimel tänada Euroopa Parlamenti suure akolaadi, Sahharovi auhinna eest!

Memoriali nägemuse järgi ei ole see auhind ainult meie organisatsioonile – see antakse kogu inimõiguste kogukonnale Venemaal ja laiemalt märgatavale osale Venemaa ühiskonnast. Nüüd on juba 40 aastat, esimesena Nõukogude Liidus ja seejärel Venemaal, inimõiguste kaitsjad kaitsnud n-ö Euroopa, st universaalseid väärtusi. Võitlus on alati olnud traagiline ja viimastel aastatel on see nõudnud kõige paremate ja kõige kartmatumate elusid. Ma olen kindel, et andes üle Sahharovi auhinna Memorialile, pidas Euroopa Parlament silmas neid, eelkõige – meie surnud sõpru ja võitluskaaslasi. Kõnealune auhind kuulub õigustatult neile. Ja esimene nimi, mida peaksin nimetama, on Natalja Estemirova, Memoriali kaasliige, kes mõrvati selle aasta suvel Tšetšeenias. Ma ei saa jätkata, mainimata ka teisi nimesid: jurist Stanislav Markelov ning ajakirjanikud Anna Politkovskaya ja Anastasia Baburova, kes mõrvati Moskvast; etnoloog Nikolai Girenko, kes lasti maha Peterburis; Farid Babayev, kes mõrvati Dagestanis; ja paljud teised – kahjuks võib see nimekiri jätkuda kaua. Paluksin teil tõusta, et austada nende inimeste mälestust!

(Täiskogu pidas hetkelise leinaseisaku)

Need inimesed surid, et Venemaa saaks tõeliseks Euroopa riigiks, kus avalik ja poliitiline elu põhineb iga üksikisiku elu ja vabaduse ülimuslikkusel. See tähendab, et nad surid ka Euroopa eest, sest Euroopa ilma Venemaata on ebatäielik.

Loodan, et kõik mõistavad, et kui ma räägin Euroopa väärtustest ja Euroopa poliitilisest kultuurist, ei pane ma mõistete arvele mingit geograafilist sisu ega n-ö eurotsentrismi, sest vabadusel ja üksikisiku õigustel põhinev poliitiline kultuur hõlmab universaalset väärtuste süsteemi, mis sobib võrdselt Euroopa ja Aafrika, Venemaa ja Hiina jaoks.

Tänane sündmus on sümboolne ja omavahel seotud: auhind ise; päev, millal seda üle antakse; need, kes auhinna valmistavad ja need, kes selle saavad.

Andrei Sahharov, kes suri 20 aastat tagasi, oli silmapaistev inimõiguste liider ja ka silmapaistev mõtleja. Ta edendas kahte suurt ettepanekut. Esimene oli see, et üksnes poliitilise lõhenemist ja vihavaenu ületades on inimkonnal võimalus ellu jääda ja areneda ning võimalus tulla toime ülemaailmsete ajastu väljakutsetega ja tagada maailma rahu ja edusammud meie planeedil. Teine ettepanek oli see, et ainuke usaldusväärne tugi meie jõupingutustele ületada kaasaegse maailma poliitiline lõhenemine on inimõigused ja eelkõige intellektuaalne vabadus.

Euroopa Liit, mille parlament algatas selle auhinna ajal, kui Sahharov oli veel elus, on praegu võib-olla kõige lähedasem eeskuju sellele tuleviku ühendatud humaansusele, millest unistas Andrei Dmitrevitš Sahharov.

Viimasel ajal on Venemaa ja Euroopa olnud üha enam teineteisega vastuolus. Venemaal on muutunud moodsaks rääkida n-ö Venemaa erilistest teest, Venemaa erilisest vaimsusest ja isegi erilistest riiklikest väärtustest. Ning Euro-Atlandi maailmas on sageli kuulda arvamusi Venemaast kui nn veidrikust riikide seas, kelle poliitilise arengu määratleb selle ajalugu ja spetsiifilised omadused ning sarnased spekulatiivsed mõisted. Mida selle kohta saab öelda? Venemaal, nagu igal teisel riigil, on oma tee elu korraldamises universaalsete inimväärtuste alusel. Mitte ükski riik maailmas ei korralda oma elu täielikult väljast laenatud ideede ja mudelite alusel, aga Venemaa sidet Euroopaga ei määratle kaugeltki ainult see, kes laenab ja kellelt. Küsimuse võib püstitada teisiti: kas Venemaa on panustanud midagi üleeuroopalisse ja üldisesse tsivilisatsiooni, mis on meie silme ees kujunemas? Ja siinkohal tahaksin tuletada meelde Venemaa ainulaadset panust Euroopa ja inimkonna vaimsesse ja poliitilisse arengusse: põhiroll, mida nõukogude inimõiguste liikumine mängis kaasaegse poliitilise kultuuri kujundamises.

Sahharov mõtles uuesti läbi inimõiguste ja intellektuaalse vabaduse rolli kaasaegses maailmas juba 1968. aastal. Tema ideed kandsid üle praktilisele tasandile nõukogude dissidentide loodud inimõiguste organisatsioonid – eelkõige Moscow Helsinki Group, keda esindab täna siin Ljudmilla Aleksejeva. Need organisatsioonid olid esimesed, kes kuulutasid avalikult, et hästikõlavad deklaratsioonid inimõiguste rahvusvahelise kaitse kohta ei saa jääda üksnes deklaratsioonideks. Meil õnnestus mobiliseerida maailma avalik arvamus ning lääne poliitiline eliit oli sunnitud eemalduma traditsioonilisest pragmatismist. Loomulikult tekitas areng ka palju uusi probleeme, mis on endiselt lõplikult lahendamata – näiteks humanitaarsekkumise doktriin. Siiski, viimase 30 aasta jooksul on saavutatud märkimisväärselt palju, kuigi palju rohkem seisab veel ees. Venemaa 1970. aastate inimõiguste kaitsjad olid protsessi sünni juures ja isegi üksnes sel põhjusel ei saa Venemaad kõrvaldada Euroopa riikide nimekirjast.

20. sajandi viimasel kolmandikul Venemaal, nagu ei kusagil mujal, muutus inimõiguste liikumine sünonüümseks kodakondsuse ja vene inimõiguste mõtlemine sai areneda Sahharovi globaalsete üldistusteni ja omandada uue poliitilise filosoofia kvaliteedi. See on seotud Venemaa 20. sajandi traagilise ajaloo ainulaadse

iseloomuga, vajadusega mõista ja saada üle verisest ja räpasest minevikust. Kui Teine maailmasõda oli ajendiks Lääne-Euroopa sõjajärgsele poliitilisele moderniseerimisele, olles saanud loogiliseks kokkuvõtteks suhteliselt lühikesele natsistliku režiimi domineerimise perioodile Saksamaal, siis NSVLi ja Venemaa jaoks määras rekonstrueerimise vajaduse kommunistliku režiimi 70 aasta pikkune kogemus, mille kulminatsiooniks oli Stalini terroristlik diktatuur. Taastõusva Venemaa kodakondsuse kaks põhikomponenti olid õiguslik südametunnistus ja ajalooline mälu. Inimõiguste liikumine asetas end algusest peale eelkõige stalinismi ületamise liikumiseks riigi avalikus, poliitilises ja kultuurilises elus. Ühes liikumise avalikest tekstidest – seaduse kaitseks 5. detsembril 1965. aastal peetud ajaloolise koosoleku korraldajate levitatud teabeleht – öeldi sellega seoses suurima lihtsuse ja lühidusega: „Verine minevik kutsub meid üles valvsusele olevikus”.

Sisuliselt pärib selle erilise seose ühiskonna südametunnistuse kahe komponendi vahel – õiguslik mõtlemine ja ajalooline mälu – täielikult Venemaa kaasaegne inimõiguste kogukond ja võib-olla ka kogu Venemaa tsiviilühiskond.

Usun, et peamine tähtsus, mida Sahharov omistas Memorialile tema elu viimastel aastatel ja kuudel, on seotud asjaoluga, et ta mõistis selgelt seda konkreetset aspekti. Memoriali tegevuses on Venemaa avaliku teadlikkuse need kaks põhikomponenti liitunud üheks.

Arvan, et ka nüüd, Sahharovi 20. surma-aastapäeval, tundsid ja mõistsid Euroopa Parlamendi liikmed auhinna saajat valides seda konkreetset aspekti. Me kõik mäletame resolutsiooni Euroopa südametunnistuse ja totalitarismi kohta, mille Euroopa Parlament võttis aprillis vastu. See resolutsioon, nagu sellele juulis järgnenud OSCE resolutsioon taasühendatud lõhestatud Euroopa kohta, näitab, et ühendatud Euroopa mõistab meie töö tähendust ja ajendit. Memorial tänab teid selle mõistmise eest! Praeguse poliitilise olukorra absurdsust Venemaal näitab selgelt asjaolu, et meie oma parlament – selle riigi parlament, kes kannatas kõikidest kõige rohkem ja kauem stalinistliku ja kommunistliku diktatuuri all – selle asemel, et soojalt toetada kõnealuseid resolutsioone, kuulutas need koheselt n-ö venelaste vastaseks.

See näitab, et isegi täna ei ole stalinism Venemaa jaoks üksnes 20. sajandi ajaloo episood. Me lasime käest libiseda mõned aastad segast ja puudulikku poliitilist vabadust. Kommunistliku totalitarismi peamist omadust – suhtumist inimestesse kui kulutatavasse ressursi – ei kõrvaldatud.

Riigi poliitika eesmärgi määratletakse nagu varem sõltumata riigi kodanike arvamusest ja huvidest.

Nn imitatsioonidemokraatia režiimi kehtestamine tänapäeval Venemaal on seotud just sellega. Kõiki kaasaegse demokraatia institutsioone imiteeritakse resolutselt: mitme partei süsteem, parlamentaarsed valimised, võimude lahusus, sõltumatu kohtusüsteem, sõltumatu teleringhäälingutegevus jne. Ent selline imitatsioon, tuntud kui sotsialistlik demokraatia, eksisteeris ka Stalini all.

Täna ei ole imitatsiooniks massiterrorit vaja: stalinistlikust ajastust on säilinud piisavalt avaliku südametunnistuse ja käitumise stereotüüpe.

Teisest küljest kasutatakse vajadusel ka terrorit. Viimase 10 aasta jooksul on Tšetšeenia Vabariigis n-ö kaduma läinud rohkem kui 3000 inimest – see tähendab röövitud, piinatud, kiirendatud korras hukatud ja maetud ei tea kuhu. Esmalt teostasid kõnealuseid kuritegusid riiklike ametiasutuste esindajad, kuid seejärel andsid nad selle nn töö üle kohalikele julgeolekustruktuuridele.

Kui paljusid Venemaa julgeolekuametnikke kuritegude eest karistatakse? Üksnes väheseid. Kes tagas, et nad võeti vastutusele ja nende üle mõisteti kohut? Eelkõige inimõiguste kaitsja Natalja Estemirova, ajakirjanik Anna Politkovskaja, jurist Stanislav Markelov. Kus nad kõik on? Mõrvatud.

Näeme, et Tšetšeenias pidevalt aset leidev vägivald laieneb üle piiride ja ohustab kogu riiki. Siiski näeme, et isegi sellistes tingimustes leitakse inimesi, kes on valmis seisma vastu minevikku naasmisele. Ning see on alus lootusele. Saame kõik aru, et keegi ei saa juhatada Venemaad vabaduse ja demokraatia teele peale Venemaa enda, selle kodanike ja tsiviilühiskonna.

Lisaks sellele ei ole olukord meie riigis nii selge, kui see võib tunduda pinnapealsele kõrvaltvaatajale. Meil on ühiskonnas palju liitlasi – nii võitluses inimõiguste eest kui võitluses stalinismiga.

Mida võime oodata Euroopa poliitikutelt ja Euroopa avalikult arvamusest? Andrei Dmitrevitš Sahharov sõnastas need ootused rohkem kui 20 aastat tagasi: „Mu riik vajab tuge ja survet”.

Ühendatud Euroopal on võimalusi selliseks kindlaks ja samal ajal sõbralikuks poliitikaks, mis põhineb toetusel ja survele, kuid on kaugel nende täielikust kasutamisest. Tahaksin mainida ainult kahte näidet.

Esimene on Euroopa Inimõiguste Kohtu töö seoses Venemaa kodanike kaebustega. Just see võimalus, et ohvrid võivad pöörduda Strasbourgi poole, sunnib Venemaa kohtuid töötama kvalitatiivsel ja sõltumatul viisil. Peamine on see, et Euroopa Kohtu otsuste jõustamine peaks kõrvaldama põhjused, mis viivad inimõiguste rikkumiseni.

Viimastel aastatel on Strasbourgis väljastatud üle 100 kohtuotsuse Tšetšeenia juhtumite kohta seoses tõsiste kuritegudega, mida panevad toime riigi esindajad kodanike vastu. Mis siiski juhtub? Mitte midagi. Venemaa maksab nõuetekohaselt ohvritele Euroopa Kohtu määratud kompensatsiooni nagu mingisugust nn karistamatuse maksu, keeldudes uurimast kuritegusid ja karistamast süüdlasi. Lisaks sellele, et kõiki kindrleid Strasbourgi otsustes, mis kohtu ette ei jõudnud, nimepidi nimetatakse, esitatakse nad ka reklaamiks.

Ent kui Euroopa Nõukogu ministrite komitee kutsutakse üles teostama järelevalvet kohtuotsuste jõustamise üle? Strasbourgis kehitavad nad õlgu: „Mida me teha saame?” – ning vaikivad.

Teine üldisem näide puudutab Venemaa ja Euroopa Liidu suhteid inimõiguste valdkonnas. Täna tähendab see sisuliselt asjaolu, et Euroopa Liit konsulteerib Venemaaga sel teemal kord kuue kuu jooksul. Kuidas seda võimalust kasutatakse? Ametnikud, kes ei ole kõige tähtsamatel kohtadel, kõnelevad mõned tunnid suletud uste taga – Euroopa küsib Tšetšeenia kohta, Venemaa vastab küsimusega Eesti või Läti kohta ning nad lähevad järgmiseks kuueks kuuks oma teed pidi. Nii Venemaa kui ka rahvusvahelised valitsusvälised organisatsioonid peavad äärealaseid sündmusi ja istungeid ning esitavad aruandeid. Koosolekutel inimõiguste kaitsjatega ohkavad Brüsseli esindajad kurvalt: „Mida me teha saame?” – ning vaikivad.

Mida siis Euroopa peaks tegema Venemaa suhtes? Meie seisukohast on vastus lihtne: see peaks käituma Venemaa suhtes nii nagu mis tahes muu Euroopa riigi suhtes, kes on võtnud teatavaid kohustusi ja vastutab nende täitmise eest. Vastupidi, täna sõnastab Euroopa üha harvemini oma soovitusi Venemaale demokraatia ja inimõiguste valdkonnas, mõnikord eelistatakse neid üldse mitte mainida. Ei ole oluline, miks see nii on – kas see on tunne, et jõupingutused on tühised või nafta ja gaasiga seotud pragmaatilised kaalutlused.

Euroopa kohustus on vaikida, kuid ikka ja jälle korrata ja meelde tuletada ning austavalt ja kindlameelselt nõuda, et Venemaa täidaks oma kohustusi.

(Aplaus)

Loomulikult, lisaks sellele, et puuduvad garantiid, ei ole ka erilist lootust, et need üleskutsed saavutavad oma eesmärgi. Siiski, meeldetuletamise puudumist mõistavad Venemaa ametiasutused sallivusena. Tundlike küsimuste eemaldamine päevakavast kahjustab selgelt Venemaad, aga see kahjustab ka sama palju Euroopat, sest see seab kahtluse alla Euroopa institutsioonide pühendumise Euroopa väärtustele.

Auhind, mida te täna annate, antakse mõttevabaduse eest.

Võiks mõelda, kuidas saab olla nii, et mõte ei ole vaba? Kes saab piirata selle vabadust ja kuidas? On olemas vahend – see on hirm, mis muutub osaks inimese iseloomust ja paneb selle inimese mõtlema ja isegi tundma, nagu vajalik on. Inimesed üksnes ei karda. Nad leiavad väljapääsu n-ö armastavas suures vennas, nagu kirjeldas George Orwell. Nii oli see siis, kui Venemaal oli Stalin, ja nii oli see, kui Saksamaal oli Hitler. Praegu korratatakse seda Tšetšeenias Ramzan Kadyrovi võimu all. Selline hirm võib levida kogu Venemaal.

Mis saab siiski hirmu vastu astuda? Nii paradoksaalne, kui see ka on, puhtalt ja üksnes mõttevabadus. See omadus, mida Sahharovil oli ebatavaliselt palju, muutis ta hirmu suhtes mittevastuvõtlikuks. Ning tema vaatamine vabastas ka teised hirmust.

Mõttevabadus on kõikide teiste vabaduste alus.

Seetõttu on nii asjakohane, et Sahharovi auhind antakse mõttevabaduse eest. Oleme uhked seda täna vastu võttes!

(Täiskogu austas kõnelejat aplausiga püsti seistes)

(Istung katkestati kell 12.30 ja jätkus kell 15.00)

ISTUNGI JUHATAJA: Rodi KRATSA-TSAGAROPOULOU
asepresident

8. Eelmise istungi protokollki kinnitamine (vt protokoll)

9. ELi uus tegevuskava Afganistani ja Pakistani jaoks (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on nõukogu ja komisjoni avaldused ELi uue Afganistani ja Pakistani tegevuskava kohta.

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – (SV) Austatud juhataja! Afganistani ja Pakistani probleemid teevad loomulikult kogu maailmale muret. Vägivaldne äärmuslus levib ka piirkonnast välja. Afganistanis kasvatatud ja toodetud uimastid leiavad tee Euroopa tänavatele. Üks liikumapanevaid jõude meie kohustuse taga on vajadus vältida seda, et Afganistan ja Pakistan muutuks terroristliku tegevuse ja organiseeritud kuritegevuse varjupaigaks. Samal ajal tahame loomulikult aidata Afganistani ja Pakistani inimestele elamiseks paremaid riike luua.

Afganistanile on palju tähelepanu pööratud. Paljudel meie riikidest on riigis sõjasalgad ja suur arv tsiviiltöötajaid. Afganistani olukorra muutmine on suur väljakutse. Ka Pakistanil on tõsiseid väljakutseid. Afganistani konfliktile ei ole lahendust, kui me ei mõista Pakistani olukorda, ja vastupidi.

On vaja üldist algatust. Me kõik peame rohkem ja paremini tegema. Juunis palus nõukogu oma sekretariaadil ja komisjonil esitada konkreetsed soovitused ja poliitilised prioriteedid piirkonnas meie kohustuste tugevdamiseks ja võimendamiseks. Tulemuseks oli Euroopa Liidu tegevuskava Euroopa Liidu Afganistanis ja Pakistanis tegutsemise tugevdamiseks. See võeti vastu oktoobris. Minu arust on see tegevuskava hea vahend. Põhiline strateegia on juba paigas. Tegevuskava võimaldab meil praegu kasutatavaid vahendeid oma poliitiliste eesmärkide täitmiseks kasutada.

Kava põhineb meie praegusel kohustusel ja sätestab mitmesugused prioriteedid. Need on valdkonnad, milles meie arvates Euroopa Liidu meetmed kõige tõhusamad olla võivad. Sellega tugevdame oma pühendumist ja esitame ühise vastuse Afganistani ja Pakistani väljakutsetele. See saadab piirkonnale ka sõnumi, et oleme valmis kursil püsima. Piirkondlik perspektiiv on tähtis, mistõttu pööratakse tegevuskavas suurt rõhku eriti just piirkondlikule koostööle.

Afganistanil on ees otsustav ajajärk. Ei ole vaja rohkem valimisprotsessi arutada. See on selja taha jäetud. See jättis nii mõndagi soovida ja loodame, et see ei kordu. Usun, et see on ka Afganistani inimeste arvamus. Euroopa Liit on valmis toetama tööd, mida tuleb teha – muuhulgas – Euroopa Liidu valimisvaatlejate soovitude põhjal. Loodame, et uus valitsus on varsti paigas. See tähendab võimalust leppida Afganistani valitsuse ja rahvusvahelise kogukonnaga kokku uues päevakorras ja uues leppes. President Karzai tegi oma avakõnes avalduse uue alguse kohta. Loodame, et varsti Londonis korraldatav konverents annab mõningast hoogu juurde.

Euroopa Liit ootab president Karzailt ja tema valitsuselt suurt pühendumust ja juhtimisoskust. Viis aastat ilma muudatusteta ei ole variant. Nüüd tuleb keskenduda tagamisele, et Afganistan võtab järk-järgult rohkem vastutust ja et rahvusvaheline kogukond võtab toetava rolli. Selle all ei mõtle ma riigist väljumist. Järgmisel aastal on Afganistanis märksa rohkem rahvusvahelist personali. USA saadab 68 000 juba riigis viibivale töötajale lisaks veel 30 000. Teised NATO riigid ja liitlased lubavad lisaks 38 000 seal viibivale töötajale veel vähemalt 7000 saata.

Ka kodanikualgatused peavad sellele sõjalisele kohustusele vastama. Afganistanist ei saa sõjalisi jõude kestvalt ära viia enne, kui stabiilsuse jaoks on tsiviilraamistik paika pandud. Tõhusad riigiasutused, paremad valitsusvormid, juurdepääs elementaarsele heaolule, õigusnorm ja funktsioneeriv tsiviilriik on vähemalt sama tähtsad kui tugev julgeolek. Keegi ei kahtleks selles. Teiseks peavad hea valitsemistava ja areng käsikäes käima. Võtame Afganistani ees pikaajalise kohustuse. Ent afgaanid peavad tagama, et elatustaset parandab nende endi valitsus, mitte rahvusvahelised organisatsioonid. See on ainus viis, kuidas rahvas saab taastada usalduse oma juhtide vastu. Rahvusvaheline kogukond on kohal. Peame tegema rohkem ja paremini. Peame toetama käimasolevat protsessi – afganiseerumise protsessi, mis on riigi jaoks väga tähtis.

See on meie tegevuskava tuum. Tugevdame Euroopa Liidu pingutusi afgaanide suutlikkuse parandamisel ning teeme koostööd valitsusega, et edendada tõhusaid riigiasutusi, mida saab nii kohalikul kui ka piirkondlikul tasandil vastutavaks pidada. Pöörame suurt tähelepanu õigusnormi põhimõttele, heale valitsemistavale, võitlusele korruptsiooni vastu ja inimõiguste olukorra parandamisele. Põllumajandus ja maaelu arendus on Euroopa jaoks edasised prioriteetsed valdkonnad. On väga tähtis, et maapiirkondades elavate afgaanide elatustaset tõstetaks. Samuti oleme valmis toetama afgaanide juhivat endiste võitlejate rehabiliteerimisprotsessi. Neile, kes on minevikus konfliktides osalenud, tuleb pakkuda muid võimalusi. Valimissüsteemi toetamine on samuti loomulikult päevakorras eesrinnas.

Tahaksin öelda mõne sõna ka Pakistani kohta. Pakistan on riik, mis on viimaste aastate jooksul läbinud suured muutused. 2008. aasta valimised seadsid uuesti üles demokraatia ja tsiviilkorra. Üleminek demokraatiale on olnud muljetavaldav. Ent demokraatia on praegu hapras ja ebastabiilses olukorras. Samal ajal on Pakistani Taliban saanud tõeliseks ohuks riigi rahule ja stabiilsusele. Ilma järgmiste enesetapurünnakute kohta meediaraportite esitamiseta möödub vaevu nädal. Eelmisel nädalal tapeti sõjaliste rühmituste rünnakutes üle 400 inimese.

Euroopa Liit tahab aidata toetada Pakistani tsiviilasutusi. On väga tähtis järgida Michael Gahleri, meie 2008. aasta valimisvaatleja soovitusi. Need annavad elementaarse raamistiku tulevaseks demokraatiaks, valimisreformiks ja asutuste loomiseks. Pakistani valitsus teab, et seda tuleb teha. See peab meile näitama kätte valdkonnad, milles soovib tegutseda. Euroopa Liit arendab Pakistaniga strateegilist partnerlust, mis tulenes 2009. aasta juuni edukast erikohtumisest. Tahame tugevdada demokraatiat ja saavutada stabiilsuse. Seetõttu töötamegi tsiviilriigi, terrorismivastase võitluse ja kaubandusega. Loomulikult on selle keskeks elemendiks funktsioneeriv valitsus, mis võtab vastutuse oma inimeste eest ja näitab üles vajalikku juhtimisoskust, et riiki edasi viia.

Partnerluses Pakistani valitsusega toetab Euroopa Liit riigi demokraatlike asutuste ja struktuuride tugevdamist. Seda tehakse ka majandusarengu ja kaubanduse kaudu. Tervitame tõsiasi, et Pakistan võtab oma julgeoleku eest suuremat vastutust. Eeldame, et riik võtaks sama lähenemise kõigi terrorismi vormide suhtes, kaasa arvatud sõjaväelaste suhtes, kes kasutavad Pakistani territooriumit Afganistanis rünnakute korraldamiseks. Valitsuse pingutused Pakistani Talibani vastu on positiivne liigutus. Samal ajal tuleb tsiviilisikuid kaitsta ja rahvusvahelisest seadusest kinni pidada. Valitsus peaks mõjutatud piirkondades tähelepanu pöörama ka vajadusele humanitaarabi ja ülesehitamise järele.

Peame oma Afganistani ja Pakistani tegevustes edasisi samme tegema. Euroopa Liit võtab juba piirkonna väljakutsete suhtes suure kohustuse ja see jätkub. Mõlemas riigis on palju saavutatud – nii Afganistani ja Pakistani pingutuste kui ka rahvusvahelise kogukonna abil. Strateegiad ja dokumendid ise ei paranda olukorda. Nüüd on aeg need koos meie Afganistani ja Pakistani partneritega tegevusse rakendada.

Catherine Ashton, komisjoni määratud asepresident. – Lubage mul alustada Afganistaniga. Oleme siin oma suhetes tähtsas punktis. Meie tulevane toetus peab aitama luua valitsuse, mis reageerib Afganistani inimeste vajadustele ja muredele. Kuna olukord on muutlik, peame sellega tööd tegema ja seda mõjutama. Selleks ongi mõeldud kõik need rahvusvahelised konverentsid, mis algavad järgmisel kuul Londonis toimuva konverentsiga.

Oleme valmis rohkem ressursse rakendama. Komisjon suurendab oma arenguabi kolmandiku võrra, 200 miljoni euron. Vajame neid lisaressursse, et korrata seda edu, nagu näiteks elementaarse tervishoiusüsteemi laiendamist 80% afgaanidele – kaasa arvatud hulga paremat ravi naistele ja tüdrukutele – ja hiljutist edusammu provintside moonivabaks muutmisel. Meie liikmesriigid on samuti võtnud kohustuseks aidata meie politseikoolitusprogrammidel hoog sisse saada.

Ent see kõik on vaid algus. Peame seda tegema osana Euroopa Liidu ühtsest panusest koordineeritud rahvusvahelise reaktsiooni raames. See reaktsioon peab panema afgaanid koos ÜROga selle keskmes töötama.

Oktoobris nõukogu kinnitatud tegevuskava annab meile võimaluse seda teha. See saadab koos USA pingutuste ja NATO julgeolekuoperatsioonidega piirkonda ja rahvusvahelisse kogukonda meie kohustuse kohta tugeva sõnumi. Loomulikult sobitab see kokku ka president Karzai sätestatud prioriteedid, eriti parema juhtimistava ja korruptsioonivastasuse valdkonnas.

Kava kinnitab, et asetame põhisektorid, nagu õigusnorm ja põllumajandus, meie tegevuste keskmesse.

Aitame juba valitsusel parandada Kabuli valitsejate oskusi. Nüüd hakkame neid oskusi provintsidest laiali jagama, et aidata Afganistani inimestel oma asjadega hakkama saada ja tagada, et valitsus pakub neile teenuseid, ja et seda nähakse neile teenuseid pakkumas.

Kava saadab välja sõnumi, et toetame nende mässajate integratsiooni, kes on valmis reageerima president Karzai kutsele tema valitsusega koostööd teha.

Euroopa valimisvaatlusmissioon esitab täna Kabulis samuti oma raporti ning tahaksin avaldada tänu härra Bermanile ja tema meeskonnale äärmiselt keerulistes tingimustes hästi tehtud töö eest. Tagame järeltegevused, kuna on selge, et valitsuse ja poliitilise süsteemi usaldusväärsus sõltub valimissüsteemi suuremast ümberkorraldamisest.

Ning Afganistani kohta viimaseks, ent mis on võib-olla kõige tähtsam, korraldame oma sealseid struktuure. Liikmesriigid ühtlustavad poliitikaid ressurssidega, et end toetada, ja loodan Euroopa Liidu eriesindaja ja Euroopa Liidu delegatsiooni juhi ametikohad võimalikult kiirelt üheks ühendada. See aitab meil luua ühtse lähenemise, mis võib mujal eeskujuks olla.

Pakistani osas on meie peamine mure ja huvi see, et Pakistan peaks olema stabiilne demokraatia, mis on vaba terrorismist ja suudab ühineda oma naabritega ühiste ohtude vastases kaitses.

Tegevuskava rõhutab seda ja põhineb olemasolevatel kohustustel, mis juunikuisel Euroopa Liidu ja Pakistani tippkohtumisel vastu võeti, kaasa arvatud humanitaarabi, taastustööd, abi politseile ja kohtusüsteemile ning demokraatlike asutuste ja kodanikuühiskonna tugevdamine inimõiguste parandamiseks, ja ka kokkulepped kaubanduse ja sotsiaalmajandusliku arengu osas. Jätkame 2008. aasta valimisvaatlusmissiooni soovitude rakendamise toetamist.

Komisjon toetab 2013. aastani tegevuskava märkimisväärse rahalise abiga summas veidi alla 500 miljoni euro pluss 100 miljoni eurone taastuenergia laen Euroopa Investeerimisvõlakohustustel ja ka kohustused süvendada meie kaubandus- ja poliitilisi suhteid. Tegevuskavas nähakse ette ka intensiivsem dialoog kõigi nende teemade üle ja Hispaania eesistumise raames tuleks järgmisel aastal teine tippkohtumine korraldada.

Tegevuskavas tehakse ka selgeks, et Euroopa Liit kasutab oma teadmisi piirkondliku integratsiooni kohta Afganistanis, Pakistanis ja nende naaberriikides majandussuhetele hoo sisse andmiseks, eriti Indiaga. Praegustele pingetele ei ole olemas mingit üldöö lahendust, ent peame usaldamatuse ületamiseks kusagilt alustama. Sellise kaubandus- ja investeerimisalase piirkondliku koostöö võimalikud eelised paneksid kõik selle, mida meie kui Euroopa Liit teha suudame, väga väikseks näima.

Kokkuvõttes on Afganistani ja Pakistani kava rakendamine meie tulevikus nendes riikides tegutsemise juures keskne. See on liikmesriikide ja ELi asutuste ühine püüe ja esimene taoline, mis edu korral võib aidata vormida rahvusvahelist tsiviilreaktsiooni kriiside suhtes, mida on siiaani enamasti sõjalises mõttes defineeritud.

Tegevuskavas võetakse suur kohustus mitte ainult Afganistani ja Pakistani ees, vaid ka kogu Lõuna- ja Kesk-Aasia ees. Ent peame pakkuma rohkemat kui vaid ideed: vajame õigeid inimesi ja õigeid oskusi ning need vajavad kindlust, et toimida. Vastuvõtjariigi valitsuste poolt peab olema tugevam poliitiline koostöö ja annetajate vahel suurem ühtsus, kaasa arvatud liikmesriikidesiselt.

Lõuna-Aasia seisab iga päev silmitsi ekstreemsustega, olgu siis Helmandi sõjatandril või Peshawari, Lahore ja Rawalpindi tänavatel. Me ei tegele sellega ainult sõjalise tegevuse kaudu, vaid aitame ka luua kindlat ja ohutut keskkonda, mis on vaba äärmuslikkust toitvatest pingetest ja ebavõrdsustest.

Euroopal on meie kogemusest palju pakkuda. Tegevuskava näeb meile ette võimaluse kasutada seda kogemust teiste aitamiseks ning loodan, et parlament toetab seda.

Ioannis Kasoulides, *fraktsiooni PPE nimel*. – Lugupeetud juhataja! Afganistanis oli eesmärk võidelda Talibaniga, kes pakkus al-Qaedale ohutut varjupaika. Afganistan ei ole enam ohutu varjupaik, ent Talibani mässajaid ei ole alistatud, kuna tõestati, et võitu ei saa saavutada vaid sõjaliste vahenditega ja et liigne lootmine sõjalisele võimule, mis mässajaid tapab, ei olnud tõhus.

Strateegia muudatus on mõeldud rahva kaitsmiseks, Afganistani julgeolekualase suutlikkuse loomiseks, hea valitsemistava soodustamiseks kesksel ja eriti just kohalikul tasandil, ning arengu soodustamiseks. Selles kontekstis tuleb julgustada afgaanide juhitavat lepitusprotsessi nende Talibani kihtide jaoks, kes eritingimuste tõttu vaele poolele sattusid.

Euroopa Liidu tegevuskava tegeleb kõigi nende väljakutsetega ning Euroopa Liit võib mittesõjalistes valdkondades suurt rolli mängida. Ent oleksin eeldanud hulga suuremat rõhku narkootikumide teemale – te mainisite seda, minister – ning karmimaid hoiatussõnu korruptsiooni ja halva valitsemistava kohta.

Mis puutub Pakistani: „Jah” tegevuskavale! Mõlemad juhtumid on omavahel ühendatud ning nende edu sõltub üksteise edust. Pakistan peaks olema valmis pädevalt võitlema Afganistanist mässajate sissevooluga. Kokkuvõttes on tarvis diplomaatiat vältimaks seda, et India ja Pakistani vaheline usaldamatus muutub üldise edu teel takistuseks.

Roberto Gualtieri, *fraktsiooni S&D nimel*. – (IT) Austatud juhataja, minister, kõrge esindaja, head kolleegid! Selle aruteluga üritab Euroopa Parlament anda oma panuse arutelusse Euroopa rolli üle piirkonnas, mis on kogu planeedi ohutuse ja stabiilsuse jaoks väga tähtis.

President Obama välja kuulutatud uus sõjaline strateegia, mis on veelgi selgemalt sätestatud järgnevas ISAFi riikide välisministrite avalduses, on sidunud uute vägede saatmise põhieesmärgiga kaitsta rahvast ja tugevdada julgeolekujõudude ja Afganistani asutuste suutlikkust. See teretulnud muudatus arvestab tavapärase sõjalise pingutuse mõttetust, ütleksin, et isegi ebatulemuslikkust, keskendudes täielikult Talibani partisanitegevuse allasurumisele.

Ent tagamaks, et see uus kurss on tõhus ja annab hoogu üleminekule ohutu, jõuka, stabiilse ja seega teistest sõltumatu Afganistani suunas, on väga selge, et rahvusvahelise kogukonna sekkumise sõjalise mõõtmega peavad kaasnema ka suuremad kohustused tsiviil- ja poliitilisel rindel. Ühest küljest peame edendama majandusarengut ja tugevdama asutusi, valitsemist ja õigusnormi ning teisest küljest peame soodustama sisemise lepituse protsessi ja aitama Pakistanis olukorda stabiliseerida.

Selles seisnebki Euroopa Liidu koht ja roll. Euroopa on juba mõnda aega piirkonnas väga pühendunud olnud: 1 miljard eurot aastas Afganistanis, 300 miljonit eurot Pakistanis, EUPOLI missioon, mis teeb personaliprobleemidest hoolimata hindamatut tööd, rahvusvaheline vaatlusmissioon ja loomulikult ka üksikute liikmesriikide pühendumine ISAFi missioonile.

Euroopa võime piirkonnas midagi olulist ära teha näib sellegipoolest olevat madal, arvestades kasutatavaid inim- ja finantsressursse. Sellel põhjusel peame tugevdama oma ettevõtmist ehk teisisõnu Euroopa valitsemist ning muutma selle tsiviilstrateegia ja poliitilise ettevõtmise vaatenurgast järjepidevamaks ja tõhusamaks. Sellest vaatenurgast on tegevuskava oluline samm edasi ning Sotsiaaldemokraatide ja demokraatide fraktsioon Euroopa Liidus toetab seda ja nõuab selle kindlat rakendamist.

Samal ajal mõtleme, kas kavas sätestatud eesmärgid vajavad ka *ad hoc* meetmete tuvastamist ja mõtlemist Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika EUPOLI missiooni vahendite eesmärkide laiendamisele ja vahendite kindlustamisele. Euroopa Parlament on valmis Euroopa Liidu tegevustele kõigil nendel rinnetel toetust pakkuma.

Pino Arlacchi, *fraktsiooni ALDE nimel*. – Austatud juhataja! Oleme siin selleks, et tegeleda Euroopa Liidu Afganistani ja Pakistani tegevuskavaga. Parlamendi välisasjade komisjon andis mulle võimaluse olla uue Afganistani strateegia raportöör.

Me vajame uut strateegiat – või äkki vajame lihtsalt mingit strateegiat üldse – tsiviilpoolel, sest praeguseni ei ole Euroopa Liidu sekkumine selles riigis piisavalt ühtsust saavutanud ja on avaldanud vist väga piiratud mõju. Cathrine Ashton! Ma kardan, et ma ei saa jagada teie algset avaldust Afganistani kohta, sest see on liiga üldine, liiga bürokratlik, liiga fokuseerimata – nagu ka praegune tegevuskava. Arvan, et parlament peab vaeva nägema, et muuta see strateegia tugevamaks ja ühtsemaks.

Panen kõik vajalikud teabeosakesed kokku. Eelkõige pean ütleva, et on raske saada isegi kõige elementaarsemaid andmeid selle kohta, kui palju EL Afganistanis pärast 2001. aasta okupatsiooni kulutas, kuhu ELi abi jõudis ja kui palju sellest on ära selgitatav. Me teame, et seal kulutatakse igal aastal peaaegu 1 miljard eurot, mis on suur summa. Afganistani SKP on vaid 6,9 miljardit eurot. Seega moodustab meie tsiviilabi üle 20 protsendi Afganistani aastasest SKPst – see on summa, mis võib õigesti kasutatuna riigi saatust muuta.

Teiseks algab minu püüe Afganistanile uut strateegiat koostada üritusega tuvastada seda, mis on olnud ja peaks olema Euroopa Liidu huvi piirkonnas. Keskendan osa oma raportist oopiumimooni likvideerimisele alternatiivse arengustrateegia kaudu.

Jean Lambert, *fraktsiooni Verts/ALE nimel*. – Austatud juhataja! Minu arvates võib selles tegevuskavas teatud asju heaks kiita, ent nagu minu kolleegid õigesti välja tõid, on ka mitmeid küsimusi, millele ei ole vastatud.

Minu meelest, kui seda vaatame, vaatame seda alati olemasoleva probleemi vaatenurgast ja kaldume mõnikord alahindama nii Afganistani kui ka Pakistani inimeste igapäevaelu, millesse kuuluvad näiteks paljud surmad, hesaaride kavandatud tapmine, Pakistani teatud osades rünnakud tütarlaste koolidele, politseile ja paljule muule.

Afganistani politseid kirjeldati meile hiljuti põhimõtteliselt kui Talibani kahuriliha. Ma arvan, et paljud meist mõtlevad ikka veel, mida me sinna minnes saavutada lootsime. Rahvusvahelise reaktsiooni osas kiidan heaks voliniku jutu koostöö kiirendamise kohta ja eriti just India mainimise. Piirkondlik lähenemine on tähtis ning ootan huviga teavet selle kohta, kuidas hakkame tegelema teiste tõeliste pingekolletega, nagu Kashmir, mis Afganistani saadiku kohaselt tekitab probleemi kõigest, mida inimesed piirkonnas teha üritavad.

Peame eriti ka just Pakistanis vaatama, millist tõhusat tuge me pakume tuhandete ümberasustatud isikute osas, ning õppima oma koostöö puudumisest nendega, kes minevikus Pakistani ja Afganistani piiridele ümber asustati, et vaakum täidetakse. Seega peame tõesti pöörama tähelepanu haridusele ja nende inimeste vajaduste täitmisele, kes samuti nende ümberasustatud inimeste eest hoolitsevad.

Charles Tannock, *fraktsiooni ECR nimel*. – Austatud juhataja! Me ei saa lubada NATO-ISAFi sõjalisel missioonil Afganistanis läbi kukkuda. Piisava poliitilise tahtmise, õige sõjalise varustuse ja rohkemaarvuliste vägede kohalolekuga kõigist liikmesriikidest saab NATO Talibani alistada ning loomulikult peab sellega kaasnema ka südame ja meelte võitmise kampaania. Ent naaberriik Pakistan võib muutuda katastroofiks – tuumarelvariik, mida painavad islami radikaliseerumine, korruptsioon ja nõrk juhtimine, ent sellegipoolest peame seda riiki strateegilistel põhjustel aitama.

Aga näiteks Pakistani ISA elemente on juba ammu süüdistatud Afganistani Talibani salajases toetamises ning alles nüüd saadakse vastumeelselt aru sellise lähenemise riigisestest ohtudest. Pakistani poolt kujutatav oht Indiale üle Kashmiri, eriti terroristide varjamisega, on ohuks ka kogu piirkonnale.

Kui Pakistan saab ELi riikidelt terroristliku jihadi vastaste mässutõrjeoperatsioonide jaoks jätkuvalt sõjalist abi ning ka ELi majandusabi, peab see andma kindla garantii, et sellist abi ei suunata selle tavapäraste jõudude tugevdamisele India piiril.

Kokkuvõtteks on Pakistani ja Afganistani ebastabiilsus suureks kontrastiks meie demokraatliku liitlase ja partneri India stabiilsuse ja mõõdukuse kõrval, mis väärib ELi täielikku toetust.

Willy Meyer, *fraktsiooni GUE/NGL nimel*. – (ES) Lugupeetud juhataja, austatud asepresident! Minu fraktsioon ei ole kunagi toetanud eelmise Ameerika Ühendriikide presidendi George Bushi strateegiat seoses Afganistaniga. Me ei toetanud seda kunagi ning aja jooksul selgus, et tegime õigesti.

Afganistanil on praegu korrumpeerunud ja seadusevastane valitsus. Seal on süütuid ohvreid ning naiste olukord ei ole üldse muutunud. Seega oleks olnud loogiline muuta strateegiaid ning meil on kahju, et president Obama otsustas sõjalise lahenduse kasuks ning kavatseb sinna täiendavad 30 000 sõdurit saata. Minu arvates ei peaks Euroopa Liit sellist tegevusliini järgima, sest see võib Afganistanis uue 21. sajandi Vietnami tekitada.

Afganistanis on ajalugu näidanud, et sõjalist lahendust ei saa olla. Oluline on koostööd suurendada ja kõiki püüdlusi diplomaatilise lahenduse leidmiseks intensiivistada. Konfliktitsoonis endas ja ka geostrateegilises mõttes peame valima rahvusvahelisest seadusest kinnipidamise Afganistani sisemiste lahenduste kaudu.

Nicole Sinclair, *fraktsiooni EFD nimel*. – Austatud juhataja! Paar nädalat tagasi kohtusin mõnede Afganistanist naasvate Ühendkuningriigi salkadega ja kuulsin taas sama juttu, et nad on väga kehvasti varustatud. Aga Ühendkuningriik maksab sellesse korrumpeerunud asutusse 45 miljonit naela päevas. Osa sellest rahast võiks kulutada hulga paremini, relvastades meie vägesid Afganistanis, vägesid, mis tegelikult Afganistani politsei jõude treenivad jne.

See on üsnagi õige, nagu mõned teist öelnud on. See on maailma jaoks tähtis piirkond ning tähtis piirkond, milles peame võib-olla edusamme tegema.

Mul on probleem meie välisasjade kõrge esindaja Cathy „süüdistage kedagi teist“ Ashtoni kogemuste puudusega, sest kaalul on kahtlemata üsna palju raha. Vajame kedagi kogenumat. Tal ei ole välisasjades mingeid kogemusi; ta ei ole olnud välisminister ja ma ei usu, et ta isegi osalise tööajaga reisibüroos töötanud on. No kuulge! See on delikaatne töö, töö, mille eesmärk on asju paremuse poole muuta, ja ta ei ole selleks lihtsalt piisavalt kogenud.

Andrew Henry William Brons (NI). – Lugupeetud juhataja! Esialgu näivad nõukogu otsused Afganistani kohta olevat teretulnud kontrast Ühendriikide ja Ühendkuningriigi sõjakale suhtumisele. Lähemalt vaadates on see tegelikult segu nende meetodite naiivsusest ja keerukusest. Nõukogu on täiesti naiivne oma ürituses istutada lääne demokraatia õrn alge Afganistani hõimupettuse vaenulikku mulda. Ühiskonna vertikaalsed jaotamised ja hõimulojaalsuse domineerimine isikliku arvamuse üle muudaks selle võimatuks. See tahab korruptsiooni kaotada, ent ei mõista lihtsalt, et objektiivse arvamuse ja finants- ja ressursidega seotud otsuste bürokraatlikust mudelist ei peetaks nagunii mingil juhul kinni. Seda mitte seetõttu, et afgaanid on haiglaselt ebaausad, vaid kuna Afganistani hõimuühiskond peab oma perekonna ja hõimu eest hoolitsemist endastmõistetavaks vooruseks.

Nõukogu tahaks anda vastulöögi oopiumimoonide tootmisele. Ent Talibani eemaldamine valitsusest ei olnud parim viis selle tootmise vähendamiseks. Talibani valitsus vähendas seda 90%, ent Afganistani vallutamisest

saadik on Afganistan taas maailma juhtiv oopiumitootja. Raportis öeldakse, et „Afganistani kindlusetusega ei saa tegeleda vaid sõjaliste vahendite abil”. See saab tähendada ainult seda, et sõjalisel tegevusel on põhjendatud roll. Minu arvates ei ole. Oleme 19. sajandil ja 20. sajandi algul Afganistani vastu kolm ebaõnnestunud sõda pidanud. Oleksime juba tõesti pidanud oma õppetunni saama.

Taliban surub naisi alla, põlgab demokraatiat ja tapab Briti sõdureid: see on läbi ja lõhki ebameeldiv organisatsioon. Ent me võime selle brittide ja liitlassõdurite tapmise homme lõpetada, viies oma väed riigist välja. See on mõrvarlik ja mõttetu sõda, mida lihtsalt ei ole võimalik võita.

José Ignacio Salafrañca Sánchez-Neyra (PPE). – (ES) Austatud juhataja! Rahvusvahelisel kogukonnal, mitte ainult Ameerika Ühendriikidel, on Afganistanis probleem. President Obamal läks kolm kuud, et koostada ülemaailmne strateegia vastuseks kindral McChrystali murettekitavale raportile.

On hästi teada, et uus strateegia hõlmab sõjalise kohalolu lühiajalist tugevdamist, 2011. aastal sõjaliste vägede väljaviimist, Afganistani jõududele julgeolekuaspektide progressiivset siirdamist, paremat koordineeritust tsiviil- ja sõjaliste pingutuste vahel ning keskendumist suurtele linnadele.

Nüüd, Catherine Ashton, on suur väljakutse selgesti esitada ja tuvastada Euroopa reaktsioon – peamiselt Londoni konverentsil. Oma avalduses viitasite kahele märksõnale. Ütlesite, et meie reaktsioon peab olema kooskõlas teiste rahvusvaheliste organitega ja et me toetame koordineerimist ÜROga. Ütlesite ka seda, et meie reaktsioon peab olema ühtlane.

Mul on selles suhtes kaks kommentaari, Catherine Ashton. 2005. aastal oli mul au juhtida parlamendi valimisvaatlusmissiooni ja võimalus kohtuda rahvusvahelise julgeolekuabi missiooni (ISAF) juhi kindralleitnant Grazianoga, kelle teenistusaeg Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni ajutistes relvajõududes Liibanonis (UNIFIL) on lõppemas. Praegused 44 ISAFi riiki (28 neist on NATO liikmed) moodustavad ühtlase jõu, mis ei anna praegustes mässutõrjeoperatsioonides tõhusat vastust.

Teine väga tähtis aspekt, Catherine Ashton, on see, et sõda ei saa võita – ja praegu on Afganistanis sõda käimas – ilma tsiviilelanikkonna toetuseta, rahvusvahelise koalitsiooni toetuseta. Minu arvates, Catherine Ashton, peaks üks Euroopa Liidu põhieesmärke olema koondada oma pingutused, mis hõlmavad miljardit eurot Euroopa Liidu raha, tagamisele, et tsiviilelanikkond on meie poolel.

Richard Howitt (S&D). – Austatud juhataja! Lubage mul täna alustada, meenutades kapral Adam Drane'i (23) Royal Anglian rügemendist, Bury St. Edmundsist minu valimispiirkonnas, kes hukkus Helmandi provintsis 7. detsembril – ta oli sajas Briti relvajõudude liige, kes sel aastal tapeti.

Meie mõtted peaksid olema Adami perega ja kõigi nende Euroopa, Afganistani ja Pakistani peredega, kes sellist kaotust on pidanud kannatama.

Selliste ohverduste juures on meil siin täiskogul kohustus tagada, et teeme kõik oma võimuses, et Afganistanis rahu ja jõukust edendada. Kui tahame uusi Lissaboni muudatusi ja korralikku ühist ELi välispoliitikat tõsiselt võtta, ei ole pakilisemat kohta, kus end tõestada, kui Afganistani liiv. Seda esiteks üksikute liikmesriikide tegevuste sobiva rivistuse tagamiseks selle uue strateegia taga ning teiseks kõrge esindaja Ashtoni täna antud lubaduse tervitamiseks, et Afganistanis on kohe uue aasta algul olemas austusväärne uus kahel toolil istuv esindaja. See on nii tõhusama lepingu kohaselt toimiva ELi lakmuskatse kui ka meie tulevase Afganistani kohta tehtava otsuse märkija.

Kokkuvõttes peavad liikmesriigid sellele lisaks tagama, et EUPOL värbab lubatud 400 ohvitseri. See on väga vajalik tagamaks, et Afganistani enda õiguskaitseorganid oma tööd korralikult teeksid.

Charles Goerens (ALDE). – (FR) Austatud juhataja! Tahaksin selle kohe selgeks teha, et ma ei poolda üldse kommentaare, mida Nicole Sinclair just Catherine Ashtoni suhtes tegi.

Lugupeetud juhataja! Üks neljast Afganistani lapsest ei ela viienda eluaastani. See on riik, mida iseloomustavad sotsiaalsed ja tervishoiu puudujäägid, millele saab lisada ka demokraatia ja eelkõige julgeoleku puudujäägid. Pakistaniga vastasseisu tõenäosus annab Talibanile põhjuse mobiliseeruda ja rõhutab vajadust tegeleda Afganistani probleemidega piirkondlikust perspektiivist. Peaksime sellele lisama tõsiasja, et suutmatus olukorrast ainult sõjaliste meetmetega jagu saada määrab Euroopa Liidule, millel on lai valik vahendeid, erilise rolli.

NATO, mis vastutab peamiselt sõjalise aspekti eest, on Afganistani väljakutse osas oma piire saavutamata. Euroopa Liidu humanitaartegevus, selle koostöö- ja arenguvahendid ning tõhusam diplomaatia ei taga tingimata edu, aga ilma selle toetuseta oleks NATO tegevus määratud läbikukkumisele.

Kõigi nende elementide uus kombinatsioon toob loodetavasti Afganistani kodanikele kaasa paljulubavamad väljavaated. Kuigi Euroopa Liidu vastutus praeguses olukorras on suur, on Afganistani – ikka veel liiga korrumpeerunud, lõhestatud ja korrastamata – vastutus tohutu suur.

Ärgem unustagem, et Afganistanile pakutav partnerlus saab edukas olla vaid siis, kui riigi ülesehitamist toetab piisav arv kodanikke! Kuigi see on väga suur ülesanne, ei anna see põhjust end lödvaks lasta ja jätta neid riike igasuguste fundamentalistide saagiks.

Nicole Kiil-Nielsen (Verts/ALE). – (FR) Austatud juhataja! Jah, peame välja saama Afganistani lõksust, millesse George Bushi poliitika tõttu kukkusime. Ent küsimus ei ole selles, millal, vaid kuidas Afganistanist välja saame.

Kui rahvusvahelise kogukonna tehtud arvukaid vigu küsimuse alla ei seata, on meil oht kaotada täielikult Afganistani rahva usaldus ja tugi Talibani kasuks. Humanitaarabi ja arenguabi militariseerimine peab lõppema, sest see tekitab inimestes segadust ja umbusaldust valitsusväliste organisatsioonide vastu.

Peame rohkem lootma tekkivale kodanikuühiskonnale ja Afganistani reformistidele. Miks on Euroopa Afganistanis? Sest Ameerika Ühendriigid käskisid? Või, et päästa seda riiki kultuurivaenulikkusest ja vägivallast? Peame tugevdama kõige tõhusamaid Afganistani struktuure, seadma prioriteediks avalikesse teenustesse investeerimise – haridusse, tervishoidu ja transporti – ning toetama kohalike võimude head valitsemistava, sest nende riikide kultuur nõuab, et mõtleksime rahvusriigi tähtsusele. Euroopa peaks toetama näiteks Habiba Sarabit, Bamiyani provintsi kubernerit. Tema ametissemääramine on esmakordne juhtum selles riigis, kuhu, nagu mäletame, läksime 2001. aastal, et naisi aidata.

Geoffrey Van Orden (ECR). – Austatud juhataja! Eli Afganistani ja Pakistani tegevuskava lugedes võite ette kujutada, et kogu olukord sõltus sellest, mida teeb Euroopa Liit.

Usun, et Euroopa Liit võiks anda kasuliku ja praktilise panuse, ent see tuleb seada laiemas rahvusvahelise pingutuse konteksti ja peaks keskenduma mõnele konkreetsetele tegevustele selles, milles Euroopa Liidu kaasatus võiks tõelist väärtust lisada. See on Euroopa Liidu seisukoha võtmiseks liiga tõsine. Üle tosina lehekülje pikkusest dokumendist leidsin ainult neli lühikest viidet Ühendriikidele ning, mis võib-olla veelgi tähtsam, ainult ühe viite NATOle, ja kõigi püüdluste edukuse juures ongi ju keskseks NATO ISAFi missioon.

Ilma julgeoleku ja stabiilsusega ei ole võimalik tagada head valitsemistava ega sisukat ülesehitus- ja arenguprogrammi.

Tsiviilaspektist on Euroopa riigid ja Euroopa Liit ise Afganistani 2001. aastast saadik 8 miljardit eurot pumbanud, ent see suur summa ei näi olevat erilist muudatust kaasa toonud. Kas meil on üldse aimu, kui palju sellest on valedesse kohtadesse suunatud?

Afganistani ja Pakistani jaoks peab olema olemas põhjalik rahvusvaheline kava, ent tahaksin näha, kus Euroopa Liidu panus sellesse laiemasse rahvusvahelisse kohustusse mahub.

Cornelia Ernst (GUE/NGL). – (DE) Austatud juhataja! Täna pärast kaheksat aastat teame põhimõtteliselt kõik, et eelmine sõjalisel jõul põhinev Afganistani strateegia kukkus läbi. Tasakaalutus sõjaliste operatsioonide vahel ühest küljest ja tsiviileesmärkideks puudulikud ressursid teisest küljest takistavad otseselt Afganistani elutingimuste paranemist.

Seega on Euroopa Ühendatud Vasakpoolsete / Põhjamaade Roheliste Vasakpoolsete liitfraktsiooni kõige tähtsam sõnum see, et vajame radikaalset strateegiamuutust. Vajame radikaalset strateegiamuutust, mis kaugeneb sõjalisest ja liigub eelkõige inimkesksema strateegia suunas. Nelikümmend protsenti afgaanidest on töötud ja üle poole neist elab täielikus vaesuses ilma igasuguse tervishoiu või piisava hariduseta. Keskenduda tuleb sotsiaalküsimusele ning seda nõukogult, komisjonilt ja kõigilt siin hõlmatud tegijatelt ootangi.

See tähendab loomulikult ka hea valitsemistava suurendamist, põllumajanduse tugevdamist ja endiste Talibani võitlejate integreerimist. Ent ütlen seda teile siiralt: kui läheme selle tegemise suunas vaid poolele teele ja loodame taas sõjalisel jõul, rikume oma võimalused. Aeg on otsa saamas!

Philippe Juvin (PPE). – (FR) Austatud juhataja! Minu arvates peame püüdma nende väga keeruliste teemade osas mõned lihtsad ideed leida.

Minu esimene küsimus on lihtne: miks me Afganistani läksime? Läksime sinna ühe eesmärgiga: rahvusvahelise terrorismi tugibaasi al-Qaeda treeninglaagrite likvideerimiseks, mis ähvardasid meid ja ohustasid piirkonna stabiilsust. Praegu ei ole neid laagreid enam olemas.

Minu teine tähelepanek on see, et kahjuks, meeldib see meile või mitte, peetakse läänest Afganistani toodud vägesid järjest rohkem okupatsioonijõududeks, mitte enam sõbralikeks jõududeks. See on suur igapäevane probleem, mida peame meeles pidama. Kutsun kõiki, kes teile midagi muud ütlevad, üles minema ja vaatama, mis selles riigis toimub.

Kolmas punkt on see, et julgeolekuolukord on märkimisväärselt halvenenud. 2004. aastal oli võimalik Kabulis ringi jalutada. Praegu on Kabul üks suur kaevikutega ümbritsetud laager. Seega, kui me ei õpi midagi sealsete tegevuste ning kokkuvõttes ainult vanade meetodite rakendamise läbikukkumisest, seisavad meil taas ees sellised läbikukkumised.

Mis on selle kõige tagajärjed? Tegelikult usun, et tuleb tunnustada seda, et oleme al-Qaeda likvideerinud – see on tõeline leid – ja et peame eemale tõmbuma. Kas saame kohe täna eemale tõmbuda? Ei, sest kui seda teeksime, tekitaks see kindlasti kaose ja tooks võib-olla tagasi need laagrid, mille vastu võitleme. Meie lahkumine peab seega tulema koos mõningate tingimustega.

Esiteks, nagu kõik ütlevad, peame afgaanidele võtmed üle andma; peame tagama, et konflikt on Afganistani konflikt. Teiseks tuleb kõigi mässajatega luua dialoog, ning pange tähele, et ma ei öelnud Talibaniga, sest sõna „Taliban” on väga piirav. Kolmandaks tuleb aktsepteerida sotsiaalset tasandit, mis ei ole ideaalne. Ärgem mõelgem, et meie Euroopa kriteeriumid on kriteeriumid, mida tuleb Afganistanile kohandada! Peame seda aktsepteerima.

Austatud juhataja! Alati on raskem sõjalist operatsiooni lõpetada kui alustada, ja et seda lõpetada, peame meeles pidama esialgset eesmärki: tagada, et al-Qaeda laagrid likvideeritakse. Seda on praeguseks tehtud.

Ana Gomes (S&D). – (PT) Nõukogu ütleb, et Afganistani ja Pakistani olukord mõjutab otseselt Euroopat. See on tegelikult peamine sõnum, mida Euroopa kodanikele ausalt ja julgelt edastama peame. Selles suhtes tervitan Euroopa Liidu uut Afganistani ja Pakistani tegevuskava, mis hõlmab investeerimist suurde suutlikkuse arendamise programmi Afganistani valitsuse kõigil tasanditel.

Selle tegevuskava tõhus rakendamine kui vahend Afganistanis Euroopa püüdluste ühtlustamiseks on ainus viis panustamiseks riigi loomisse, mis on vajalik sõja ja vaegarengu lõpetamiseks. Euroopa ei saa afgaane hüljata ja see ei ole seal sellepärast, et ameeriklased niimoodi otsustasid. Rahvusvahelist sõjalist ja tsiviilkohalolekut on jätkuvalt tarvis veel palju aastaid.

Kokkuvõttes mõistan tugevalt hukka Prantsuse valitsuse otsuse repatrieerida jõuga afgaanid, kes oma riigi sõja eest põgenenud on.

Reinhard Bütikofer (Verts/ALE). – (DE) Austatud juhataja! Kui on üks asi, mida me tõesti selles Afganistani kibedas reaalsuses ei vaja, on need nõudlikud sõnavõtted. Ma vaatan seda öeldes teie poole, paruness Ashton. Te rääkisite sellest, et liikmesriike kohustatakse politseiväljaõppe missiooniks EUPOL. Kas see on tõesti nii? Kui jah, siis kuidas saab olla, et meil ei ole ikka veel olemas isegi mitte 400 politseiametnikku? See on segu nurjatusest ja absurdsusest. Kas oleme oma ütlustes ausad?

Juba kaks aastat tagasi väideti European Security Review's, et politseiinstruktorite väike arv seab Euroopa pühendumuse ehtsuse küsimuse alla. Miks ei rahasta me koolitatud politseiohvitseri, et vältida nende liitumist Talibani sõjapealikega? See ei maksaks palju ning oleks väga tõhus. Paruness Ashton! Mulle on mulje jäänud, et Euroopa on täis kõlavat juttu, ent on lausa häbiväärne, kui väikesed ja puudulikud on selle tegevused.

Michael Gahler (PPE). – (DE) Austatud juhataja! Siin valitud pealkiri „Uus tegevuskava Afganistani ja Pakistani jaoks” on sobiv. Ent see, mis siin esitati, näib mulle olevat pigem kaks eri tegevuskava, mis üksteise järel esitati.

Toetan põhimõtteliselt seda, mida mõlema riigi kohta öeldi. Afganistanis oleme loodetavasti mineviku vigadest õppinud ja kohandame oma poliitikaid ja struktuure vastavalt. Mis puutub Pakistani, siis on mul hea meel, et uut poliitikat nähakse järeltegevusena minu valimisvaatluse raportile. Riikides, kus viisime läbi valimisvaatlusmissioone, usun, et on ainult õige, et ühendame soovitused oma konkreetsetesse poliitikatesse nende riikide suhtes.

Vastusena nõukogu ja komisjoni arutelule tahaksin, et nende kahe riigi ühist strateegiat selgemalt selgitataks, sest peame näiteks tunnistama, et meil on selles piirkonnas tuhandekilomeetrine piir, mida ei saa kummaltki poolt korralikult kontrollida, samas kui meie ühel pool piiri korraldatavad poliitikad avaldavad otsest mõju teisele poolele. Seega, milliseid struktuure tahame tegelikult üles seada? Kuidas tahame luua dialoogi Afganistani ja Pakistani valitsuste vahel? Kuidas saame tagada, et sealsed kohalikud inimesed meie poliitikaid aktsepteerivad? Need on küsimused, millele ikka veel vastuseid vajame, ja loodan, et saame need.

Ioan Mircea Pașcu (S&D). – Austatud juhataja! Eelmise aasta oktoobris vastu võetud Afganistani ja Pakistani tegevuskava on iseenesest hea dokument. Selle eesmärk on luua tingimused rahvusvaheliselt kogukonnalt, kaasa arvatud Euroopa Liidult, vastutuse tagasitoomiseks Afganistani, nii et Euroopa Liit jääb tugirolli. Sama on ette nähtud USA jaoks julgeolekusektoris. Loodetakse, et täiendavad 30 000 USA sõdurit loovad olukorra, milles saaks vastutuse Afganistani jõududele üle anda 2011. aastaks, kui algab USA vägede väljaviimine.

Isegi kui nii ELil kui ka USAl on sarnased eesmärgid, nimelt Afganistanile tingimuste loomine võtmaks vastutust oma asjade eest, on ajagraafikud nende eesmärkide saavutamiseks siiski erinevad. 2011. aastaks tuleb saavutada piisav julgeolek. Riigi loomisega läheb kindlasti kauem.

Küsimus on siis järgmine: eeldades, et piisavat julgeolekut 2011. aastaks ei saavutata või et see pärast USA eemaletõmbumist taas halveneb, kas Euroopa Liit, mis on juba hõlmatud riigi ülesehitamisse, on valmis üle võtma ka julgeoleku tagamise ülesannet? Ma arvan, et mitte – ja siis on meil probleem.

Francisco José Millán Mon (PPE). – (ES) Austatud juhataja! Mul on hea meel, et eesistujariik Rootsi on läbi tegevuskava tugevdanud Euroopa Liidu pühendumist Afganistani stabiilsusele ja arengule. Loomulikult tahaksin Afganistaniga seoses rohkem teada selle kava rahastamisest.

Teine väga tähtis moment Afganistani jaoks on jaanuaris korraldatav Londoni konverents. Sellel konverentsil kuuleme Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide konkreetseid töotusi. Peaksime ka uuel Afganistani valitsuselt kuulma paljude kohustuste kohta, mis see peab võtma sellistes valdkondades nagu korruptsiooni ja narkokaubanduse vastu võitlemine. Mulle teevad üsnagi muret tänases ajakirjanduses esitatud raportid eilse president Karzai kõne kohta korruptsiooni teemal.

Head kolleegid! President Obama otsus suurendada oma sõjaväekontingenti 30 000 sõdurini on väga hiljutine. Lühidalt on Afganistan eriti olulises etapis ning Ameerika Ühendriigid ja Euroopa peavad väga koordineeritult tööd tegema.

Afganistanis ei ole kaalul ainult afgaanide jõukus ja vabadus, vaid ka piirkonna ja sellise tähtsa riigi nagu Pakistan stabiilsus. Meie endi julgeolek on kaalul, arvestades al-Qaeda jätkuvalt kujutatavat ohtu, nagu juba öeldi.

NATO usaldusväärsus ja selle usaldusväärsus, mida meie lääneks nimetame, sõltub suurel määral Afganistanis saavutatavast. Me ei tohi läbi kukkuda. Edu saavutamiseks aga, nagu juba öeldud, vajame oma kodanike toetust. See toetus sõltub läbipaistvusest ja selgusest. Peame selgitama, et meie Afganistani kaasmaalased on suures ohus, ent peame rõhutama ka sealse missiooni tähtsust ja seda, et ebaõnnestumine ei saa olla variant. Nagu ütlesin, on kaalul palju tähtsaid tegureid.

Elmar Brok (PPE). – (DE) Austatud juhataja! Ükskord ütles üks afgaanist sõber mulle, et on hea, et lääs Afganistani tungis, aga pidage meeles, et Afganistani ajaloos muutusid kõik, kes jäid sinna kauemaks kui aasta, okupeerijaiks, isegi kui nad olid eelnevalt sinna vabastajatena läinud. See oli 2001. Aastal. Nüüd on 2009. aasta ja täpselt see ongi juhtunud.

Taliban valitseb faktiliselt 80% riigist ja USA sõjaline juhtimine ning ka Euroopa kaitseministrid ütlevad, et seda sõda ei saa sõjaliste vahendite abil võita. Mis siis on eesmärk? Riiki, mis ei ole kontrolli all, ei saa keskselt demokraatiaks või millekski muuks muuta, kui sellel riigil ei ole kunagi olnud tsentraalset valitsust. Teiste sõnadega: kas ei oleks mõttekam keskenduda al-Qaedale ja terrorismile ning siis sealt lahkuda? Neile küsimustele tuleb vastused leida.

Vajame vastuseid ka küsimustele, mis Geoffrey Van Orden täiesti õigustatult tõstas seoses selle tegevuskava ühendamisega üldise strateegilise eesmärgiga, Londoni konverentsiga, president Obama Afganistani kavaga ja nii edasi. Kas need asjad on üksteisega kokkusobivad? Seega on väga õige ja vajalik siin Afganistani ja Pakistani suhtes kombineeritud lähenemine võtta ja hõlmata ka see, mida kokkuvõttes Indiaga seoses öeldi.

Mis kõige tähtsam, peame rahvusvahelistel arengutel silma peal hoidma. Kui välismaine sõjaline surve jätab riiki koolitatud sõdurid ja politseiõhvitserid, kellel ei ole oma eesmärki, ei ole ma kunagi teadnud, et need

sõdurid ja politseiohvitserid hülgaksid siis kodusõja ideoloogia, millel on tõepoolest eesmärk. See võidab alati! Ka ajalugu näitab seda, mistõttu tunnen suurt muret, et sellel, mida siin teeme, võib järjepidevusest puudu tulla. Peaksime tõesti kaaluma seda, milline kava võimaldaks meil väesalgad mõistlikult riigist välja saada ja samal ajal lõpetada terrorism.

Lara Comi (PPE). – (IT) Austatud juhataja, head kolleegid! Afganistani julgeolekuolukord muutus hiljuti täieliku kontrolli puudumise tõttu hulga halvemaks. Paljudes piirkondades riigis valitsevad hõimueeskirjad ja seega mitte enam riigisisene õigus. Kindlusetusetunne on hoolimata ISAFi jõudude kestvast kohustusest ja jälgimistegevusest levinud ka peamistesse linnadesse.

Kuna terrorismivastane võitlus on tihedalt seotud riigis läbiviidavate tegevustega, on selge, et Ühendriigid, liitlasriigid ja NATO ei saa riigist lahkuda. Meie jätkuv kohalolu ja edu saavutamine Afganistanis sõltuvad suurel määral poliitilisest ja sõjalisest lähenemisest, mida jagatakse rahvusvahelisel tasandil ja mis on suunatud piirkondlikule lähenemisele nii Afganistanis kui ka Pakistanis.

Selles suhtes on uus Euroopa Liidu tegevuskava oluline samm julgeoleku tugevdamisel ja suutlikkuse arendamise delikaatses protsessis seoses demokraatlike asutuste, inimõiguste ja piirkonna sotsiaalmajandusliku arenguga.

Janusz Wladyslaw Zemke (S&D). – (PL) Austatud juhataja! Minu arvates liigub Euroopa Liidu tegevuskava õiges suunas, sest meie abi peab puudutama kahte valdkonda. Esimene on julgeoleku suurendamine. Teine on inimeste elutingimuste parandamine. Võib öelda, et esimese valdkonna edusammud – julgeolekus – avaldavad positiivset mõju inimeste elutingimustele, samas kui teise valdkonna edusammud – inimeste elutingimuse parandamises – soodustavad julgeoleku parandamist.

Minu arvates peaksime aga pidevalt uurima oma abi tõhususe kohta. Minu arust oleks hulga tõhusam, kui võiksime loota Kesk-Aasiat ümbritsevate riikide toetusele. Catherine Ashton ja Cecilia Malmström! Tahaksin eriti julgustada Euroopa Liitu Venemaa ja Tadžikistaniga kontakti looma, sest need riigid võivad väga kasulikud olla, eriti seoses logistika ja inimestele tarvete transportimisega.

Sajjad Karim (ECR). – Lugupeetud juhataja! Praegu on terroristide pommirünnakud nii Afganistanis kui ka Pakistanis igapäevased nähtused. Rünatakse koole, kaubanduskeskusi, linnakeskusi ja isegi sõjalisi peakortereid.

Pakistani sõjaväelased suudavad edukalt Afganistanist Pakistani sisseimbujaid tagasi tõrjuda, ent pean endalt küsima: kust need terroristid jätkuvalt oma relvi saavad? On liiga lihtsameelne väita, et see on Pakistani riigi siseküsimus. See on sellest hulga keerukam.

Minister Malmström tõstatas piirkondliku koostöö küsimuse täie õigusega. Kõrge esindaja, kas oma uue välisasjade rolli kaudu kõneleme Pakistani naabritega ja julgustame neid tegema kõike oma võimuses, et Pakistani sellest raskest ajast läbi aidata?

Samuti on õige, et kui Pakistani ja India vahel on jätkuvalt suur usaldamatus – ja ma pooldan väga nende kahe riigi kokkutoomist –, teeme väga vähe edusamme. Kuni Kashmiri põhiteemaga ei tegeleta, kardan, et me ei tee erilisi edusamme.

Ivo Vajgl (ALDE). – (SL) Minu arvates on Afganistani tegevuskava mõttekas vaid siis, kui see rõhutab meie Euroopa poliitikat ehk Euroopa lähenemist Afganistanile. Oleme seal juba sügavalt asjasse segatud ja ei saa lihtsalt kaasa minna oma suuremate liitlaste otsustega, kes üllatavad meid mõnede oma strateegiliste otsustega.

Minu arvates on selle tegevuskava juures oluline see, et see seab kodanikualgatused selgelt esikohale. Peaksime sõjalise võidu mõtted juba ükskord maha matma. Me ei saa võita territooriumil, mille rahvas peab kõiki meid, kes seal aitamas oleme, okupeerijateks, ja Talibani nn vabadusvõitlejateks.

Tahaksin ühineda nendega teist, kes on rõhutanud vajadust piirkondliku lahenduse järele ja vajadust Afganistaniga piirneva piirkonna riikide suurema hõlmamise järele. Nende vastu on inimestel suurem usaldus.

Arnaud Danjean (PPE). – (FR) Austatud juhataja! Afganistani tegevuskava kohta on palju öeldud. Mis puutub minusse, siis kahetsen, et täna meile tehtud esitlused ei pööranud veidi rohkem rõhku seosele EUPOLI missiooni ja NATO Afganistani missiooni vahel. See on missioon, mille peame ellu viima. Kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed probleemid, millega see silmitsi seisab, on peamiselt põhjustatud seosest NATOga, ja et tõhus olla, peame need võimalikult kiiresti lahendama. Oleksin tahtnud selle kohta rohkem kuulda.

Minu küsimus on seotud Pakistaniga, mille krooniline ebastabiilsus on, nagu me kõik teame, üks tegur kogu piirkonna ja ka Afganistani kriisis. Näen tegevuskavas, et koostöö Pakistaniga on ette nähtud terrorismivastase võitluse ja julgeoleku valdkonnas. Selles riigis, nagu me teame, on Kashmiris ja Afganistanis tegutsevate radikaalsete islamiliikumiste vahel suur ideoloogiline ja mõnikord ka struktuuriline ning organisatsiooniline seos. Tahtsin olla kindel, et ettenähtava abi meetodeid, loomust ja ajagraafikut korralikult hinnatakse, et vältida selle seosega äärmiselt halbade ja ohtlike mõjude kaasnemist.

Corina Crețu (S&D). – (RO) Juba üle kaheksa aasta on meie riigid raisanud inimesi, energiat ja suuri summasid riigis, mida on laostanud sõda ning kus kaks impeeriumi – Briti ja Nõukogude impeeriumid – olid juba kukutatud. Kahjuks on Talibani mõjukuse poliitiline ja sõjaline kindlustamine, riiki laastav vaesus, naiste olukord, oopiumikaubandus ja laialtlevinud korruptsioon kõik elu tõsiasjad, mis näitavad praegu Afganistanis korraldatavate toimingute läbikukkumist.

Usun, et Euroopa Liidu strateegia peab pareerima kasvavat kaose ja vägivalda võimalust, tugevdades sõjalist kohalolu ja muutes seda tõhusamaks ning kiirendades ka Afganistani ülesehitamise, arendamise ja demokratiseerimise püüdlusi. Suurem arenguabi Afganistanile tähendab põhimõtteliselt meie endi julgeolekusse investeerimist. Seetõttu peamegi iga hinna eest üritama seda läbikukkunud riiki vee peal hoida ja tagada selle kodanikele minimaalne füüsilise ja materiaalse julgeoleku tase.

ISTUNGI JUHATAJA: Edward McMILLAN-SCOTT

asepresident

Piotr Borys (PPE). – (PL) Lugupeetud juhataja! Afganistanis valitsev olukord on täna kõige tähtsamaks probleemiks, millega rahvusvahelistel asutustel ja nüüd, pärast Lissaboni lepingu jõustumist, eelkõige Euroopa Liidul silmitsi tuleb seista. Seda raskust ei ole võimalik ületada ilma kolme elemendita meie strateegias. Esiteks, väga auahne kaheaastase sõjalise missiooni edu, mille tulemuseks peab olema al-Qaeda alistamine ja Talibani juhtkonna osaline vastuvõtt valitsuse poolele. Teiseks, stabiilsus Pakistanis ja kogu piirkonnas, sealhulgas Indias – see on siis teiseks võtmepunktiks –, ning kolmandaks tuleb meil üles ehitada kodanikuühiskond. Kolmkümmend aastat sõjategevust on väga suur probleem. Tegemist on harimatu ühiskonnaga – üle 90% rahvast ei oska lugeda. Sellega seoses on vaja suures osas sotsiaalse abi, et üles ehitada heade valitsemistavade ja sotsiaalhoolekandega õigusriiki.

Ma tahan öelda, et Afganistanis koolis käivate laste arv on tõusnud 700 000-lt 7 000 000-le, ning sellega seoses on Catherine Ashton üheks tähtsaimaks probleemiks eelkõige vajadus tõhusta finantsabi järele, et Afganistanis kodanikuühiskond üles ehitada.

Martin Ehrenhauser (NI). – (DE) Lugupeetud juhataja! Ehk lubate mul Iraani delegatsiooni liikmena ühe lühikese kommentaari teha. Mõne aja eest toimus Brüsselis arutelu, milles osalesid Euroopa Parlament ja Iraani suursaadik Brüsselis. Kui me küsisime, miks on Iraani presidendi ametisse astumisest alates surmanuhtluste arv Iraanis neljakordistunud, tõi ta põhjuseks Iraani ja Afganistani piirialal uimastikaubanduse suurenemise. Ma tahtsin teile seda väidet mainida sellepärast, et koos korruptsiooniga tuleks selles tegevuskavas ehk ka sellele probleemile rohkem tähelepanu pöörata.

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – (SV) Lugupeetud juhataja! Nõukogu on siiralt tänulik selle tohutu pühendumuse eest, mida Euroopa Parlament selle küsimuse suhtes üles näitab. Ma vastan mõnele teie küsimusele.

Ioannis Kasoulides, piirkondlik aspekt on tegevuskava lähtekohaks. See on täiesti keskne punkt. Väga suurt rõhku pannakse headele valitsemistavadele, korruptsioonivastasele võitlusele ja õigusriigi põhimõtetele, mis on kõik ka ELi aluseks. Nendes valdkondades vajavad Afganistan ja Pakistan veel väga kaua meie toetust. Ioannis Kasoulides ei eksi, kui ütleb, et me ei ole uimastiprobleemile piisavalt tähelepanu pööranud. Me toetame tehtavaid jõupingutusi, näiteks UNIDOCi koostööd ja tehnilist abi. See peab jätkuma. Kõige tähtsam on muidugi toetada Afganistani valitsuse püüdlusi suurema heaolu ja tulusa sotsiaalse juhtimise saavutamiseks.

Pino Arlacchile ütlesin ma, et me nõustume väitega, nagu ei oleks siiani tehtud jõupingutused piisavalt kooskõlastatud. See on ELi jaoks probleem ning sellepärast ongi tähtis see kava just praegu koostada. Ka eesistujariik Rootsi on sügisel kõvasti vaeva näinud hankimaks teavet, mille kohta teiegi küsisite – kes mida ja kui palju teeb –, ning saada terviklikku ülevaadet toimuva kohta. Nüüd on meil pilt selgem ja ootame väga teie raportit, mis on meile abiks nii selle töö jätkamisel kui ka teie ja väliskomisjoniga koostööd tehes.

Arnaud Danjeanile ütlesin ma, et EUPOL on meie koostöös väga tähtis element ning Afganistani valitsuse jaoks seoses tsiviilpolitsei tööga kõige tähtsam element. On selge, et seal on väga tugev juhtkond. EUPOLi väärtusi tunnustavad kõik osapooled – Afganistan, USA ja teised. Me oleme suurendanud tööjõudu 280 rahvusvahelise töötaja võrra. Meil on kahju, et liikmesriikidel ei ole olnud võimalik pakkuda meile vajaminevat 400 töötajat ning me kutsume praegu üles täiendavaid panuseid tegema, sest me soovime, et liikmesriigid oleksid siia kaasatud.

Praeguses olukorras suunab EUPOL oma tegevuse kuude strateegilisse valdkonda, millele on meie arvates võimalik lisaväärtust anda: politseiteave, kuritegevuse uurimine, politsei juhtimisstruktuur, politsei ja süüdistajate ühendused, korruptsioonivastane võitlus ning samuti inimõigused ja võrdõiguslikkus. Need on Afganistani prioriteedid. NATO hakkab nüüd oma väljaõppemissioonide kaudu politseiõppes osalema ning loomulikult tuleb meil selles valdkonnas oma koostööd tegevdada.

Lõpetuseks sooviksin ma öelda, et see tegevuskava on äärmiselt tähtis võimaldamaks ELil oma ressursse paremini ja rohkem kooskõlastatult kasutada. Nüüd tuleb meil kõikide nende heade ideede rakendamisele keskenduda. Me saame seda teha piirkondliku aspekti ning Afganistani ja Pakistani valitsuste võetud vastutuse abil ja keskendudes meie poliitilistele prioriteetidele, õigusriigi põhimõtetele, demokraatiale ja inimõigustele.

EL on vaid üks partner. See on küll väga tähtis partner, kuid selles piirkonnas on ka teisi partnereid ning loomulikult tuleb meil nendega koostööd teha. Me ootame väga Londoni konverentsi, kus me loodame kuulda president Karzai plaanidest, ning samuti ootame me väga, et saaksime pärast seda oma toetust suurendada.

ELi toetus on pikaajaline ja lakkamatu ning peab olema püsiv. Selline peab olema märguanne, mida me välja saadame. See saab olema aeganõudev. Me peame olema realistlikud. Meil seisab ees tohutult palju tööd. Seepärast peabki EL olema pühendunud. Meil tuleb edastada signaal, et meie toetus on pikaajaline – vähemalt naiste ja laste pärast, nagu paljud parlamendiliikmed on maininud.

Catherine Ashton, komisjoni määratud asepresident. – Lugupeetud juhataja! Kui lubate, siis ma tooksin välja mõned põhipunktid, mida auväärased parlamendiliikmed on esile tõstnud.

Nõustudes eesistujaga uimastiprobleemide osas, tuleb meil välja töötada kõikehaarav vastus, mis ühendaks tõesti selle maaelu arengu aspektid sotsiaalküsimustega ja loomulikult õigusriigi põhimõtetega. Väga tähtis on tegeleda sellega kõikidest eri vaatenurkadest.

Ma nõustun sellega, mida auväärased parlamendiliikmed tsiviilprobleemide tähtsuse kohta rääkisid. Tegelikult oleme olulisi edusamme teinud. Mitmed parlamendiliikmed olid selle pärast mures. Ma toon ühe näite: 2002. aastal oli tervishoiuteenuste juurdepääs elanikkonnast umbes 7%, 2009. aastal on see aga 85%. Ma võin tuua ka teisi näiteid, kuid see on üks, mille puhul me saame minu arvates selgelt näidata, mida me teeme ja kui tõhus on meie tegevus realselt olnud. Samuti nõustun ma Jean Lamberti ja teiste parlamendiliikmetega, kes ütlesid, et haridus on kõige tähtsamaks aluseks meie tegevuses seoses laste toetamisega ja muidugi ka täiskasvanute erialase väljaõppega.

Fondid – mul on hea meel öelda, et need on väga hästi korraldatud fondid. Neid hallatakse ÜRO või Maailmapanga kaudu ning ma arvan, et auväärased parlamendiliikmed saavad hetkeolukorda kirjeldava raporti. Minu käes on viimane, 2009. aasta juuli raport. Nendele, kes ei ole seda näinud, saame me kindlasti selle anda. Siin on väga selgelt näidatud, kuhu raha läheb, mille peale täpselt kulutatakse ja mida me loodame sellega saavutada. Kuid ma olen nõus, et me peame tegutsema veelgi tõhusamalt. See on alati võimalik. Minu rolli üheks väljakutseks on luua terviklik pilt kohapeal toimuvast, muuta tegevus veelgi ladusamaks ja tõhusamaks. Mitmed kolleegid on maininud, et me peame EUPOLi suhtes tagama kohustuste täitmise.

Mainiti, et peame töötama NATOga käsikäes. Mul on olnud juba üks kohtumine NATO peasekretäri ja ning ma osalesin kohtumisel kindral McChrystali ja Richard Holbrookiga ning riigisekretär Clintoniga, et rääkida Afganistanist. Me oleme oma dialoogis kohalike tähtsate ja võtmerolli kandvate partneritega juba Londoni konverentsini jõudnud.

Loomulikult on äärmiselt tähtis ka regionaalsete aspektide kohta käiv jutt Tegevuskava raames tahame me selle piirkondliku koostöö koondada. Selles osas toimub juba tegevus – väga praktiline tegevus, eriti just raudteeühenduse, kaubanduskoostöö jne rajamiseks. Kuid ma olen täiesti nõus, et selles osas tuleks rohkemgi ära teha.

28. jaanuaril toimuv Londoni konverents on järgmiseks oluliseks verstapostiks ning tõstatab küsimusi julgeoleku, valitsemistavade ning sotsiaalse, majandusliku ja regionaalse arengu kohta, mis on kõik väga

tähtsad küsimused. Mina olen välja selgitanud hariduse, tervishoiu, majandusliku arengu, kaubanduse, õiguse ja inimõigustega seotud probleemid, mis kõik käivad teemade alla, millega mul palju kogemusi on.

Juhataja. – Arutelu on lõppenud.

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 149)

Charalampos Angourakis (GUE/NGL), kirjalikult. – (EL) ELi uus tegevuskava Afganistani ja Pakistani jaoks on loodud, et rakendada ELi strateegilist ambitsiooni omada Afganistanis, Pakistanis ja kogu piirkonnas veelgi enam aktiivse imperialisti rolli. Pakistanis edendab see vabakaubanduslepingut, mis võimaldab Euroopat ühendavatele Lõuna-Aasia monopolidele suuremat läbitungi. Afganistanis püüab see veelgi rohkem oma kohalolekut stabiliseerida, eraldiseisvalt nii EUPOLI järelevalvemissiooniga Afganistanis, kui ka Euroopa sandarmeeriajõudude moodustamisega NATOs. Imperialistlik võitlus saagijagamise pärast muutub teravamaks hoolimata koostööstrateegiast USA ja NATOga. EL püüab aastas 1 miljardi euro väärtuse rahapaki ja eri nn arengukavade abil Euroopa kapitali positsiooni tugevdada, rüüstates okupeeritud riiki ja võttes endale hea platvormi kogu piirkonnas rahvaste ja rikkuse ärakasutamiseks. Samal ajal üritab n-ö demokraatia ekspordi poliitika demokraatia toetust ka imperialistliku okupeerimise struktuurile laiendada. Rahvad ei saa nn paremat imperialisti valida. Nad peavad välja astuma ja võitlema kõikide imperialistide plaanide vastu, et saada lahti okupatsiooni ikkest Afganistanis ja kogu piirkonnas.

Elena Băsescu (PPE), kirjalikult. – (RO) Afganistani ja Pakistani mõjutavad probleemid ei piirdu üksnes nende riikidega. Tegelikult mõjutavad need meid kõiki. Afganistanis käivitatud missioon tuleb lõpule viia. Seda silmas pidades arutab Rumeenia avalikult võimalust suurendada oma osalust selles riigis, sealhulgas abivägesid sõjaväeväljaõppe ning meditsiinilise ja institutsioonilise toetuse jaoks. Hetkel on Afganistanis 1020 Rumeenia sõdurit, kelle osalust rahu ja stabiilsuse tagamisel hindavad kõik meie liitlased. Me peame olema kaasatud mitte üksnes sõjalisel rindel, vaid aitama ka tugevdada Afganistani riigi institutsioone, pakkudes juhtimistavasid kohalikul ja piirkondlikul tasandil, võideldes korruptsiooni ja uimastiäri vastu, õpetades välja politseinikke ning pakkudes tehnilist abi põllumajanduse arendamiseks. Selles suhtes sooviksin ma ära mainida Catherine Ashton avalduse rahaliste vahendite suurendamise kohta, mida Euroopa Komisjon Afganistani arengu jaoks eraldab. Euroopa Liidu tegevused Afganistanis ja Pakistanis peavad olema kooskõlastatud. Mõlemas riigis valitsevad olukorrad on tihedalt seotud ning ühe riigi edukus sõltub teisest. Euroopa Liit peab jätkama oma partnerlust Pakistaniga ning aitama seda riiki võitluses ekstremismi ja terrorismi vastu, aga ka kaubandussuhetes ja inimõiguste edendamises.

Ricardo Cortés Lastra (S&D), kirjalikult. – (ES) Tagatud peab olema piisav rahvusvaheline kohalolek, et aidata saavutada rahu ja julgeoleku põhitingimusi eesmärgil võimaldada riigi valitsuse tegutsemisvõimet parandada, õigusriigi põhimõtteid tugevdada, korruptsiooni vastu võidelda ja inimõigusi tagada.

Kui ma räägin valitsusest, siis ma pean silmas ka kohalikku kodanikele lähemal olevat tasandit ning valitsemistavasid selle laiemas tähenduses, sealhulgas ka kõiki sidusrühmi Afganistanis. Riigi areng ning põllumajanduse, infrastruktuuri ja kaubandusvõrgu areng vajab hädasti rahulikkust ja stabiilset kliimat ning eelkõige kodanike kaitset, võideldes karistamatuse ja õigusliku ebakindluse vastu, mis neid otseselt mõjutab.

Sellegipoolest ei tohi tähelepanuta jätta igapäevaseid edasilükkamatuid probleeme, millega kodanikel silmitsi tuleb seista. Need probleemid ei seisne üksnes julgeolekus, vaid on seotud toidu, tervise ja haridusega. Afganistan jääb püsima ning teeb seda tänu Afganistani enda inimeste tugevusele ja jõupingutustele. Meil tuleb siiski neile abikäsi ulatada ning kindlasti ei tohi me seda enneaegselt tagasi võtta, kui nad seda kõige rohkem vajavad.

Jaromír Kohlíček (GUE/NGL), kirjalikult. – (CS) Kui maailmas on olemas ilmekas näide ELi suutmatuse kohta võtta sõltumatu seisukoht USA põhjustatud probleemi suhtes, siis on selleks praegune õnnetu olukord Afganistanis: purunenud infrastruktuur, mitmed väga väikse hariduse omandamise võimalusega põlvkonnad, keskaegsed tingimused soolise võrdõiguslikkuse suhtes ning ülemaailmne standard täieliku korruptsiooni osas. Tegemist on olukorraga, mis koos enam kui 70%ga maailma oopiumi toodangust ning terrorirühmituste suurema aktiivsusega näitab ülevõtva võimu täielikku võimetust. Üldtuntud näited ülekohtu kohta, isegi valitud esindajate vastu, koos USA valitsusasutuste ebaseaduslike tavade loonud ebastabiilse keskkonna. Pidevad viited nõukogude okupatsiooni all inimõiguste mittetagamisele on tulnud katsed praeguse kaose ja anarhia varjamiseks. Kuna Pakistanis on üle kahe miljoni pagulase ja riikidevaheline piir on katkendlik, siis on seal suurepärased eeltingimused relvastatud rühmituste sissetungimiseks riigi lõuna- ja idapoolsetele aladele. Putštü hõimud on elanud pikka aega mõlemal pool piiri ning praeguses kaoses on keeruline välja selgitada, kes kust tuleb. Euroopa Parlamendi 2008. aasta resolutsioonis on seda olukorda täpselt kirjeldatud, kuid tuleb öelda, et optimistlikud väited on kohatud. Praeguses olukorras sõjalise kohaloleku tugevdamine

ning rahaliste ressursside ja ekspertide rühmade jätkuv kohalesaatmine on täiesti mõttetu. Viimase aasta jooksul on olukord seal märgatavalt halvenenud ning Euroopa Komisjoni optimistlikud väited ei põhine Afganistanis praegu valitseval realsel olukorral.

Krzysztof Lisek (PPE), kirjalikult. – (PL) On hädavajalik, et me võtaksime kasutusele meetmeid Afganistanis valitseva olukorra parandamiseks. Eriti tähtsateks meetmeteks on politseinike, sõjaväelaste, õigussüsteemis töötavate inimeste ning õpetajate väljaõpe, aga samuti uimastite tootmise ja nendega kaubitsemise vastu võitlemine. See võimaldab Afganistanis sotsiaalsüsteemi stabiliseerida. Kahtlemata on vaja suurendada sõjaväe- ja politseikontingenti ning mitmekordistada jõupingutusi Pakistaniga piirnevatel aladel, et hoida ära kahe riigi vahelist relvade ja uimastite voolu. Juba praegu tasub mõelda, mis suunas Afganistani majandus peaks tulevikus arenema, et inimesed saaksid loobuda moonide kasvatamisest ja oopiumiga kaubitsemisest. Ühesõnaga, sõjaväelise ja politseilise tegevusega peaksid kaasnema ka tsiviilmeetmed: toetus Afganistani riigistruktuuride rajamisel ning arenguabi.

10. Valgevene (arutelu)

Juhataja. – Järgmiseks päevakorrapunktiks on nõukogu ja komisjoni avaldused Valgevene kohta.

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – (SV) Lugupeetud juhataja, auväärased parlamendiliikmed! ELi ja Valgevene suhe ei ole komplikatsioonivaba. Ma soovin alustada seda arutelu selgitusega, miks võttis nõukogu novembris vastu otsuse ELi ja Valgevene suhete kohta. Ma tean, et see küsimus pakub huvi paljudele parlamendiliikmetele.

Selle arutamisel keskendusime me kahele tähtsale aspektile. Ühel poolt soovis EL saada selge signaali, et me ei ole rahul viimastel kuudel positiivse arengu puudumisega. Teiselt poolt soovisime me Valgevenega peetava dialoogi raamistikus edasised sammud sisse seada eesmärgiga julgustada Minski mitmetes valdkondades tegutsema asuma.

Mulle tundub, et tulemuseks oli tasakaalukas otsus, mis arvestab nende aspektidega. See sisaldab kolme põhielementi.

Esiteks pikendame me oma sanktsioone, peatades samal ajal peaaegu kõikide asjaomaste üksikisikute reisipiirangud. Erandiks on neli poliitiliste kadumistega otseselt seotud isikut ning Valgevene keskvalimiskomisjoni juht.

Teiseks oleme me avatud viisarežiimi lihtsustamise võimalusele ning ELi ja Valgevene tagasisivõtulepingutele.

Kolmandaks on olemas väljavaade ELi ja Valgevene partnerlus- ja koostöölepingu saavutamisele. Loomulikult nõuab see seoses demokraatia, inimõiguste ja õigusriigi põhimõtetega positiivseid arenguid. Komisjonil paluti teha ettevalmistustöid tegevuskavade põhjal, mis arendati välja Euroopa naabruspoliitika raames.

Oma aruteludes võtsime me arvesse tõsiasja, et olukord Valgevenes on vaatamata mõnele tagasiminekule parem kui 18 kuud tagasi. Pärast idapartnerluse foorumil osalemist ülikoolist üliõpilase väljaheitmise on väga tõsine näide selle kohta.

Nagu paljud selle täiskogu liikmed vägagi hästi teavad, on üleminek autoritaarselt ühiskonnalt demokraatlikule järkjärguline protsess. Sellega läheb Valgevenel veel aega ning teel sinna on veel mitmeid takistusi. Seepärast ongi meie täielik toetus vajalik.

Ülemaailmne finantskriis annab tegelikult mõjutusvõimalusi. Valgevene majandus on suurtes raskustes ning Venemaa ei ole enam valmis seda riiki toetama. Energiasektoris on madalad gaasihinnad nüüdseks vaid minevik.

Kas me saame siis seda olukorda ära kasutada, et julgustada Valgevenet suunda muutma? Selleks ei ole teist moodust kui ainult dialoogi kaudu. Me peame aitama tugevdada ettevaatlikku liikumist suurema avatuse poole. Meil tuleb arvesse võtta, kui tõhus on meie sanktsioonipoliitika. Eelmise aasta otsus peatada viisapiirangud pärast seda, kui Minsk oli vabastanud viimased vangid 2008. aasta augustis, aitas kaasa mõningasele edasiminekule meie dialoogis.

Sanktsioonide kasutamine on Euroopa Liidu jaoks tähtis viis surve avaldamiseks. Samal ajal on komisjon astunud mitmeid samme eesmärgiga teha Valgevenega koostööd ning samuti kuulub see riik idapartnerluse programmi. Ka Rahvusvahelise Valuutafondi raames Valgevenele jagatud toetus on olnud positiivne samm.

Me oleme sätestanud tingimused ning nüüd tuleb meil mõistlikult ja targalt jätkata. Otsus pikendada viisakeelu peatamise nimekirja edastas signaali, et me võtame positiivsete sammude premeerimist tõsiselt. Kui asjad selles suunas edasi arenevad, siis me saame jälle sammu edasi astuda.

Hetkel keskenduvad arutelud kahele võimalikule alternatiivile. Üheks on ametliku kokkuleppe saavutamine ja teiseks viisarežiimi lihtsustamis- ja tagasivõtulepingute võimalus. Nõukogu seisukoht on pannud aluse nende küsimuste veelgi konkreetsemale kaalumisele.

Partnerlus- ja koostöölepingu tulemuseks võib olla ELi ja Valgevene suhte uuel moel formaliseerimine. Selleks on konditsionaalsuse kombineerimine meie eri surveavaldamise viisidega õiguslikult siduva lepingu raames. Partnerlus- ja koostööleping võimaldaks Valgevenel ka täiesti kahepoolset idapartnerluses osaleda.

Viisarežiimi lihtsustamise osas on kavatsus suunata see pigem just tavakodanikele, laiale üldsusele, kui poliitilisele eliidile. See annaks olulise võimaluse aidata kaasa Valgevene ning ELi kodanikuühiskonna ja kodanike kontaktide loomisele. Sellest võib saada ülioluline tegur Valgevene kultuuri avardamises ja mõjutamises. See on idapartnerluse eesmärkidega täielikult kooskõlas.

Viisarežiimi lihtsustamine on seotud tagasivõtuga. See ei tohiks suureks probleemiks olla, kuna Valgevene on näidanud oma võimet piirikontrolliga seotud küsimustes koostööd teha.

Valgevene asub ELi idapiiril tähtsas kohas. Sellest tulenevalt on meie huvides näha Valgevenet moderniseerumas, arenemas ning liikumas demokraatliku ja vaba riigi poole. Demokraatlike naaberriikide olemasolu tähtsus on meie julgeolekustrategia nurgakiviks.

Me peame tegutsema, et sisendada Valgevenes oma väärtusi, milleks on demokraatia, turumajandus ja inimõiguste tagamine. Siin võib tuua selge paralleeli tavade, kuidas me arendame partnerlust mitmete teiste riikidega, nii ida- kui ka lõunapoolsetega.

Lõpetuseks sooviksin rõhutada, et me peame loomulikult jätkama oma suhetes Valgevenega selgete tingimuste seadmist. See riik peab jätkama edasiliikumist. President Lukašenko repressiivne poliitika tuleb asendada suurema demokraatia ja tolerantsusega. Tagada tuleb õigusriigi põhimõtted. See on sõnum, mida me edastame kõikidel vastastikustel kohtumistel, mis toimuvad liikmesriikide ja Valgevene vahel.

Kui me tahame, et meie nõuded tulemusi annaks, siis on dialoog hädavajalik. Seepärast on ka meil nõukogus olnud hea meel tihedamaks muutunud kohtumiste üle, mille eesmärgiks on tugevdada üleminekut demokraatiale. Me jätkame oma toetuse ilmutamist demokraatialiikumise ja kodanikuühiskonna suhtes, mille eesmärgiks on reform ja Euroopa integratsioon Valgevenes. Me oleme väga tänulikud selle olulise toetuse ja pühenduse eest, mida Euroopa Parlament selles tegevuses üles on näidanud.

Benita Ferrero-Waldner, komisjoni liige. – Lugupeetud juhataja, head kolleegid, nõukogu eesistuja, auväärsed parlamendiliikmed! Mul on hea meel arutada teiega täna meie väga tähtsat, kuid samuti väga väljakutset esitavat suhet Valgevenega. Minu arvates on see tähtis, kuna Valgevene asub meie kontinendi ristumiskohas, ning väljakutset pakkuv on see selle tõttu, et Valgevene valikud oma tuleviku ja suhete osas ELiga on jätkuvalt ebaselged. Seda saame me veel näha, mis sellest riigist saab, mispärast peame me jätkama nendega töötamist.

Viimase kahe aasta jooksul on Euroopa Liit otsinud võimalust Valgevenega järkjärguliselt sideme loomiseks ning edasiste reformide elluviimise julgustamiseks, et jätkata arendamist siamaani kasutusele võetud tagasihoidlike meetmete põhjal. Ma olen veendunud, et kõige efektiivsem viis Valgevenele lähenemiseks põhineb pragmaatilisusel. Meie side selle riigiga peab kajastama Valgevene positiivseid samme, kuid ka meil tuleb vähemalt mingil määral paindlikkust üles näidata.

Me oleme edastanud selge signaali, et sooviksime näha, kuidas Valgevene saavutab iseseisvunud osalisena oma koha Euroopa naabruspoliitikas, ning kui Valgevene näitab püsiva tegevuse kaudu välja oma tahet astuda pöördumatuid samme demokraatliku reformi suunas, siis saaks Valgevenele idapartnerluse kahepoolse ukse avada.

Vahepeal oleme me mitmel tähtsal moel oma head tahet üles näidanud. Mitmed sellel aastal tehtud ELi kõrgetasemelised visiidid Valgevenesse aitasid tugevdada poliitilist suhtlust. 2009. aasta juunis algatasime me dialoogi inimõiguste teemal. Komisjon on hõivatud suureneva arvu Valgevenega seotud tehniliste dialoogidega vastastikust huvi pakkuvatel teemadel.

Näiteks otsustas eelmisel kuul välissuhete nõukogu pikendada kehtivaid piiravaid meetmeid, nimelt viisakeeldu ja varade külmutamist 2010. aasta oktoobrini, juhul kui inimõiguste ja põhivabaduste osas puudub oluline edenemine.

Kuid demokraatlikule arengule kaasa aitamiseks pikendas nõukogu ka piiravate meetmete peatamist. Ja nõukogu tegi veel kaks edasist otsust, et julgustada Valgevenet reformide lainel püsima. Mul on väga hea meel, et komisjon saab nüüd hakata töötama viisarežiimi lihtsustamise teema ning Euroopa naabrusspoliitika varitegevuskava, nn ühise vahekavaga. Need sammud pakuvad stiimulit Valgevenes demokraatia suunas liikumiseks ning ma olen kindel, et neid mõistab hästi nii valitsus, teisalt aga eriti just rahvas.

Ühine vahekava töötatakse välja üheskoos nii Valgevene asutuste kui ka kodanikuühiskonnaga, ning ma loodan, et see avab ukse põhjalikumale dialoogile Valgevenega, sealhulgas delikaatsetele poliitilistele teemadele.

Minu teenistusüksused valmistavad ette soovitusi, pidades silmas läbirääkimisdirektiive viisarežiimi lihtsustamise ja tagasivõtulepingute kohta. Viisarežiimi lihtsustamine on Valgevene rahva jaoks prioriteediks ning ma sooviksin näha rohkem Valgevene inimesi Euroopa Liitu külastamas, vabalt reisimas, õppimas ja ettevõtlusega tegelemas. Kuid läbirääkimisdirektiivide kohta teeb lõpliku otsuse loomulikult nõukogu.

Lisaks sellele on komisjon valmis suurendama finantsabi eraldamist Valgevenele 2010.–2013. aastatel. Me oleme teinud ettepaneku 200 miljoni euro suuruse makromajandusliku finantsabi paketi kohta, millele me taotleme parlamendi heakskiitu. Komisjon toetab ideed, et Euroopa Investeerimispank (EIB) lisab Valgevene panga uude mandaati. Ma loodan väga, et see areng jätkub.

Kui Valgevene soovib siiski ELiga lähedasemaks saada, peab see kindlasti seda oma tegevuse kaudu välja näitama. Tuleb teha lõpp poliitvangide võtmisele ja poliitilisel ajendil süüdimõistmistele. Hädavajalik on valimisi reguleerivate õigusaktide muutmine kooskõlas OSCE/ODIHRi soovitustega. Ajakirjandus-, sõna- ja kogunemisvabadus peaksid olema lubatud ja muutuma normiks. Euroopa Liit julgustab Valgevenet ka surmanuhtlust ära kaotama või sellele moratooriumi kehtestama. Me nõuame paremaid tingimusi valitsusvälistele organisatsioonidele, kodanikuühiskonnale ja inimõigusaktivistidele. Kõikidel neil sammudel võib olla oma osa Valgevene ja Euroopa liidu vahel kiiremini lähedasema suhte saavutamises.

Lõpetuseks ütlen ma seega, et meie pakkumine Valgevenele on selge. Euroopa Liit on valmis Minskiga tihedat koostööd tegema ning selle poliitilist ja majanduslikku arengut toetama. Kuid meil oleks hea meel Valgevene juhtkonna oluliste positiivsete sammude üle, mis võimaldaksid meil oma suhet arendada samamoodi, nagu me seda teiste idapoolsete partnerite puhul teeme, kui nad oma osa täidavad.

Jacek Protasiewicz, fraktsiooni PPE nimel. – Lugupeetud juhataja! Miks nõudis minu fraktsioon pärast seda arutelu resolutsiooni vastuvõtmist? Mitte üksnes selleks, et väljendada oma toetust nõukogu otsusele – kuna see on tark ja õige otsus ning ma nõustun mõlema teie argumendiga –, vaid peamiseks põhjuseks on veel hiljuti Valgevenes toimunud repressioonide suurenemine. Resolutsioon viitab kõikidele nendele juhtumitele ning kui mõni neist jääb resolutsiooni eelnõu koostamisel välja, siis võite kindlad olla, et homme esitab muudatusena need kas ERP kirjalikult või esitan need mina suuliselt.

On veel üks teema, mille meedia alles täna avaldas, nimelt uus seaduseelnõu, mida Alexander Lukašenko ette valmistab ning mille eesmärgiks on täielik kontroll Interneti üle, nagu Hiinas või isegi Põhja-Koreas. Minu arvates peaksime me ka sellele viitama.

Miks need probleemid Valgevenes esile kerkivad? Minu isiklik arvamus on, et osaliselt on selle põhjuseks peaminister Silvio Berlusconi mõtlematud ja isegi rumalad visiidid. Ta kohtus Alexander Lukašenkoga ja kiitis teda kui demokraatlikult valitud juhti, kuid ei leidnud aega opositsiooniga kohtumiseks. Kuid selles oli natuke aega tagasi oma roll ka Leedu presidendil, kes on Lukašenkot minu arvates täiesti läbimõtlematult Leetu visiidile kutsunud.

Lõpetuseks lubage mul viidata Sergei Kovalevi täna hommikusele kõnele, kus ta ütles Sakharovit tsiteerides, et läänemaailm peaks pakkuma ja nõudma. Selles see küsimus ongi. Me peaksime pakkuma tihedat koostööd Valgevenega, kuid nõudma Valgevene asutustelt ka reaalset arengut inimõiguste, demokraatia ja vabaduse valdkonnas.

Kristian Vigenin, fraktsiooni S&D nimel. – (BG) Minister, volinik! Mul ei jää muud üle kui nõustuda hinnanguga, et Valgevene on Euroopa Liidu jaoks keeruline partner.

Kuid me ei saa siiski toetada lähenemisviisi, mille komisjon ja nõukogu on selle riigi suhtes möödunud aasta jooksul võtnud. See lähenemisviis, mis põhineb Valgevenele järkjärgulisel ukse avamisel ja on seotud Valgevene asutuste asjakohaste otsuste tegemisega, ei tundu meie parima viisina, kuidas seda riiki järkjärguliselt meie ettekujutuse kohaselt demokraatlikuks riigiks või vähemalt sellele võimalikult sarnaseks muuta.

Me sooviksime, et Euroopa Komisjoni ja nõukogu vastuvõetavad meetmed oleksid sisukamad ning keskenduksid natuke rohkem Valgevene kodanikele, kuna nii on võimalik panna kodanikke püüdlema põhjuse poole, miks me üritame Valgevene asutustega dialoogi edendada. Põhjusteks on nimelt demokratiseerimine, avatus ning vabade ja demokraatlike valimiste korraldamine. Täna Euroopas on kujuteldamatu, et selline protsess ei ole Euroopa riigis võimalik.

Ka idapartnerluse probleemid on selle teemaga seotud. Te olete teadlikud, et Euroopa Parlament ei toeta ametlikke suhteid Valgevene parlamendiga kuna me käsitleme Valgevene parlamendiliikmeid kui ebaausate ja -demokraatlike valimiste kaudu valitud, mis tähendab, et see parlament ei saa olla meie ametlik partner.

Sellega on seotud ka eelseisev idapartnerluse parlamentaarse assamblee moodustamine, mis seisab silmitsi teatud probleemidega. Kuid meie lähenemisviisiks saab olema proovida koos komisjoni ja nõukoguga ühisstrateegiat taotleda, et me oleksime ka parlamentaarsel tasandil valmis Valgevene suhtes asjakohaseid meetmeid rakendama, kui valgevenelased oma meetmeid rakendavad ja meie esitatud nõudmisi täidavad.

Sellega seoses soovitan ma Euroopa Parlamendil, Euroopa Komisjonil ja nõukogul tungivalt jõud ühendada, et vältida eraldi tegutsemist, nagu peaminister Berlusconi puhul, mis on üldeesmärki takistav ja annab Lukašenkole täiendavalt julgustust. Seda tuleb vältida!

Ivars Godmanis, *fraktsiooni ALDE nimel.* – Lugupeetud juhataja! Ma sooviksin teha veel ühe ettepaneku, kuna parlamendi ja asutuste suhted on tõesti külmad, kuid meil on olemas sidemed opositsiooniga. Minu ettepanekuks on korraldada Lätis või mõnes teises riigis konverents, kus osaleksid nii võimude kui ka opositsiooni esindajad. Konverentsi teemadeks oleks esiteks: energeetika, julgeolek, majandus, transiidiprobleemid, mis on Valgevenes väga olulised, nagu ka ELi jaoks; teiseks: viisaküsimused, kodanikega seotud naabrusküsimused; kolmandaks: probleemid demokraatliku olukorraga, parteiprobleemid ja inimõigused; ning neljandaks: Valgevene tegelik nägemus – millisena nad idapartnerlust lähitulevikus näevad. Lõpuks usun ma, et see on üheks võimaluseks, kuidas seda jäätunud olukorda üles sulatada, mida meil tuleb kindlasti ka teha. See peab olema kahepoolne protsess, sest ühepoolselt me edu ei saavuta.

Werner Schulz, *fraktsiooni Verts/ALE nimel.* – (DE) Lugupeetud juhataja, head kolleegid! Umbes kaks nädalat tagasi sai Itaalia peaministri esimene Läänest pärit valitsusjuht, kes üle mitme aasta Valgevenet külastas. Ta kiitis president Lukašenko tööd ja põhimõtteid ning tunnustas nii kõrget valimistulemust kui ka rahva suure imetluse ja armastuse väljendust oma presidendi suhtes. Kahjuks unustas ta külastada opositsiooni, mis on muidu kombekohane. Sellise käitumisega ei tunnistanud tõsiasja, et Valgevene liberaliseerimiseks oli samme astutud. Selle asemel muutus opositsiooni suhtes võetud seisukoht vähem tolerantsemaks. Selle tagajärjeks oli repressioon ning algas tõuklemine, rüskamine jms.

Sellepärast esitasimegi täna selle resolutsiooni, et teha selgeks, milliseid volitusi ja kodanikuühiskonna lähenemisi me toetame ning selgitada tõsiasja, et me saame rääkida partnerlusest – millestki, mis on praegu muidugi jääs – alles siis, kui me saame Valgevenega inimõiguste dialoogi terviklikult jätkata. See tähendab sõnavabadust, opositsiooni tegevusvabadust, opositsiooniparteide lubamist jne. Me usume, et see on tähtis ning peab määratlema meie partnerluse tuleviku. Me loodame, et Euroopa Liit leiab siin ühisesisukoha ning et tulevane kõrge esindaja panustab kõvasti selle edendamisse.

Valdemar Tomaševski, *fraktsiooni ECR nimel.* – (LT) Lugupeetud juhataja! Valgevene kui Kesk-Euroopa riik on ajalooliselt hälliks Leedu suurväestusele. Väestuse kaitses Lääne tsivilisatsiooni väärtusi oma kirdepoolsel äärealal. Seepärast on hea, et nõukogu 17. novembri selle aasta järeldused pakuvad uusi võimalusi dialoogi pidamiseks, aga ka paremat koostööd Euroopa Liidu ja Valgevene vahel.

Meil tuleb siiski sõnadelt ja žestidelt millegi konkreetsema juurde liikuda. Alustagem inimsuhetest! Neid tuleb tugevdada, kaasates Valgevenet Euroopa ja piirkondlike tasandite protsessidesse. Ma pöördun komisjoni poole palvega valmistada kiirelt ette soovitud direktiivide kohta viisarežiimide lihtsustamiseks ning piiritsoonis 50 km ulatuses viisarežiimi täielikuks tühistamiseks. Kesk-Euroopas peab inimestel olema õigus ja võimalus vabalt mõlemale poolele liikuda.

Jiří Maštálka, *fraktsiooni GUE/NGL nimel.* – (CS) Ma olen kõnealuse küsimusega seotud resolutsiooni eelnõud hoolikalt läbi lugenud ning seda arutelu huviga kuulanud. Mulle tundub, et enamik esitatud eelnõudest püüab tuua positiivset muutust ELi ja Valgevene senini jahedatesse suhetesse. Ma käsitsen idapartnerluse projekti hea võimalusena meie suhetesse olulist parandust tuua. Esiteks sooviksin rõhutada, et majanduse valdkonnas valitseb pragmaatiline lähenemine, kuid see ei tohi olla üksnes ühepoolne protsess. EL peab muutuma avatuks ka Valgevene toodetele ja teenustele. Teiseks on minu arvates hädavajalik idapartnerluse raames Valgevene jaoks kiirelt rahalised vahendid vabastada. Kolmandaks saaks dialoogi ELi viisapoliitika lõdvendamise kaudu

aidata. Neljandaks peaksime toetama rohkem meie koostöö keskkonnakomponenti. Me kõik teame, et Valgevene sai Tšernobõli katastroofis kannatada ning meie abi on vägagi oodatud. Kuigi ma mõistan Valgevene ajaloolisi ja poliitilisi asjaolusid, usun ma veendunult, et ka Valgevene jaoks on saanud aeg liituda nende riikidega, mis on surmanuhtluse keelustanud.

Fiorello Provera, *fraktsiooni EFD nimel*. – (IT) Lugupeetud juhataja, head kolleegid! Vastusena eelkõnelejale soovin ma korrata iga riigipea ja valitsusjuhi õigust külastada valitsusi Euroopas või väljaspool seda tingimusel, et see on nõukogu soovide suhtes järjepidev. Seepärast on minu arvates Itaalia peaministri selline ennetav kritiseerimine väga ebameeldiv.

Kuid kui selle teema juurde tagasi tulla, siis on Valgevene idapartnerluse programmiga liitumisel näidanud üles oma tahet majandusliku arengu ja reformi osas Euroopaga ühist teed käia. Komisjon on tunnustanud Valgevenes teatavaid edusamme, nagu poliitvangide vabastamine, valimisseaduse reformimine ja võimalus teatavate opositsiooni ajalehtede levitamiseks, ehkki valitsuse kontrolli alt. See ei tähenda täielikku demokraatiat, kuid minevikuga võrreldes on see kindlasti positiivne muutus.

Euroopa Liidu ees seisab seega valik julgustada reformi idapartnerluse ja Euronesti raames, säilitades samal ajal saavutatud tulemuste ja astunud sammude üle valvsustaktikat. Seepärast nõustun ma sellega, et Kristian Vigenin peaks saama ülesandeks jõuda Minskiga kokkuleppele seoses rahuldava esindatusega Euronesti parlamentaarses assamblees, mis ei piirduks ainult kodanikuühiskonnaga, vaid sisaldaks ka Valgevene parlamendi liikmeid.

See võimaldaks meil poliitiliste otsuste tegijatega dialoogi pidada sellistel teemadel nagu inimõigused ja reformiprotsessi toetamiseks valitsusega sidepidamisviisi sisseseadmine. Sel juhul ei oleks neil mitte mingit vabandust vastamata jätmiseks või mitterahuldavate vastuste andmiseks.

Peter Štastný (PPE). – (SK) Valgevene väärib nii ELilt kui ka Euroopa Parlamendilt rohkem tähelepanu. Ma kiidan kindlasti heaks meie abipakkumise seni, kuni teise poole vastus sellele on mõeldetav ja adekvaatne. Kuid me peame oma nõudmistest siiski põhimõttekindlad olema. Siis saavad sellest kasu demokraatia, ELi ja Valgevene head suhted ning kindlasti selle riigi kodanikud.

Seepärast tervitan ma Valgevenele esitatud kutset liituda Euronesti parlamentaarse assambleega 5+5 vormis delegaatide selgel tingimusel, millel on Euroopa Parlamendi tugev toetus. Teisalt on kahetsusväärne ELi liikmesriikide esindajate ametlike visiitidega seotud põhimõtte rikkumine. Üheks selliseks põhimõtteks, mis on Valgevenes tehtava ametliku visiidi puhul nõutav, on kohtumine opositsiooniga. ELi ühe mõjuvõimsa liikmesriigi juhi hiljutisel visiidil rikuti sellise kohtumise ärajätmisega seda põhimõtet julmalt. Selline käitumine annab hoobi meie jõupingutustele, kahjustab Euroopa Liidu ja selle institutsioonide head mainet ning ei aita kohe kindlasti kaasa demokraatia tugevdamisele Valgevenes.

Justas Vincas Paleckis (S&D). – (LT) Kuue Euroopa Parlamendis oldud aasta jooksul olen ma arvanud, ja arvan ka edaspidi, et Euroopa Liit käitub Valgevene, ELi ja eriti naaberriikide kodanike suhtes kõige paremini mitte sanktsioone või piiranguid rakendades, vaid avades maksimaalselt üksi inimeste koostööle, eriti noorte jaoks, ning tihendades kontakte ettevõtluse, kultuuri, teaduse ja muudes valdkondades.

On väga positiivne, et juba teist aastat püüdleb Brüssel pragmaatiliselt muutuse poole, saades lähedasemaks Valgevene ja selle rahvaga. Selle strateegia oodatud positiivsed tulemused on veel saabumata, kuid oleks suur viga endise olukorra juurde tagasi minna. Seepärast toetan ma nõukogu ja komisjoni tegevusi, eriti väljavaateid Valgevene jaoks loodud tegevuskava osas.

Kui uued ELi liikmesriigid kahe aasta eest Schengeni lepinguga liitusid, siis nihkusid Berliini müüri säilmed ülekantud tähenduses ida poole. Kui varem said Leedu, Läti, Poola ja Valgevene elanikud, kes on suures osas ka suguluses, üksteise juurde ilma lisatasudeta reisida, siis nüüd tuleb valgevenelastel Schengeni viisa eest peaaegu pool oma kuupalka maksta. Sellised bürokraatlikud ja rahalised müürid tuleb võimalikult kiiresti maha lammutada. Teisalt heidab Valgevene asutuste heale tahtele kahtlust Minski tegevus seoses Leedu ja teiste riikidega piirialade elanike jaoks lihtsustatud piiriületuse lepinguga viivitamisega.

Uuringu andmetel pooldab 30% Valgevene elanikest paremaid suhteid Euroopa Liiduga. Samas kui 28% elanikest sooviks paremaid suhteid Venemaaga. Tegemist ei ole vastasseisuga. Euroopa Liidu eesmärgiks ei ole tõesti Valgevenet Venemaast lahku rebida või neid vaenujalale ajada. Mitte läänemaailm ei vaja reforme, vaid valgevenelased ise.

Jõuline majanduse kaasajastamine ja osalemine idapartnerluse strateegias võib aidata kaasa selle ülesande täitmisele.

Paweł Robert Kowal (ECR). – (PL) Lugupeetud juhataja! Meie arutelu kuulates on jäänud mulle mulje, et me räägime liiga vähe oma põhieesmärgist, milleks on vabad valimised Valgevenes. Meil tuleks sellele alati tähelepanu pöörata. Oma riikides demokraatlike valimiste kaudu valitud Euroopa Parlamendi liikmetena ei tohi me seda põhieesmärki eirata.

Ma olen veendunud, et paljud inimesed nii opositsiooni kui ka valitsuse leeridest ootavad, et me vabadest valimistest räägiksime. Ka nemad ootavad seda signaali. Ma tean seda oma kogemustest. Nad on ära teeninud selge ja lihtsa vastuse. Me võitleme selle eest, et Valgevenes toimuksid vabad valimised ja et Valgevenest saaks Euroopas vaba partner. Eile saime me Benita Ferrero-Waldnerilt Sarkozy plaani käsitleva deklaratsiooni ja ma tänan teda selle eest!

Täna on mul teine mõte. Ma sooviksin, et Benita Ferrero-Waldner koostaks selge deklaratsiooni selle kohta, et kuni Valgevenes ei ole toimunud vabasid valimisi, ei looda selle riigiga tema vastutusalasse jäävate teemadega seoses mitte mingit poliitilist kontakti, välja arvatud opositsiooniga, mida ei jäeta sel moel kõrvale. Palun öelge seda avalikult! Me oleme siis selle eest teie ees suured tänuvõlgased. See on meile jõulukingiks.

Bastiaan Belder (EFD). – (NL) Lugupeetud juhataja! Selle aasta alguses, täpsemalt öeldes kolmapäeval, 14. jaanuaril, oli mul samuti au osaleda siin täiskogul Valgevene arutelul, kus viibis ka volinik Ferrero-Waldner. Parlamentaarse aasta lõpus on loomulik vaadata, kas ELi ja Valgevene suhetes on olulisi muutusi toimunud, ning minu arvates saab 2009. aastat iseloomustada Minski ja Brüsseli hetkeseisuga. Milliseid järeldusi peaksid Euroopa institutsioonid sellest tegema? Esiteks jääb alles oht, et president Lukašenko režiim jätkab lihtsalt Moskva ja Brüsseli, ehk Venemaaga fiktiivse integratsiooni ja Euroopa Liiduga fiktiivsete vastastikuste heade suhete vahel kõhklemist. Ühelt poolt on Euroopa majanduslik mõjutatavus, teisalt Valgevene poliitilise eliidi soov oma võimu tugevdada. Viimatised muutused Minski kõrgemal poliitilisel tasandil viitavad rangema poliitika valikule.

Euroopa Liit peaks võtma tasakaalustatud strateegia, et kasutada ära võimalust kutsuda rahvastiku ja eliidi tasandil esile meelemuutus – võimalust, mis tekib dialoogist ja praegu asutatud koostööstruktuuridest ning ülemaailmsest majanduskriisist, mis sunnib samuti Lukašenko valitsust tegutsema.

Lühidalt öeldes tuleb kõikidel Euroopa institutsioonidel sel eesmärgil kontakteeruda kõigi Valgevene sihtrühmadega, sealhulgas riigiasutustega, opositsioonijõududega, kodanikuühiskonnaga ja isegi tsiviilelanikkonnaga. Loomulikult otsib Euroopa Parlament ka ise reaalselt kontakti Valgevene parlamendiga.

Konrad Szymański (ECR). – (PL) Katse Euroopa Liidu ja Valgevene suhteid üles sulatada annab jätkuvalt ebaselgeid tulemusi. Seepärast on Euroopa Liidu poliitiline surve oluline tingimus Minski õhkõrna suunamuutuse säilitamiseks. Asutustega sidepidamisviisi loomine peab toimuma käsikäes ebademokraatliku parlamendi mittetunnustamisega Minskis. Me peame ka hoolikalt jälgima, et vabad valgevenelased ei tunneks end hüljatuna ning seega on opositsiooni esindajatega kohtumiste mõtlematu ärajätmine äärmiselt vastutustundetu.

Minsk peab aru saama, et meie strateegial on üks eesmärk – saavutada Valgevenes demokraatia. Poliitilised muutused on võimalikud ainult siis, kui me tagame, et valgevenelastel on juurdepääs sõltumatule teabele. Üks projekt, mis täna eriti meie toetust vajab, on telejaam Belsat, mis on kaks aastat edastanud ainsat valgevenekeelset kanalit, andes seega juurdepääsu tsenseerimata teabele riigi olukorra kohta, ning kogub valgevenelaste seas üha rohkem populaarsust.

Paul Rübig (PPE). – (DE) Lugupeetud juhataja, Cecilia Malmström, volinik! Mul on eriti hea meel, et Benita Ferrero-Waldner on meie volinikuna alati demokraatiat ja turumajandust toetanud ning on selles suhtes Valgevenes ka uued standardid seadnud. Sellega seoses tahaksin ma teda tema töö eest välissuhete ja Euroopa naabruspoliitika volinikuna tänada ja soovida talle kõike paremat edaspidiseks!

Marek Siwiec (S&D). – (PL) Lugupeetud juhataja! Me oleme olukorras, mis viitab teatavale lõhestatusele meie suhetes Valgevenega. Euroopa poolt räägivad juhid Valgevene presidendi ja valitsusega, mis esindavad Valgevene parlamenti ja poliitilist süsteemi. See on hea. Kuid me ei soovi suhelda parlamendiga, mis valiti valesti korraldatud ning ei vabadel ega ka läbipaistvatel valimistel, kuna meil on omad põhimõtted. See lõhestatus peab mingil hetkel lõppema ja see tuleb ka selgelt välja öelda.

Meie jaoks on otsustav hetk öelda, milline on meie strateegia Valgevene suhtes, järgmise aasta kohalikel valimistel. Need peetakse kas standardite kohaselt, mida me aktsepteerime ja mis näitavad olulist avatust, või neid ei peeta nii ning meil tuleb lihtsalt lõpetada mõtlemine Valgevene avatusest, kuna siis on selge, et Alexander Lukašenko teab täpselt, mida ta tahab, samas kui meie tegelikult ei tea isegi, mida me ise tahame.

Kuid mis puudutab Silvio Berlusconi, siis tema on enda kohta nii mõndagi paljastanud, kuna kui tema jaoks on Lukašenko valitsemistava ideaalne, siis avaldab selline valitsemismudel talle muljet ning meie võime vaid käed risti panna ja väljendada kahetsust, et Euroopa Liidu 27 liikmesriigi seas selline juht leidub.

Charles Tannock (ECR). – Lugupeetud juhataja! Pikaajalise Valgevene vaatljana arvan ma, et on tähtis säilitada side ELi ja Valgevene vahel, mis on keskmise suurusega Euroopa riik ja mis isoleerib end üha enam teistest ning on muutumas juba Euroopa Kuubaks. President Lukašenko, kes on olemuslikult *Homo sovieticus*'e tüüpi, saab sellest olenemata täielikult aru, kuidas võimupoliitika toimib, ja seepärast on meil vaja mõistlikku ELi ja Valgevene kaubanduslikku ja poliitilist kontakti ja suhet. Sel põhjusel olen ma ka nõus, et sihtsanksioonid tuleb viimaks tühistada ning partnerlus- ja koostööleping ratifitseerida.

Seega, pärast aastaid, mil EL on Valgevenet isoleerinud, olen ma nüüd nõus, et pragmaatiline piitsa ja prääniku taktika on õige. Me peame hõlbustama suhteid Valgevene kodanikuühiskonnaga ja kokkuleppeid odavamate viisade taotlemiseks ning andma Valgevenele Euronesti parlamentaarses assamblees vaatlaja staatuse, aga ka juurdepääsu idapartnerluse programmidele.

Me oleme teinud algatuseks suuremeelseid samme ning nüüd pöördun ma Minski poole palvega meile vastu tulla, parandades oma inimõiguste ja demokraatia tagamist.

Andreas Mölzer (NI). – (DE) Lugupeetud juhataja! Euroopa Liidu strateegia Valgevene suhtes on kindlasti heaks näiteks mõistliku naabruspoliitika kohta. Selle eest peame me tänama ametist lahkuvat volinikku Benita Ferrero-Waldnerit tema eduka töö eest!

Euroopa Liit peaks kindlasti Valgevenet selles reformiprotsessis ja ka demokratiseerumisel toetama. Kuid Euroopa Liit ja selle liikmesriigid ei tohiks ise nii üleolevad olla ja arvata, et nende endi demokraatia normid peaksid ülejäänud maailmale eeskujuks olema.

Valgevenega seoses on üks asi selge: kui me soovime, et meie suhted Venemaaga edeneksid, siis on meie kohuseks ka Kremli ajaloolisi ja geopoliitilisi huve austada. Arvatavasti on see kõige delikaatsem teema seoses Euroopa strateegiaga Valgevene suhtes.

Filip Kaczmarek (PPE). – (PL) Siin on juttu olnud Euroopa Liidu ja Valgevene noorsoo- ja kultuurivahetuse vajadusest. Ma kardan, et see saab väga keeruline olema. 3. detsembril eemaldati opositsioonirühmituse Young Front eestkõneleja Tatiana Szapučko nimi Valgevene Riikliku Ülikooli õigusteaduskonna nimekirjast. Miks seda tehti? Brüsselis idapartnerluse teemalisel foorumil osalemise pärast. Ülikooli juhtkond nägi seda nii, et ta oli lahkunud ilma nende nõusolekuta, ning selle tõttu visati ta ülikoolist välja.

Valgevene naiste jaoks ei ole see ehk üldse nii ohtlik, kuid ülikoolist väljavisatud meeste jaoks võib tulemus palju valulikum olla, kuna sealset sõjaväeteenistust käsitletakse karistusena, justkui vanglana. Noori sõdureid – noorteühingu Belarusian Youth Front juhti Franek Wiczorkat ning samasse ühingusse kuuluvat Ivan Szyład – kiusatakse taga sõjaväeteenistuses, kus neil on ära võetud juurdepääs teabele ning seda käsitletakse karistusena. Me peaksime selle vastu võitlema ning toetama neid, keda sel viisil karistatakse.

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – Lugupeetud juhataja, volinik, auväärased parlamendiliikmed! Minu arvates on äärmiselt oluline, et meie strateegia Valgevene suhtes on saanud Euroopa institutsioonidelt nii tugeva toetuse.

Tegemist on tõepoolest väga keerulise partneriga, kuid see on ju meie naaberriik, kellega me ühiseid piire jagame. Mõnel meie riigil on sealse rahvaga lähedased ja ajaloolised suhted, mis pärast peame me andma endast parima, et toetada nende arengut demokraatia, inimõiguste, õigusriigi ja turumajanduse suunas.

Oleme mures teatavate hiljutiste tagasilööride pärast, milleks on näiteks ülikoolist noore üliõpilase välja heitmine. Eesistujariik Rootsi reageeris sellele Minskis väga kindlakäeliselt ning andis välja mitmeid avaldusi: loomulikult mõistame me sellise teguviisi hukka ning seda ei tohiks juhtuda.

Selle aasta jooksul on meil olnud mitmeid kontakte kodanikuühiskonnaga. Alles mõne nädala eest toimus Brüsselis konverents, kus osalesid ka kodanikuühiskonna esindajad. Mina isiklikult kohtusin opositsiooni esindajatega mõne nädala eest Stockholmis ning jätkuvalt tehakse ka jõupingutusi kodanikuühiskonna ja opositsiooniga sideme loomiseks. Need on küll nõrgad, kuid siiski olemas, ning vajavad meie pikaajalist toetust.

Minu arvates on Ivars Godmanise konverentsi teema idee väga huvitav. See on kindlasti väärt kaalumist, et selgitada välja, kas me saame sellega jätkata.

Kaheosaline lähenemisviis Valgevene suhtes – n-ö „piitsa ja prääniku” taktika, nagu Charles Tannock seda vist nimetas – on loodetavasti edukas. See näitab, et me oleme tõeliselt pühendunud ja ulatame oma abikäe. Me saame Lukašenkole ja Valgevene valitsusvõimule näidata, et liikudes demokraatia ja rahvusvaheliste väärtuste austamise poole, on olemas ka teine võimalus. On võimalus Euroopa integratsiooniks, Euroopa Liiduga kokkuleppe saavutamiseks, viisarežiimi lihtsustamiseks ja idapartnerluse süvendamiseks.

Nüüd on nende kord vastata. Me oleme ulatanud oma abikäe koos kõigi Euroopa institutsioonide täieliku toetusega ning palun Minskil see vastu võtta, kuna nii temal kui ka valgevenelastel on sellest palju võita.

Karel De Gucht, komisjoni liige. – Lugupeetud juhataja! Kokkuvõtteks sooviksin ma rõhutada, et minu arvates – ja ma räägin muidugi ka Benita Ferrero-Waldneri nimel – oli meie tänane mõttevahetus väga siiras ja äärmiselt kasulik. Ma soovin teid tänada konstruktiivse ja edumeelse arutelu eest!

EL on põhimõtteliselt valmis Minskiga tihedalt koostööd tegema ja hädavajalikke poliitilisi ja majanduslikke reforme toetama. Kui Valgevene juhtkond astuks olulisi samme demokratiseerumise suunas, siis on EL valmis Valgevenet idapartnerluse täisliikmena aktsepteerima. Seni aga julgustab EL Valgevenet täiendavaid pöördumatuid samme astuma demokraatia normide tagamise suunas, ilma milleta ei saa meie suhe oma potentsiaali täielikult realiseerida. Ma loodan siiralt, et 2010. aastal muutume me Valgevenega järk-järgult ja arukalt üha seotumaks ja pakume Valgevene rahvale nägemust ELiga lähedaste suhete kohta ning selle reaalseid eeliseid.

EL ootab Valgevenelt demokraatlike reformide valdkonnas mitmete täiendavate meetmete kasutuselevõttu, et saada ELiga lähedasemaks ja aidata laiendada rahu, stabiilsuse ja heaolu tsooni kõigile kuuele idapartnerluse riigile ning ELi strateegilisele partnerile – Venemaale.

Me ootame Valgevenelt viie meetme otsustavat ja pöördumatut kasutuselevõttu.

Esiteks tuleb tagada, et ei toimuks uut poliitvangistamist ning poliitilisel ajendil kriminaalvastutusele võtmist. Teiseks tuleb teostada valimisi reguleerivate õigusaktide muutmise kooskõlas OSCE/ODIHRi soovitustega. Kolmandaks tuleb hakata tegelema meediakeskkonna liberaliseerimisega, toetada sõna- ja kogunemisvabadust. Neljandaks tuleb parandada regulatiiv- ja õigusloome meetmete kaudu valitsusväliste organisatsioonide tööttingimusi. Viiendaks tuleb ära kaotada surmanuhtlus või kehtestada sellele moratoorium.

Valgevene oluliseks sammuks ühistele väärtustele pühendumisel oleks kohene moratooriumi kehtestamine surmanuhtlusele ja selle edasine kaotamine, mis oleks otsustavaks edusammuks teel Euroopa Nõukogu liikmelisuse juurde. Euroopa Liidu Nõukogu soovitas oma novembri järeldustes Valgevenel tungivalt surmanuhtlusele moratoorium kehtestada. Lisaks sellele on komisjon 10. surmanuhtlusevastase päeva tulemusel korraldanud teavitustegevusi.

Mida saaks EL Valgevene heaks teha? Mida me omalt poolt pakume? Komisjon usub, et kõige kasulikum viis Valgevenele lähenemiseks põhineb pragmaatilisel. ELi ja Valgevene järkjärguline seotus peab peegeldama Valgevene tehtavaid positiivseid samme, kuid ka meil tuleb paindlikkust üles näidata. Üldasjade ja välissuhete nõukogu 2009. aasta novembri järeldused lubavad ELil Valgevene soovitud sammude eest stiimuleid pakkuda, jäädes samal ajal kindlaks oma põhimõtetele. Just seda ma pragmaatilisuse all silmas peangi.

Meie sõnum Valgevene on selge. Esiteks on EL valmis Minskiga tihedalt koostööd tegema ja selle poliitilist ja majanduslikku arengut toetama, ning kui Valgevene juhtkond astuks olulisi positiivseid samme, siis oleksime me valmis Valgevenet idapartnerluse täisliikmena aktsepteerima. See tooks idapartnerluse kahepoolsete suhete, põhjaliku poliitilise ja majandusliku dialoogi algatamise, aga ka valdkonnasisese parandatud koostöö kaudu kaasa meie suhete arengu.

Vahepeal aga kutsuti Valgevenet 2009. aasta mais idapartnerluse mitmepoolse mõõtmega liituma. See riik osaleb konstruktiivselt aseministri tasandil neljal mitmepoolsel foorumil: demokraatia ja valitsemistavad, majandusintegratsioon, energiavarustuskindlus ning inimkontaktid.

Teiseks ootame Valgevenelt täiendavaid pöördumatuid samme demokraatia normide tagamise suunas, ilma milleta ei saa meie suhe oma potentsiaali täielikult realiseerida.

Kolmandaks, partnerlus- ja koostöölepingu puudumine ei ole mitte üksnes kaotuseks Valgevene jaoks, vaid see jätab ka meid ilma õiguslikust alusest struktuuridele, nagu ametlik inimõiguste dialoog ja kaubanduse või energiatransiidi küsimustega tegelemine. Me usume nõukogus jätkuvalt, et partnerlus- ja koostöölepingu ratifitseerimine on kasulik samm, kuid arusaadavalt kasutame me seda edaspidigi stiimulina, et julgustada täiendavaid Valgevene tehtavaid samme.

Neljandaks ja viimaseks, komisjon on alustanud tööd üldasjade ja välissuhete nõukogu 2009. aasta novembri järelduste rakendamiseks ning tuleb Euroopa Liidu Ministrite Nõukogule võimalikult kiiresti koos ettepanekutega tagasi.

Juhataja. – Arutelu on lõppenud.

Ma olen saanud seitse resolutsiooni ettepanekut⁽¹⁾, mis on esitatud vastavalt kodukorra artikli 110 lõikele 2.

Hääletus toimub homme (neljapäeval, 17. detsembril 2009).

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 149)

Cristian Silviu Buşoi (ALDE), kirjalikult. – (RO) Demokraatlikud väärtused ning inimõiguste ja isikuvabaduste austamine on põhimõtted, millele EL on rajatud. Kuna meie põhieesmärgiks on aidata naaberriikidel demokraatiseeruda ning Valgevene on üks viimastest autoritaarse režiimiga riikidest Euroopas, siis ma usun, et enne mis tahes poliitilise kontakti loomist tuleb meil Valgevene jaoks väga selged ja ranged poliitilised tingimused paika panna. Valgevene on teostanud mõned reformid, kuid need on tühiised võrreldes olemasolevate probleemidega, eriti inimõiguste, ajakirjandusvabaduse ja sõnavabaduse tagamise suhtes. Toetada tuleb inimõiguste ja isikuvabaduste tagamise eest agiteerivaid aktiviste. Ma toetan ideed luua kontakte opositsiooniga ning eriti pooldan ma isiklike kontakte ELi ja Valgevene kodanike vahel. Selle tulemusel on Valgevene kodanikel võimalik suhelda vabalt inimestega, kes jagavad demokraatlikke väärtusi. See soodustaks kodanikuühiskonna arengut ja hõlbustaks demokraatiseerumise protsessi, mis saaks suure toetuse ja rahva initsiatiivi osaliseks. See on ainus viis luua terve demokraatia, kus igaühe õigused tagatud on. Seepärast tuleb surve avaldamise meetodina sanktsioonide kasutamist kombineerida koos ELi ja Valgevene kodanike vahel kontaktide hõlbustamisega.

Kinga Göncz (S&D), kirjalikult. – (HU) Ma sooviksin tervitada Valgevene konstruktiivset osalust idapartnerluse protsessis, aga samuti ka asjaolu, et ELi ja Valgevene vahel on algatatud inimõiguste dialoog. Möödunud aasta jooksul algatati seal riigis positiivseid protsesse poliitvangide vabastamisega, kuid nagu me näeme, on see protsess nüüd soiku jäänud. Seda just erakondade registreerimise ning sõltumatu ajakirjanduse ja kodanikuorganisatsioonide autoriseerimisega seotud probleemide tõttu. Selle tulemusel tuli ELil reisipiirangute meetmeid pikendada. Ma loodan siiralt, et Valgevene jätkab eelmisel aastal alustatud positiivsete muutuste teed, andes seeläbi ka ELile võimaluse positiivselt vastata. Ma arvan, et seni on tähtis kaaluda, kas meil on võimalik viisarežiimi lihtsustamise valdkonnas jätkata, kuna inimkontaktid võivad anda väga olulise panuse poliitilise avatuse suurenemisse ning ka demokraatiseerumise protsessi.

Bogusław Sonik (PPE), kirjalikult. – (PL) Arutledes Valgevenes inimõiguste tagamise ning liikmesriikide otsuse üle pikendada sanktsioone mõne Valgevene valitsuskorra esindaja suhtes kuni 2010. aasta oktoobrini, tuleb mainida, et olukord Valgevenes on järk-järgult muutumas.

17. novembri 2009. aasta Euroopa Ülemkogu otsusest võime lugeda, et Euroopa Liidu ja Valgevene vahel on ilmnenud uued dialoogi ja koostöö suurendamise võimalused. Soovides julgustada Valgevene asutusi reforme teostada, nõustusi liikmesriigid Valgevene võimu kõrgetele esindajatele kohaldatud liikumisvabaduse sanktsioone ajutiselt tühistama. Euroopa Komisjon valmistab ette direktiivi, mis muudab valgevenelaste jaoks ELi viisa saamise lihtsamaks, ning ka tagasivõtulepingut.

Kuid me ei tohi siiski unustada, et Valgevenes rikutakse ikka veel inimõigusi ning alates 2008. aasta oktoobrist astutud paljutõotavad ja heatahtlikud sammud, nagu enamiku poliitvangide vabastamine ja kahe sõltumatu ajalehe levitamise lubamine, ei ole siiski piisavad. Šokeerivaks näiteks inimõiguste rikkumise kohta on jätkuv surmanuhtluse kasutamine: Valgevene on ainus Euroopa riik, kus on ikka veel surmanuhtlus kasutusel ning viimastel kuudel on seda karistust veelgi määratud.

Seepärast edastame me Valgevene otsustajatele järgmised nõuded: nad peavad tagama vähemalt inimõiguste austamise, sealhulgas surmanuhtluse toimeviimise moratooriumi kehtestamise, valimisi reguleerivate õigusaktide muutmise ning sõna- ja ajakirjandusvabaduse.

⁽¹⁾ Vt protokoll

ISTUNGI JUHATAJA: Pál SCHMITT*asepresident***11. Vägivald Kongo Demokraatlikus Vabariigis (arutelu)**

Juhataja. – Järgmiseks päevakorrapunktiks on nõukogu ja komisjoni avaldused vägivalla kohta Kongo Demokraatlikus Vabariigis.

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – (SV) Lugupeetud juhataja! Eesistujariik omistab Euroopa Parlamendiga Kongo Demokraatlikus Vabariigis valitseva väga problemaatilise olukorra arutamisele suurt tähtsust. Inimõiguste rikkumised, eriti kasvanud seksuaal- ja sooline vägivald on äärmiselt suureks probleemiks. On viimane aeg arutada selles riigis valitsevat olukorda, eriti veel hiljutist ÜRO raportit silmas pidades. ÜRO ekspertgrupi raport rõhutab, et mitmeid riigis aktiivselt tegutsevaid relvastatud rühmitusi toetab hästi organiseeritud võrgustik, mis asub osaliselt Euroopa Liidus.

Mul ei ole vaja teile meelde tuletada ELi pikaajalist kohustust Kongo Demokraatliku Vabariigi ja kogu Ida-Aafrika järvede piirkonna ees. EL on teinud pikka aega jõupingutusi sellesse riiki rahu ja stabiilsuse toomise nimel. On tähtis, et see pühendumus jätkuks ka edaspidi, nii poliitiliselt kui ka arengu suhtes. Ma olen kindel, et komisjon räägib hiljem sellest täpsemalt.

Seda toetust on avaldatud eri viisidel, sealhulgas juba 1994. aastal piirkonnale Euroopa Liidu eriesindaja ametisse määramisega. Kasutatud on nii sõjaväelisi kui ka ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika tsiviilvahendeid. Me oleme Ituri provintsis Artemis korraldanud operatsiooni, ajutise EUFORi positsioonidele paigutamise kuni 2006. aasta valimiseni, aga ka missiooni EUSEC RD Congo kaitsejõudude reformimiseks ja EUPOL RD Congo politseisüsteemi reformimiseks. Kõike seda silmas pidades on seal riigis olnud nii positiivseid kui ka negatiivseid arenguid. Kongo Demokraatliku Vabariigi ja Rwanda vahel on taastatud diplomaatilised suhted. Seda tuleb tervitada! Enamiku riigi idaosas olevate relvastatud rühmitustega allkirjastati rahukokkulepped 2008. ja 2009. aastatel. Nüüd tuleb need ka rakendada.

Valitsev olukord on mitmes mõttes ebastabiilne. Praegu on käimas paljude idapoolsete relvastatud rühmituste integratsioon sõjaväkke ning kogu selle tegevusega kaasnevad teatavad küsitavused. Jätkuvad sõjalised operatsioonid teiste relvastatud rühmituste vastu, sealhulgas Rwanda demokraatlike vabastusjõudude (FDLR) ja Issanda Vastupanuarmee (LRA) vastu. Need rühmitused on otseselt vastutavad tsiviilisikute sihtmärgiks võtmise ja tohutul hulgal inimkannatuste põhjustamise eest. Samal ajal ilmuvad riigi teistes piirkondades uuesti välja relvastatud rühmitused. Riigi idaosas on piirkond, kus jätkuvalt rahvusvahelist õigust ja inimõigusi rikutakse. Mõrvade, vägivallaaktide ja seksuaalsete rünnakute tase on seal kõrge. Need kuriteod levivad kogu riigis ärevusttekitavas mastaabis vaatamata president Kabila avaldusest nõndanimetatud nulltolerantsi poliitika kohta.

Loodusvarade ebaseaduslik eksploatatsioon on järgmine suur probleem. On tähtis, et riigi rikkalikud maardlad viidaks seaduspärase riigisese kontrolli alla, seda nii riigile hädavajaliku sissetulekuallikana kui ka eesmärgil katkestada majanduslik toetus ebaseaduslikele relvastatud rühmitustele. Nõukogu on mures ka kavandatud kohalike omavalitsuste valimiste ettevalmistustööde ja korralduse pärast. Juhtimisprobleemid, ebapiisav läbipaistvus ning kodanike ja poliitiliste õiguste rikkumised on demokratiseerumisprotsessi jaoks suureks takistuseks.

Kuna on veel palju olulisi probleeme, mis annavad põhjust sügavat muret tunda, on nõukogu võtnud karmi hoiaku Põhja-Kivus ja Lõuna-Kivus toimuvate rahvusvahelise õiguse ja inimõiguste vastaste tõsiste kuritegude suhtes. Nõukogu mõistis oma hiljutistes järeldustes need teod hukka ning rõhutas, et Kongo Demokraatliku Vabariigi valitsus peab tagama kõikide vastutavate isikute õigusemõistmise ette toomise.

EL on kindlalt pühendunud, et aidata kaasa selle riigi rahvastikule rahu, stabiilsuse ja arengu tagamisele. Selles suhtes on julgeolekusektori reform riigi stabiliseerimiseks ülioluline. Kõik selle sektori osalised, sealhulgas Kongo ametiasutused, peavad püüdma tagada, et ühine huvi julgeolekusektori reformi vastu oleks kindlustatud. Samuti tuleb meil selle piirkonna riikide vahel kindlamate poliitiliste ja majanduslike partnerluste kaudu aidata kaasa pidevale selgele paranemisele regionaalsuhetes.

Ma võin teile kinnitada, et nõukogu ja Euroopa Liit jäävad truuks oma kohustusele Kongo Demokraatliku Vabariigi ees ning on mures selle tuleviku pärast. Me jätkame oma laiaulatuslikku kohustust selles riigis ning jätkame ka rahvusvahelise õiguse ja inimõiguste rikkumistest rääkimist. Me oleme selles suhtes väga tänulikud

konstruktiivse ja püsiva rolli eest, mida Euroopa Parlament täidab, ning ma ootan väga arutelu käigus teie arvamuste kuulamist.

Karel De Gucht, komisjoni liige. – (FR) Lugupeetud juhataja, head kolleegid! Umbes aasta tagasi oli Kongo võimude ja rahvusvahelise üldsuse esmaseks mureks Goma linnas valitsev olukord, mille oli Laurent Nkunda juhitud CNDP üksus ümber piiranud.

Halvima ärahoidmiseks on tehtud kõikvõimalikke jõupingutusi. Poliitilise kokkuleppe edendamine esmalt Kongo Demokraatliku Vabariigi ja Rwanda vahel ning seejärel Kongo valitsuse, CNDP ja teiste relvastatud rühmituste vahel on võimaldanud vägivalda viitsütikuga pommi lühiajaliselt kahjutuks teha, kuigi selle destabiliseerumise võimalus on täna ikka veel olemas. See on jätkuvalt alles, kuna selle põhjustega on tegeletud pealiskaudselt ja lühiajaliselt, üksnes poliitilistel põhjendustel. Ainult kehvade lahendustega silmitsi seistes on rahvusvaheline üldsus valinud selle, kes on kõige vähem tõsine – see ei ole kriitika, vaid lihtsalt ilmselge tõsiasi, tähelepanek.

Rahvusvahelisel üldsusel ja Euroopa Liidul ei ole õnnestunud teha otsust kaitsejõudude positsioonidele paigutamise kohta. MONUCi abiväed, mida me oleme nüüdseks juba üle aasta taotlenud, hakkavad alles nüüd kohale jõudma. Ühendatud Rahvaste Organisatsiooni ja Human Rights Watchi sõltumatu ekspertrühma hiljutine raport esitab hävitava aruande praeguse olukorra kohta, mida ei saa lihtsalt ignoreerida või tähelepanuta jätta.

Nüüd on aeg nende põhjustega tegelemiseks ning kestvate lahendustega väljatulemiseks. Kuid selleks on siiski vaja kõikide – kõigepealt Kongo ja Rwanda valitsuste ning seejärel MONUCi, Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni, ülejäänud rahvusvahelise üldsuse ja Euroopa Liidu – koostööd.

Ei ole kahtlustki, et Rwanda ja Kongo Demokraatliku Vabariigi poliitilised ja diplomaatilised heanaaberlikud suhted on kasulikud piirkonnas stabiilsuse tekitamiseks ning mõlemapoolse tahte korral võivad need aidata luua olukorda, kus valitseb rahulik koosseksisteerimine ning taasestatud Ida-Aafrika järvede piirkonna riikide majandusühenduse raames kasulik koostöö nende kahe riigi vahel.

See on siiski alles pika ja problemaatilise teekonna algus. Probleemi keskmeks on Rwanda demokraatlikud vabastusjõud, nagu ka kõik teised seostuvad probleemid, mida see endaga kaasa toob ning mis olukorda keerulisemaks muudavad: loodusvarade ebaseaduslik ekspluateerimine; vähemuste kaitse puudumine; karistamatus kaugel tsiviliseerimata alal, kus ametivõimud ei ole mitte üksnes võimetud territooriumi kontrollima, vaid nende hulgas on ka esindajaid, kes on ise osalised selles probleemis.

Rwanda ja Kongo Demokraatliku Vabariigi kokkulepe tähendab seda, et CNDP ja Laurent Nkunda vastuvõetamatud nõudmised on ajutiselt kontrolli alla saadud. Selle kokkuleppe tulemuseks on lihtsalt Laurent Nkunda asendamine Bosco Ntagandaga, kes on kergemini mõjutatav ja puutumatus eest valmis mis tahes kompromissiks, mis rikub kõiki rahvusvahelisi inimsusvastaste kuritegude norme ning mida ei Rwandal ega Kongo Demokraatlikul Vabariigil ei ole õigust ega võimalust talle pakkuda.

Siiani on CNDP äkiline integreerumine sellisesse ebatõhusasse ja täiesti kaootilisse armeesse nagu FARDC; Bosco Ntaganda suurema autonoomse võimu võtmine, mille tulemuseks on paralleelse käsuliini rakendamine FARDCiga, milleks annavad hea aluse ebaregulaarsed maksed sõduritele ning igasuguse distsipliini või hierarhia puudumine; MONUCi ebapiisav kontroll ja toetus sõjalistele operatsioonidele FDLRi vastu ning puuduv reaktsioon Rwanda etniliste vähemuste nõudmistele olnud asjaoludeks, mis kalduvad veelgi tõsisemaid probleeme tekitama kui need, millega me aasta eest silmitsi seisime – probleemid, mida ei Rwanda ega Kongo Demokraatlik Vabariik ei suuda enam lahendada.

Olukord ei ole kõige selle taustal eriti paranenud: humanitaarkriis jätkub ilma igasuguse ilmse paranemismärgita, nagu ka inimõiguste rikkumised, tülgastav vägivaldsus, eriti seksuaalsete julmuse osas, karistamatus igasuguste kuritegude osas ning loodusvarade rüüstamine. Piisab vaid mainitud Ühendatud Rahvaste Organisatsiooni ja Human Rights Watchi raportite lugemisest, et mõista selle lõputu tragöödia ulatust. On selge, et tuleb jätkata tegevusi, mille eesmärgiks on hoida ära FDLRi kahju tekitamist, kuid seda mitte iga hinna eest, mitte ilma esmalt kõikvõimalikku tegemata, et viia sõjalise survega kaasnevad riskid süütute tsiviiliskute jaoks miinimumini.

See nõuab paremat planeerimist, prioriteetide ümberhindamist ning MONUCi tagatavat elanikkondade paremat kaitsmist, mis on ka selle mandaadis põhiülesandeks määratud. Ka tingimused, mille piires MONUC võib töötada, peavad olema selged ja ühemõttelised. Lahendus ei ole MONUCil tagasi tõmbuda laskmises või konfliktipiirkonnast väljaviimises. MONUCi kiire tagasitõmbumine oleks katastroofiline, kuna see tekitaks

veelgi suurema tühjuse: hiljutised sündmused ekvaatori piirkonnas, mis on põhiliselt veel üheks Kongo nn tõve sümptomiks, tõestavad seda.

On selge, et samuti on tähtis lõpetada poliitiline ja majanduslik salakokkulepe, millest FDLR selles piirkonnas ja mujal maailmas, sealhulgas meie liikmesriikides, jätkuvalt kasu saab. FDLRi kampaania ei ole poliitkampaania, vaid kriminaalkuritegu, mille põhiliseks ohvriks on Kongo elanikkond, ning sellena tulebki seda kampaaniat ja sellega otseselt või kaudselt seotud isikuid käsitleda. Seepärast ongi vaja kindlamat hoiakut iga liiki kaubitsemiste suhtes. Samal ajal tuleb desarmeerimis-, demobiliseerimis-, repatrieerimis-, taasintegreerimis- ja ümberasumisprotsessi (DDRRR) kõrval Rwanda ja Kongo võimudel olla veel läbinägelikum isikute suhtes, kes ei pruugi tingimata kurjategijad olla.

Seega peab lahenduse sellele probleemile suures osas ka Kongo Demokraatlik Vabariik leidma. Ma pean silmas muidugi konflikti kohalikke põhjuseid. Selles suhtes tuleb 23. märtsi kokkuleppeid täielikult kohaldada, vastasel juhul näeme me varem või hiljem, kuidas frustratsioon kohalike elanikkondade üle võimust võtab. See on täiesti hädavajalik, kui soovitakse, et stabiliseerimispüüdlused ja tahe majandustegevuse taaselustamiseks Põhja- ja Lõuna-Kivus edukad oleksid. Siinkohal on rahvusvahelisel üldsusel tõesti oma roll.

Kuid lisaks Põhja- ja Lõuna-Kivule pean ma silmas ka seda suurt segadust, mis viimase umbes 20 aasta jooksul Kongo Demokraatlikus Vabariigis valitsenud on. Tegemist on riigiga, kus tuleb praktiliselt kõik uuesti üles ehitada, alustades riigist, mille puudumine on kõikide probleemide aluseks.

Selle ülesande täitmisel on teatavad elemendid otsustava tähtsusega. Esiteks peab olema konsolideeritud demokraatia. Ma pean muidugi silmas kohalike omavalitsuste, seadusandliku kogu ja presidendi valimisi, mis on 2011. aastaks välja kuulutatud. Valimised on demokraatia üheks elementiks, kuid me ei tohi unustada vajadust jätkata poliitiliste institutsioonide ja jõudude toetamist, kes on opositsiooniga dialektilises suhtes. Ilma selleta ei tegutseks me tõeliselt avatud poliitilises süsteemis.

Teiseks elementiks on kahtlemata vajadus tugevdada häid valitsemistavasid. Kuigi on tõsi, et Kongo Demokraatliku Vabariigi probleemide ulatust arvestades ei ole sellel riigil võimalik kõike korraga teha, tuleb sellel edu saavutamiseks selgesti kindlat poliitilist tahet üles näidata. Parlament tõstatab ka karistamatuse teema. See on hea näide, kuna tegu on poliitilise tahte küsimusega ning see on aluseks kogu õigusriigi põhimõtete kinnitamisele. Probleem on aga selles, et isolatsioonis olles ei ole võimalik midagi korda saata. Õigusriik nõuab ka julgeolekusektori reformimist ja reaalseid edusamme majandusjuhtimise osas.

Väljakutsete mastaap viitab vajadusele pikaajalise poliitika järele. Kuid see ei tohi olla vabanduseks kohese tegutsemise puudumisele. Ma pean eelkõige silmas seksuaalvägivalla ja inimõiguste probleeme, mida parlament on välja toonud. Poliitilisel tahtel võib siin ülioluline roll olla ning selles suhtes tuleb meil tervitada president Kabila võetud nulltolerantsuse seisukohta. Nüüd tuleb seda seisukohta ka kohaldada.

Komisjon, mis teeb muide juba praegu selles valdkonnas palju tööd (toetab kohtusüsteemi, abistab ohvreid), on valmis Kongo Demokraatliku Vabariigi toetamist jätkama. Seoses sellega olen ma ka väljendanud oma soovi reaalsetl Rahvusvahelise Kriminaalkohtu ja komisjoni koostöö tihendamiseks seksuaalvägivalla vastu võitlemise suhtes.

Konsolideeritud demokraatlik süsteem, head valitsemistavad ja poliitiline tahe – need on põhielemendid, millele sooviksime Kongo Demokraatliku Vabariigiga oma võrdse partnerluse rajada.

Filip Kaczmarek, fraktsiooni PPE nimel. – (PL) Lugupeetud juhataja! Peaaegu iga Aafrika kohta kirjutav ajakirjanik soovib vist järgmine Joseph Conrad olla. Seepärast keskenduvadki ajakirjanikud väga sageli just ebasoodsatele asjaoludele, kuna nad otsivad pimeduse südant.

Kuid Kongo ei pea siiski pimeduse süda olema. See võib olla ka tavaline riik. Aafrikas on olemas tavalisi riike, kus rikkalikud loodusvarad teenivad rahva hüvesid, ametivõimud hoolivad üldisest hüvangust, lapsed käivad koolis ning seks seostub armastuse, mitte vägistamise ja vägivallaga. Ma olen veendunud, et Kivus ja terves Kongos on edu saavutamise aluseks väärt valitsus. Ilma demokraatliku, õiglase, ausa ja efektiivse valitsuseta ei ole võimalik rahu ja õiglust saavutada. Ilma vastutustundliku valitsuseta teenivad riigi rikkused ainult väheste hüvesid, juhid hoolitsevad enda eest ise, koolid on tühjad ning vägivallast saab igapäevaelu osa.

Ma mäletan 2006. aasta optimismi. Mina olin siis valimiste ajal vaatleja ning me kõik olime väga rahul, sest pärast 40 aasta pikkust vahet toimusid selles suures ja tähtsas riigis taas demokraatlikud valimised. Kuid meie optimism osutus siiski ennatlikuks. On raske küsimata jätta, miks see nii läks ja miks need valimised Kongos elu paremaks ei muutnud. Minu arvates on küsimus rahas, nagu ka Cecilia Malmström ja Karel De

Gucht juba ütlesid. Nad rääkisid loodusvarade ebaseaduslikust eksploateerimisest ja sellest, kuidas seda kasutatakse relvade rahastamiseks, mis aitab kaasa konflikti jätkumisele ja suurenemisele. Kui me saame sellele lõpu teha, siis me oleme oma eesmärgile lähemal.

Michael Cashman, *fraktsiooni S&D nimel*. – Lugupeetud juhataja! Ma tänan volinikku tema avalduse eest, mis hajutas kindlasti mu kartusi.

Lugupeetud volinik, ma pean ütleva, et olen teiega täielikult nõus: me ei saa välja viia; me ei saa tühjust tekitada, kuna seal on niigi juba tühjus, mis väljendub poliitilise tahte puudumises, ning meil on vaja poliitilist juhtimist, et lahendada see rahvusvahelistele kohustustele, aga ka õigusriigi põhimõtetele vastavalt.

Lubage ma räägin tegelikust olukorrast! 1998. aasta konfliktist alates on 5 000 400 inimest oma elu kaotanud ning otseselt või kaudselt kaasneb sellega igal kuul 45 000 surmajuhtumit.

Teatatud on 1 460 000 riigisisest põgenikust, kellest enamik kogeb vägivalda, ning lubage mul rääkida nende nimel, kes seda ise teha ei saa, kes kannatavad vägivalda all. Relvastatud rühmitused Kongo Demokraatlikus Vabariigis on sooritanud erinevat kujul soolisi vägivallaakte, sealhulgas seksuaalorjuse, inimröövi, sunniviisilise relvajõududesse värbamise, sundprostitutsiooni ja vägistamise vormis. Kongo seksuaalvägivalda ohvrite hulka kuuluvad naised, mehed ja poisid, kes on samuti pidanud vägistamise, seksuaalse alandamise ja suguelundite moonutamise all kannatama.

Vastu on võetud mitmeid resolutsioone. Käes on aeg nõuda rahvusvaheliselt nende julmuse lõpetamist!

Louis Michel, *fraktsiooni ALDE nimel*. – (FR) Lugupeetud juhataja, Cecilia Malmström, volinik, head kolleegid! Nagu te teate, olen ma alati Kongo Demokraatliku Vabariigi idaosas toimuval silma peal hoidnud. Vaatamata paljulubavatele edusammudele, mis leidsid aset tänu Rwanda ja Kongo Demokraatliku Vabariigi hiljutistele heanaaberlikele suhetele – suhetele, ilma milleta ei ole idapoolse jaoks mitte mingit lahendust ning mida tuleb seepärast tugevdada – ,vaatamata 23. märtsi kokkuleppele Kinshasa ja Kongo mässuliste rühmituse vahel, millest volinik ka rääkis, on olukord idaosas jätkuvalt tõsiselt murettekitav.

Ma sooviksin välja tuua seitse tähelepanekut. Esiteks ei saa Kongo idaosas kindlasti rahu saavutada seni, kuni ei takistata FDLRil kahju tekitamast. Kahjuks on selle sõjalise surve, mida Kongo Demokraatlik Vabariik praegu avaldab ning mille eesmärgiks on need äärmuslased oma baasidest ja sissetulekuallikatest ilma jätta, peamisteks ohvriteks tsiviilelanikkonnad, kes kannatavad kaasnevate kahjustuste, aga ka ühete hukkamõistu ja teiste vägivallaaktide tõttu.

Seda ohtu oli võimalik ette näha ning, nagu volinik ütles, oleks olnud vaja MONUCi võimalusi juba algusest peale tugevdada, kuna täna on seal olulisi puudusi paljude ressursside osas, mis on võimelised kõikide nende nõudmistega toime tulema, ning ka selle kohapealne korraldus ei ole alati just ideaalne.

Kuigi me peame nõudma suuremat kooskõlastamist ning suuremat ja aktiivsemat kohapealset kohalolekut, oleks ohtlik arvustada või avaldada kommentaare MONUCi kohta, kuna teatavad relvastatud üksused võivad kasutada seda vabandusena, et MONUCi kuritahtlikuna esitleda. On selge, et see oleks veelgi tõsisem probleem.

Veel üheks elemendiks on FARDCi vägivallaaktid. Sõjalukorraga ei saa sellist käitumist loomulikult õigustada ja seega tervitan ma Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni otsust lõpetada logistilise toe pakkumine nendele Kongo üksustele, kes ei suuda inimõigusi tagada. Muidugi tuleb tervitada ka president Kabila hiljuti kehtestatud nulltolerantsuse põhimõtet, kuid kas seda ka austatakse ja rakendatakse, on omaette küsimus.

Kongo kohtusüsteemi puudused tekitavad laiaulatusliku karistamatuse tunde. Seepärast julgustan ma komisjoni ja teatavate ELi liikmesriikide tiheda koostöö käigus tehtud jõupingutusi, et töötada kohtusüsteemi ülesehitamisega, sealhulgas ka riigi idaosas.

Lõpetuseks, minu viimane punkt: üks asi, mis vajab Kongos ikka veel ülesehitamist, on õigusriik koos tõeliste valitsusvõimudega. Täna on need võimud täiesti olematud ja tekitavad seega äärmiselt tõsise tühjuse.

Isabelle Durant, *fraktsiooni Verts/ALE nimel*. – (FR) Lugupeetud juhataja! Cecilia Malmström ja volinik, nagu te mõlemad ütlesite, on olukord Kivu piirkonnas äärmiselt murettekitav, seda ka vaatamata peaaegu 20 000 MONUCi üksuse kohalviibimisele.

Tsiviilelanikkonnad ja eriti naised on peamisteks ohvriteks konflikti strateegiatele, mida rakendavad relvastatud rühmitused, ja nagu keegi ka ütles, teatavad Kongo sõjaväe üksused, kes on muutnud järjepideva vägistamise sõjarelvaks. Lisaks sellele tuli eelmisel kuul rühm Kongo naisi siia meile õigustatult seda meelde tuletama, eesmärgiga saada meie toetust selle häbiväärse strateegia vastu.

Ressursside röövimine – nagu te, volinik, ütlesite – on veel üheks asjaoluks, mis seda konflikti halvendab. Ma nõustun äsja kõlanud mõttega: on äärmiselt ohtlik MONUCi mainet asjata kahjustada, et muuta see olukorra eest üksinda vastutavaks elanikkondade silmis, kes on niigi nii kurnatud aastatest, mil nad on pidanud sõja ja veresauna tõttu kannatama.

Ma olen täielikult nõus, et läbi ei tule vaadata mitte MONUCi mandaati ning ilmselgelt ei tuleks lasta sellel ka tagasi tõmbuda. Läbi tuleb vaadata hoopis selle jõukasutamise volitused ja tegevusjuhised, et sellega ei saaks mitte mingil moel seostada ega see ei saaks toetada Kongo üksust, mille ridades on mehi, kes rikuvad inimõigusi ja sooritavad vägivaldaakte.

Ka Kongo võimudel on suur vastutus selles võitluses karistamatuse vastu seoses seksuaalvägivalda aktidega, mille kohta ma lisaksin, et tegu on kuritegudega, mis tuleks Rahvusvahelise Kriminaalkohtu ette tuua. Nendel samadel võimudel tuleb ka tagada, et sõdurid saaksid koheselt kasarmutesse majutatud. Kasarmutesse majutamise korral oleks olukord kahtlemata teistsugune.

Lõpetuseks, ma usun, et meil tuleb programm Amani uuesti üle vaadata. See programm pakub võimalust dialoogi astumiseks ja kõikjal rahu saavutamiseks, kuna üksnes need tagavad kestva ümberkorralduse. Igal juhul tervitan ja toetan väga teie sekkumist ning loodan, et Euroopa Liit jääb selles küsimuses aktiivseks. See on ülioluline, isegi kui see ei soovinud kahjuks jõude ühendada. See oleks olnud võimalik natuke vähem kui aasta tagasi. Sellest olenemata usun, et Euroopa Liidu tegevus on ülioluline.

Sabine Lösing, *fraktsiooni GUE/NGL nimel*. – (DE) Lugupeetud juhataja! Üheski teises maailma riigis ei ole siiani toimunud nii palju Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika operatsioone kui Kongo Demokraatlikus Vabariigis. Nagu alati, tekib küsimus, kelle julgeolekut kaitstakse. Kas Kongo tsiviilelanikkonna, naiste ja laste julgeolekut? ÜRO missioon MONUC ei hoidnud ära tuhandete inimeste tapmist, piinamist ja vägistamist ning sadade tuhandete inimeste väljasaatmist – julmuse, millega olid seotud ELi toetatud valitsusväed.

Seega, mida Kongos kaitstakse? Inimlikkust? Või kaitseme me režiimi, mis sõlmis näiteks aastatel 2003 kuni 2006 rahvusvaheliste kaevandusettevõtjatega 61 lepingut, millest mitte ükski ei olnud rahvusvaheliste valitsusväliste organisatsioonide hinnangul Kongo rahva seisukohalt vastuvõetav? President Kabila muutis mõneks ajaks oma kavatsusi ja sõlmis lääne ettevõtjatega vähem lepinguid. Aga see muutus kestis vaid seni, kuni sõjategevus jälle pingeliseks muutus. Ma küsin, miks asuvad suurimat Kongo idaosas toimunud mõrvade taga seisvat rühmitust – FDLRi – juhtivad isikud väidetavalt Saksamaal? Ma viitan siinkohal resolutsioonile, mille ma Euroopa Ühendatud Vasakpoolsete / Põhjamaade Roheliste Vasakpoolsete liitfraktsiooni nimel olen esitanud.

Andreas Mölzer (NI). – (DE) Lugupeetud juhataja! Miljonite inimeste väljasaatmine, tuhanded vägistamised ja sadad mõrvad ei tohi olla maailma suurima ÜRO rahuvalveoperatsiooni kahetsusväärseks pärandiks. Otsus Kongo operatsiooni kohta tehti juba kümme aastat tagasi, kuid sellel ei ole siiani suuri saavutusi olnud. Relvastatud rühmitused röövivad jätkuvalt piirkonna rikkalikke loodusvarasid, terroriseerivad elanikke ja sooritavad inimsusvastaseid kuritegusid.

Embargod on siiani ebatõhusad olnud. Mässajad vahetavad lihtsalt poolt ning sooritavad oma kuritegusid Kongo sõdurite turvatunnet pakkuvates vormides. Kaks sõjakurjategijat toodi hiljuti Haagi sõjakuritegude tribunali ette ning arenguprojektid ja valimised said toimuda, mis on vähemalt osaline kordaminek.

Meil õnnestus ka anda väike hoop ülemaailmsete Rwanda demokraatlike vabastusjõudude (FDLR) vastu. Kuid meil ei ole siiski õnnestunud sellele kodusõjale lõppu teha. Rinded muutuvad pidevalt.

Eriti murettekitav on olukord siis, kui ÜRO missiooni kohta esitatud süüdistused tõesteks osutuvad. ÜRO sõdurid ei tohi lihtsalt tegevusetult seista ajal, kui saadetakse korda julmuse, ja mis veelgi tähtsam, sõjaväe logistilist toetust ei tohi seostada inimõiguste rikkujate toetamisega. Kongo missioon ei tohi lihtsalt Euroopa jaoks Vietnami-laadseks muutuda.

Me vajame põhiliselt kooskõlastatud Euroopa julgeolekupoliitikat ja rahuvalveoperatsioone, kuid seda ennekoike Euroopat ümbritseval alal, mitte kaugel Aafrikas, kus etniliste rühmade osas valitseb ebaselgus. Minu arvates peaks EL suunama enda rahuvalveoperatsioonid oma kriisipiirkondadesse, näiteks Balkani maadesse või Kaukaasiasse. Seepärast peaksime me ehk tegema lõpu ELi osalusele ÜRO missioonides Aafrikas.

Gay Mitchell (PPE). – Lugupeetud juhataja! On ütlematagi selge, et olukord Kongo Demokraatlikus Vabariigis on kahetsusväärne ning selle konflikti mõju rahvale on traagiline.

Kuid selle juures on mitu tähtsat punkti, mis tuleb nii siinkohal kui ka meie resolutsiooni ühisetepanekus jälle üle korrata. Meil tuleb meeles pidada, et Kongo Demokraatlikus Vabariigis aset leidva vägivalda, nagu ka paljude teiste selliste konfliktide ajendiks, on ahnus, kuid selle põhjuseks on, ning seda õhutab, ka vaesus. Nii võitlusel territooriumi, rahvuskuluvuse, varade kui ka poliitika pärast on tegelikult sama närune ajend, milleks on himu.

Suurendage inimese heaolu ja andke talle eesmärk ning te vähendate sellega tema soovi tappa või tapetud saada. See on meie kui parlamendi arenguväljakutseks.

Teiseks tuleb meil tagada, et igasugune relvajõudude kohalolek võõrriigis on kavandatud ja rakendatud nii, et see vähendab kannatusi ja vägivalda, mitte ei halvenda olukorda. Me peame seisma kindlalt karistamatuse vastu, mitte selle kaasa aitama.

Kui on olemas tõendid selle kohta, et lääneriikide missioonid ei täida seda normi, siis tuleb nende kohalolek ja tegevused kiiresti ümber hinnata.

Lõpetuseks, ajalugu on meile näidanud, et omavaheliste konfliktide puhul, nagu Kongo Demokraatlikus Vabariigis, on poliitiline lahendus ainus lootus rahu saavutamiseks. Dialoogi pidamine ja kokkulepete sõlmimine on ainsaks viisiks, kuidas seda lahendada.

Lissaboni lepingu sõlmimise järgselt oma välisteenistuse loomisega peab Euroopa Liit võtma sisse oma koha rahvusvahelisel areenil kui rohkem ennetavaid meetmeid kasutav dialoogiga abistaja ja rahu toetaja.

Corina Crețu (S&D). – (RO) Nagu siiani on rõhutatud, on Kongo Demokraatliku Vabariigi idaosas toimunud sõjaliste operatsioonide käigus tapetud tahtlikult miljoneid tsiviilelanikke. Selles riigis ennenägematu sagedusega toimuvate vägivallaaktide tõttu on oht, et sellised uudised muutuvad üsna tavapärasteks. Nende kuritegude ohvrite hulka kuuluvad lapsed, noored tüdrukud ja naised, rääkimata tsiviilelanikest, kes on seotud inimõiguste ja ajakirjanike kaitsmisega.

Humanitaarkriis süveneb iga päevaga üha enam. Julgeoleku puudumine piirkonnas tähendab, et humanitaarabiorganisatsioonidel ei ole võimalik enam üldse sekkuda. Ainuüksi selle aasta esimese üheksa kuuga on registreeritud enam kui 7 500 vägistamis- ja seksuaalvägivalla juhtumit, mis on rohkem kui terve eelmise aasta peale kokku. Kõik need intsidendid on aset leidnud miljoneid inimesi mõjutava näljahäda ja äärmise vaesuse kontekstis. Süü kogu selle tragöödia eest lasub nii Kongo sõjaväel kui ka Rwanda mässulistel. Kahjuks on siiski ka märke selle kohta, et Kongos asuvad ÜRO üksused kannavad suurt osa vastutusest, kuna nad lasevad tõsistel inimõiguste rikkumistel toimuda. Seepärast arvan, et Euroopa Liit peab viivitamatult arutama, kuidas ÜRO üksused Kongos saavad neile määratud missiooni eesmärgi korralikult täita.

Vaja on ka meetmeid, et teha lõpp rahapesule, relvade ja kullaga kaubitsemisele, mille tulemusel viiakse Kongost igal aastal ebaseaduslikult välja enam kui 37 tonni kulda väärtusega üle 1 miljardi euro. Sellest saadavat raha kasutatakse relvade hankimiseks ja riigis kuritegevusele kaasaaitamiseks.

Sophia in 't Veld (ALDE). – (NL) Lugupeetud juhataja! Ma kuulasin äsja nüüdseks juba lahkunud Andreas Mølzeri kõnet, mille keskseks mõtteks oli, et kuna sealne olukord on nii lootusetu, siis peaksime lihtsalt alla andma ja oma naaberriikidele keskenduma. Tuleb öelda, et seda olukorda vaadates tekib tõesti kiusatus sellega lõpp teha. Teisalt mõtlen jälle sellele naiste rühmale, kes meil siin eelmisel kuul käisid ja kellele Isabelle Durant ka juba viitas, ning ma kahtlen, kas me saaksime neile silma vaadata ja öelda, et me anname lihtsalt alla, et see ei ole meie prioriteediks või et meil on kavas lihtsalt veel üks resolutsioon vastu võtta ja oma töö tehtuks lugeda. Kui ma mõtlen nendele naistele, nende meeleheitele ja kibestumusele ning tundele, et neid on hätta jäetud, siis pean sellise arutelu pidamist vägagi võimalikuks.

Resolutsioonis on väga palju positiivseid elemente ning ma loodan, et me saame neid tõepoolest oma tegevuse kaudu ellu viia, kuid ma soovisin lihtsalt ühte aspekti rõhutada. Me räägime sageli vägistamisest või seksuaalvägivallast, kuid tegelikult ei ole need mõisted reaalse olukorra kirjeldamiseks piisavad. Naised, kellega meie rääkisime, ütlesid, et asi on ainult üksikisikute ründamisest palju hullem – tegemist ei ole lihtsalt indiviidide vastu suunatud vägivallaga, vaid pigem ühiskonnastase rünnakuga, mille eesmärgiks on selle struktuuri hävitamine. Seepärast arvan, et meil ei ole seal vaja mitte üksnes kiirelt tegutseda, karistamatusele lõpp teha, koheselt rahaliselt toetada ja ressursse kuulutatud meetmete jaoks välja pakkuda, vaid näidata ka, et ulatame sealsetele inimestele abikäe, seisame solidaarselt nende kõrval ja ei jäta neid hätta; et me täidame oma moraalset vastutust.

Cristian Dan Preda (PPE). – (RO) Praegusel hetkel, mis langeb kokku ka ajaga, mil Ühinenud Rahvaste Organisatsioon teeb ettevalmistusi MONUCi mandaadi pikendamiseks teatamiseks, tundub mulle, et me

peame heitma valgust rahvusvahelise üldsuse tegevustele Kongo Demokraatlikus Vabariigis valitseva olukorra kontekstis, mis on kahjuks jätkuvalt halvenev. Ka MONUCi abil Kongo sõjaväe korraldatud operatsiooni Kimia II kogemus kinnitab, et sõjaline edu ei ole piisav, kui selle hind humanitaarses mõttes on kõrge ja seda makstakse Kongo tsiviilelanikkonna kannatustega.

Mulle tundub, et hiljutistel FDLRi-vastastel sõjalistel operatsioonidel on olnud hävitavad tagajärjed ja me peaksime olema teadlikud sellest, et need on kaasa toonud ulatuslikud inimõiguste rikkumised ning süvendanud humanitaarkriisi. Teisalt pakub karistamatus ajendit neid kuritegusid üha uuesti korda saata. Minu arvates peaks tsiviilelanikkonna kaitsmine olema kõige tähtsamaks prioriteediks. Euroopa Parlament peab resolutselt kinnitama, et vägivaldaaktid, eriti seksuaalvägivald, ja inimõiguste rikkumised üldiselt, aga ka Kivus toime pandud kuritarvitamised, peavad koheselt koos karistamatuse õhkkonnaga lõppema.

Luis Yáñez-Barnuevo García (S&D). – (ES) Lugupeetud juhataja! Teised parlamendiliikmed on juba rääkinud Kongo Demokraatlikus Vabariigis valitsevast traagilisest olukorrast. Nad rääkisid miljonitest surmajuhtumitest ning vägistamistest ja kuritarvitamistest, mis on tsiviilelanikkonna vastu toime pandud. Nad rääkisid ka Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni missioonist Kongo Demokraatlikus Vabariigis (MONUC) ja kohapealsest koostööst Euroopa Komisjoniga. Vähem on räägitud aga vajadusest kontrollida toormaterjalide, nagu teemandid, kuld ja muud materjalid, ebaseaduslikku väljavoolu mujale maailma. Need materjalid n-ö pestakse meie riikides või Ameerika Ühendriikides seaduslike kontode ja ettevõtete kaudu puhtaks.

See on Catherine Ashtoni jaoks tähtis töö. Lissaboni lepingu ning 27 liikmesriigi ja võimuga, mille see parlament talle osutanud on, saaks ta kooskõlastada terve tegevuskava, et takistada selle rikkuse jõudmist sõjapealike kätte, kes on nende tapmist ja vägistamiste eest vastutavad.

Anne Delvaux (PPE). – (FR) Lugupeetud juhataja! Hiljutiste Põhja- ja Lõuna-Kivust tulevate ärevusttekitavate raportite ning äärmiselt vägivaldse loomuga rünnakute valguses, mis pandi toime tsiviilelanike, täpsemalt naiste, laste ja vanurite vastu, tundub mulle, et pakilisus – sõna, mida Euroopa Liit ja kogu rahvusvaheline üldsus Kongo puhul väga sageli kasutab – on viivitamatu nõue. Tsiviilelanikkonna kaitse tagamiseks tuleb teha kõik, mis võimalik. MONUCi kohapealsele isikkoosseisule antud mandaati pikendatakse kahtlemata, kuid täiesti kindlalt tuleb see ka ümber hinnata ja seda tugevdada, et saaks sellist üha kasvavat vägivaldsust takistada.

Juba mitmeid aastaid on rahvusvaheline üldsus, valitsusvälised organisatsioonid ja Kongo naised teinud pidevalt jõupingutusi selle nimel, et võidelda seksuaalse väärkohtlemise kui sõjarelva kasutamise vastu. Täna kasutatakse seda relva järjekindlalt ja laialdaselt rahulikel aladel ning alati täieliku karistamatusega. Mul on hea meel Kongo ametivõimude väljendatud kindlameelsuse üle teha lõpp sellele karistamatusele, kuid see nulltolerantsuse põhimõte peab olema pretensioonikas – eranditult kõik vägivaldsete peavad oma tegude eest vastutama – ning tõesti efektiivne.

Relvakonflikti ajal toime pandud seksuaalkuritegude väidetavate kordasaatjate üle Rahvusvahelises Kriminaalkohtus algavate kohtuprotsesside tulemuseks peab olema, et kohus on võimeline tuvastama kõiki süüdlaseid, et nende üle viivitamatult kohut mõista.

Lõpetuseks ei ole vist vaja öeldagi, et see kõik peab käima käsikäes riiklike struktuuride tugevdamisega, korrakaitsega, soolise võrdõiguslikkuse edendamise ja inimõiguste kaitsmisega ning seega ka naiste ja laste õiguste kaitsmisega, kelle väärikus, lapsepõlv ja süütu sageli teistmoodi alanduse – ükskõiksuse – ohvriks tuuakse.

Michèle Striffler (PPE). – (FR) Lugupeetud juhataja! Nagu me nüüd teame, on humanitaarolukord Kongo Demokraatliku Vabariigi idaosas – täpsemalt idaprovintsis ja Kivu piirkonnas – katastroofiline. Tsiviilelanikkonna julgeolekuolukord halvenes muu hulgas ka pärast Kongo sõjaväe ning Uganda ja Rwanda üksuste sõjalisi ühisoperatsioone, mis olid suunatud kõikide mässuliste relvastatud rühmituste vastu ning mille tulemusteks olid loendamatud massimõrvad ja inimõiguste rikkumised.

Seksuaalvägivald on väga murettekitav ja laialdaselt levinud ning see on nüüdseks saanud osaks Kongo rahva igapäevaelust. Lisaks sellele sooritatakse väga palju vägivaldaakte ka humanitaartöötajate vastu.

Ametlike andmete kohaselt on Kongo Demokraatliku Vabariigi idaosas 2 113 000 ümberasustatud isikut. 2009. aasta 1. jaanuarist alates on Kivus registreeritud üle 775 000 uue ümberasustatud isiku juhtumi ja idaprovintsis üle 165 000 juhtumi.

Praegu on humanitaarabi vaja hinnanguliselt peaaegu 350 000 kaitsetule inimesele: lapsed, lesed ja seksuaalvähivalla ohvrid. Seepärast on Euroopa Liidu kiirel reageerimisel otsustav tähtsus.

Marc Tarabella (S&D). – (FR) Lugupeetud juhataja, volinik, head kolleegid! Kõik kõnelejad on õigustatult rõhutanud seda kohutavat olukorda, milles Kongo rahvas ja eriti Kongo naised selle riigi idaosas elavad. Nad rääkisid vägistamistest ja barbaarsetest tegudest, mille all need inimesed kannatavad, ning mõrvadest, mille ohvrid nad on. Kuid selle asemel, et nendest rääkida, kutsun ma teid üles UNICEFi ja V-Day veebilehti külastama, mis ütlevad selgelt kõik, mis selle teema kohta öelda on.

Täna kavatsen ma teile rääkida tegelikest tagajärgedest, mida need barbaarsed teod Kongo jaoks kaasa on toonud; ma räägin füüsiliselt ja vaimselt haavatud naistest, kelle eest tuleb hoolitseda; ja ma räägin tapetud naistest, kes ei saa enam Kongo majanduslikku arengusse oma panust anda ning ka kelle sündimata lapsed ei saa seda teha. Ma sooviksin rääkida ka AIDSi levikust – traumast, mille all kannatab kogu Kongo elanikkond, mis esitab rahvusvahelisele üldsusele negatiivse pildi Kongost kui lühidalt öeldes riigist, mille olukord muutub üha keerulisemaks.

Kongos kestva rahu saavutamisele kaasaaitamine ja majandusliku arengu edendamine on võimalikud ainult siis, kui Kongo valitsuse ja ÜRO jõupingutused Kongo naiste vastu suunatud seksuaalvähivalla vastu võitlemiseks on edukad ning, üldisemalt öeldes, kui nad tagavad selles riigis õigusriigi põhimõtete kehtestamise.

Frédérique Ries (ALDE). – (FR) Lugupeetud juhataja, minister, volinik! Ma sooviksin omakorda viidata seksuaalvähivalla tragöödiale, mille all naised Kongo Demokraatlikus Vabariigis, täpsemalt riigi idaosas, kannatama peavad. See nähtus ei ole midagi uut. Tegemist on äärmiselt keerulise ja mitmemõõtmelise olukorraga. Ohvrite füüsilisi ja psühholoogilisi kannatusi halvendab veelgi sotsiaalne tõrjutus, mis on nende jaoks traagiline. President Kabila nulltolerantsuse põhimõte hakkab täna vaikselt vilja kandma, kuid kõik teavad, et ainult globaalne strateegia saab selle tragöödia vastu pikaajaliselt võidelda.

Ma tean, volinik, et komisjon juba sekkub olukorda, ning teeb seda mitmete projektide ja ka eelarvete kaudu. Kuid seistes silmitsi nende arvude ning kohutavate ja hirmsate kirjeldustega, mida me kuuleme, siis kas arvate, et meil siin täiskogul on õigust kahelda selle strateegia tulemustes? Naised on peamiseks vahendiks riigis rahu saavutamiseks ja selle ümberkorraldamiseks. Nad on Kongo tulevik. Kuidas te kavatsete veelgi tõhusamalt ja kiiremini tegutseda?

Raül Romeva i Rueda (Verts/ALE). – (FR) Lugupeetud juhataja! Ka mina soovisin selles arutelus sõna võtta, kuna see käsitleb teemat, mida ma olen juba pikka aega jälginud. Kongo Demokraatliku Vabariigi idaosas toimuvate pidevate vähivallaaktide ja inimõiguste rikkumiste valguses tuleb meil kahjuks taas kord need idaproovintsis ikka veel aset leidvad massimõrvad, inimsusvastased kuriteod ning naiste ja tüdrukute vastu suunatud seksuaalvähivalla aktid jõuliselt hukka mõista.

Seepärast ühinen ma kaasparlamendiliikmetega, et kutsuda pädevaid asutusi üles nende kuritegude sooritajate kohtu ette toomiseks viivitamatult sekkuma ning kutsuda ÜRO Julgeolekunõukogu veel kord üles võtma kasutusele mis tahes meetmeid, mis suudaksid reaalselt ka kõikide teiste Kongo Demokraatliku Vabariigi idaproovintsi tsiviilelanikkonna vastu suunatud rünnakuid ära hoida.

Samuti kutsun ma kõiki asjaomaseid osapooli üles astuma välja karistamatusevastase võitluse eest ning tagama õigusriigi põhimõtete täitmist, võideldes muu hulgas naiste ja tüdrukute vägistamise ning lapssõdurite sõjaväeteenistusse värbamise vastu!

Franz Obermayr (NI). – (DE) Lugupeetud juhataja! 2009. aasta novembris vahetasid Rwanda ja Kongo Demokraatlik Vabariik oma saadikuid, mis oli väike lootusekiir selle laastatud riigi ja rahva jaoks. Lisaks sellele arreteeriti Rwanda demokraatlike vabastusjõudude juht. Need mõlemad on märgid Ida-Kongo olukorra paranemise kohta. Minu küsimus komisjonile on aga järgmine: millised meetmed kavatsete kasutusele võtta, et aidata kaasa Kongo ja Rwanda heanaaberlike suhete edendamisele?

ÜRO mandaadi suhtes on siin täna palju eri tegutsemisviiside kohta räägitud. Olgem ausad, kui on kehtiv ÜRO mandaat, siis peaks see olema kindlasti rõhutatud, piinatud, rüvetatud ja kuritarvitatud inimeste, eriti selle riigi naiste ja laste kaitseks! Selles suhtes tuleb üks asi selgeks teha: kui ÜRO mandaat on välja antud, mille suhtes meie austerlased oleme natuke tõkestavad, siis peab see olema järjepidev ning vajadusel peavad kohapeal viibijad relvastatud olema, sealhulgas ka rõhutatud rahva kaitseks.

Seán Kelly (PPE). – Lugupeetud juhataja! On kahetsusväärne, et oleme sellel jõuluajal veetnud viimased kaks päeva arutledes ülemaailmselt aset leidva vähivalla üle, olgu see siis Tšetšeenias, Afganistanis või praegusel juhul siis Kongos. Kuid sellest olenemata on tegu reaalse olukorraga.

Samal ajal, kui võtame vastu pühade aja rahu- ja heatahtesõnumi, peame me – nagu mu kolleeg Gay Mitchell hästi ütles – rahu toetajateks hakkama. Ja see on suurepärane võimalus kõrge esindaja leedi Ashtoni jaoks, et kasutada Euroopa Liidu võimu ja toetust enneolematul moel, et neid riike korrale kutsuda ja proovida nende paikade kohutavaid kannatusi leevendada.

Pikaajalist lahendust ei taga siiski mitte majandusolukorra paranemine, vaid haridus, ja me peame proovima tagada tasuta juurdepääsu korralikule haridusele nendes riikides, kuna pikaajalises perspektiivis on just see õige tee rahu saavutamiseks.

Jim Higgins (PPE). – Lugupeetud juhataja! 1960. aastal palus rootslasest ÜRO peasekretär Dag Hammarskjöld liri vägedel rahusobitajatena toonasesse Belgia Kongosse, tänasesse Kongosse minna. Nad said oma tööga suurepäraselt hakkama.

Ma olen väga mures rolli pärast, mis on praegu Kongos olevatel ÜRO vägedel: marokolastel, pakistanlastel ja indialastel. Me räägime vägistamisest, vägivallast, kaubitsemisest ja muust, kuid ega ÜRO väedki seal endale au tee, vaid tegelikult hoopis vastupidi.

Ma nõustun täielikult Gay Mitchelliga, et Euroopa Liit peab võtma rangema hoiaku. Me oleme Euroopa Liit! Me oleme täielikult ühinenud! Ja me saime Tšaadis oma tööga suurepäraselt hakkama! Meil on vaja saata kohapeale oma rahuvalvajakad, mitte lootma Ühinenud Rahvaste Organisatsioonile. Olukord on selline, et tegemist on suurepärase rahvaga, kes on Euroopa koloniseerimise, hõimukonflikti ja rahvusvahelise ükskõiksuse ohver, ning me ei saa selle suhtes enam silma kinni pigistada. Me lihtsalt peame sekkuma ja need inimesed päästma.

Alf Svensson (PPE). – (SV) Lugupeetud juhataja! Seda mainitud kohutavat statistikat on põhimõtteliselt võimatu mõista, kuid ometi me teame, et see on tõene. Sellegi poolest on mul tunne – mida tunnevad ehk paljud teisedki –, et Saharast lõunasse jääva Aafrika vaestest riikidest vaeseima suhtes ei ole meie pühendumus olnud nii tugev ja konkreetne kui peaks. Siin on mainitud ka militaarijõude. Arvatavasti saame me kõik aru, et selle nii õõvastaval moel kannatanud riigi elanikkonna olukorra leevendamise ja parandamise osas edusammude tegemiseks tuleb meil vaesuse ja korruptsiooni vastu võidelda.

Me oleme rahul, rääkides Afganistanist ja arutledes pikalt sealse hirmuvalitsuse ning Talibani tegevuse üle, ja õigesti teeme. Kuid on siiski veel üks rahvas, kes on kannatanud ja kannatavad ka praegugi veel kõige kohutavamate tingimuste all. Ma tahaksin rõhutada, et on olemas valitsusväliseid organisatsioone, mis saavad teha oma tööd, kui neil on riigi ja ELi toetus, kuid tundub, et seda on sageli keeruline korraldada.

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – (SV) Lugupeetud juhataja! Nagu arutelu on näidanud, on olemas äärmiselt head põhjused, et jätkata meie pühendumust Kongo Demokraatlikule Vabariigile. EL on juba niigi pühendunud väga selles riigis pikaajalise stabiilsuse, julgeoleku ja arengu saavutamisele. Volinik De Gucht esitas pika selgituse ELi operatsioonide kohta.

Liikmesriikide ja komisjoni panused kokkuvõetuna muudavad ELi üheks suurimaks sellele piirkonnale abi andjaks ning seepärast võib meil mõjuvõimu olla. Kuid Kongo Demokraatlikus Vabariigis stabiilsuse saavutamiseks on ülioluline parandada Kongo elanikkonna elatustaset, kaitsta inimõigusi ja astuda jõulisi samme korruptsioonivastases võitluses, et saavutada õigusriigi põhimõtetele tuginevat ühiskonda.

See õõvastav seksuaalvägivald, mille kohta ka paljud parlamendiliikmed on siin tunnistust andnud ja millest me kahjuks liiga paljudest raportitest loeme, on loomulikult täiesti vastuvõetamatu. Kurjategijatel ei tohi lasta vabalt pääseda. Nad tuleb kohtu ette tuua! Kongo valitsusel on suur vastutus tagamaks, et see nii ka läheks ja president Kabila nulltolerantsuse põhimõtte ei jääks üksnes ilusateks sõnadeks, vaid väljenduks ka reaalses tegevuses.

Nõukogu vaatas kahe ESDPi missiooni mandaadi läbi pärast uurimissmissiooni Kongo Demokraatlikus Vabariigis 2009. aasta alguses kavatsusega võidelda just sellist laadi seksuaalvägivalla vastu. Selle tulemusel saadab EUPOL DR Congo Põhja-Kivu ja Lõuna-Kivu provintssidesse kaks valdkondadevahelist töörühma, mille mandaat kehtib kogu riigis. Need töörühmad pakuvad eri ekspertteadmisi sellistes valdkondades nagu kuritegude uurimine ja seksuaalvägivalla ohjeldamine. Praegu on käsil nende missioonide jaoks inimeste värbamine.

See on muidugi vaid väike panus. Nii suure riigi puhul jääb selline tegevus tagasihoidlikuks. Sellegipoolest on see tähtis ning see uus spetsialistide jõud saab toetada seksuaalvägivalla õigete uurimismeetodite rakendamist, eriti nendel juhtudel, kus kuritegude sooritajateks on vormiriiete kandjad.

Peagi on algamas infotund, kuid see on minu viimane arutelu siin täiskogul eesistujariigi Rootsi esindajana. Ma soovin tänada teid paljude väärtuslike arutelude, auditavate aegade ja väga hea koostöö eest, mida ma olen koos Euroopa Parlamendi liikmetega ja teiega, lugupeetud juhataja, kogenud!

Juhataja. – Ka mina soovin kõigi oma kaasp Parlamendiliikmete nimel väljendada meie siirast tänu teie võimekuse ja jõupingutuste eest, mis tegid meile kõigile suurt heameelt.

Karel De Gucht, komisjoni liige. – Lugupeetud juhataja! Esmalt sooviksin ma tänada kõiki parlamendiliikmeid, kes on sellesse arutellu oma panuse andnud. Ma ei hakka oma algset avaldust kordama, vaid lubage, ma keskendun kolmele asjale.

Esiteks teeb Euroopa Komisjon humanitaarabi ja õigusriigi uuesti rajamise suhtes palju tööd. Me räägime esialgselt kümnetest miljonitest ja isegi enamast kui 100 miljonist eurost. Kuid probleem on muidugi selles, et kui tõhus see lõppude lõpuks olla saab, kui poliitilisel areenil puudub õige partner.

Teiseks sooviksin ma kommenteerida MONUCi mandaati kuna, olgugi et MONUCi võidakse ja tulebki hiljutiste juhtumite pärast kritiseerida, arvan ma, et neil Kongo Demokraatlikust Vabariigist lahkuda palumine oleks väga suur viga. See oleks kõige hullem asi, mida võib ette kujutada.

Lubage ma loen teile ette mõned lõigud eelmise aasta alguses ÜRO Julgeolekunõukogu vastuvõetud mandaadist! See sätestab, et samuti otsustas nõukogu, et MONUC saab alates käesoleva resolutsiooni vastuvõtmisest mandaadi teha selles prioriteetsuse järjekorras tihedat koostööd Kongo Demokraatliku Vabariigi valitsusega eesmärgil tagada esiteks tsiviilelanike, humanitaarabitootajate ja Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni töötajate ning vahendite kaitse; tagada otsese füüsilise vägivalla ohus olevate tsiviilelanike kaitse, eriti konfliktis osaleva mis tahes osapooldest tingitud vägivalla eest.

Teine väga oluline lõige on kooskõlastatud operatsioonide käsitlev lõige G. Selles on sätestatud operatsioonide kooskõlastamine FARDC – sõjaväe – Kongo Demokraatliku Vabariigi idaosas positsioonidele paigutatud integreeritud brigaadidega ning nende brigaadide juhitud ja nendega ühiselt kavandatud toetusoperatsioonid, mis on kooskõlas rahvusvaheliste humanitaar-, inimõiguste ja pagulaste seadusega, eesmärgiga jne.

Seega on see mandaat tegelikult väga selge ning arutleda tuleks hoopis jõukasutamisevolituste üle. Tegelikult peaks MONUC ise oma jõukasutamisevolitused läbi vaatama, kuna nad peavad ise otsustama, kuidas nad jätkavad.

Viimaseks, palju on kritiseeritud ka rahvusvahelist kriminaalõigust. Inimesed kahtlevad, kas see on poliitikaga ühilduv. Kas on võimalik ühelt poolt rahvusvahelist kriminaalõigust rakendada ja teisalt nõuetele vastavat poliitilist kriisireguleerimist saavutada? See on väga huvitav küsimus!

Kongo puhul võib näha ühte võimalikest variantidest. Me lasime Bosco Ntagandal CNDPI juhtimine Laurent Nkundalt üle võtta, ehkki Bosco Ntaganda vastu on esitatud vahistamiskäsk, ja te näete, mis toimub. Tasuta lõunaid ei ole olemas. Ei ole võimalik valida ühelt poolt poliitilist kriisireguleerimist ja teisalt rahvusvahelise kriminaalõiguse praktikasse rakendamist. Ma arvan samuti nagu Euroopa Parlament ja Euroopa Komisjon, et prioriteediks peaks olema rahvusvahelise kriminaalõiguse kohaldamine.

Juhataja. – Ma olen saanud kuus resolutsiooni ettepanekut⁽²⁾, mis on esitatud vastavalt kodukorra artikli 103 lõikele 2.

Arutelu on lõppenud.

Hääletus toimub neljapäeval, 17. detsembril 2009.

ISTUNGI JUHATAJA: Diana WALLIS

asepresident

12. Infotund (küsimused nõukogule)

Juhataja. – Järgmiseks päevakorrapunktiks on infotund (B7-0236/2009)

Nõukogule on esitatud järgmised küsimused.

⁽²⁾ Vt protokoll

Küsimus nr 1, mille esitas **Bernd Posselt** (H-0425/09)

Teema: Rahvusvähemused Serbias

Kuidas hindab nõukogu rahvusvähemuste olukorda Serbias, eriti albaania rahvusrühma olukorda Presevo orus, kus jälle on olnud rünnakuid tsiviilelanikkonna vastu?

Cecilia Malmström, *nõukogu eesistuja*. – (SV) Tänan teid küsimuse eest, Bernd Posselt! Selle aasta 7.–8. detsembri üldasjade nõukogul võtsime me vastu järeldused laienemis- ning stabilisatsiooni ja assotsiatsiooni protsessi kohta. Nendes järeldustes tervitas nõukogu Serbia pühendumust ELi integratsioonile ja selle tööd põhiliste reformide rakendamisel kooskõlas Euroopa standarditega. Nõukogu rõhutas ka, et reformikava tuleb jätkata.

Me märkisime ära komisjoni 14. oktoobril avaldatud teatise, milles on sätestatud, et inimõiguste austamise üldine õiguslik ja institutsiooniline raamistik on Serbias paigas ning rahvusvaheliste inimõigusnormide järgimise parandamise suhtes on tehtud edusamme. Uuel inimõiguste ja rahvusvähemuste õiguste ministeeriumil on selle töö juures tähtis roll. Kuid rahvusvaheliste standardite mõistmise suurendamiseks on vaja teha täiendavaid jõupingutusi. Nõukogu märkis ka, et Serbia on ratifitseerinud kõik suuremad inimõigustega seotud vahendid.

Lõuna-Serbias valitsevast konkreetsest olukorrast, millele auväärne parlamendiliige viitas, rääkides: juulis toimusid tõesti mõned väga vägivaldsed vahejuhtumid, sealhulgas ka rünnak seal baseeruvate sandarmite vastu. Aset leidsid mitmed arreteerimised, peale mida ei ole enam vahejuhtumeid olnud. Lõuna-Serbia kooskõlastustalituse õhkkond on sellest ajast alates paranenud. See on küll habras, kuid sinna on kaasatud selle piirkonna peamised albaanlaste rahvuserakonnad. Ka delikaatse haridusteema suhtes on positiivseid edusamme. Selles suhtes sooviksin ma eraldi välja tuua ülikooli teaduskonna avamise Medvedas, kus õppetöö toimub serbia ja albaania keeles.

Lähitulevikus asutatakse Serbias elavate albaanlaste kogukonna jaoks rahvusvähemuste nõukogu. See annab inimestele suurema mõjuvõimu hariduse, kultuuri ja muude valdkondade üle. Piirkonna nõrk majanduslik ja sotsiaalne areng on takistuseks Lõuna-Serbias elavatele rahvusvähemustele. Rahvusvaheline üldsus ja eelkõige OSCE jätkab olukorra jälgimist Lõuna-Serbias ning sellel on tihedas koostöös Serbia valitsuse ja kohalike juhtidega aktiivne roll piirkonnas rahu ja stabiilsuse edendamisel.

Bernd Posselt (PPE). – (DE) Cecilia Malmström! Tänan teie suurepärase vastuse eest! Meie jutt käib muidugi kolmest piirkonnast: kaks piiri ala, Vojvodina ja Lõuna-Serbia Presevo piirkond, teisisõnu kolme piiri ristumisala. Ma sooviksin paluda teil oma edasises voliniku rollis tagada, et neid riike arendataks piiriülese toetusprogrammi raames edasi. Serbia siseala, eriti Novi Pazar Sandžaki piirkonnas, on muidugi täielikult eraldatud. Ka seda ala tuleb toetada parandamaks majanduslikke tingimusi, et aidata lahendada vähemustega seotud probleeme. Kuid väga palju vägivalda on eriti just Lõuna-Serbias. Ma palun nõukogul jätkata selle pingelise olukorra tegelemist!

Cecilia Malmström, *nõukogu eesistuja*. – Bernd Posselt! Võite olla kindel, et me jätkame olukorra väga täpset vaatlemist ning see kuulub ka komisjoni pideva töö hulka. Loomulikult nad teevad seda. Me oleme edusammudest teadlikud ning olukord on raske. Kuid on tehtud edusamme ning institutsioonilised korraldused, millele ma viitan, on kiiduväärseks sammuks õiges suunas. Võime vaid loota, et nii meie kui ka OSCE toetusega jätkub areng ka edaspidi selles suunas.

Franz Obermayr (NI). – (DE) Ma ütlen eelnevale kõnelejale, et vägivalda ei esine muide kahjuks mitte ainult Serbias, vaid ka Kosovos. Ühelt poolt on Albaania rahvusvähemus Serbias, teisalt Serbia rahvusvähemus Kosovos.

Minu küsimus on järgmine: kuidas kavatseb EL tagada, et Serbiaga viisarežiimi lihtsustamisel ei ole enam määratlemata alasid ja süsteemi kuritarvitamisi? Kas see Kosovos ühele elanikerühmale soodustuse andmine ei ole vastuolus Kosovo kui suveräänse riigi vaidlusttekitava tunnustamisega?

Cecilia Malmström, *nõukogu eesistuja*. – Ma ei saanud vist küsimusest päris täpselt aru. Kosovo puhul läheb töö edasi, sõltumata sellest, et mitte kõik liikmesriigid ei ole Kosovot tunnustanud. Komisjon teeb praegu tööd selle nimel, et selgitada välja, kuidas me saame Kosovo jaoks olukorda hõlbustada, ja see võtab natuke aega. Seal probleeme ikka jagub. Tulevikus on nende puhul võimalik ka viisarežiimi lihtsustamine, kuid praegu ei ole veel kõik tingimused täidetud.

Juhataja. – On selge, et see kaldus teemast natuke kõrvale, kuid see oli siiski tihedalt seonduv.

Küsimus nr 2, mille esitas **Marian Harkin** (H-0427/09)

Teema: Tööpuuduse tase

Milliseid algatusi peale töötajate ümber- ja täiendusõppe on nõukogu juurutanud võitluseks EL-27s kasvava tööpuuduse vastu?

Cecilia Malmström, *nõukogu eesistuja*. – (SV) Täna teid küsimuse eest, Marian Harkin! Sel kriisil on väga tõsine mõju miljonitele inimestele. Seepärast on majanduskriisi tagajärgedega tegelemine üheks suurimaks väljakutseks, millega ELil silmitsi tuleb seista. Meie rahvastiku vananemist silmas pidades peavad ELi liikmesriigid vähendama praegust tööpuuduse taset ning tagama, et selline kõrge tööpuuduse tase ei jää püsima.

Tööhõivepoliitika on peamiselt liikmesriikide vastutusel. Kuid mõned aastad tagasi võttis tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimuste nõukogu vastu teatavad suunised. Me rõhutasime tõsiasja, et kuna tööturu olukord on liikmesriikides väga erinev, siis peavad ka rakendatavad meetmed olema erinevad. Meil on olemas ühine aastaaruanne tööhõive kohta, milles nõukogu ja komisjon jälgivad olukorda eri liikmesriikides. Kriisi ajal on Euroopa Ülemkogu pööranud erilist tähelepanu just töötuse probleemile. 2008. aasta detsembris lepidi kokku Euroopa majanduse elavdamise kavas, millega nähti ette ühtlustatud raamistikud rakendatavate meetmete kohta. Selle kava raames võtsid nõukogu ja Euroopa Parlament 2009. aasta juunis vastu määruse, mis muudab Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi rajamise määrust. Kõnealune muudatus võimaldab kriisi vastu võitlemiseks selle fondi ressursse kasutada.

Asjaomase riigi olukorrast sõltuvalt saab rakendada eri meetmeid: töötaja ajutine reguleerimine, sotsiaalkindlustusmaksete alandamine, ettevõtete halduskoormuse vähendamine, tööturuasutuste kasutatavate protsesside täiustamine, meetmete suunamine noortele töötutele inimestele ning liikuvuse soodustamine. Need olid tööhõive mitteametliku tippkohtumise järgselt avaldatud eesistujariigi raportis esile tõstetud.

Oma juunikuu tippkohtumise järel dustes täpsustab nõukogu mitmeid meetmeid, mis peaksid liikmesriikidel ning vajadusel ka tööturu osapooltel aitama turvalise paindlikkuse põhimõtete kohaldamise kaudu globaalse majanduskriisi mõjudega toime tulla. See võib tähendada ettevõtete jaoks koondamistele alternatiivide pakkumist, paindlike töövormide ja töötaja ajutise reguleerimise võimaluste andmist, ettevõtjate tingimuste parandamist paindliku ja kindla tööturu pakkumise ning töödinnustavate hüvitissüsteemide võimaldamise kaudu, sotsiaalkindlustusmaksete asjakohaseid tasandeid, avardatud ja täiustatud töölenaasmise meetmeid, sissetulekutoetusi ja vaba liikumist.

Novembris toimunud arutelul võtsid ministrid üldise seisukoha, et tuleb säilitada lühiajalisi meetmeid sisaldav aktiivne tööhõivepoliitika. Nendeks meetmeteks on lühiajalised töösuhted, parandatud töö konkurentsivõime ja koolitus, mille eesmärgiks on inimeste integreerimine tööturule. Samal nõukogu kohtumisel nõustusi ministrid, et tööhõive on oluline tegur tõrjutuse vältimisel. Seos võrdõiguslikkuse, majanduskasvu ja tööhõive vahel on väga tähtis ning sellest tulenevalt pöördui liikmesriikide poole palvega arendada lapsehooldust ning vähendada palga- ja teisi sugupoolte erinevusi.

Elkõige peavad meetmed olema suunatud nendele, keda see kriis kõige tugevamalt mõjutab: vanurid, noored, puuetega inimesed ja alalise töölepinguta töötajad. Noorte jaoks hariduses, koolituses ja tööhõives rohkemate ja võrdsete võimaluste loomine on üheks põhieesmärgiks Euroopa noortevaldkonna koostöö uuele raamistikule 2010.–2018. aastatel, mille nõukogu 2009. aasta 27. novembril vastu võttis.

Marian Harkin (ALDE). – Täna teid vastuse eest! Ma pean ütlema, et mul on hea meel teid näha, minister, ning loodetavasti kohtume järgmisel aastal rohkem! Te võite vabalt hakata meie küsimustele vastama.

On kaks punkti, mis on minu arvates tähtsad, kuid mida te oma vastuses ei kajastanud: esiteks ettevõtluse edendamine ja teiseks teadus- ja arendustegevusele kulutuste suurendamine. Kuid tegelik küsimus, mida ma tahtsin teilt küsida, on seotud tõsiasjaga, et kuni praeguseni oleme me toetunud avatud koordineerimismeetodile, mis oli tõesti üsna nõrk vahend ja ei toiminud hästi Lissaboni strateegia eesmärkide saavutamisel. On teil üldse mingeid ettepanekuid selle mehhanismi tugevdamiseks?

Cecilia Malmström, *nõukogu eesistuja*. – See on tõepoolest väga tähtis küsimus ja nagu te teate, on nõukogu juba saanud komisjoni ettepaneku ning alustanud Lissaboni strateegia või Euroopa 2020 tuleviku arutamist. Selle kohta teeb otsuse eesistujariik Hispaania järgmisel kevadel.

Üheks probleemiks on, et kuidas me pikemas perspektiivis praegusest olukorrast välja tuleme? Kuidas me saame luua Euroopa, mis on konkurentsivõimelisem ja kus on rohkem ettevõtjaid, ning kuidas hoida ära

sotsiaalset tõrjutust ja tööpuudust? Kuidas me investeerime teadus- ja arendustegevusse, et Euroopa oleks majandusvaldkonnas tugev globaalne osaline, nagu me seda soovime? Kõike seda on võimalik ehk uude strateegiasse kaasata.

Üks väga tähtis aspekt selle strateegia juures on juhtimismeetod. Ma arvan, et avatud koordineerimismeetodil on eeliseid, kuid seda tuleb täiustada. Me peame kaasama palju enam kohalikke ja piirkondlikke asutusi, kuna just nemad on ju tegelikeks rakendajateks. See protsess peab toimuma riiklikul tasandil ning meil tuleb jälgida juhtimistava. Seda on selgitatud ka komisjoni dokumendis, mis on nüüd liikmesriikide hulgas konsulteerimiseks avaldatud. Ma arvan, et selle kohta esitatakse väga häid ettepanekuid, kuna tegemist on tõepoolest ühe nõrgima osaga strateegias.

Andreas Mölzer (NI). – (DE) Nagu te teate, ei hakata ELi kavandatud nõndanimetatud väikerahastamise vahendit finantseerima uue rahaga, vaid programmi Progress abil. Mida on selles suhtes kavas ette võtta, et hoida ära uue meetme osutumist kahjulikuks tööhoive ja sotsiaalse solidaarsuse programmi suhtes, mis võeti vastu enne seda?

Paul Rübig (PPE). – (DE) Minu küsimus on järgmine: kas ei oleks mõistlik juba algselt töötust ära hoida? Kas teie arvates on mingeid avalikke töökohti, mida saaks töötutele anda? Konkreetsemalt öeldes, kuidas me saaksime edendada väikseid ja keskmise suurusega ettevõtteid, et toimuks uute loomine? Kas on võimalusi piiriüleste meetodite ja parimate tavade kohaldamiseks, et luua rohkem uusi ettevõtteid?

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – Nagu ma ütlesin, lasub lõplik vastutus töökohtade loomise osas muidugi liikmesriikidel endil. Kuid teha on palju ja nagu ma oma sissejuhatavates märkustes Marian Harkinile viitasin, on nõukogu esitanud mitmeid soovitusi selle kohta, kuidas saaksite paindlikkust suurendada, eri toetussüsteemide osas tööd teha ja inimesi aktiveerida, et vältida kõrvalejätmise mehhanismi. On väga tähtis jätkata neid kõrgetasandilisi kohtumisi tööturu osapoolte ja liikmesriikidega, et vahetada parimate tavade kogemusi. Need on küll riigiti erinevad, kuid meil tuleb üksteisele eeskujusid anda ja jälgida parimaid viise, mida seejärel kasutada. Seega on tegemist kombinatsiooniga, kus nõukogu annab soovitusi, ning liikmesriikidel tuleb vastutus enda peale võtta ja riigis valitsevale olukorrale vastavaks kohandada.

Härri, teie küsimuse suhtes ei ole ma päris kindel, kas ma sellest täpselt aru sain. Võib-olla oli tegu tõlkeprobleemiga. Ma ei viidanud üldse mingile väikeasutusele. Ma viitasin hoopis Kohanemise Euroopa Fondile, mille me oleme nüüd Euroopa Parlamendi abil paindlikumaks muutnud, et saada toetust liikmesriikide ja raskustesse sattunud ettevõtete jaoks aitamiseks töötuid ja koondatud inimesi.

Juhataja. – Küsimus nr 3, mille esitas **Nikolaos Chountis** (H-0431/09)

Teema: Läbirääkimised Türgi osalemiseks Frontexi ühisoperatsioonidel

Nõukogu eesistuja Malmström teatas 21. oktoobril 2009. aastal Euroopa Parlamendi täiskogu istungil, et käimas on läbirääkimised, mille eesmärk on võimalik leping, mis hõlmaks nii teabevahetust kui ka Türgi ametiasutustele võimalust osaleda Frontexi ühisoperatsioonidel. Määruse (EÜ) nr 863/2007⁽³⁾, millega kehtestatakse mehhanism piirivalve kiirreageerimisrühmade loomiseks ning muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 2007/2004⁽⁴⁾, artikli 8e lõikes 2 sätestatakse, et “operatiivkavas mis tahes muudatuste või kohanduste tegemiseks on vaja nii tegevdirektori kui taotluse esitanud liikmesriigi nõusolekut”.

Kas nõukogu võiks eespool nimetatut arvesse võttes öelda, millisesse etappi on jõudnud läbirääkimised Türgi osalemiseks Frontexi ühisoperatsioonidel? Milliseid nõudmisi on esitanud Türgi oma osalemise tingimuseks? Kas liikmesriik Kreeka, mis korraldab Frontexi missiooni, on nimetatud läbirääkimistest teadlik?

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – (SV) ELi migratsioonivoogude tõhusama juhtimise strateegia tähtsaks elemendiks on piirikontrolli küsimustes partnerlussuhete loomine kolmandate riikidega. See on 2006. aasta detsembris nõukogu vastuvõetud integreeritud piirihalduse kontseptsiooni peamine juhtimõte. Ma sooviksin mainida ka, et operatiivkoostöö kolmandate riikidega on Frontexi tegevuses tähtis element.

Frontexi määruse tingimuste kohaselt võib Frontex Euroopa Liidu välissuhteid kajastava poliitika raames hõlbustada operatiivkoostööd liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel ning võib kahepoolse koostöö konteksti raames kolmandate riikidega koostööd teha. Mitmed sellised kokkulepped on juba sõlmitud ja teiste üle käib praegu arutelu.

⁽³⁾ ELT 199, 31.7.2007, lk 30.

⁽⁴⁾ ELT 349, 25.11.2004, lk 1.

Volituse läbirääkimiste pidamiseks annab haldusnõukogu, kus on esindatud kõik liikmesriigid. Frontexi ja Türgi pädevate asutuste operatiivkoostöö suhtes peetavates aruteludes on praeguseks olulisi edusamme saavutatud.

Kuna läbirääkimised veel käivad, on nõukogul raske nende arutelude sisu ja arengut täpsemalt kommenteerida.

Nikolaos Chountis (GUE/NGL). – (EL) Lugupeetud juhataja, minister! Ma saan teie tänasest vastusest aru, et siin on kolm tähtsat punkti: esiteks, läbirääkimised Frontexi ja Türgi vahel on edukas järgus; teiseks, kõik Euroopa Liidu liikmesriigid ja järelikult ka Kreeka, on läbirääkimistest teadlikud; ja viimaseks, vastavalt hiljutise välisministrite kohtumise järeldustele on tagasivõtuleping seotud piirikontrolliga.

Teisisõnu, Euroopa Liiduga tagasivõtulepingu sõlmimise ja koostöö eesmärgil nõuab Türgi ühisoperatsioone välispiirikontrolliga? Kuidas me lahendame sellisel juhul tähtsa sisserändajate inimõiguste ja väärkuse kaitsmise küsimuse ning teise väga delikaatse küsimuse, mis ei ole niivõrd piirikontrolliga seotud, vaid pigem piiri määratlemisega?

Teisisõnu, kas Türgi aktsepteerib Euroopa Liidu välispiire? Kas see on nõus, et Frontex tegutseb Euroopa Liidu välispiiridel?

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – See on muidugi väga laiaulatuslik küsimus. Läbirääkimised Türgiga on alles alanud. Komisjoni esindaja volinik Barrot ning Rootsi rände- ja varjupaigapoliitika minister Billström käisid alles mõne nädala eest Türgis, et neid arutelusid alustada. Esimesed arutelud olid tulemuslikud, kuid need ei ole veel lõpule jõudnud, mispärast on väga keeruline teile ajakohast ülevaadet anda. Kõiki liikmesriike, sealhulgas ka Kreekat, on muidugi nendest aruteludest teavitatud.

Üldiselt mainitakse alati selles suhtes ära ka põhiõiguste ja Euroopa väärtuste austamine ja seega ei ole ka Türgit välja jäetud. Kuid, nagu ma auväärsele parlamendiliikmele juba ütlesin, on arutelud alles algusjärgus. Need on küll edukad olnud, kuid ei ole veel lõpule viidud. Arutelud on toimunud avalikult, nii et kõik liikmesriigid on kaasatud Frontexi nõukogu kaudu, kus esindatud on ka Kreeka.

Georgios Papanikolaou (PPE). – (EL) Lugupeetud juhataja, minister! Nii palju kui mina aru olen saanud, sisaldab Türgiga lõppkokkuvõttes sisserände küsimuste kohta tagasivõtulepingu sõlmimise eesmärgil sõlmitud kokkulepe ka teemasid Frontexiga koostöö kohta.

Teine asi, mida ma soovin öelda, on see, et oleme Kreekas viimasel ajal märganud, et Türgi asutused ründavad Frontexi lennukeid. Komisjoni vastused ei ütle midagi konkreetset aset leidva andmeliikluse ega selle kohta, kas seda saab lõppkokkuvõttes rünnakuks pidada.

On teil selle kohta kommentaare?

Andreas Mölzer (NI). – (DE) Olukorra üle peremeheks olemiseks on kindlasti mõistlik rahvusvahelisel tasandil koostööd teha juhul, kui – ja ma väljendan end väga selgelt – seda koostööd ei tule ELi finantsabi eest osta. Milliste teiste riikidega me praegu läbirääkimisi peame või kavatsime pidada ning kas Türgi riigile pakuti sellel FRONTEXi operatsioonil osalemise eest rahalisi soodustusi?

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – Alused on mitmel korral infotunni küsimuste teemaks olnud. Nõukogu on teavitanud Türgi asutusi ja Türgi valitsust ning selle esindajaid sellest, et hea koostöö piirkonnas on edasiste arutelude eeltingimuseks. Samuti on nõukogu palunud Türgi asutustel eri provotseerivatest tegevustest hoiduda. See on tehtud väga selgeks ning teil on võimalik leida neid vastuseid, mille hulgas on ka veel hiljutised minu antud vastused.

Arutelud jätkuvad. Neil on volitus olemas. Nagu ma juba ütlesin, ei oska ma teile praegu täpselt öelda, millises järgus need on, kuna need on pooleli, kuid toimuvad tavapärase menetluse järgi, ning vastusena teie küsimusele, käivad arutelud ka Senegali ja Roheneemesaartega. Oleme alustanud läbirääkimisi Maroko, Egiptuse ja Mauritaaniaga, kuid me ei ole nende riikidega erilist edu saavutanud.

Selline ongi tavapärase menetlus. Seda järgitakse. Frontexi nõukogule on antud volitus nende läbirääkimiste alustamiseks. Mõned lähevad teistest edukamalt. Meil on näiteks koostöö Venemaaga, Moldovaga, Ukrainaga, Gruusiaga jt, kuid teistes piirkondades ei ole edu nii suur olnud.

Juhataja. – Küsimus nr 4, mille esitas **Seán Kelly** (H-0434/09)

Teema: Kliimaläbirääkimised Kopenhaagenis

Kas nõukogul on võimalik anda ajakohastatud ülevaade Kopenhaagenis lõpule jõudvatest läbirääkimistest? Kas nõukogu võiks täpsustada, millal on oodata Kyoto protokollile järgneva õiguslikult siduva dokumendi jõustumist, kui Kopenhaagenis ei saavutata õiguslikult siduvat kokkulepet?

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – Edusammud jätkuvad Kopenhaagenis ka praegu, kuid ma proovin teile ajakohastatud ülevaade anda.

Nagu te teate, on seal kaks põhiküsimust: kliimamuutuste leevendamine ja rahastamine. Nagu peaminister täna hommikul ütles, oleme me jätkuvalt kindlad Kopenhaageni eduka tulemuse saavutamises, mis võimaldab meil hoida maailma keskmise temperatuurikasvu tööstusajastueelse tasemega võrreldes alla 2 °C.

ELil on juhtroll lõpuks õiguslikult siduva lepinguni jõudmise protsessis ja praegu loodetavasti poliitiliselt siduva lepinguni jõudmisel koos selge ajakavaga jõuda õiguslikult siduva lepinguni 2013. aasta 1. jaanuaril algavaks perioodiks.

Kuid lepingu sõlmimine nõuab lähenemist järgmiste oluliste põhikomponentide osas.

Esiteks, arenenud riikide põhjalikud ja kaugeleulatuvad eesmärgid heitkoguste vähendamiseks 2020. aastaks. Mõni riik, nagu Jaapan ja Norra, on oma lubadusi suurendanud, kuid on selge, et praegused lubadused ei ole 2 °C eesmärgi saavutamiseks piisavad.

Seda arvesse võttes kordab EL oma nõudmisi teistele arenenud riikidele seada endale ambitsioonikad eesmärgid ning jätkata mõõdetavate, aruandlusega hõlmatud ja kontrollitavate leevendamismeetmete otsimist.

Suuremad arengumaad – Hiina, India, Indoneesia, Brasiilia, Lõuna-Aafrika ja Lõuna-Korea – on esitanud oma teated heitkoguste kasvu piiramise kohta ja sellega on nad andnud märkimisväärse panuse.

Kuid nõukogu usub siiski, et nendel riikidel on potentsiaali veel täiendavate meetmete jaoks, eriti Hiinal ja Indial. Samuti on selge, et kui me soovime jääda kuni 2 °C soojenemise piiridesse, siis on meil vaja rohkem meetmeid.

Seepärast palub EL neil kaugeleulatuvat lepingut arvesse võttes oma jõupingutusi veelgi suurendada.

Samuti on meil vaja kliimamuutusega kohanemise ning tehnoloogia ja suutlikkuse suurendamise toetamise raamistikku. Meil on vaja rahastamist õiglase ja erapooletu juhtimissüsteemi raames leevendus- ja kohanemismeetmete, suutlikkuse suurendamise ja tehnoloogia toetuseks arenguriikides.

Selles suhtes andis viimane Euroopa Ülemkogu, mis käsitles esimese kolme aasta kiire rahastamise summat, olulise stiimuli jätkuvatele läbirääkimistele. Samuti tugevdab see Euroopa Liidu usaldusvärsust.

Riigipead ja valitsusjuhid on praegu Kopenhaageni poole teel. Me loodame, et nad annavad kliimamuutuste leevendamise ja rahastamise kriitiliste küsimuste osas vajaliku poliitilise tõe. Seega, loodetavasti saavutame kaugeleulatuvat kokkulepet.

EL on esitanud ettepanekuid selle kohta, et läbirääkimised õiguslikult siduva lepingu üle 2013. aasta 1. jaanuaril algavaks perioodiks tuleks pärast Kopenhaageni konverentsi võimalikult kiiresti lõpule viia.

Millal see juhtub, on veel liiga vara öelda, kuid me peaksime võtma eesmärgiks kokkuleppe saavutamise kuue kuu jooksul pärast konverentsi lõppu.

Seán Kelly (PPE). – Cecilia Malmström! Ma sooviksin tänada teid teie sisutiheda, selge ja mõistliku vastuse eest, mitte üksnes minu küsimusele, vaid kõikidele küsimustele alates eelmisest juunist, kui ma siia parlamenti tulin! Te olete olnud suurepärane esineja!

Samuti olen ma uhke, et kuulun Euroopa Liitu, mis juhib kliimamuutuste arutelu ja innustab ka teisi seda tegema. Ma arvan, et parim näide selle kohta on Ameerika Ühendriikide presidendi ja Hiina peaministri tänane saabumine Kopenhaagenisse, mis oleks veel mõne aasta eest mõeldamatu olnud.

Kuid millised on meie edasised töömeetodid siduva lepingu puudumise korral?

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – Ma arvan, et kuna tõelised poliitilised läbirääkimised algavad homme, nagu te isegi ütlesite, kõikjalt maailmast saabuvate peaministrite ja presidentidega, siis on meil veel vara

tagavaraplaanist rääkida. Ma usun, et nad suudavad tõestada oma panust, tugevust ja dünaamilisust, et jõuda ambitsioonika poliitilise pühendumuseni.

Juhul kui kokkuleppele jõudmine ei õnnestu, siis tuleb meil lihtsalt kõnelusi jätkata. Me ei anna mitte mingil juhul alla! Kogu maailm ootab meilt tulemuste saavutamist. Tegemist on meie põlvkonna kõige tähtsama küsimusega – me ei saa lihtsalt ebaõnnestuda! Kui me ei jõua kokkuleppele homme ega ka ülehomme, siis me jätkame kõnelusi, kuni saavutame kokkuleppe.

Juhataja. – Küsimus nr 5, mille esitas **Gay Mitchell** (H-0436/09)

Teema: Arengumaade rahastamine seoses kliimamuutusega

Eelseisvatel kliimamuutusega seotud läbirääkimistel Kopenhaagenis on kavas määratleda ülemaailmsed kliimamuutust käsitlevad seisukohad lühemaks ja keskmiseks ajavahemikuks. On hädavajalik, et kokkuleppe saavutataks ja rikkad riigid annaksid raha kliimamuutuse tagajärgede leevendamiseks arengumaades. Me ei saa eeldada, et arenevad riigid maksaksid tagajärgede eest, kui probleemi põhjustajaks on läänemaailm.

Euroopa Ülemkogu oktoobrikuu kohtumisel saavutatud kokkuleppe kohaselt vajavad arengumaad kliimamuutusega kohanemiseks 100 miljardit eurot, arengumaade endi väitel kujunevad kulutused kolm kuni neli korda suuremaks.

Kuidas kavatseb nõukogu nii erinevate arvude alusel kompromissile jõuda?

Cecilia Malmström, *nõukogu eesistuja*. – Nagu auväärt parlamendiliige rõhutas, on arengumaade rahastamine seoses kliimamuutustega üks Kopenhaageni läbirääkimiste olulisi teemasid ning omab kokkuleppe saavutamisel võtmetähtsust.

Alustuseks sooviksin ma tähelepanu juhtida sellele, et oktoobris kogunenud Euroopa Ülemkogul rõhutasime me kiiresti rakendatava finantseerimise olulisust koheste tegevuste algatamiseks ning kollektiivsete ja efektiivsete abinõude ettevalmistamiseks keskmiseks ja pikemaks ajavahemikuks, mille puhul on erilist tähelepanu pööratud nendele arengumaadele. Paar päeva tagasi aset leidnud detsembrikuu nõukogul väljendasid EL ja selle liikmesriigid oma valmidust eraldada arengumaadele 2010.–2012. aastatel kliimamuutustega võitlemiseks 2,4 miljardit eurot aastas. Ma usun, et selle lubadusega saatsime läbirääkimisi pidavatele osapooltele selge sõnumi ja suurendasime oma usaldusväärsust.

Peale selle tõdes Euroopa Ülemkogu era- ja avaliku sektori rahavoogude olulise suurendamise vajadust 2020. aastaks. Praegune finantsarhitektuur tuleb üle vaadata ja vajaduse korral reformida, et tagada selle mahu vastavus püstitatud eesmärkidega. Nagu te oma küsimuses märkisite, kinnitas oktoobris kogunenud Euroopa Ülemkogu komisjoni arvestuse, mille kohaselt võib arengumaades kliimamuutustega kohanemiseks ja nende pehmendamiseks kuluda 2020. aastaks igal aastal umbes 100 miljardit eurot, mis peaks tulema nii arengumaadest endist, rahvusvaheliselt CO²-turult ning rahvusvahelisest riiklikust rahastamisest. Selliseks on komisjon vajadust hinnanud. See ei ole ELi ettepanek ega pakkumine.

On olemas ka terve hulk teistest allikatest pärit arvestusi, kuid see on ülemkogu kinnitatud komisjoni arvestus ja seda peetakse ka parimaks hinnanguks. 2020. aastaks peaks vajaminev rahvusvaheline abi jääma hinnanguliselt vahemikku 22 miljardit kuni 50 miljardit eurot aastas. EL ja liikmesriigid on valmis kandma sellest summast õiglast osa, kuid rahvusvahelisse rahastamisse peaksid oma panuse andma kõik riigid peale vaesemate, järgides seejuures heitkoguste tasemel ja SKT suurusel põhinevat jaotuspõhimõtet. Ja nagu Euroopa Ülemkogu oktoobris rõhutas, peab Kopenhageni kokkuleppe sisaldama sätteid, mille kohaselt ei tohiks globaalne soojenemine ületada 2 °C; arengumaad peavad andma lubaduse vähendada märgatavalt heitmekoguseid ning oluline on kohandada tehnoloogiat ja tegeleda rahastamisega.

Gay Mitchell (PPE). – Ma ühinen **kolleeg** Kellyga, et avaldada oma heakskiitu ministri vastustele siin täiskogul ning ka Rootsi eesistumisperioodile üldiselt, mis on olnud eeskujulik.

Austatud minister! Me oleme viimastel päevadel tähele pannud, et Ameerika Ühendriikide president peab läbirääkimisi teatud arengumaade liidritega. Kas ka Euroopa Liit on ühinenud nende läbirääkimistega, millega püütakse vähendada lõhet Ameerika Ühendriikide ja teiste vahel, üritamaks leida lahendusi ülejäänud probleemidele? Kas minister saab täiskogule kinnitada, et kui arengumaadele eraldatakse raha, siis on see uus raha, mitte ei võeta seda arengumaade näljahädaga võitlemiseks ja arengukavade täitmiseks eraldatud rahast?

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – Mis puudutab esimest küsimust, siis sügise jooksul on toimunud mitmeid kahepoolseid kohtumisi, mille eesmärgiks on läbirääkimiste ettevalmistamine ja lihtsustamine. EL suhtleb pidevalt Ameerika Ühendriikidega, et mõjutada neid tegema võimalikult ambitsioonikat avaldust. Samuti on ka neil oma kahepoolsed sidemed. Mõnedega neist oleme me seotud, mõnedega aga mitte, sest üritame survet avaldada teise nurga alt. Rootsi eesistumise ajal on meil olnud kuus kahepoolset kohtumist selliste tähtsate osapooltega nagu Hiina, India, Ukraina, Lõuna-Aafrika Vabariik, Venemaa ja Ühendriigid. Kõikide nende sündmuste päevakavas on tähtsaimal kohal olnud kliimaprobleemid. Seega on toimunud suur hulk mitmesuguseid kohtumisi.

Mis puudutab finantseerimist, siis ma pean ütlema, et see on kombinatsioon vanast ja uuest rahast. Mõned riigid on selle kokku pannud. Mõned on juba raha eraldanud oma arengueelarvest. Kuna kõige vähem arenenud riigid kannatavad kliimamuutuste tõttu kõige enam, on ka loogiline, et teatud osa arengueelarvest kasutatakse eri kliimaga seotud tegevuste tarbeks.

Nüüd, majanduskriisi olukorras, on paljud liikmesriigid vähendanud oma arengueelarve kogusuurust ning see on kahetsusväärne.

See on kombinatsioon ning selle põhjuseks on majanduskriis.

Juhataja. – Küsimus 6, mille esitas **Ádám Kósa** (H-0440/09)

Teema: Ettepanek võtta vastu nõukogu direktiiv, mis käsitleb võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamist sõltumata isikute usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest

Kõigile juurdepääsu tagamise üldnõuet on äärmiselt oluline toonitada. See ei puuduta ainult puudega inimesi, vaid kogu Euroopa ühiskonna enamust 10 aasta jooksul. Kas nõukogu kavatseb kaaluda tõeliselt ühtse ja eranditeta aluse loomist diskrimineerimisvastase poliitika jaoks (nt kujundus, toodete valmistamine), et luua jätkusuutlik ühiskond ja kaotada diskrimineerimisvastase võitluse õiguslike aluste hierarhia?

Juurdepääs infrastruktuurile ja teenustele on paljudel juhtudel ja paljudes riikides tõepoolest tõsine probleem. Seetõttu leian, et on täiesti lubamatu lükata 10 või 20 aasta võrra edasi kohustus võtta vastu uued eeskirjad parema ja tegeliku juurdepääsu tagamiseks (uuele) infrastruktuurile ja (uutele) teenustele liikmesriikide tasandil. Kas nõukogul on plaanis lükata mingilgi moel veelgi edasi senisele ja/või uuele infrastruktuurile juurdepääsu tagamise kohustuse ülevõtmise tähtaega? Kui jah, siis miks?

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – (SV) Nagu auväärne parlamendiliige oma küsimuses märkis, on võitluses diskrimineerimisega väga olulisel kohal meetmed juurdepääsu parandamiseks. Rootsi eesistumise ajal oleme me jätkanud kavandatud võrdse kohtlemise direktiivi visandamist tehnilisel tasandil. See hõlmab nelja diskrimineerimise põhjust, mis ei ole hetkel tööhõive valdkonda kaasatud: religioon või usk, puue, vanus ja seksuaalne orientatsioon.

30. novembril 2009 analüüsis nõukogu eesistuja aruannet, mis juhib tähelepanu vajadusele töötada edasi antud probleemiga, eriti sellega, mis puudutab ulatust, invaliidsust käsitlevaid sätteid ja rakendamise ajakava. Lisaks deklareeris eesistuja, et antud ettepanek peaks hõlmama ka disaini ja toodete valmistamise spetsiifilisi probleeme. Neid asju tuleb edasi arutada!

Aruande kohaselt vajavad lahendamist ka muud, direktiivi finantsiliste tagajärgedega seotud probleemid. Kui me soovime saavutada poliitilist ühtsust, siis peame koostama kõigile liikmesriikidele vastuvõetava teksti. Enne kui saame nõukogus jätkata, peavad kõik liikmesriigid üksmeele saavutama.

Kuid ma ei saa läbirääkimiste tulemusi ette näha. Jõustumist, kuupäevi ja ulatust puudutavad arutelud on käimas ning kestavad veel mõnda aega.

Ádám Kósa (PPE). – (HU) Täna teid väga, lugupeetud minister, selle vastuse eest! Esmased sammud, mis on juba sooritatud, on väga lootustandvad, kuid ma sooviksin esile tõsta kolme asjaolu. Euroopa Liidus elab 50 miljonit puudega inimest. See probleem ei puuduta ainult neid, sest Euroopa Liidu ühiskond ka vananeb kiiresti. Seega ei puuduta antud probleem ainult puudega inimesi, vaid ka kõikide eakate tulevikku, samuti ka neid, kes on ratastoolis ja vajavad kaldteed. Kokkuvõttes tähendab see seda, et kõnealune probleem muutub kiiresti kogu ühiskonna probleemiks ja kuna see on meie tulevik, siis peaksime sellega tegelema esmajärjekorras. Juurdepääsu teenustele on lükatud 10 aastat edasi. On oluline, et see tähtaeg jääks paigale, eriti just seetõttu, et see on meie kõigi huvides.

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – Kindlasti ma ühinen auväärt parlamendiliikme seisukohaga, et selline direktiiv on vajalik. Euroopa Liidus on endiselt miljoneid inimesi, kes ei oma juurdepääsu kõige tavalisematele asjadele elus. See pärsib nende vabadust ja võimalust normaalse elu elamiseks ja minu arvates on see väga kahetsusväärne.

Nõukogu arutelud võtavad palju aega. Tegemist on pöördelise eelnõuga, millel on lai ulatus ja ülisuur praktiline ja rahaline mõju. Enne direktiivi vastuvõtmist on vaja üksmeelt liikmesriikide hulgas ning pärast vajame vastuvõtmiseks Euroopa Parlamendi nõusolekut. Me oleme pidanud läbirääkimisi. Meil on nõukogus palju töörühmasid. Me oleme teinud edusamme, kuid ausalt öeldes ei ole me veel kahjuks vajaminevale üksmeelele jõudnud. Kuid me jätkame kuni oma eesistumisaaja lõpuni ja ma olen küllaltki optimistlik ning arvan, et Hispaania teeb oma eesistumise ajal lahenduseni jõudmiseks kõik endast oleneva.

Juhataja. – Küsimus 7, mille esitas **Vilija Blinkeviciute** (H-0445/09)

Teema: Puudega inimeste õiguste kaitsmine

Keerulistes majandustingimustes on väga oluline tagada sotsiaalselt kõige halvemas olukorras olevate inimeste piisav sotsiaalkaitse. Puudega inimesed on ühiskonnas üks sotsiaalselt kõige halvemas olukorras olev inimrühm. On äärmiselt kahetsusväärne, et riigieelarveid püütakse tasakaalustada puudega inimestele mõeldud sotsiaalhüvitiste ja programmide vähendamise abil. See ei ole ainuüksi vastuolus solidaarsuse ja sotsiaalse õigluse põhimõtetega, vaid nõrgestab ka puudega inimeste ühiskonda integreerimise protsesse ja mehhanisme ning suurendab nende inimeste sotsiaalset tõrjutust.

Kas nõukogu on näinud ette lisameetmed puudega inimeste abistamiseks majanduslanguse ajal? Kas puudega inimeste võrdse kohtlemise põhimõtete rakendamist käsitleva nõukogu direktiivi ettepaneku arutamine nõukogus võib viibida ebasoodsa majandusolukorra tõttu?

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – (SV) Me kõik oleme teadlikud majanduskriisiga kaasnevatest sotsiaalsetest probleemidest. Väga tähtis on pakkuda erilist kaitset haavatavas olukorras inimestele ja rühmadele ning võidelda tõrjutusega. Me teame, et diskrimineerimise tõttu ei õnnestu sageli puuetega inimeste ja teiste haavatavas olukorras rühmade potentsiaali ära kasutada. Seda silmas pidades on nõukogu järjekindlalt rõhutanud puuetega inimeste tööturule pääsemise soodustamise olulisust.

Seda ja ka praeguseid tööhõive juhiseid on tehtud Lissaboni leppe raames. Märtsis 2008 võttis nõukogu koos liikmesriikide valitsustega vastu ka resolutsiooni puuetega inimeste olukorra kohta ELis. Haavatavas olukorras inimeste ja rühmade tööturuga integreerimise olulisus leidis kinnitamist nõukogu otsusega 13. novembril 2009, millele ma viitasin ka eelmisele küsimusele vastates. Tööturule juurdepääsu lihtsustamine nende rühmade jaoks on pikemas perspektiivis eelduseks ka majanduskasvule.

Ma sooviksin teile meelde tuletada Euroopa Parlamendi ja nõukogu ühist kokkulepet nimetada 2010. aasta Euroopas vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise aastaks. Ma usun, et ka see otsus suurendab kõigi jaoks juurdepääsu haridusele. Lisaks kaasneb otsusega veel ka töö selles suunas, et saavutada võrdne juurdepääs teabele ja kommunikatsioonitehnoloogiale, pöörates nii erilist tähelepanu puuetega inimeste vajadustele. Edasine eesmärk on pöörata tähelepanu puuetega inimeste ja nende perekondade vajadustele ning teistele haavatavas olukorras rühmadele. Me ootame huviga paljusid algatusi ning ma olen kindel, et see kõik toimub eeloleval aastal.

Mis puudutab kavandatavat nõukogu direktiivi inimeste võrdse kohtlemise kohta olenemata nende religioonist või usust, puudest, vanusest või seksuaalsest orientatsioonist, siis me mõistame, et komisjoni ettepaneku reaaluseks saamine mõjutaks puuetega inimeste elu väga positiivselt. Nõukogu sotsiaalküsimuste töörühm töötab endiselt selle tekstiga. Nagu ma juba mainisin, toimus meil 30. novembril arutelu ning me koostasime raporti, kuid meil ei õnnestunud veel otsusele jõuda.

Meil ei ole võimalik ette näha veel käimasolevate läbirääkimiste tulemusi, kuid on väga oluline, et me saavutaksime õige sõnastuse, kuna see puudutab õiguskindlust ning määrab direktiivi ulatuse. Nagu eelnevalt mainitud, peavad liikmesriigid antud eelnõu osas üksmeele saavutama. Nende tööks on hinnata selles kontekstis kõiki majanduslanguse tagasilööke. Kui üksmeel on saavutatud, siis loomulikult peab Euroopa Parlament viima selle sisu vastavusse uue Lissaboni leppe artikliga 19.

Vilija Blinkeviciute (S&D). – (LT) Täna teid, austatud juhataja, ja täna teid, minister Malmström, nende vastuste eest! Samuti sooviksin tänada Rootsit, sest just Rootsi eesistumise ajal ratifitseeris ELi ministrite nõukogu ÜRO konventsiooni puuetega inimeste õiguste kohta! See on suur samm, kuid see on vaid üks samm.

Tõtt öeldes on meie puuetega inimeste elu riigiti väga erinev. Mõnedel kurtidel ei ole võimalik kasutada viipekeelt ning mõnedel pimedatel ei ole juurdepääsu pimedate abiteenustele. Puuduvad kohandused liikumispuuetega inimestele. Samuti on märkimisväärne osa puuetega inimestest lihtsalt töötud. Kõik see toimub ajal, mil puuetega inimeste osakaal on Euroopa Liidus umbes 10% elanikkonnast.

Austatud minister! Ma tean, et diskrimineerimisvastase direktiiviga (nii võtaksin ma selle kokku) kaasnevad teatud probleemid ja raskused, kuid võib-olla oleks võimalik puuetega inimeste õiguste kohta võtta vastu eraldi direktiiv ning teha seda kiiremini. Meie direktiiv oleks kohustuslik kõikidele ELi liikmesriikidele ning seega ei peaks puuetega inimesed diskrimineerimisega kokku puutuma.

Cecilia Malmström, nõukogu esistuja. – Lubage mul rõhutada, et siin ei ole tegemist poliitilise tahte puudumisega! Me saame selle direktiivi olulisusest aru ja oleme tõesti väga palju vaeva näinud, et asjad omale kohale asetada.

Kuid nagu ma olen juba öelnud: ma ei saa muuta tõsiasja, et vajame üksmeelt, kuid seda meil ei ole. Nii Rootsi eesistumise ajal kui ka eelnevate eesistujate ajal on tehtud tööd selle nimel, et tulla välja mitmesuguste kompromisside ning lahendustega. Väga paljud töörühmad on kohtunud ja tööd teinud; ja nad peavad endiselt kohtumisi. Me tegeleme selle probleemiga kuni oma eesistumisaja lõpuni. Kuid kahjuks puudub meil ikka veel üksmeel.

Direktiivi eri osade lahutamine oleks kahetsuväärne, sest eesmärgiks oli luua laiahaardeline direktiiv diskrimineerimise kohta ning selle idee kiitis heaks ka parlament. Kui me hakkame direktiivi tükkhaaval kokku panema, siis arvan, et asja mõte läheb kaotsi ja see oleks minu meelest taunitav. Seega, laske meil veel natuke proovida, et saada valmis terviklik direktiiv, mis oleks väga väärtuslik võitluseks diskrimineerimisega, nii puuetega inimeste kui ka teiste diskrimineeritud inimeste jaoks üle kogu Euroopa.

Christa Klärf (PPE). – (DE) Me peame ennetama diskrimineerimist, mis on sotsiaalne probleem! Igasuguse diskrimineerimise vältimine sõltub meist kõigist.

Kas te jagate minu arvamust, et diskrimineerimise tuvastamiseks puuduvad selged standardid? Näitena võin tuua olukorra, kus majaomanik rendib välja korteri ja kandidaat väidab, et teda on diskrimineeritud, kuna tema korterit ei saanud.

Kas te nõustute, et Euroopa direktiiv võib kehtestada vaid nõude, mille liikmesriigid siis oma riiklikesse õigusaktidesse ümber tõstavad? Euroopal on selles valdkonnas väga raske Euroopa seadust kehtestada.

Mairead McGuinness (PPE). – Kuna me räägime puuetega inimeste õigustest, siis kas ma tohin mainida, et meie kolleeg Kósa on just valitud Euroopa Parlamendi sisese puuetega isikutega tegeleva grupi presidendiks. Me soovime talle selles edu!

Eriti pidades silmas majanduskriisi, mille üle me eile arutlesime ning mille kohta te nõustuvalt noogutasite: meil on suur mure laste ja noorte hooldusasutuste pärast ja võib-olla te jagate mu kartusi, et majanduskriis aeglustab hooldusasutusse paigutatud inimeste arvu vähendamise protsessi ja selle probleemiga peame me väga ettevaatlikud olema, nii ELis kui ka väljaspool.

Cecilia Malmström, nõukogu esistuja. – Majanduskriisi ajal kannatavad alati kõige rohkem need, kes on kõige haavatavamad – lapsed, noored, vanurid, puudega inimesed –, ja sellepärast peame meie, vastutustundlikud poliitikud, seda endale teadvustama. Mitmete nõukogu koosseisude lõppotsustesse on lisatud soovitus, et liikmesriikidel tuleks erilist tähelepanu pöörata tõsiasjale, mille kohaselt kõige haavatavamas olukorras rühmad kannatavad alati kõige rohkem ja ma nõustun sellega.

Vastuseks teie küsimusele ütleksin ma, et ilma üldsõnalise ja laiaulatusliku direktiivita on Euroopas väga raske määrata standardeid puuetega inimeste vastu suunatud diskrimineerimisele. Esmalt peab meil olema üldine direktiiv ning sealt saab tööd edasi jätkata.

Ma mõistan, et vaja on teha väga suur hulk tööd. Samuti olen ma teadlik massiliselt levinud diskrimineerimisest ning raskustest, millega puuetega inimesed iga päev silmitsi seisavad, mis ei lase neil elus võimalusi ära kasutada ning oma potentsiaali rakendada. Ma arvan, et esmalt peaksime me töötama üldise direktiiviga.

Otsus, mille kohaselt on järgmine aasta sotsiaalse tõrjutusega võitlemise aasta, kujutab endast võimalust konkreetsete eelnõude koostamiseks ning tavapärase sündmuste organiseerimiseks nii, et need aitaksid liikmesriikides suurendada teadlikkust antud probleemist.

Juhataja. – Ma olen kindel, et antud arutelu kontekstis sooviks täiskogu, et ka mina kolleeg Kósat töörühma juhiks valimise puhul õnnitleksin.

Küsimused 8 ja 9 on tagasi võetud.

Küsimust 10 ei võeta arutellu, kuna see juba kuulub antud osaistungjärgu päevakavasse.

Küsimus 11 jäetakse kõrvale, kuna küsimuse esitajat ei ole kohal.

Küsimus 12, mille esitas **Charalampos Angourakis** (H-0455/09)

Teema: Vaeste peruu talunike julm mõrvamine kasusaamise nimel

Rahvusvahelises ajakirjanduses ilmunud artiklite kohaselt on viimastel aastatel Los Pishtacose nime all tuntud jõuk tapnud Peruus, Huànuco ja Pasco piirkondades kümneid talunikke, et müüa nende keharasv – väidetavalt kuni 17 kilo – Euroopa kosmeetikatootjatele hinnaga 15 000 dollarit kilo. Peruu ametivõimud arvavad, et mitmete inimeste, sealhulgas laste, kadumise taga võib olla see julm teguviis. Me mõistame hukka Euroopa rahvusvaheliste ettevõtete tegevuse, mis on nõudnud inimesi ja lõiganud kasu Ladina-Ameerika rikkusest juba mitukümmend aastat.

Kuidas suhtub nõukogu Euroopa rahvusvaheliste ettevõtete kriminaalsesse tegevusse ja kui palju on EL rahaliselt toetanud neid Ladina-Ameerikas tegutsevaid ettevõtteid?

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – (SV) Nagu auväärt parlamendiliige teab, on inimõiguste austamine üks Euroopa Liidu põhialuseid! Kõikides suhetes kolmandate riikidega pöörab nõukogu alati erilist tähelepanu sellele, et nendes austataks põhiõigusi ja seadusi.

Mis puudutab auväärt parlamendiliikme mainitud konkreetseid juhtumeid, siis nõukogu ei olnud nendest teadlik ja neid ei ole nõukogus ka arutatud. Ka eesistuja on ajalehti lugenud ning on teadlik meedias esitatud teadetest, kuid tuleb ka meelde, et viimaste andmete kohaselt oli selle loo algupärane versioon väljamõeldis.

Kuna meediateated on vastuolulised ja nõukogu tavaliselt meediauudiseid ei kommenteeri, ei saaks ega tohiks eesistuja küsimuses viidatud loo suhtes spekuloida.

Charalampos Angourakis (GUE/NGL). – (EL) Austatud juhataja! Ma pean ütlema, et ministri vastus ei rahulda mind vähimalgi määral. Ma ütleksin, et tegemist on võika ja pretsedenditu kuriteoga, ja ma arvan, et Euroopa Liidul oleks igal juhul selliste probleemide lähemaks uurimiseks ressursse, kui selleks vaid soov on.

Kuna sidemed Peruuga on meil olemas, siis me nõuame Peruu valitsuselt ametlikku teavet selle konkreetse juhtumi ning rakendatud abinõude kohta. Vastasel juhul võime me näha sarnase olukorra kordumist.

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – (SV) Teated selle sündmuse kohta on olnud äärmiselt vasturääkivad. Nii võimud kui ka ajakirjanikud on esitanud teavet selle kohta, et puuduvad igasugused asitõendid, mis viitaksid nende koledate sündmuste toimumisele.

Kuna puuduvad kindlad tõendid sündmuste toimumise kohta ning paljud asjaolud viitavad hoopis sellele, et tegemist on pettusega, ei saa nõukogu selles valdkonnas midagi ette võtta, samuti puudub nõukogul selleks kompetents.

Juhataja. – Küsimus 13, mille esitas **Ryszard Czarnecki** (H-0458/09)

Teema: Poola vähemuse diskrimineerimine Leedus

Kas nõukogu kavatseb manitseda Leedu valitsust austama rahvusvähemuste õigusi, arvestades et poola vähemuse diskrimineerimine ei ole selles riigis uus nähtus ning väljendub kohustuses kirjutada perekonnanimed mitte-poolapäraselt, diskrimineerimises hariduse valdkonnas, kohanimede kakskeelsete viitade keelamises ja nõukogude võimu poolt poolakatel konfiskeeritud vara mittetagastamises? Millal kavatseb nõukogu selles küsimuses meetmeid võtta?

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – Nõukogu kinnitab taas kord, et lepete ja põhiõiguste hartaga määratud põhiõigused ja inimõigused on esmatähtsal kohal. Nõukogu on ja jääb pühendunuks mis tahes alandamise ja diskrimineeriva kohtlemise vältimisele ning hävitamisele.

Ma sooviksin märkida, et rahvusvähemuste õiguste kaitsmist puudutavaid küsimusi on käsitletud ka Euroopa Nõukogu rahvusvähemuste kaitse raamkonventsioonis. Ryszard Czarnecki tõstatatud probleeme uurivad hetkel Euroopa Nõukogu kompetentsed organid. 29. juunil 2000 vastuvõetud nõukogu direktiivi 2000/43/EÜ kohaselt, millega rakendatakse võrdse kohtlemise põhimõtte sõltumata isikute rassilisest või etnilisest päritolust, on kõik inimesed vaatamata nende juriidilisele staatusale kaitstud rassi või etnilise päritolu alusel diskrimineerimise vastu. Selle direktiivi õiguskaitse ulatus hõlmab ka selliseid valdkondi nagu tööhõive, sotsiaalkaitse, haridus ning juurdepääs toodetele ja teenustele. Euroopa Komisjoni kohuseks on jälgida Euroopa seaduste rakendamist ja nende järgimist liikmesriikides.

Lõpetuseks, selle aasta 10. ja 11. detsembril Euroopa Ülemkogu heakskiidetud Stockholmi programmis on täiendava seaduseelnõu vajadust haavatavas olukorras rühmade kohta hinnatud nende kogemuste valguses, mis saadi 2000. aasta Haagi konventsiooni rakendamisega liikmesriikides ning mille sisuks oli täiskasvanute rahvusvaheline kaitse ja mille osapoolteks nad tulevikus saavad.

Ryszard Czarnecki (ECR). – (PL) Tänan teid väga, Cecilia Malmström, teie vastuse eest, ja eriti selle eest, et rõhutasite nõukogu vastuseisu mis tahes rahvusvähemuste, kaasa arvatud Leedus elavate poolakate, vastu suunatud diskrimineerimisele Euroopa Liidus! Tegemist on väga olulise avaldusega. Tänan teid selle eest! Ma sooviksin rõhutada, et kahjuks on meil tegemist Leedu võimude süstemaatilise eri valitsemise tasanditel toimuva tegevusega haridussüsteemis. Sama toimub ka kakskeelsete kohanimedega. Seega on tegemist ülimalt olulise temaga ja ma palun, et nõukogu jälgiks toimuvat.

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – Ma saan vaid korrata neid põhimõtteid ja väärtusi, mille eest Euroopa Liit seisab, ja mida nõukogu loomulikult kaitseb.

Sündmusi, millele Ryszard Czarnecki viitab, uurivad Euroopa Nõukogu asjakohased organid ja kui seal peaks esinema mis tahes kujul diskrimineerimist, on komisjoni ülesandeks tagada, et liikmesriigid järgiksid leppeid ja Euroopa Liidu seadusi.

Juhataja. – Küsimus 14, mille esitas **Brian Crowley** (H-0462/09)

Teema: Budistlike munkade ja nunnade tagakiusamine Vietnamis

Milliseid konkreetseid meetmeid on pärast Laose ja Vietnami olukorda käsitleva Euroopa Parlamendi 26. novembri 2009. aasta resolutsiooni (P7_TA(2009)0104) vastuvõtmist võetud budistlike munkade ja nunnade tagakiusamise ja ahistamise vastu Vietnamis?

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – (SV) Tänan teid küsimuse eest! Nõukogu on väga teadlik inimõiguste olukorrast Vietnamis ja me jälgime hoolikalt selles riigis toimuvaid arenguid.

Kaks korda aastas hindavad nõukogu ja komisjon Vietnami võimudega peetava inimõiguste dialoogi raamistikus olukorda. Viimane kohtumine peeti eelmisel nädalal, 11. detsembril, Hanois. Arutati paljusid kiireloomulisi probleeme, nagu väljendusvabadus, kriminaalseadustiku (kaasa arvatud surmanuhtluse) muutmine, samuti usuvabaduse ja usulise sallivusega seotud probleeme, sealhulgas ka Plum Village'i pühendunute olukorda. Vietnami valitsusele anti ELi nimekirja isikutest ja vangidest, kelle olukord tekitab erilist muret. Lisaks inimõiguste dialoogile on EL Vietnami valitsusega kohtudes tõstatanud regulaarselt konkreetseid küsimusi ka kõnealuse probleemi kohta.

10. novembril toimus nõukogul ja komisjonil pikk arutelu Plum Village'i kogukonna liikmetega. 26. novembril avaldati antud probleemi kohta Euroopa Parlamendi resolutsioon. Samal päeval pidas komisjon Hanois võimuesindajatega kõrgetasemelisi läbirääkimisi ja see kohtumine toimus partnerlus- ja koostöölepingu ühiskomitee raames, mis meie ootuste kohaselt sõlmitakse järgmisel aastal. Peamise sõnumina väljendasime me kohtumisel seda, kui pakiline on meie jaoks inimõiguste olukorda Vietnamis.

Me mainisime pühakodade vara sundvõõrandamist, mainisime rünnakuid inimõiguslaste ja blogipidajate vastu – teemad, mida on eelnevalt tõstatanud selle täiskogu liikmete – ning mainisime Plum Village'i pühendunute olukorda. Me kutsusime oma kolleege üles kaitsma ja austama inimõigusi ning täitma kõiki inimõiguste ülddeklaratsiooni ja rahvusvaheliste konventsioonidega, millega Vietnam on ühinenud, määratud kohustusi! Parlamendi resolutsioon tegi meie sõnumi eriti jõuliseks ja selle eest sooviksin ma Euroopa Parlamenti tänada. Me teavitasime Vietnami ka Euroopa Parlamendi uuest ja tähtsast rollist, eriti selles suhtes, mis puudutab tulevast partnerlus- ja koostöölepingut.

8.–10. detsember 2009 külastas ELi delegatsioon kloostrit Bat Nha ja templit Phuoc Hue, kuhu umbes 200 Plum Village'i järelejäänud asukat on lahkunud. Me rääkisime seal usujuhtidega ja kohalike võimuesindajatega, et saada hetkeolukorrast rohkem teavet. EL jätkab olukorra jälgimist Phuoc Hue templis väga hoolikalt.

Pat the Cope Gallagher (ALDE) *autori asendaja*. – Ma sooviksin tänada eesistujat enda ja Brian Crowley poolt selle mitmekülgse vastuse eest ja tahaksin öelda, et ma olen nii nõukogu kui ka komisjoni tegevusega väga rahul! Ma loodan, et te jätkate arengute jälgimist pragmaatilisel viisil!

Juhataja. – Küsimus 15, mille esitas **Pat the Cope Gallagher** (H-0463/09)

Teema: Islandi taotlus Euroopa Liiduga ühinemiseks

Kas nõukogu saaks anda ajakohastatud hinnangu Islandi poolt Euroopa Liiduga ühinemiseks esitatud taotluse seisundi kohta?

Cecilia Malmström, *nõukogu eesistuja*. – Austatud juhataja! Ma arvan, et see küsimus on ka teie jaoks oluline.

(SV) Lubage mul alustuseks meelde tuletada nõukogu 8. detsembri otsust, kus on kirjas järgmine tekst: „Island on pikkade ja sügavale ulatuvate demokraatlike juurtega riik, millel on potentsiaali panustada ELi nii strateegiliselt kui ka poliitiliselt. See riik on tänu oma liikmelisusele Euroopa Majanduspiirkonnas ja Schengeni piirkonnas juba ELiga mitmes valdkonnas tihedalt seotud.”

Islandi avaldus Euroopa Liiduga liitumiseks esitati ametlikult Rootsi eesistumise ajal Stockholmis 16. juulil 2009. Ma ise olin seal kohal ja võtsin avalduse vastu, mis koheselt nõukogu liikmetele edasi saadeti.

27. juuli kohtumisel 2009 tuletas nõukogu meelde, et uus laienemiskonsensus on kirjeldatud Euroopa Ülemkogu 2006. aasta detsembri istungi otsuses, kaasa arvatud põhimõte, et igat riiki hinnatakse selle enda omaduste põhjal, ja me otsustasime algatada Euroopa Liidu asutamislepingu artiklis 49 kehtestatud protsessi. Seetõttu paluti komisjonil esitada nõukogule selle avalduse kohta arvamus.

Avaldust hinnatakse vastavalt asutamisleppes määratud põhimõtetele, Euroopa Ülemkogu kohtumisel Kopenhaagenis 1992. aastal määratud kriteeriumitele ja Euroopa Ülemkogu 2006. aasta otsusele. Vastavalt üldasjade komisjoni eelmisel nädalal langetatud otsusele võetakse teema uuesti arutlusele pärast seda, kui komisjon on oma arvamuse esitanud. See peaks võimaldama nõukogul langetada otsuse Islandiga võimalike läbirääkimiste algatamiseks Hispaania eesistumiseaja esimestel kuudel.

Pat the Cope Gallagher (ALDE). – Ma sooviksin eesistujat selle vastuse eest tänada! Šveitsi, Islandi ja Norraga suhtlemise delegatsiooni ning parlamendi Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) ühiskomisjoni juhatajana mõistan ma täielikult, et loomulikult tuleb igat taotlust käsitleda selle enda omaduste ning edusammude järgi. Ma leian, et selle indikatsiooniks on asjaolu, et Island vastas paljudele küsimustele mõistlikult lühikese ajaga, ning loomulikult aitas kaasa ka see, et Island on EMPi liige. See näitab Islandi valitsuse pühendumust. Ma usun, et Islandi ühinemine Euroopa Liiduga on järjekordne suur samm Euroopa edasiseks laienemiseks.

Kuigi te mainisite Islandi rahva otsuse langetamise probleemina vana demokraatiat, ootan ma järgmiselt nõukogu koosolekult täiendavaid edusamme ning loodetavasti astutakse seal olulisi samme ja nõukogu teeb teadaande.

Cecilia Malmström, *nõukogu eesistuja*. – Islandi avaldust tuleb käsitleda vastavalt reeglite ja protseduuridele ning komisjon ei ole oma uurimist ja arvamuse ettevalmistamist veel lõpetanud. Nad teevad edusamme, nagu ka Island, ja ametisse on juba määratud läbirääkimispiirkonnad, mis on valmis tegema põhjalikku ning kiiret tööd. Seega arvan, et me võime oodata komisjoni arvamuse esitlemist järgmise aasta algul ning loodetavasti saab nõukogu ka edasiste sammude osas otsuseid langetada.

Juhataja. – Küsimus 16 jäetakse kõrvale, kuna küsimuse esitajat ei ole kohal.

Küsimus 17, mille esitas **Mairead McGuinness** (H-0470/09)

Teema: Biolagunevad jäätmed

Kas nõukogu kommenteeriks liikmesriikide edusamme biolagunevate jäätmete prügilas ladustamise vältimisel vastavalt prügiladirektiivile (1999/31/EÜ⁽⁵⁾)?

⁽⁵⁾ OJ L 182, 16.7.1999, p. 1

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – (SV) ELi liikmesriikides toodetakse iga päev suur hulk jäätmeid. Nende jäätmete käitlemise viis mõjutab keskkonda väga oluliselt. Komisjoni hiljuti avaldatud raportis ELi jäätmekäitluse õigusaktide rakendumisest järeldub, et kuigi mõned liikmesriigid on saavutanud edu, siis enamikus riikides on vaja teha suuri jõupingutusi jäätmekäitluse infrastruktuuride ELi nõuetega vastavusse viimiseks. Eriti raske on rakendada prügilate direktiivi.

Mis puudutab biolagunevate jäätmete prügilas ladustamist, siis komisjoni raporti kohaselt õnnestus 2006. aastal vaid üheksal riigil saavutada seatud eesmärk. Andmed selle kohta on väga piiratud. Nõukogu on eelnevalt oma juunis 2009 langetatud otsustega kinnitanud, et on komisjoniga üksmeel. On väga tähtis, et ELi eesmärgid biolagunevate ainete prügilatesse ladustamise vältimiseks täituksid. Nõukogu kutsus komisjoni ka üles jätkama mõjuanalüüside teostamist, et sobivuse korral valmistada ELi õigusaktidele ette biolagunevate ainete eelnõu.

Nõukogu kinnitas, et vajadus ELi õigusaktide järele on märkimisväärne. Eriti suur vajadus on õigusaktide järgi, mis reguleeriks biojätmete käitlemist kompostimise teel või biogaasi rajatistes energiakasutuse teel koos järgneva jääkmaterjali käitlemisega. Samuti teatas nõukogu, et parem biolagunevate jäätmete haldamine tagaks meie ressursside jätkusuutlikuma haldamise, parema pinnasekaitse, aitaks võidelda kliimamuutustega ja mis kõige tähtsam, aitaks täita eesmärke, mis on seatud jäätmete prügilasse sattumise vältimiseks, jäätmete ümbertöötlemiseks ja taastuvenergia kasutamiseks.

Mairead McGuinness (PPE). – Ma arvan, et kõik selle täiskogu liikmed toetavad neid jõupingutusi. Kui te seisaksite prügimäel, nagu mina olen seda teinud, ja hingaksite sõõmu sisse, oleks see väga ebameeldiv. Ma arvan, et inimesed, kes prügi ei sorteeri, peaksid selle külastärgu ette võtma.

Kas te oskate põhjendada, kui üldse on mõni põhjendus, miks ainult üheksa liikmesriiki on jõudnud sellele tasemele? Me teame, et me peame seda tegema. Ma olen biogaasi tootmise poolt. Kõik on põhimõtteliselt nõus, kuid miks meil ei õnnestu oma seatud eesmärke saavutada?

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – Ma pean tunnistama, et ma ei ole selles valdkonnas ekspert, kuid nagu ma olen komisjoni ütlustest aru saanud, puudub vajaminev infrastruktuur ja selle ülesseadmine on küllaltki kulukas. Loomulikult tasuks see pikema perioodi jooksul ära, kuid liikmesriigid ei ole sobivatesse infrastruktuuridesse investeerinud ja seetõttu on probleemi lahendamiseks nii palju aega kulunud.

Juhataja. – Me võtame nüüd arutlusele tänase viimase küsimuse, mis on ühtlasi viimane küsimus ka eesistujale. Selle esitajaks on Hans-Peter Martin ja see puudutab nõukogu eesistuja Rootsi edusamme sellises küsimuses, mis minu arvates väärib märkimist, nimelt läbipaistvuses.

Küsimus 18, mille esitas **Hans-Peter Martin** (H-0472/09)

Teema: Eesistujariigi Rootsi edu läbipaistvuse küsimustes

6.9.2009 selgitas eesistujariik Rootsi oma vastuses H-0295/09⁽⁶⁾ küsimuse esitajale, et ta „jagab austatud parlamendiliikme seisukohta suurema läbipaistvuse olulisusest liidu töös”. Samuti lubas eesistujariik „kohaldada täies ulatuses asjakohaseid läbipaistvussätteid, mis on esitatud nõukogu kodukorra artikli 8 lõigetes 1–4. Põhimõtteliselt on kõik kaasotsustamismenetluse kohaselt vastuvõetavate õigusaktide üle toimuvad arutelud avalikud, nagu on ette nähtud nõukogu kodukorras”.

Millised järeldused teeb nõukogu nüüd oma eesistumisperioodi lõpul ja millist konkreetset edu millistes valdkondades saavutati?

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – (SV) Nagu auväärt parlamendiliige mainis, on suurenenud läbipaistvus Euroopa Liidu töös Rootsil kui liikmesriigile ja kui eesistujale oluliseks prioriteediks. Nõukogu töö iga valdkonna läbipaistvuse suurendamine oli üks selgemaid eesmärke, mis me endile seadsime.

Ma sooviksin mainida, et näiteks nõukogu eesistuja veebilehel on kohtumiste teave, taustdokumendid ja voogedastuse lingid leitavad kolmes keeles.

Viimase paari kuu jooksul on eesistuja teinud kõik endast oleneva, et tagada läbipaistvust võimaldavate sätete rakendamine nõukogu kodukorras.

⁽⁶⁾ Kirjalik vastus 16.9.2009

2009. aasta juulis, septembris, oktoobris ja novembris peeti Rootsi eesistumise initsiatiivil vastavalt kodukorra punktile 8.3 kokku 20 avalikku debatti. Lisaks sellele peeti avalikke debatte eesistuja tööprogrammi teemal majandus- ja rahandusministrite nõukogu töö kohta. See teeb kokku 21 avalikku debatti nelja kuu jooksul.

Mis puudutab avalike arutelude arvu, siis 59 õigusakti võeti avalikult vastu A päevakorrapunktideni tavapäraste õigusloomemenetluste raames ning üheksat seaduseelnõud arutati B päevakorrapunktideni avalikel nõukogu koosolekutel. Peale selle peeti eesistuja initsiatiivil veel üks avalik arutelu. Kui auväärt parlamendiliige arvab, et seda ei ole piisavalt, peaks meelde tuletama, et nende nõukogu päevakavas olevate eelnõude arv, mis tuleb vastu võtta avaliku arutelu kohaselt, sõltub mõnevõrra nende eelnõude arvust, mis võetakse vastu tavapäraseid õigusloomemenetlusi järgides. Seejuures ei ole uuel parlamendil olnud niipalju eelnõusid kui tavaliselt. Uus komisjon suurendab kahtlemata seaduseelnõude arvu, mida nõukogu ja Euroopa Parlament menetlevad, ja seejärel tõuseb ka arutelude arv.

Lisaks on nüüd, kui Lissaboni lepe on jõustunud, ka kõik need nõukogu kohtumised avalikud, kus tegeletakse päevakava punktidega, mis puudutavad õigusaktide üle toimuva arutelusid. Eesistujariik Rootsi tervitab seda edusammu. See muudab Euroopa Liidu veelgi efektiivsemaks ja demokraatlikumaks.

Lõpetuseks sooviksin ma mainida, et eile kutsus eesistujariik Rootsi kokku institutsioonidevahelise läbipaistvuse töörühma kohtumise komisjoni asepresident Margot Wallströmi ja asepresident Diana Wallisiga. Me arutasime paljusid konkreetseid seaduseelnõusid, mis muudaksid ELi institutsioonide teabe Euroopa kodanikele paremini kättesaadavamaks ja kasutajasõbralikumaks.

Hans-Peter Martin (NI). – (DE) Väga harva tekivad täiskogus teatud sorti emotsioonid. Ma arvan, et see on suur au ja väga meeldiv kogemus, et just meie saame pidada seda viimast dialoogi. Cecilia Malmström, te teate ka ise, et läbipaistvuse suurendamise suunas viib aeglane ja kitsas tee, mida me kahjuks läbime sageli teosammul, kui mõtleme, kus olime kümme aastat tagasi ning kus oleme hetkel. Sellele vaatamata ei saa ma kriitilise kuid Euroopameelse kodanikuna olla täiesti rahul üksnes sellega, mis me oleme tänaseks saavutanud.

Mul oleks huvitav teada, mida võiks teie arvates teie järeltulijad paremaks muuta. Ma pean silmas konkreetselt nõukogu töörühmasid. Tegelikult ei ole ma rahul tänaseks avalikku juurdepääsu omavate päevakava punktide arvuga ega ka dokumentidele juurdepääsemise moodusega. Kui te võtate arvesse oma kümneaastast töökogemust Euroopa poliitikas, siis kas te arvate, et me jõuame kunagi läbipaistvuses sellisele tasemele, kuhu Rootsi jõudis kümneid aastaid tagasi?

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – See on tõesti väga oluline küsimus. Ma ütleksin, et viimase kümne aasta jooksul on dokumentidele juurdepääs ja läbipaistvus märgatavalt suurenenud. Seda tänu väga olulisele määrusele (EÜ) nr 1049/2001. Ma olen uhke, et meil on olnud osaleda selle määruse loomises.

Samuti sõltub kõik selle rakendamise viisist ja suhtumisest. See on viimase 10 aasta jooksul paranenud. Paljud inimesed meie Euroopa institutsioonides on aru saanud, et läbipaistvus ja avatus ei ole ohtlikud. See on hea. See on efektiivne. See mõjub hästi legitiimsusele ja vähendab ka võimalusi kuritegevuseks ning korruptsiooniks.

Meil on endiselt veel tööd teha. Lissaboni lepe pakub meile uusi võimalusi. Ma loodan, et kõik tulevased eesistujad kasutavad neid võimalusi parimal võimalikul viisil. Komisjon ütles eile, et nad tulevad tagasi seaduseelnõudega, milleks pakub võimalusi Lissaboni lepe ja mis aitaks läbipaistvusega edasi liikuda.

Endiselt on veel väga palju vaja teha, kuid me oleme küllaltki pika tee maha käinud. Nagu auväärt parlamendiliige ütles, see on pidev võitlus ja ma ootan huviga, et saaksime koos seda teedpidi edasi käia.

Juhataja. – Seega jääb mulle öelda, lugupeetud minister, kallid Cecilia, tänan teid väga koostöö eest ja selle sajaprotsendilise osalemise eest arupärimistel Rootsi eesistumise ajal! Me ootame huviga, millal saame teid täiskogu heakskiiduga nende hulgas näha. Tänan väga teid ja teie meeskonda!

Sellega on infotund lõppenud.

Küsimustele, millele ajapuuduse tõttu ei jõutud vastata, vastatakse kirjalikult (vt lisa).

13. Järgmise istungi päevakava (vt protokoll)

14. Istungi lõpp

(Istung lõppes kell 19.10)